

PERIFÉRIA
gyergyák jános
építőművész dla disszertáció
pte breuer marcell doktori iskola
2011

gyergyák jános _építőművész dla disszertáció_2011

PERIFÉRIA

gyergyák jános
építőművész d/la disszertáció
pte breuer marcell doktori iskola
2011

TÉMAVEZETŐ :
dr.Rohoska Csaba
egyetemi docens

Szeretném megköszönni
dr.Rohoska Csabának,
dr.Bachmann Bálintnak,
dr.Szabó Évának,
dr.Hübner Mátvásnak és
dr.Bede Istvánnak

a hat félév során
nyújtott segítségüket,
illetve
Dr.Bachman Zoltánnak,
aki inspirált
és támogatott.

**ÉPÍTÉSZETI
ÜTKERESÉSEM**
oldal_07

**I.
ÉRTÉK(REND)**
oldal_09

**II.
URBANIZÁCIÓ,
PERIFÉRIÁK KIÁLKULÁSA**
oldal_13

**III.
CENTRUM-PERIFÉRIA
VISZONYA**
oldal_23

**IV.
TÁRSADALMAK
ÉLETTERE**
oldal_27

**V.
TÉLPELÉSFEJLESZTÉS-
INGATLANFEJLESZTÉS**
oldal_31

**PERIFÉRIA
BEAVATKOZÁSOK**
oldal_37

**VI.
VÁROSOK BELSŐ
PERIFÉRIÁI**

VI.A
„TÖBB GENERÁCIÓ EGY FEDÉL ALATT-
TALÁLKOZÁS EGY MŰEMLEKÉPÜLETBEN”
oldal_43

VI.B
NÉGYLAKÁSOS TÁRSASHÁZ,
JÁSZAI MARI UTCA,PÉCS
oldal_59

TÉZIS I.
A TUDATOS, KÖRNYEZETÉRE
VÁLASZOLÓ, ÉRTÉKEIT HASZNÁLÓ
INGATLANFEJLESZTÉS TOVÁBBI
FEJLESZTÉSEKET INDUKÁLHAT.
oldal_71

VI.C
IDEIGLENES ÉPÍTÉSZET-
TEMPORARY CITY
oldal_73

TÉZIS II.
GYORS KÖZÖSSÉGI EREDMÉNYEK
REALIZÁLÁSÁHOZ IDEIGLENES
ÉPÍTÉSZETI BEAVATKOZÁSOK
SZÜKSÉGESEK
oldal_101

TARTALOM

cím:

VII. PERIFÉRIA A VÁROS SZELÉN

VII.
VÁROSI SZEGREGÁCIÓ,
MISKOLC
oldal_105

TÉZIS III.
KÖZÖSSÉGI SZÁNDÉK, CSELEKVÉS, CÉL.
MEGFELELŐ MOTIVÁCIÓ MELLETT A
SEGÍTSÉGNYÚJTÁSNAK EGYENSÚLYBAN
KELL LENNIE A HELYIEK TÖREKVÉSEIVEL.
oldal_147

VIII. FALU MINT PERIFÉRIA oldal_149

VIII.A
VIDÉKI EGYENSÚLY-
FALUSI SZÁLLODA
TARDONÁN
oldal_167

TÉZIS IV.
AZ FALUSI „INNOVÁCIÓNAK” A
MÚLTBÓL KELL MERÍTENIE HOGY A FALU
ÚJRA FEJLŐDNI TUDJON ÉS ELÉRJE
SAJÁT „MÚLTJÁT”
oldal_179

VIII.B
ÓCSA, SZOCIÁLIS BÉRLAKÁS-EGYÜTTES
BÉEPÍTÉSI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI
JAVASLATA
oldal_181

TÉZIS V.
MINDEN FIZIKAI KÖRNYEZETHEZ
EGY MEGHATÁROZOTT
ÉLETFORMA TARTOZIK.
AZ ÚJ TELEPÜLÉSEK TERVEZÉSÉVEL
EGY IDŐBEN A BEKÖLTŐZŐK
SAJÁTÓSSÁGAINAK, A TÁRSADALOM
JELLEGÉNK ÉS TÁVOLABBI
CÉLJAINAK, MEGFELELŐ ÉLETFORMÁT
IS CÉLSZERŰ MEGHATÁROZNI.
oldal_201

IX.
ÖSSZEFOGLALÁS-
TÉZISEK
oldal_203

X.
PUBLIKÁCIÓK
oldal_205

XI.
FELHASZNÁLT IRODALOM
oldal_207

ÉPÍTÉSZETI ÚTKERESÉSEM

cím:

Jelen dolgozat témáját az utóbbi három évem során tapasztalt olyan jelenségek alkotják, melyek korábban jobb sorsot érdemelt területek fejlesztéséből, lehetőségeiből, ki nem használt ötleteiből táplálkozik.

Az elmúlt években lehetőségem volt számos munkában részt venni, melyek különböző szintű előkészültséggel kerültek hozzám.

Ezek legtöbbször befektetési szándékkal, de kellően át nem gondolt pályázati lehetőségként készült. Napjainkban a legnagyobb problémát az okozza, hogy az építészet olyan társadalmi réteg irányítása alá került, melynek a lehető legnagyobb célja a profitszerzés. A tanulmányaim elején ennek felismerése szinte bénított, azonban megtanított egy olyan élethelyzetre, amelyet az építészetben előnyként tudok hasznosítani. Doktoranduszi éveim során - mely eddig teljesen egybeesett a XXI. század nagy gazdasági világválságával - nagy sajnálattal vettem észre, hogy építész szakmánk egyre inkább hanyatlak, érdekeinket nem tudjuk elég hatékonyan képviselni.

Egy hallgatói pályázat során meglepetéssel tapasztaltam, hogy olyan értékes történelmi emlékek fenntartása - mint például a műemlékek - gondot okoznak a társadalom bizonyos szereplői számára, pedig történelmünk igen fontos lenyomatát hordozzák és tanúskodnak elődeink értékrendjéről. A városon kívüli munka, felmérés közben megdöbbentő volt látni és foglalkozni a magyar falvakkal, melyek lakói a mezőgazdaságból éltek. Gyermekként nagyon sok időt töltöttem falun, alaposan megismertem és megszerettem a falusi életmódot, ezért volt megdöbbentő látni a jelenlegi helyzetet annak ellenére, hogy köztudottan a mezőgazdaság ma Magyarországon az utóbbi évtizedek legnagyobb vesztese. Mégis nehéz ezt elfogadni, ha tudjuk, hogy a falu egy települési és társadalmi egység.

Az erős szomszédsági viszony következménye a falusi társadalmi ellenőrzés szigorúsága, a lakók közötti kapcsolat közvetlensége. Vajon ezek mind elvesznek? Hagyományainkat ezután leginkább csak mesterséges körülmények között, múzeumokban, skanzenekben láthatjuk viszont?

Ezen kívül fontos tény, hogy társadalmunk folyamatosan változik, a szegények és gazdagok között egyre mélyebb a szakadék. A szegénységgel, kirekesztettséggel minden szakterületnek - a lehetőségeihez mérten - foglalkoznia kell, küzdenie kell ellene. Adolf Loos szavait teljesen magaménak érzem:

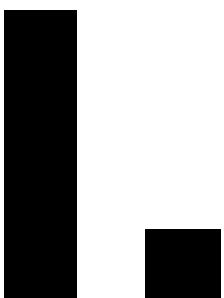
„A művésznek csak önmagát kell szolgálnia, az építészetnek a közösséget.”

Tehát az építésznek foglalkoznia kell olyan társadalmi rétegekkel, olyan területekkel, amelyek jelenleg nincsenek a mindennapos feladatok között. Ezek lehetnek: szociális segítségnyújtás, életminőség - életstílusváltás, illetve a megrendelő számára egy olyanfajta beruházási lehetőség, mely túlmutat egy adott építési területen végzett fejlesztésen, gyakran új közösségeket hoz létre, ebből következően további fejlesztéseket indukál.

„Az utóbbi évtizedek egyik fontos társadalmi problémája a mind gyorsabb ütemű városiasodás. Az új városmodellek kialakítása közben egyre több gondot okoz az új keretekben élő emberek mentálhigiéniája.” [01]

////////////////////////////////////

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

**ÉRTÉK(REND)
A MÚLTBAN**

GONDOLKODÁS
KÖZEL
HASONLÓ
ÉRTÉKEK MELLETT,
KÖZÖSSÉGI
ÉRTÉKEK

CSALÁD

MUNKA

TERMÉSZET

EGÉSZSÉG

BOLDOGULÁS

**ÉRTÉK(REND)
MA**

ELTÉRŐ,
JELLEMZŐEN
EGYÉNI
ÉRTÉKEK

SIKER

PÉNZ

KAPCSOLATOK

EGÉSZSÉG

CSALÁD

ÉRTÉK(REND)

cím:

Kenneth Frampton amerikai építész, teoretikus szerint:

„Építészeti kultúra semmiképp sem jön létre művelt és elkötelezett megbízók nélkül...”.

A mai társadalom azonban a rendkívül gyors növekedése révén válságban van. Sokat hallunk gazdasági, szociális, építészeti válságról, de nem esik szó az értékrendszerünk átalakulásáról, értékeink válságáról. Napjaink emberét ezernyi komplex hatás éri, melyek között nagyon nehéz kiigazodnia, rájönnie az igazi értékekre és a hamis képekre.

„Az ember évezredek óta bizonyos rendszer szerint éli életét. Környezete megszabja a létfeltételeket, normákat, ezek szerint tájékozódik, ezek biztosítják életritmusát.

Környezete tanítja meg azoknak a létrehozott jelképeknek a megértésére, használatára, melyek a mindennapi érintkezéshez elkerülhetetlenül szükségesek. Kialakul egy életstílus, amely idővel az ember karakterét is formálja és megadja biztonságérzetét. Az ember természetéhez tartozik, hogy ha új, idegen környezetben magára marad, először kifürkészi az új környezet jellemző sajátosságait, majd képességei szerint alkalmazkodik”. [01]

Az értékeink és életstílusunk között - véleményem szerint - kapcsolat van. Rohanó és profitorientált világunk egyre inkább elhomályosítja értékrendszerünket. A társadalom által kialakuló értékrendszerrel így folyamatosan eltávolodunk, és saját, önálló értékeket tartunk fontosnak, melyek a közösségi értékeket gyakran felülírják.

„Addig, amíg örökölt adottságainkból következően az egyéneknek teljesen eltérő igényeik lesznek, amíg különböző értékrend szerint értelmezik új társadalmunk alapelveit, társadalmi rendszerünk jellegének megfelelő, azt visszatükröző, homogen környezetet kialakítani nem lehet.” [01]

Amíg egy egységes értékrendet, értékítéletet társadalmunk nem tud létrehozni, addig a gondjainkat, problémáinkat nehezen tudjuk közösen megoldani, mert mindenki mást tart fontosnak. Ha közösen nem tudunk gondolkodni a bajainkról, lehetőségeinkről, mert nincs egy közös nyelv, egy közös értékrendszer, akkor nem várhatjuk el, hogy építészeti magasságokkal bírjon, ezért csak néhol jöhetnek létre olyan csodálatos épített környezeti terek, melyeket pl. a történelemből is megcsodálhatunk.

„Azokat a műveket, amelyek egységességét elfogadjuk - antik görög, római vagy barokk és klasszicista építészeti-, az alkotás időszakában fejlődési periódusunk legegységesebb korszakát élő társadalmak hozták létre, amikor a társadalmat alakító eszmék, általában mindenki számára egyértelműen érvényesek és természetesekek.” [01]

Az értékrendek társadalmanként, országonként eltérnek. A mi értékrendünk sajnos több ágra szakadt. Ez elsősorban társadalmi rétegek egyre nagyobb különbözőségére vezethető vissza, így az egységes értékrend kialakítása is nehéz.

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

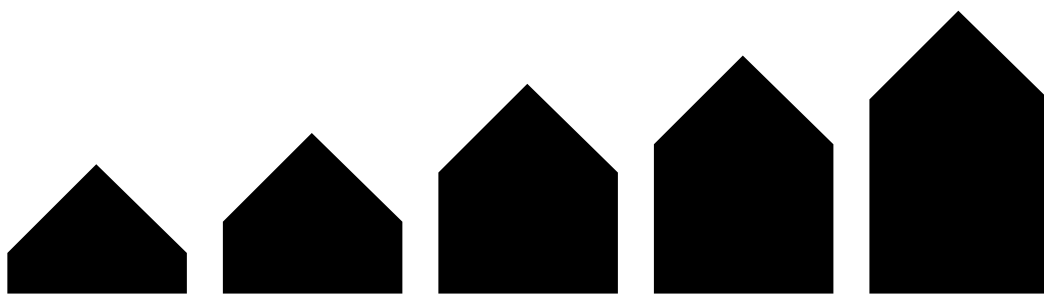
**ÉRTÉK(REND)
KÖZÖSSÉGI**

A NEM ERŐS
FEUDÁLIS
TÖRTÉNELMŰ
TÁRSADALMAK
(SVAJCI, SVÉD)
KÖZEL HASONLÓ
ÉRTÉKRENDEL
BIRNAK

**ÉRTÉK(REND)
EGYÉNI**

ERŐS
FEUDÁLIS
TÖRTÉNELMŰ
TÁRSADALMAK
ELTÉRŐ
ÉRTÉKRENDET
VALLANAK,
AHOL FONTOS
A TÁRSADALMI
POZÍCIÓ
HÍRDETÉSE

**„Homogén formavilághoz (értékelési rend) nem adminisztratív előírások szükségesek, hanem egy olyan társadalom, amely az élettel kapcsolatos elképzeléseit, ideáljait konkrétan megfogalmazza, az ehhez szükséges értékrendet kialakította és azt mindenki magáénak is vallja..
Környezetünk kialakításához az elsődleges feladat szemléletünk meghatározása. Előbb meg kell határoznunk politikai céljainkhoz illő igényeket, magunkkal szemben támasztott követelményeket. Ki kell alakítani ezeknek megfelelő értékelési rendet, a feudális értékeléssel, a főkés értékeléssel szemben a „szocialista” értékelést és majd csak mindezek birtokában hozhatjuk létre ezekhez igazodó környezetünket.”[01]**

Tehát amíg közös értékeinken sok esetben a pénz, és az egyéni érdekek keverednek felül, nem várhatjuk a közös értékelési rendszer kialakulását. Ennek hiányában nem lesz meg az egységes kommunikáció és cselekvés. Ha valakinek valami nem fontos, mert számára az nem jelent értéket, nem fog foglalkozni vele, megjelenik a közöny.

Ezeket elkerülve egy olyan szemléletrendszert kellene kialakítanunk, ahol mi magunk határoznánk meg, hogy mit tudunk tenni a közösségért, környezetünkért, mi az az érték, ami számunkra fontos.

A közös értékrendhez való ragaszkodás lenne a fő cél. Mivel társadalmunk egyre komplexebbé kezd válni, ezért olyan rendszerre lenne szükségünk, melyet mindenki - tudásától függetlenül - megért, és tudja használni. Ez azért is fontos, mert a meglévő problémákat csak közös megértéssel, a társadalom minden szintjén való összefogással érdemes kezelni. Ha ezt nem tesszük, társadalmunk még jobban szét fog szakadni. Az értékek között olyan hatalmas lesz a különbség, hogy egymással már nem is tudunk majd kommunikálni, nem tudjuk hogy a másik számára mi a cél, mi az érték.

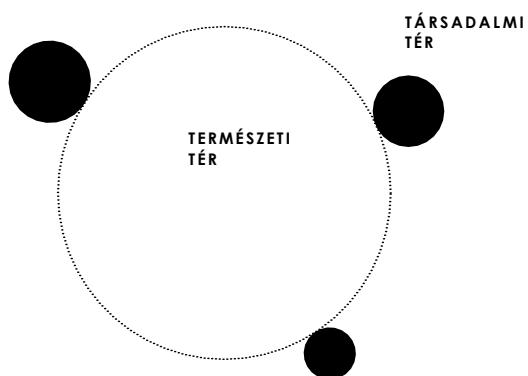
Az így kialakulandó centrumok (fejlett értékrendű koncentrációk) a perifériák (csökkentett érték koncentráció) zárványai lesznek. Azonban nem lesz olyan centrum, melyet ne venne körül periféria, tehát a rendszer két eleme együttesen fordul elő, az egyik hat a másikra, A centrumot követi a periféria, a gazdagokat a szegények.

Ezzel szemben az egységes értékelési rend nem korlátozza az egyének, csoportok szabadságot. Az ember ettől még szabadon cselekedhet és gondolkodhat, de a közös „nyelv” kapcsán tudja, hogy mi a jó és mi a rossz a közössége számára, mely a társadalom teljes szintjén kifejti hatását és így egy olyan társadalom tagja lehetünk, ahol az összes „alkotó” együttesen egy irányba megy, hogy társadalmunk és építészetünk is fejlődésnek indulhasson.

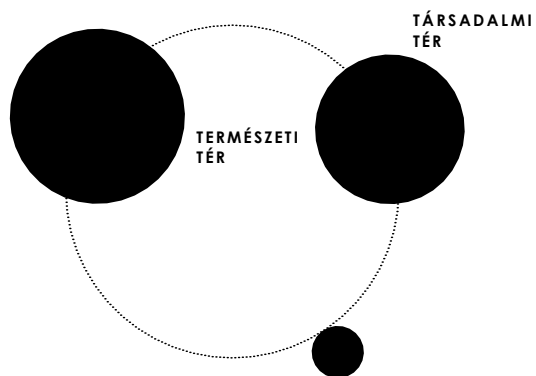
„A közös értékrendhez való ragaszkodás lenne a fő cél. Mivel társadalmunk egyre komplexebbé kezd válni, ezért olyan rendszerre lenne szükségünk melyet mindenki, tudásától függetlenül megért és tudja használni.” [01]

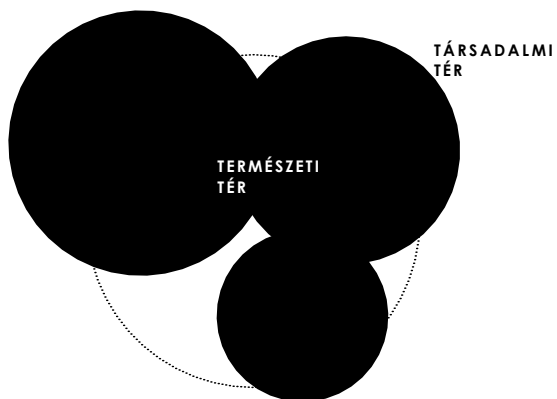
[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

TÖRTÉNELMÜNK PREINDUSZTRIÁLIS FÁZISA
TERMÉSZET TÁRSADALOM LAZA KAPCSOLATA

TÖRTÉNELMÜNK INDUSZTRIÁLIS FÁZISA
ERŐS KÖLCSÖNHATÁS TERMÉSZET TÁRSADALOM KÖZÖTT

TÖRTÉNELMÜNK POSZTINDUSZTRIÁLIS FÁZISA
TERMÉSZET ÉS TÁRSADALOM ELVÁLÁSZTHATATLAN KAPCSOLATA

URBANIZÁCIÓ PERIFÉRIÁK KIALAKULÁSA

[01] [02]

cím:

„...A városok robbanásszerű növekedése és a vele járó tömeges építési feladatok válságba sodorták a hagyományos városépítészeti értékvilágot és módszereket” E válság gyökerei a XIX. századig nyúlnak vissza, amikor először kellett szembenézni a nagy városi társadalmak fokozódó szociális, egészségügyi és környezeti nyomorával. A problémák megoldására azóta egymással ellentétes ideológiájú kísérletek és elméletek sokasága látott napvilágot; az útkeresés pedig mind a mai napig tart” [03]

A társadalmunk több ezer éves fennállása során folyamatosan minőségi és mennyiségi fejlődéseken ment keresztül.

A kezdetekben a természet és a társadalom között gyenge és labilis kölcsönhatás volt, az embereket passzív természethasználó jellemezte. Ekkor a Föld területének kitüntetett pontjain, mindenféle kapcsolat nélkül éltek népcsoportok. Szűk mozgásterük folyamatosan kitágult, a társadalmak egyre inkább igénybe vették környezetüket, egy intenzívebb térhasználat alakult ki.

A fejlődés menete az ipari forradalom koráig folyamatos és töretlen. Ezt a korszakot nevezzük Preindusztriális fázisnak.

„Az emberi környezet védelme, tudatos alakításának szükségesszerűsége és ugyanakkor korlátozott lehetősége korunk egyik legjelentősebb problémájává vált”. [03]

Az Ipari forradalom idején a változás még gyorsabb ütemben folytatódott. A jelentős mennyiségi - új kontinensek népesültek be a javuló egészségügyi ellátásnak köszönhetően -, és minőségi - ugyanazt a területet fejlettebben tudták hasznosítani - átalakulás a társadalom és természet egy aktív kapcsolatát hozta. Ez a kapcsolat igen stabilá és erőssé formálódott. Az új technológiák addig soha nem látott új lehetőségekhez vezettek. Ennek azonban a természet iszonyú mértékű használtsága, kizsákmányolása lett a következménye, mely akkor még konfliktusmentesnek bizonyult.

A kizsákmányolást követően a két szféra közötti kölcsönhatás kiegyensúlyozatlanná vált. A létrejött új tér-típusban mindkét szféra törvényei hatottak, a törvények érvényesülése a másik által befolyásolt, „zavart”. A változás hatására a társadalmi-tervezési tér átalakult egy társadalmi-gazdasági (természet+ infrastruktúra) térré.

Ezt a fejlődési szakaszt nevezzük Indusztriális -" ipari idők" - korszaknak.

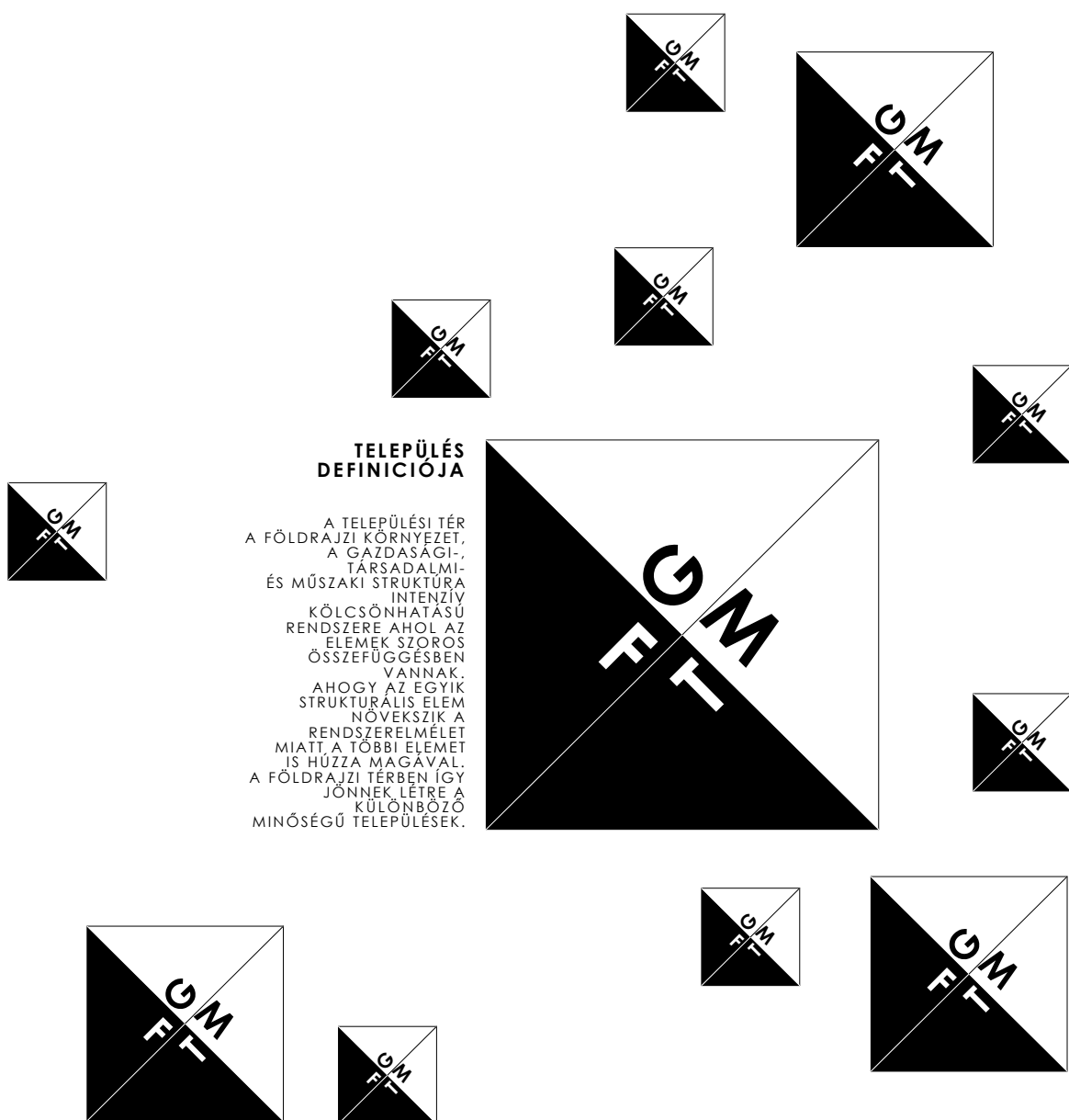
„A társadalmunk több ezer éves fennállása során folyamatosan minőségi és mennyiségi fejlődé-

[01]-Trócsányi András előadásai alapján amit a PTE PMMIK településmérnök msc képzés során hallgattam

[02]-Trócsányi András 2005. Általános Társadalomföldrajz Dialóg Campus Kiadó, Budapest

[03]-Meggyesi Tamás 2005. A 20. század urbanisztikájának útvesszői. TERC Kft., Budapest

A harmadik korszakban melyet napjainkban is megélünk a természeti és társadalmi tér teljes lefedésén alapszik. A társadalmunk mind mennyiségileg, mind minőségileg fejlődik. A fermészet és ember között egy interaktív kapcsolat van, mely egyre labilisabbá kezd válni a nagyon erős kölcsönhatás következtében, ahol az ember a környezetének szeszélyeitől erősen függ, mert annak határait súrolja.

„A település egy adott földrajzi környezetben, annak elemeivel intenzív kölcsönhatásban élő gazdasági, társadalmi, műszaki struktúrák rendszere.”

MI
A
TELEPÜLÉS? [01]

A legáltalánosabb megfogalmazásban a település egy társadalmi-gazdasági tér, másképpen a település a tér sűrűsödési pontja, ahol aktív társadalmi és gazdasági élet folyik. Ez az általános megfogalmazás, azonban szakmánként kisebb-nagyobb eltérések tapasztalhatók, tartalmukban viszont egységesek. Ahhoz, hogy pontos képet kapjunk egy település/településrész elemzéséhez, hogy a fennálló gondokat minél jobban tudjuk vizsgálni, ismernünk kell a település összes fontosabb leírását, definícióját, csak ezáltal nyerhetünk használható adatokat.

Mendöl Tibor viszonylag egyszerűen fogalmaz: **„A település nem más mint egy embercsoport lakó és munkáigényének térbeli egysége.”** A definíció a mai életforma mellett - ahol az emberek gyakran az egyik településen laknak egy másikon dolgoznak - nem állja meg a helyét.

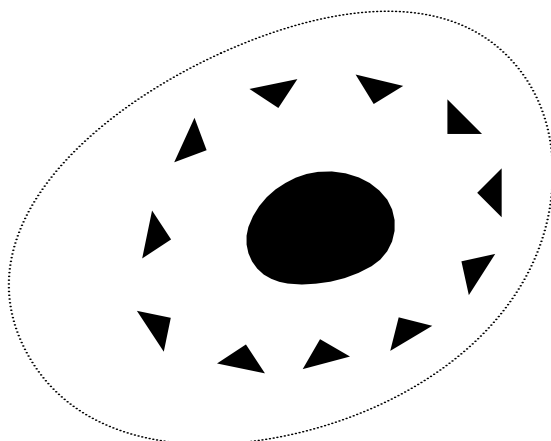
Ezt követően Beluszky Pál fogalmazta meg a következőt: **„A település egy embercsoportnak a lakó-, munka- és rekreációs helye illetve ahol szolgáltatásokat vehet igénybe.”**

A legjobban azonban a mi szemszögünkből egy rendszerelméletű megközelítés felel meg a település fogalmának. E szemléletet Tóth József geográfus képviseli, szerinte:

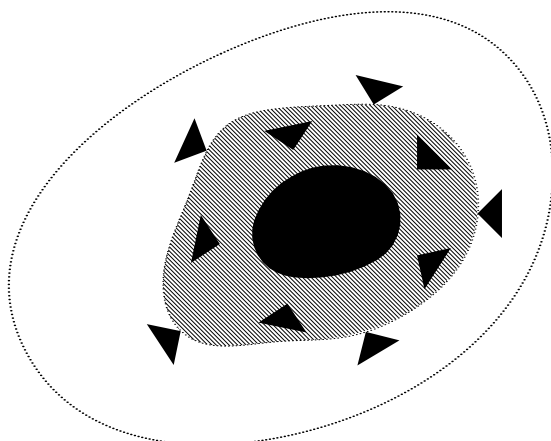
„A település egy adott földrajzi környezetben, annak elemeivel intenzív kölcsönhatásban élő gazdasági, társadalmi, műszaki struktúrák rendszere.” [01]

A rendszeren belül az egyes struktúrák szoros kölcsönhatásban vannak egymással, azaz a struktúrák egyes elemeinek változása az egész rendszert megváltoztatja. A településeket azonban nem szabad csak egy adott jelenben értékelni, minősíteni, fontos annak fejlődése, kialakulása, így fontos átnézni a történelem során kialakult urbanizációs folyamatokat a környezet, a társadalom és gazdaság jellemzésével.

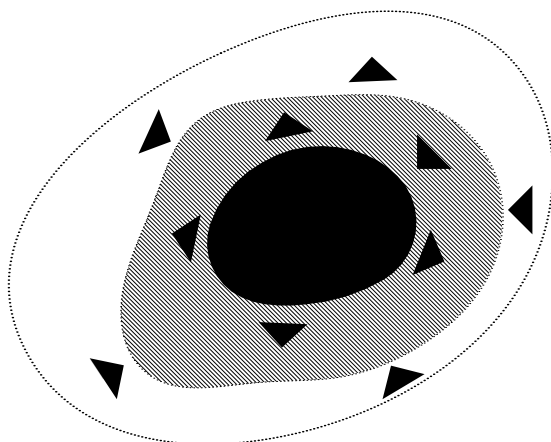
////////////////////////////////////
[01]-Barakonyiné Winiczai Klára 1997.
Városshociológia
PTE PMMK, Településmérnök
szakra készült jegyzete alapján

I. URBANIZÁCIÓ - ABSZÓLÚT KONCENTRÁCIÓ

II. PRESZUBURBANIZÁCIÓ - RELATÍV KONCENTRÁCIÓ

III. SZUBURBANIZÁCIÓ - RELATÍV DEKONCENTRÁCIÓ

„Az urbanizáció tulajdonképpen az emberek életmódját, gazdasági és építészeti tereit változtatja meg. Az urbanizáció leginkább a lakosság áramlásával fogható meg és jellemezhető.”

URBANIZÁCIÓ SZAKASZAI [01] [02]

Az urbanisztika fejlődése során beszélünk városodásról és városiasodásról is, ezek a települések fejlődésének mennyiségi is minőségi jelzői. A városodás a városok mennyiségének növekedése, mely városná nyilvánításból, települések összevonásából adódik. Ezzel szemben a városiasodás egy minőségi jellemző. Ez több szinten értelmezhető: terület-használat, szolgáltatás, kultúra, gondolkodásmód, foglalkoztatási szerkezet, képzettségi lehetőség.

Az urbanizáció tulajdonképpen az emberek életmódját, a gazdasági és építészeti tereit változtatja meg. Az urbanizáció leginkább a lakosság áramlásával vizsgálható és jellemezhető.

I. URBANIZÁCIÓ

A népességáramlás már a történelem kezdetén elkezdődött. Ez a történelem során a faluból a város irányába történt. Ennek fontos jellemzője volt az irány és intenzitás. A szakasz lényeges ismertetője az abszolút koncentráció az egyre inkább urbánusabbá váló tér felé.

II. „PRE” SZÜRBURBANIZÁCIÓ

A hosszú idő alatt - ez területenként változó, de nálunk késve, most jelentkeznek -lezajló folyamatos urbanizáció ideiglenes ütközőponthoz ért. A urbánus tér vonzereje csökkent, a belső tér elkezdett hígulni, a fizikai hely csökkent a folyamatos beáramlások miatt, miközben az életszínvonal jellemzően romlott. Egy relatív koncentráció jellemezte ezt a szakaszt, ahol a városba jövők részben a város belső területeire áramlottak, részben pedig csak a külterületekre, melyek alacsonyabb gazdasági szinten közel urbánus, vagy urbánus szolgáltatásokat biztosítottak, messze felülmúlva a rurális tereket. Az új létrejött tér a város szétterülését eredményezte, a szolgáltatások színvonalának csökkenésével.

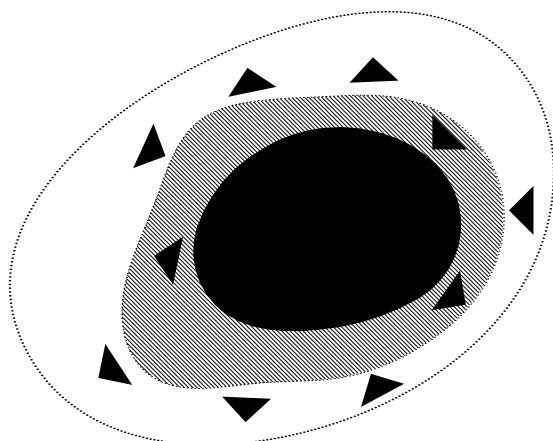
III. SZÜRBURBANIZÁCIÓ

A harmadik szakaszt - melyet mi megkésve ma élünk meg - egy relatív dekoncentráció jellemzi. Jellemzően a migráció iránya a város belső területeiből a város szélén kialakult szuburbiákba, peremterületekre történik. Ezek hatására a város még jobban szétfolyik, terebélyesedik.

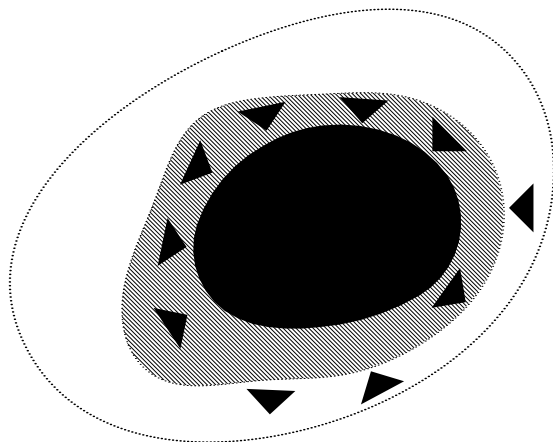

[01]-Trócsányi András előadásai alapján amit a PTE PMMIK településmérnök msc képzés során hallgattam

[02]-Trócsányi András 2005.
Általános Társadalomföldrajz
Dialóg Campus Kiadó, Budapest

IV. DEZURBANIZÁCIÓ - ABSZÓLÚT DEKONCENTRÁCIÓ

V. REURBANIZÁCIÓ - REKONCENTRÁCIÓ

A belső területek ezzel párhuzamosan elvesztik presztízsüket, élhetetlenné válnak. A közlekedés nehézkes, ingatlanárak az egekbe szöknek. A szuburbiák előnye ezzel szemben a fejlett közlekedés, természet közelség, olcsó ingatlanárak.

IV. DEZURBANIZÁCIÓ

Az abszolút dekoncentráció szakaszában az eddig jellemző markáns irány az urbánus térből a rurális tér felé mutat. Ennek egyik oka, hogy az elővárosok megtelnek, mivel a társadalom igénye hirtelen megnő, nagyobb területeket szeretnének birtokolni, a kisebb belső területi lakás hátrahagyása miatt már nagyobb felületen szeretnének lakni, esetleg gazdálkodni.

Jellemző a város belső területeinek ritkább használata, míg a külső területeinek gyakoribb látogatása.

A falu az a terület, mely az utóbbi időkben visszafejlődött, sok lehetőséget rejt. Olyan lehetőségek nyílnak meg mint az állattartás és növénytermesztés, vagyis az önellátó gazdálkodás.

Eközben a város, az urbánus tér egy erős tévesztést szenved el. A városközpont el kezd pusztulni, minél történelmibb, annál inkább, ha nincs jelen egy olyan, anyagilag erős társadalom, ami a szívében viseli annak fokozatosan romló sorsát. A belső területeken a műszaki amortizációt egy társadalmi amortizáció követi. Megjelenik a deklasszált társadalom. Ez sajnos sokszor nem természetes úton történik, több helyen tudatos városközpont értékcsökkentés megy végbe az ingatlan manipuláció érdekében. Közben több helyen megjelenik a dzsentrifikció [01] a modern nagyváros fejlődésével, változásával kapcsolatos szociológiai jelenség, a felértékelődött belvárosi területek lakosságának kicserélődése. Amerikában döntően spontán folyamatok indították meg a városközpontok gettósodását majd dzsentrifikcióját (Az 1950-es, 60-as években gazdagodó középrétegek a magasabb életszínvonalat a kertvárosokba költözéssel tudták megvalósítani.

Helyükre, a belvárosba szegény, a szociális támogatásokra szoruló, olcsón fenntartható lakást kereső rétegek költöztek). Ezzel szemben Európában számos állami intézkedés együttes hatása is jelentkezik a spontán folyamatok mellett. Magyarországon és Közép-Európában az 1990-es rendszerváltások társadalmi-gazdasági átalakulása hozta létre azt a környezetet, ami a ma dzsentrifikcióként körülírható jelenséget felerősítette.

Fontos, hogy ha a belső területeket megfelelően vonzóvá tudjuk tenni - közfterek megújítása, szolgáltatások növelése, akkor a belső területeket újra vonzóvá tudjuk tenni és a most még ott lakók nem hagyják hátra ingatlanjaikat, hogy helyükre egy alsóbb társadalmi osztály kerüljön.

V. REURBANIZÁCIÓ

Az itthon még nem tapasztalható folyamat leginkább a fejlődő országokban, mint Kína, mutatkozik meg. Nálunk elsősorban a dzsentrifikció jelenség során fordul elő, ahol akár egy teljes városrész is megújul, ahova szívesen költöznek be újra emberek, a társadalom magasabb színvonalon élő csoportjai.

A reurbanizáció az urbanizációs szakaszok ciklikusságának első, már egyszer lezajlott állomásának ismétlése új feltételek (társadalom, gazdaság, épített környezet) mellett.

„1800-ban mindössze egy olyan város létezett, amelynek egymilliónál több lakosa volt: London. Abban az időben a világ 100 legnagyobb városában összesen 20 millió ember élt...1990-ben a világ 100 legnagyobb városában már 540 millió, vagyis 25-ször több ember él...2025-re, előrejelzések szerint a világ népességének már csaknem a fele városokban fog élni, de a szám kétharmadának az árnyékában (2 milliárd ember!) a fejlődő világ nyomor-egyedei húzódnak meg, vagyis az „urbanizáció” globális méretekben nem a civilizáció világméretű győzelmére, hanem éppen ellenkezőleg: fenntarthatóságának korlátaira utal.” [02]

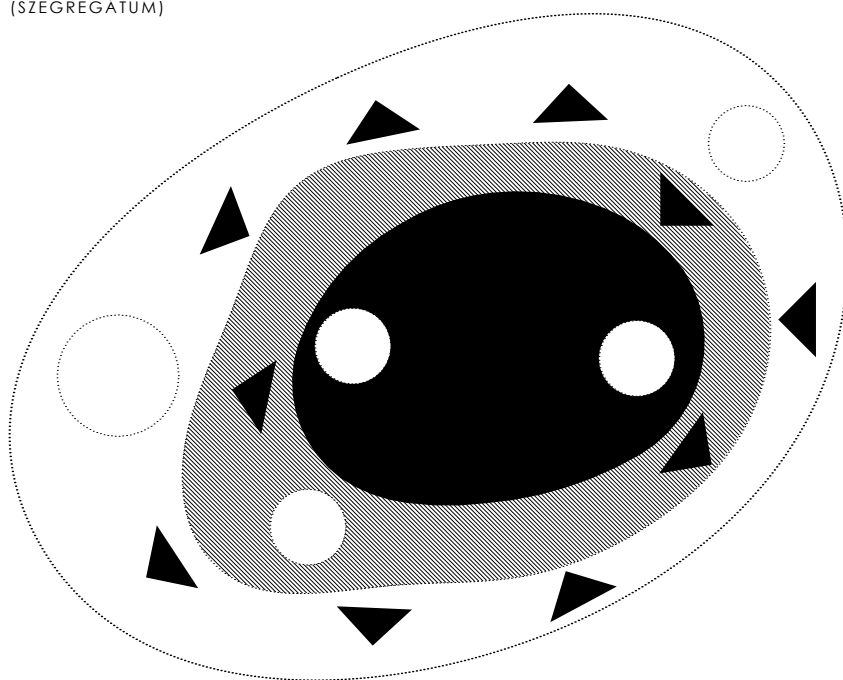
////////////////////////////////////

[01]-Cséfalvay Zoltán 1994.
A modern társadalomföldrajz kézikönyve

[02]-Meggyesi Tamás 2005.
A 20. század urbanisztikájának útvészítői.
TERC Kft., Budapest

PERIFÉRIÁK KIALAKULÁSA

BELSŐ PERIFÉRIA
PERIFÉRIA A TELEPÜLÉS SZÉLÉN
(SZEGREGÁTUM)

Az urbanizáció folyamatok lejátszódása térben és időben változó. Amit egyértelműen el kell fogadnunk, hogy a városok komoly problémákkal vívtak és vívnak harcot. Az ipari forradalom után - ipari korszakban és azt követően - a robbanásszerű változások az addigi szokásokat teljesen átalakították. A kapitalizmus beköszöntével egyre több ember akart városban élni.

„Az urbanizáció másfél évszázados története drámai módon sűríti össze a városfejlesztési tendenciák változásait. Olyan az egész mint valami ósrobbanás. Az évezredek alatt felgyülemlett energiák szétfeszítik a városokat...” [01]

„Az urbanizációs folyamatok hatalmas ürességeket és leszakadó területeket hagynak maguk mögött. A múltból kiindulva és a jövőbe előrenézve ezek a folyamatok nem fognak megszűnni, nem lesz kevesebb degradált terület, sőt a városok „hamis,” vonzása még több embert fog ezután is csábítani az urbanus környezetbe tovább növelve a belső és külső területek gondjait.”

PERIFÉRIÁK KIALAKULÁSA

Az urbanizációs folyamatok hatalmas ürességeket és leszakadó területeket hagynak maguk mögött. A múltból kiindulva és a jövőbe előrenézve ezek a folyamatok nem fognak megszűnni, nem lesz kevesebb degradált terület, sőt a városok „hamis,” vonzása még több embert fog ezután is csábítani az urbanus környezetbe tovább növelve a belső és külső területek gondjait.

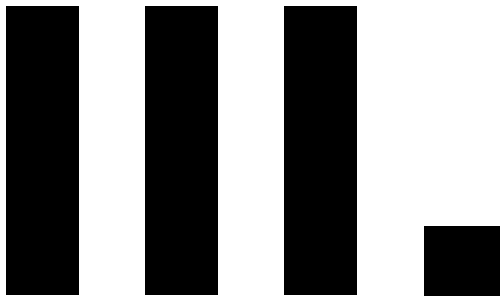
„Ha a város eddig sziget volt a természet óceánjában, most megfordul a helyzet és a városok tengerében már szinte a természet világa zsugorodik szigetekké...” [01]

A dolgozatom során ilyen perifériákra - szélsőséges helyzetekre - hívom fel a figyelmet. Ezek a településrészek - vagy egy nagyobb rendszert nézve régió, ország- alkotóinak valamelyikének változása során jöttek létre. Ahogy levezetem, a település egy adott környezet sűrűsödési pontja, ahol a gazdaság, társadalom és a műszaki keretek szoros, dinamikus kapcsolatban vannak. Ha ezen alkotók bármelyike változik, akkor a település többi alkotója is vele változik.

Az általam perifériának vélt területeket - városon belül, város szélén, falu mint periféria napjainkban - mind környezeti, gazdasági, társadalmi és műszaki(építészeti) vonatkozásban megpróbálom értékelni a többi „szakágban” szerzett alapismereteim segítségével, hogy mégis egy rendszerről tudjak szólni az értekezésemben, ne csak az építészeti, városépítészeti tényezőkről szóljak..

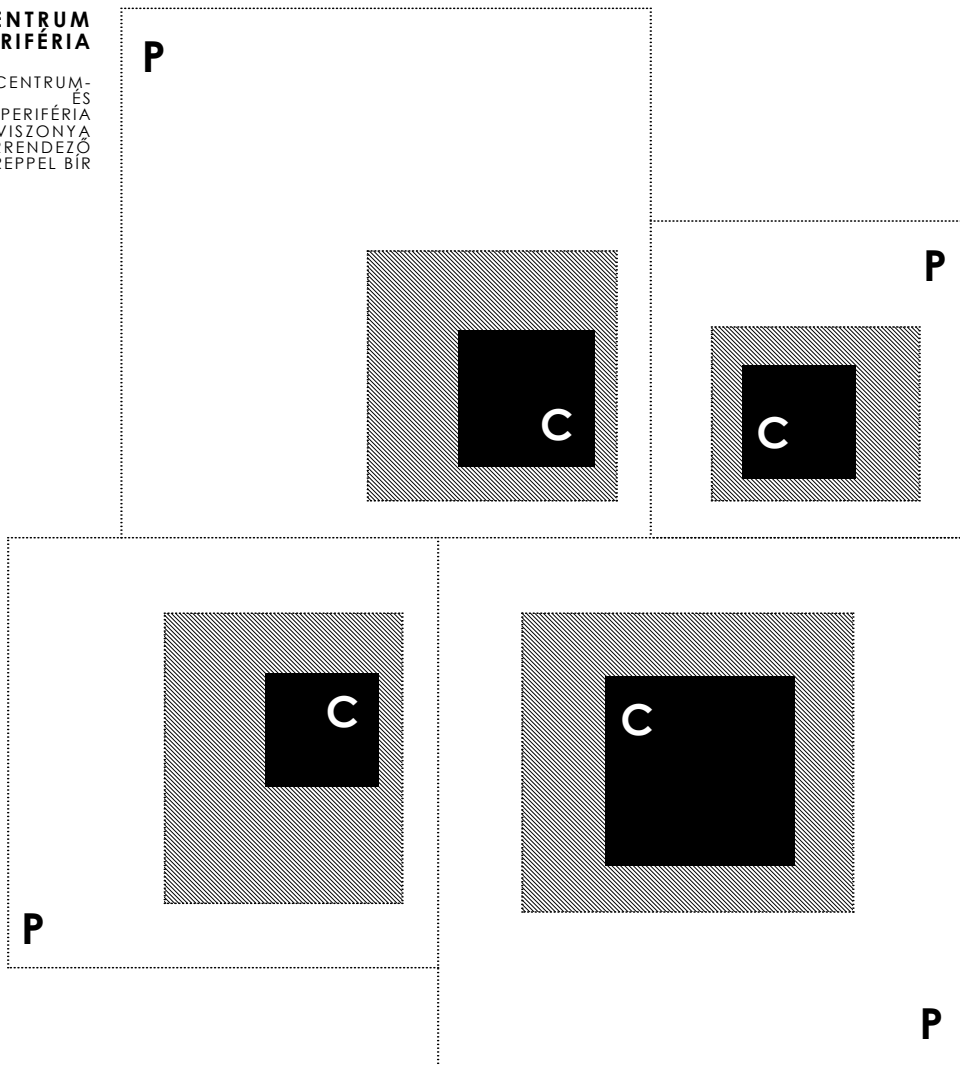

[01]-Meggyesi Tamás 2005.
A 20. század urbanisztikájának útvesszői,
TERC Kft., Budapest

**CENTRUM
PERIFÉRIA**

CENTRUM-
ÉS
PERIFÉRIA
VISZONYA
TÉRRENDEZŐ
SZERPEL BİR

CENTRUM PERIFÉRIA VISZONYA

cím:

PERIFÉRIA
ÉS
CENTRUM
VISZONYA
A GAZDASÁGBAN [01]

Az építészet és társadalom egyik motorja a gazdaság. Mai világunkat leginkább ez határozza meg, azonban a kapitalizmus térnyerésének, a lehetőségek szabadtárának egyre inkább látjuk a hátrányait. A közösségi érdekek eltűnnek, az egyéni térnyerések erősödnek, az értékrendek átalakulnak sikerré, státusszá. A perifériák kezeléséhez mindenféleképpen érintőlegesen foglalkozni kell azok gazdasági leszakadásának ismerveivel, egyáltalán a centrum-periféria kapcsolatával.

Bármilyen viszonylatban egy elmaradottabb terület, periféria lehatárolása a centrumtól függ. A centrum-periféria kapcsolat alatt több szintet is megkülönböztethetünk. En a dolgozatomban két szinttel foglalkozom, ami a témámhoz szorosan illeszkedik és amit terület és település szinten értelmezni lehet, mint területfejlesztés és településfejlesztés.

TERÜLETI SZINT
(régiók, országok, települések egymáshoz viszonyított kapcsolata, hierarchiája)

TELEPÜLÉSI SZINT
(településen belül kialakult területek, településrészek, tömbök)

Gazdasági értelemben a centrum országok gazdaságának legfőbb jellemzője, hogy a világgazdasági

folyamatokat szerepük van és folyamatos fejlődést, versenyt tartják szem előtt.

A további fejlődés kulcskérdésévé vált magas színvonalú emberi tudás és pénz állománynak jelentős koncentrációja van jelen ezekben az országokban.

A centrum országokban folyik a kutatás-fejlesztés (a transznacionális vállalatok és pénzügyi intézmények székhelyein), a globális üzletpolitikát meghatározó tevékenységek köre (fejlesztési stratégia kidolgozása, pénzügyek, nemzetközi marketing stb.), az információs, kutatási, felsőoktatási tevékenység. Minden olyan funkció mely a további fejlődést és a versenyben maradást megalapozhatja.

„Az építészet és társadalom egyik motorja a gazdaság. Mai világunkat leginkább ez határozza meg, azonban a kapitalizmus térnyerésének, a lehetőségek szabadtárának egyre inkább látjuk a hátrányait. A közösségi érdekek eltűnnek, az egyéni térnyerések erősödnek, az értékrendek átalakulnak sikerré, státusszá. „

//////
[01]-Nemes Nagy J. 1996
Centrumok és perifériák a piaccgazdasági átmenetben „Földrajzi Közlemények” 1. sz. pp. 31-48.

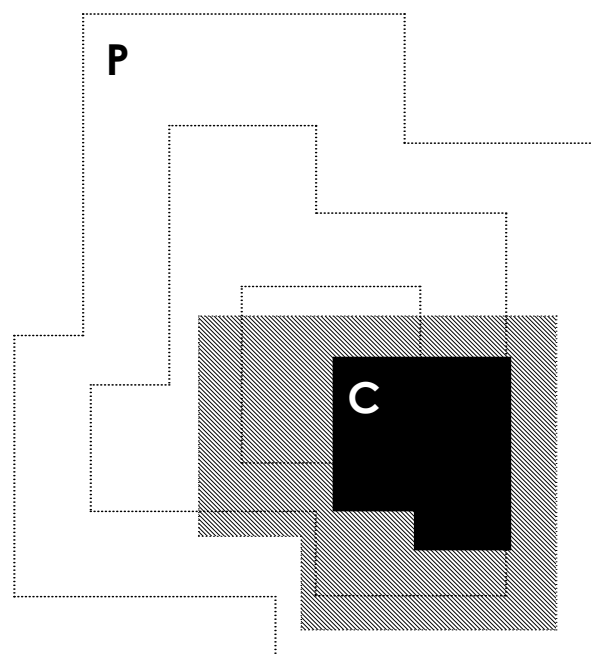
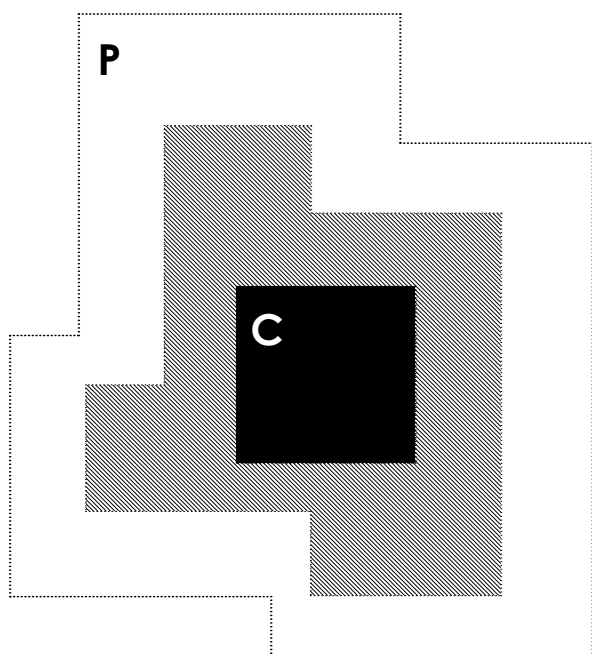
**CENTRUM
PERIFÉRIA**

TÖRTÉNELEM
SORÁN KIALAKULT
TÉRSZERKEZET

CENTRUM-
ÉS
PERIFÉRIA
VISZONYA

NAPJAINKBAN
A KIALAKULT
TÉRSZERKEZET
ELTOLÓDIK

ÚJ
CENTRUM
ÉS
PERIFÉRIA
TERÜLETEK

A centrum országok gazdasági lemondtak a feldolgozóipar minden ágazatának jelenlétéről és ha érdekeik úgy kívánják, egyes munkafázisokat vagy egész ágazatokat kitelepítenek a periféria országaiba. Így azokkal erős kölcsönhatásba kerülnek, függőségük növekszik, de a periféria nem rendelkezik olyan erővel melyet ebben a kapcsolatban az előnyére tudna kihasználni.

Az ágazati szerkezetben egyre jelentősebb helyet foglalnak el a „pénzügyi” szektor korszerű ágazatai (bank-, pénzügyi, biztosítási stb. szolgáltatások) és az „információ” szektor (információgazdaság), amelyek együttesen egyre nagyobb részét adják a GNP-nek.

Az ipart nem fejlesztik le teljesen, a magas szellemi tőkét és kis nyersanyagot felhasználó ágazatok a dominánsak maradnak a függőség és a munkahelyek teremtése érdekében.

A helyzet a másik oldalról épp a fordított. A perifériális területek ezzel szemben a „kizsákmányolás” területei, kis befektetéssel nagy haszon elérése a célja a centrumból jövő befektetéseknek.

Ami igaz a területi szintre az igaz a települési szintre csak kisebb léptékben. A település belső részében történő pénzügyi és információs gazdaság uralja a teret, míg a periférián kisebb-nagyobb, nagy munkaigényű gazdaságok vannak jelen és szolgálják ki a belső területek gazdaságát.

„Ami igaz a területi szintre az igaz a települési szintre csak kisebb léptékben. A település belső részében történő pénzügyi és információs gazdaság uralja a teret, míg a periférián kisebb-nagyobb, nagy munkaigényű gazdaságok vannak jelen és szolgálják ki a belső területek gazdaságát.”

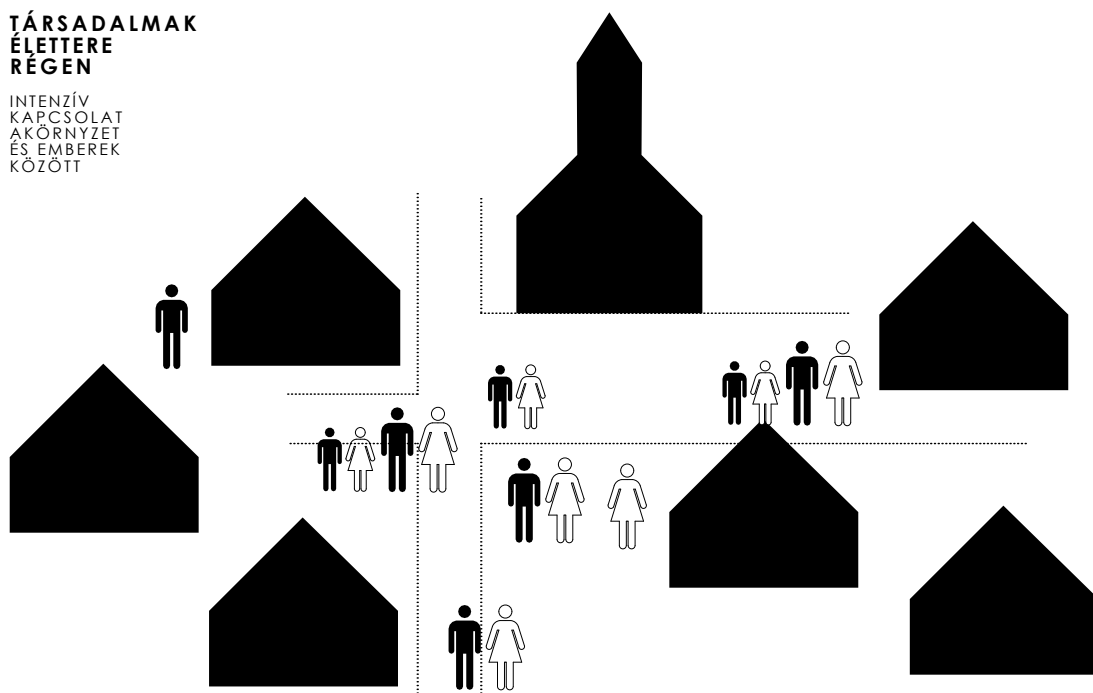

[01]-Nemes Nagy J. 1996
Centrumok és perifériák a piacgazdasági átmenetben „Földrajzi Közlemények” 1. sz. pp. 31-48.

IV.

TÁRSADALMAK ÉLETTERE RÉGEN

INTENZÍV
KAPCSOLAT
AKÖRNYEZET
ÉS EMBEREK
KÖZÖTT

TÁRSADALMAK ÉLETTERE

cím:

ÉLETTEREK
TÁRSADALMA

„Mesterséges környezetünket jellegzetes tulajdonságaink szerint alakítottuk ki, illetve alakítjuk ki most is. Hogy jövőnk környezetét megfelelően tudjuk formálni a tényezők összességét ismernünk kell melyek a környezet kialakításában szerepet játszanak. Ha megismerjük a jelenlegi, környezetünket alakító tényezőket, összefüggéseket, sajátos karakterünket és adottságainkat, könnyebb lesz a jövő környezetét kialakítani.”^[01]

Az utóbbi évtizedek egyik fontos társadalmi problémája a mind gyorsabb ütemű városiasodáshoz vezetnek vissza, mely folyamatait, hatásait már taglaltam, de ezt most a társadalom oldaláról megközelítve is szeretném bemutatni. Az iparosodás kezdetben lassan jelentkezett. Az agrártársadalom több százéves hagyománya könnyen tudott illeszkedni a változásokhoz, az építési elvek még használhatók voltak.

A gyáripar gyors fejlődése azonban új életfeltételeket teremtett.

Gyárak sokasága épült fel hirtelen a semmiből, egy hamis városi illúziót keltve az emberekben a városi lehetőségekről.

A létesülő új gyárakba munkásokat toboroztak az ország egész területéről, számukra új lakásokat építettek. Kezdetben jobb anyagi körülmények között élhettek, így jöttek létre az új települések, elővárosok, városrészek Magyarországon sajátlakás inkább mint bérlakás, de a nagyobb szövetkezetek maguk fogtak lakásépítésbe.

A kisebb léptékű építkezések nem tudták kielégíteni a folyamatosan növekvő igényeket, ezért a kor fel fogásának megfelelően lakótelepek épültek. Az emberek többsége idegenkedett a lakótelepektől, mert ezek a fizikai terek eltértek mind a városi, mind a vidéki ember több évszázados városképétől.

A város ezen gyors beavatkozási időszakban olyan szinten megnőtt, hogy több helyen hagyott maga után „fekete lyukakat”. Ezek a „fekete lyukak” ma komoly problémaforrások.

Ezt fokozva az új, gyors növekedéshez társadalmunk nem tudott alkalmazkodni. Számos olyan új jelenség jött létre, mely napjainkban is még megoldásra vár.

Az új fizikai terekben az emberi kapcsolatok hiánya érezhető.

Az új környezethez mindenki más-képpen alkalmazkodott, nem voltak közös értékek, egymás meg nem értése egyre nagyobb viszályokhoz vezetett. /Különböző - és néha azonos - generációk közötti ellenséges magatartás, korosztályokon átvezető kapcsolatrendszer hiánya)

A kapcsolatrendszer hiánya erős izoláltsághoz vezetett, nem alakultak ki közösségek.

Gyakori az egyhangúság (forma, szín), melyek az ember életkedvét, életszemléletét mentálisan meghatározzák

Gondot okozott és okoz az esemény-nélküliség, nincsenek olyan szolgáltatások, melyeket közösségi szinten lehetett volna és lehetne használni rekreációs célra.

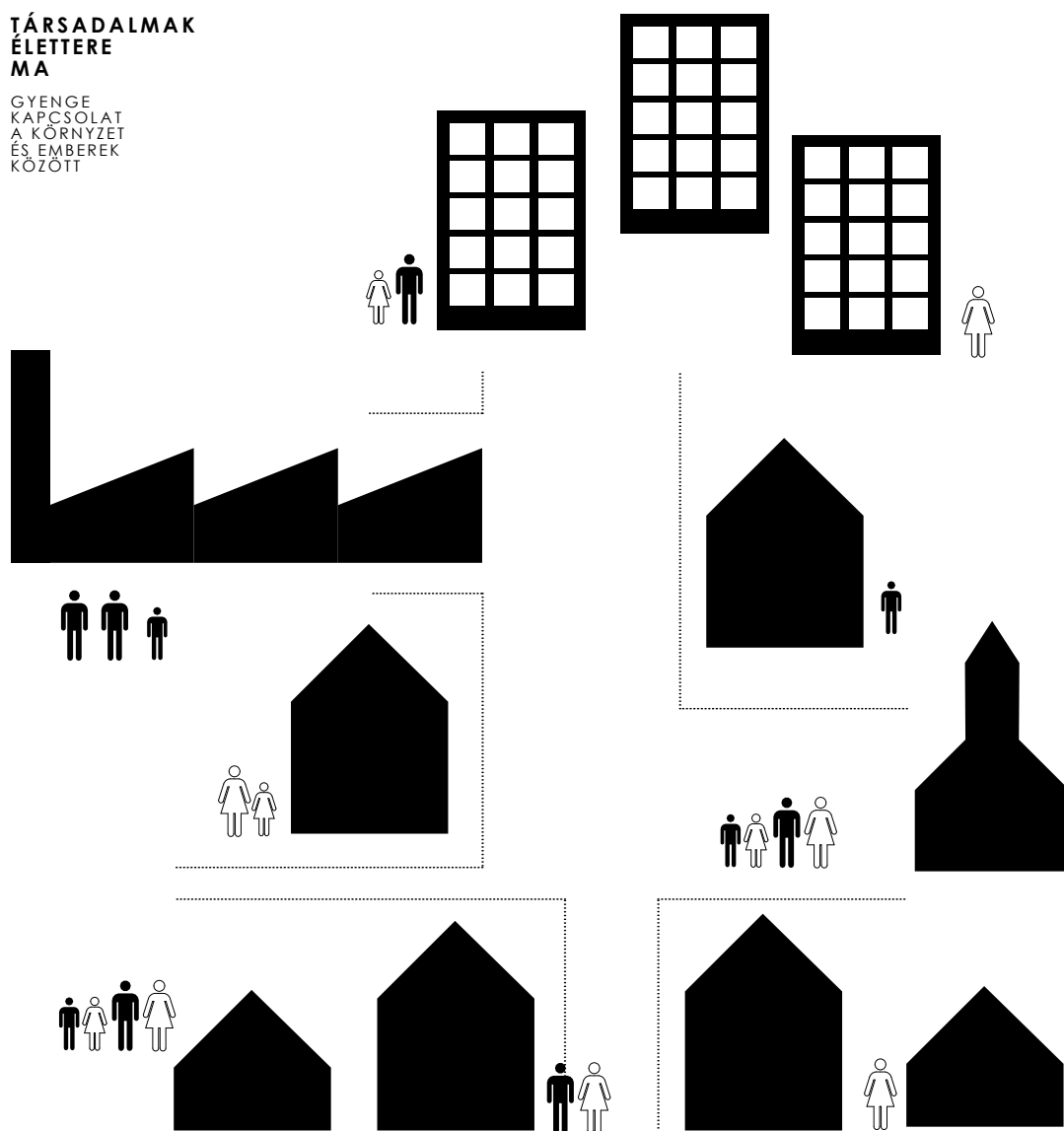
Az emberek elfordultak egymástól, nem ismerik egymást. Megjelent a közöny, mely a legnagyobb közösségpusztító erőként ismert.

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

**TÁRSADALMAK
ÉLETTERE
MA**

GYENGE
KAPCSOLAT
A KÖRNYEZET
ÉS EMBEREK
KÖZÖTT

A területek, emberek egyre inkább pusztulnak, nem kapnak segítséget, mentálhigiéniai problémák lépnek fel.

Az eddig említett folyamatok változásait leginkább az építészeti méretekkel foghatjuk meg.

Az addig megszokottakhoz képest a városba költöző családok kis lakásba költöztek (szűkös, nem lehet elférni benne, főleg egy vidékihez képest!). A lakótelepek, amik biztosították volna a nagyobb területet azok drágák, és léptéktelenek voltak az ember addigi környezetéhez képest. Ezekről idegenkedtek, félttek. A kis ház helyett nagy épületekbe költöztek (elszakadtak a környezettől, gyerekek nincsenek szem előtt, személytelen, az ember kicsinek érzi magát). Az emberek a nagyobb távolság, bezártság miatt elszakadtak egymástól.

Az ehhez tartozó környezeti fizikai keret pedig a szűk utcát (barátságosabb légkör, szorosabb kapcsolatok) széles utcává (zavartalanabb élet, az embereknek nem kell egymással érintkezniük) alakította át.

Ilyen folyamatok hatására jött létre mai társadalmunk, akik a településeinket már nehezen tudják közösségként megélni, az egyéni érdekek egyre hangsúlyosabbá válnak.

„A ész racionalizmusa megalkotja az örült, a bűnös, a deviáns társadalmi kategóriákat...

Az emberek pedig ahogy egyre bizonytalanabbakká válnak értékeikben, egyre inkább a pénzt, a státuszt és a fogyasztást választják a társadalmi siker kritériumául.” [01]

Létrejönnek olyan izolált területek, amelyek a társadalom bizonyos szegmenseit kirekesztik, illetve megjelennek olyan szövetek, melyek teljesen lemaradnak a fejlődéssel, így a társadalom felső része nem is akar tudomást venni róla. Ezek a társadalom kisebb nivójú részét vonzzák, ami hatására szegregált területi társadalom születik meg.

Ha ezen különböző társadalmakra azonos építészeti jelekkel válaszolunk, akkor a sajátosságokat figyelmen kívül hagyó épületek, városépítészeti megoldások nem lesznek megfelelőek. Az eddig kialakult társadalmi bajok nem szűnnek meg.

Az emberek reintegrációját minél hamarabb meg kell kezdeni egy közös rendszer (érték) kialakulása érdekében, mely a társadalom teljes megújításához vezethet.

„ A városi típusú, sokféleséget hangsúlyozó környezetben a különféle fajta embereknek rendszeresen össze kell találkozniuk, ahelyett hogy egyfajta idealizált világképet reprodukálnának...a városi utca a társadalmi méretű újraintegrálódás egyik eszköze lehet.” [01]

„Ha ezen különböző társadalmakra azonos építészeti jelekkel válaszolunk akkor a sajátosságokat figyelmen kívül hagyó épületek, városépítészeti megoldások nem lesznek megfelelőek. Az eddig kialakult társadalmi bajok nem szűnnek meg.”

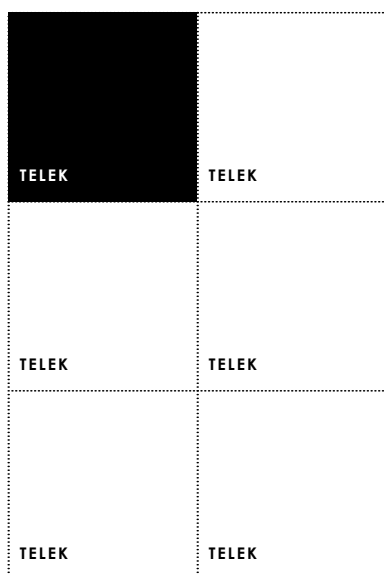

[01]-Lukovich Tamás 1997.
Posztmodern kor városépítészetének kihívásai,
Szószabó Stúdió, Budakalász

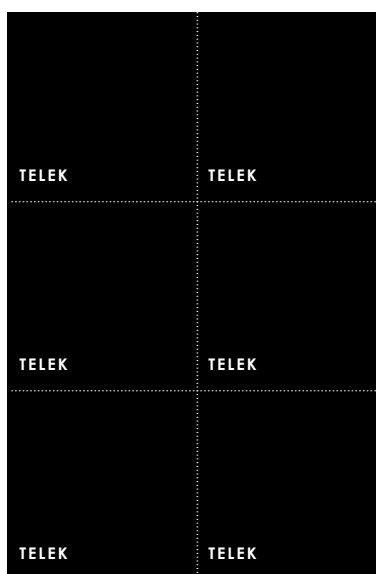
INGATLANFEJLESZTÉS

ÁLTALÁBAN EGY ADOTT
TELKEN, KÖNNYEN
KÖRBEHATÁROLHATÓ
TERÜLETEN

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

ÁLTALÁBAN NEHEZEN
KÖRBEHATÁROLHATÓ,
LEGKISEBB EGYSÉGE A
TÖMB

TELEPÜLÉS FEJLESZTÉS INGATLAN FEJLESZTÉS

cím:

TELEPÜLÉS
MŰSZAKI
KERETEINEK
VIZSGÁLATA

A település definíciójából kiindulva vizsgáltam már az adott környezet-
hez tartozó gazdaságot - ezt centrum
periféria viszonylatban -, megnéztem
a társadalom jelenségeit. A megszer-
zett ismeretek birtokában szakmánk
lehetőségeiről, a műszaki keretéről,
struktúráról írok, melyek a perifériák
kezeléséhez elengedhetetlenül fon-
tosak a léptékek meghatározásánál.
A településeinket meghatározó építé-
szet, városépítészeti kiemelten fele-
lős egy-egy terület felértékeléséhez
vagy lemorzsolódásához.

„Az imázs formálás során a városépítészeti újra felfedezik az üzlet szempontjából és új definíciót kap.” [01]

Megfelelő gazdasági háttér mellett egy adott terület építészeti értéke is fejlődik, ennek hiánya esetén a terület magától vagy gyakran tervezetten - spekulatív szándékkal - romlásnak indul.

„...Információs gazdaság eredményeképpen virágzó globális fekete-gazdaság is egyre inkább városfejlesztési tényezővé válik.” [03]

Utóbbi folyamatok szerencsére még ritkábban fordulnak elő tudatosan, azonban bizonyos területek leértékelődése a mindennapi politika, gazdaság eredménye. Így az ezeket kísérő társadalmi folyamatok, területi leszakadások perifériális, szegregációs területeket jelölnek ki. A hagyományos

helyükre egy komplex értékelési rendszer kerül, mely nem egy egységes kommunikációt takar. Az így kialakuló problémákat, veszélyeket kezelni kell.

Műszaki kereteink megújítására két lehetőség kínálkozik, egyik pontszerű, másik területi jellegű. Ezen beavatkozásokat fontos minden szempontból ismernünk, hogy a periférián lévő területeket megfelelően tudjunk kezelni, így javaslatokat tudjunk adni azok fejlesztésére

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS
KONTRA
INGATLANFEJLESZTÉS

A városfejlesztés általában egy nagyobb, összefüggő területre - városrészre - terjed ki, amelynek legkisebb értelmezhető nagysága egy telektömb lehet.

Ezzel áll szemben az ingatlanfejlesztés. Ez alatt egy olyan projekt értendő, amely mindig az ingatlanfejlesztési projektet magába foglaló városfejlesztési akcióterületnél kisebb területen valósul meg. Az ingatlanfejlesztés általában jól körülhatárolt projekt, amely egy időben egy vagy néha több ingatlanon valósul meg.

Néha, egy-egy giga projekt esetén, ami ingatlanfejlesztésnek tűnik, városfejlesztési projektről beszélünk, annak hatalmas léptéke miatt, illetve a léptéke miatti további indukáló energia miatt, melyhez újabb projektek csatlakozhatnak.

Ezeknek a városfejlesztéseknek a cél-

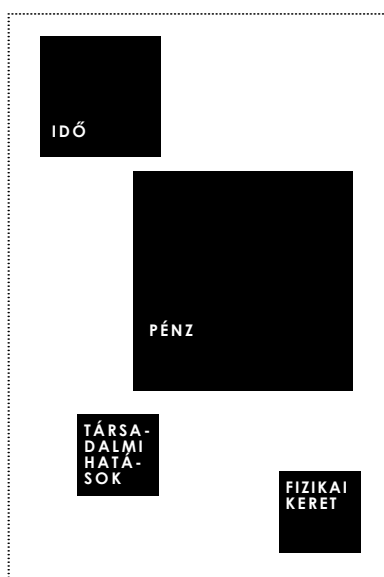
[01]-Bajnai László előadásai alapján amit a PTE PMMIK Településmérnök Msc képzés során hallgattam

[03]-Lukovich Tamás 1997. Posztmodern kor városépítészeti kihívásai, Szószabó Stúdió, Budakalász

[02]-Bajnai László 2007. Városfejlesztés, Scolar Kiadó, Budapest

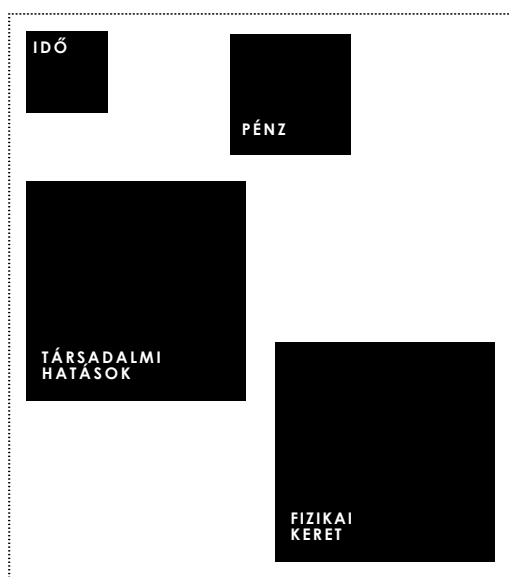
INGATLANFEJLESZTÉS

FONTOS PARAMÉTEREI
A MEGVALÓSÍTÁS IDEJE ÉS
A PROFIT LEHETŐSÉGE

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

ELSŐDLEGESEN A
TÁRSADALMI HATÁSOK
ÉS A FIZIKAI KERETEK
MEGÚJÍTÁSA A CÉLJA

ja a városi szövet lassú romlásának megfékezése, míg az ingatlanfejlesztésnek a lehető legnagyobb profit realizálása. Azonban egy-egy ingatlanfejlesztésnek a profitszerzésen kívül lehet olyan jellegű hatása mely a telek nagyobb környezetére is hatással van.

A városfejlesztés mindig egy nagyobb területen valósul meg, legkisebb egysége a telektömb. Néha a pontos területe nehezen definiálható, míg az ingatlanfejlesztés mindig kisebb, pontosabban meghatározható akcióterület határol.

A komplex tartalmú operatív városfejlesztés pénzügyi szempontból pozitív, negatív vagy nullszaldós lehet. Ezzel szemben az ingatlanfejlesztés pénzügyi szempontból egy előre jól meghatározható profitot kell hogy eredményezzen, mert a befektetőnek csak ez fogadható el.

A városfejlesztés célja egy komplex építési program, ezért időben nehezen körülhatárolható, tervezhető. Nagyobb, összefüggő terület révén a projekt akár egy évtizedig vagy tovább is eltarthat. Mivel először egy fizikai keret alakul ki és csak ezt követően a gazdasági és társadalmi fejlődés, ezért összevont hatással a folyamat nehezen definiálható az idő szemszögéből. Az ingatlanfejlesztés viszont e befektető számára pontosan jól körülhatárolt időben (és térben), mivel kisebb léptéke miatt rövidebb idő alatt végre lehet hajtani.

A városfejlesztés lehetőségeit az adott településre vonatkozó rendezési terv rögzíti – infrastruktúra, közlekedési terület, új építési telkek kijelölése). A városfejlesztéseknek mindig műszaki, városrendezési és pénzügyi szempontból összefüggő, koherens rendszert kell alkotnia.

A városfejlesztés ezek alapján mindig a város egy részét hozza létre vagy újítja meg ebben a hármas struktúrát vizsgálva. Fontos hogy a fejlesztés során közösségi és közlekedési területeket alakít ki vagy újít meg, miközben részben vagy egészben átalakítja a közterületek által határolt telektömböket.

Az ingatlanfejlesztés kisebb léptéke a városfejlesztési akcióterületen belül egy-egy épület, épületegyüttes, épület csoport megépítését eredményezi. A profit elérése miatt mindig csak a jól értékesíthető termékekbe investálás (bevásárló központ, üzlet, irodaház, lakások)

Az operatív városfejlesztés, településfejlesztés a helyi önkormányzatok feladata Magyarországon, azonban ezek sikeres végrehajtásához állami illetve európai uniós támogatásokat is lehet igényelni.

Az ingatlanfejlesztésbe viszont mindig csak a tőkés befektető érdekel, a profitszerzés, vagyonnövekedés céljával. Ezt a folyamatot rendszerint a magánszféra vállalkozásai végzik.

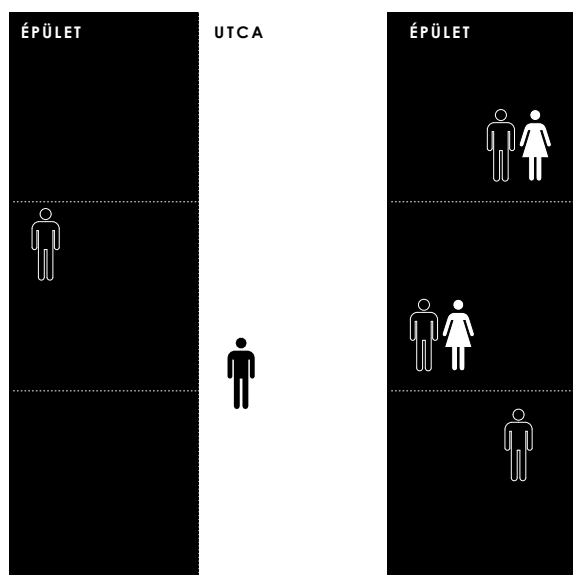
„A városfejlesztés ezek alapján mindig a város egy részét hozza létre vagy újítja meg ebben a hármas struktúrát vizsgálva. Fontos hogy a fejlesztés során közösségi és közlekedési területeket alakít ki vagy újít meg, miközben részben vagy egészben átalakítja a közterületek által határolt telektömböket. „

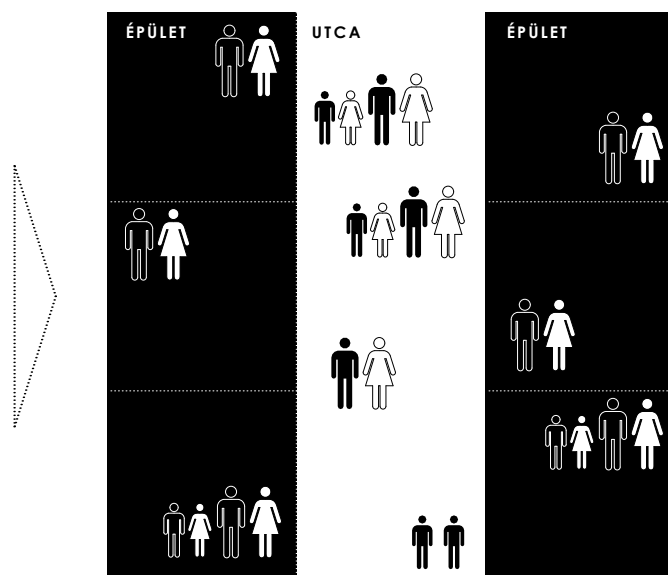
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS CÉLJA

A VÁROSI SZÖVET
ÁTALAKÍTÁSA,
MEGÚJÍTÁSA VAGY
EGY TELJESEN ÚJ SZÖVET
LÉTREHOZÁSA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS
ELŐTT

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS
UTÁN

A települések jövőképét meghatározó beépítési, rendezési tervek céljainak eléréséhez azonban mind a két tevékenységre, mind a két szférára – önkormányzat, magánszféra – szükség van, mivel a kettő kiegészíti egymást, egy „ideális” világban egymást segíti.

Komplex önkormányzati városfejlesztéshez az önkormányzati fejlesztés és a magánszféra tevékenysége egyaránt fontos. Ezek nem történhetnek egymástól függetlenül.

A fejlesztés irányítója az önkormányzat. A feladatok, köteleességek meghatározásához egy strukturált terv kell az együttműködésről. A tervben mindenki szerepe előre pontosan meghatározott. Magyarországon erre a kapcsolatrendszerre még kevés példa van, azonban Nyugat-Európában ennek számos látványos eredménye ismert.

Ezek után összefoglalva kijelenthetjük hogy városfejlesztésnek, város rehabilitációnak a városi élet jobbá tételét nevezzük. Ez kibontva, a szövet fogalmát felhasználva, a városi szövet jobbá tétele (hasonlóan mint az orvosok, ők az emberi szövetbe avatkoznak be, ez által érnek el eredményt). Ezek alapján a városi szövet átalakítása, megújítása vagy egy teljesen új szövet létrehozása a cél.

Az urbanisztika elmúlt 150 évének gyakorlata és elmélete alapján a városfejlesztés általános céljai egy jobb, azaz szebb, egészségesebb és jól használható szövet kialakítása.

Egy olyan terület létrehozása, ami az ott élőknek szép, megfelelő. Egészséges, fenntartható, környezetbarát. Jól használható tehát egyszerűen elérhető minden, jó tömegközlekedés, ésszerű telepítések.

A társadalom képes azt kordában tartani, és képes egyazon, erős közösségi értékeket magába foglaló értékrendszer alapján gondolkodni.

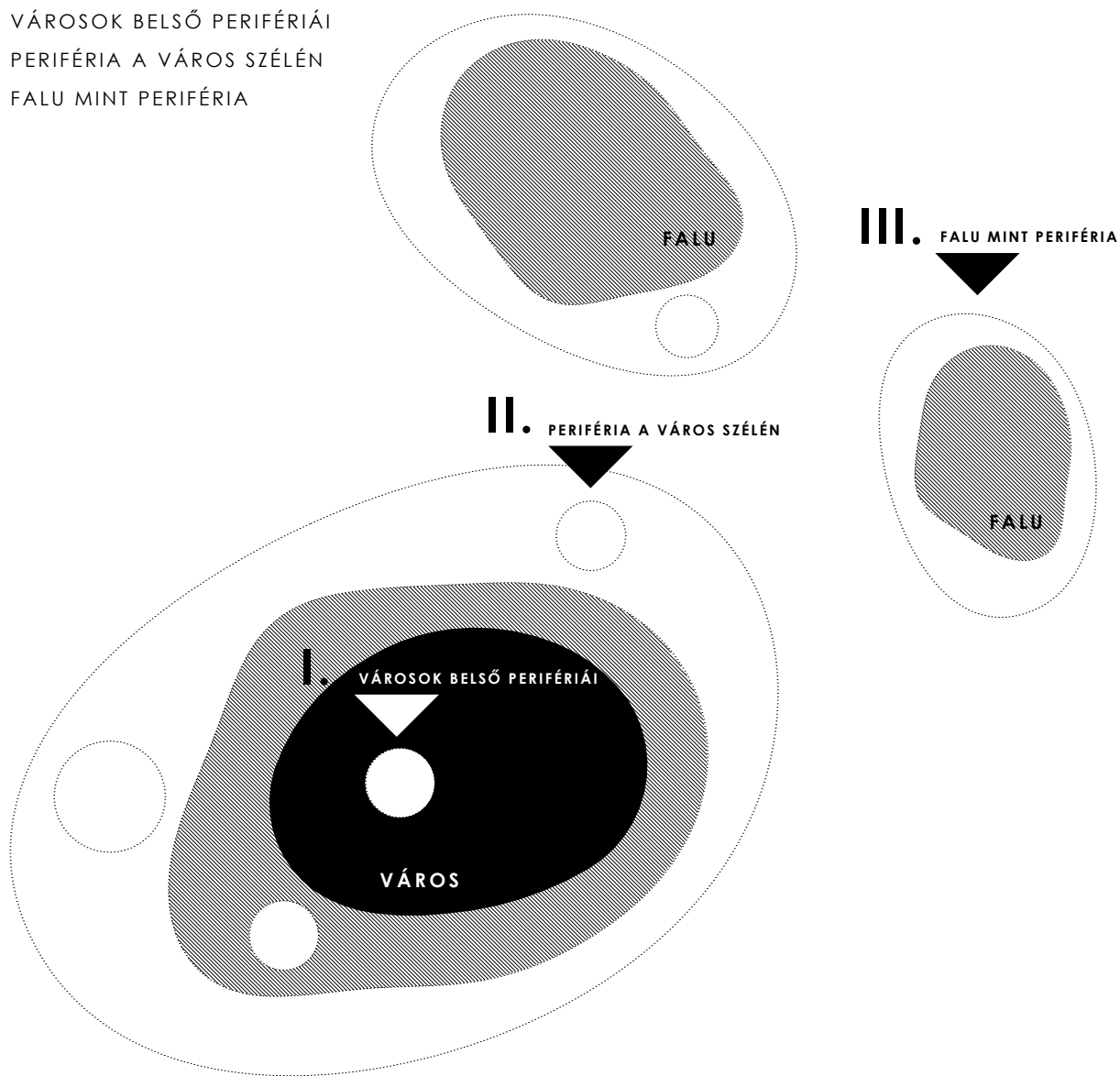
„városfejlesztésnek, város rehabilitációnak a városi élet jobbá tételét nevezzük. Ez kibontva, a szövet fogalmát felhasználva, a városi szövet jobbá tétele

... a városi szövet átalakítása, megújítása vagy egy teljesen új szövet létrehozása a cél.”

**PERIFÉRIA
BEAVATKOZÁSOK**

VÁROSOK BELSŐ PERIFÉRIÁI
PERIFÉRIA A VÁROS SZÉLÉN
FALU MINT PERIFÉRIA

PERIFÉRIA BEAVAT- KOZÁSOK

cím:

VÁLASZTOTT
TÉMA
PERIFÉRIA

Felismerve településeink jövőbe mutató nehézségeit, veszélyeit választottam témámnak azokat a leszakadt területek fejlesztésének koncepcióját, melyek mind környezetileg mind társadalmi - gazdasági - építészeti struktúrában pusztulni kezdtek azonban nem késő azokon változtatni.

Az én értelmezésemben a periféria nem egy egyszerű külső terület, külváros amit a „definíció” kimond, hanem egy olyan terület melyet általában egy erős centrum „hoz létre”, majd hagy magára mindenféle társadalmi - gazdasági és műszaki struktúrák kölcsönhatásai nélkül. Így itt ezen tényezők értékei folyamatosan csökkennek, az adott környezet amortizálódik, társadalmi nem alkot közösséget, gazdasága hanyatlak, építészeti és városépítészeti elemei pusztulnak.

Ezen a területeken a helyi adottságokból való építkezés a legfontosabb. Fontos hogy tisztában legyünk hasonló háttérű munkák eredményével, azonban nélkülözhetetlen az hogy egyedi megoldásokat keressünk melyek egy komplex gondolkodásból születnek.

A hat félévem során munkáim java csak papíron maradt meg, nem tudtam lemérni hogy azok milyen szinten választottak volna egy-egy problémára. Az oka ennek hogy a perifériális fejlesztések nagyobb gazdasági kockázatokkal vagy lassú eredménnyel járnak, így a befektetőknek ez nem egy kedvelt területe. Az ilyen jellegű fejlesztésekhez „kedvet” kell csinálni. Ennek a módszerét

is keresem az értekezés során. Itt gondolok a témák, beavatkozások rendszer szintű megközelítéséről, melyet hosszan tárgyalok, illetve a megfelelő szintű vizuális, leegyszerűsített grafikáról, melynek a célja az egyszerű vagy bonyolult gondolatok gyors és egyértelmű átadása a felhasználónak, befektetőnek, a társadalomnak.

„A város (település általában véleményem szerint) mintha magára maradt volna, hogy végigjárja történelmi kálváriáját - kiszolgáltatva a telekspekulációnak, a háborúknak, a forgalomnak, a zsúfoltságnak, az ideológiáknak és a növekedés kényszerének.” [01]

„Az ilyen jellegű fejlesztésekhez „kedvet” kell csinálni. Ennek a módszerét is keresem az értekezés során. Itt gondolok a témák, beavatkozások rendszer szintű megközelítéséről, melyet hosszan tárgyalok, illetve a megfelelő szintű vizuális, leegyszerűsített grafikáról, melynek a célja az egyszerű vagy bonyolult gondolatok gyors és egyértelmű átadása ...a társadalomnak.”

[01]-Meggyesi Tamás 2005.
A 20. század urbanisztikájának útvonalai,
TERC Kft., Budapest

Sao Paulo
favela
területe
ahol
a társadalmi
feletti
ellenőrzés
megszűnt!

MIÉRT
KELL
FOGLALKOZNIUNK
A TÉMÁVAL?

Ahogy Meggyesi Tamás tanár úr is fogalmazott, a városok mintha magukra maradtak volna, miközben a kihívások csak fokozódnak. [01]

A munkáim során mikor a Miskolc melletti szegregációs területtel foglalkoztunk és javasoltunk stratégiai lépéseket, magatartást a terület fejlesztéséhez találkoztam mélyebben a brazíliai favellák helyzetével. Ezen a területen a hatóságoknak semmilyen befolyása nincs az itt élő társadalomra. Több millió ember lakik itt mindenfajta mentálhigiénés problémákkal, mellőzve a szebb jövő képét.

Ha jelenkori urbanizációs folyamataink hasonló ütemben és magatartással zajlanak a favellákban megismert élet előbb-utóbb a világ számos helyén megjelenik vagy már meg is jelent. Ezt megakadályozva minden kisebb vagy nagyobb beavatkozással ez ellen küzdenünk kell a leszakadt területek fejlesztését elérve, hogy a képen látható helyzetet amíg lehet elkerüljük.

A következőkben három periféria területen, városon belül, annak peremén, és faluban, végzett munkák során mutatnám be az eddig tárgyalt szempontokat.

Végezetül, a beavatkozások csak egy-egy lehetőség a perifériák fejlesztéséhez. Az erőssége ezeknek a komplex vizsgálat lehet, mely a település alkotóinak összességében vizsgálja az adott problémát és ad rá egy megoldási javaslatot.

„Ha jelenkori urbanizációs folyamataink hasonló ütemben és magatartással zajlanak a favellákban megismert élet előbb-utóbb a világ számos helyén megjelenik vagy már meg is jelent. Ezt megakadályozva minden kisebb vagy nagyobb beavatkozással ez ellen küzdenünk kell a leszakadt területek fejlesztését elérve, hogy a képen látható helyzetet amíg lehet elkerüljük.”

[01]-Meggyesi Tamás 2005.
A 20. század urbanisztikájának útvesztői,

VI.

VÁROSOK BELSŐ PERIFÉRIÁI

cím:

gyergyák jános _építőművész dla disszertáció_2011

V.I.A

tervezési
terület
a
győri
bécsikapu
ter
mely
Magyar-
ország
egyik
legszebb
barokk
tere.

„TÖBB GENERÁCIÓ EGY FEDÉL ALATT-

TALÁLKOZÁS, EGY MŰEMLEK- ÉPÜLETBEN”

2008.szeptember
országos hallgatói
ötletpályázat
eredmény: I. helyezés

munkatárs:
plutzer anikó

cím:

TERVEZÉSI FELADAT: [01]

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) abból az alkalomból, hogy a Denkmal 2008-on Magyarország partnerország pályázatot hirdetett „Több generáció egy fedél alatt – találkozás egy műemléképületben” címmel a hazai építészképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézmények építész, településmérnök főiskolai és egyetemi képzésben résztvevő hallgatói részére. A feladat nagyon helyesen azokat a fiatalokat célozta meg akik szeretnék valami megoldást találni az egyre nagyobb társadalmi szakadék kezelésére és foglalkoztatják olyan gondolatok mint építészeti örökségünk sorsa.

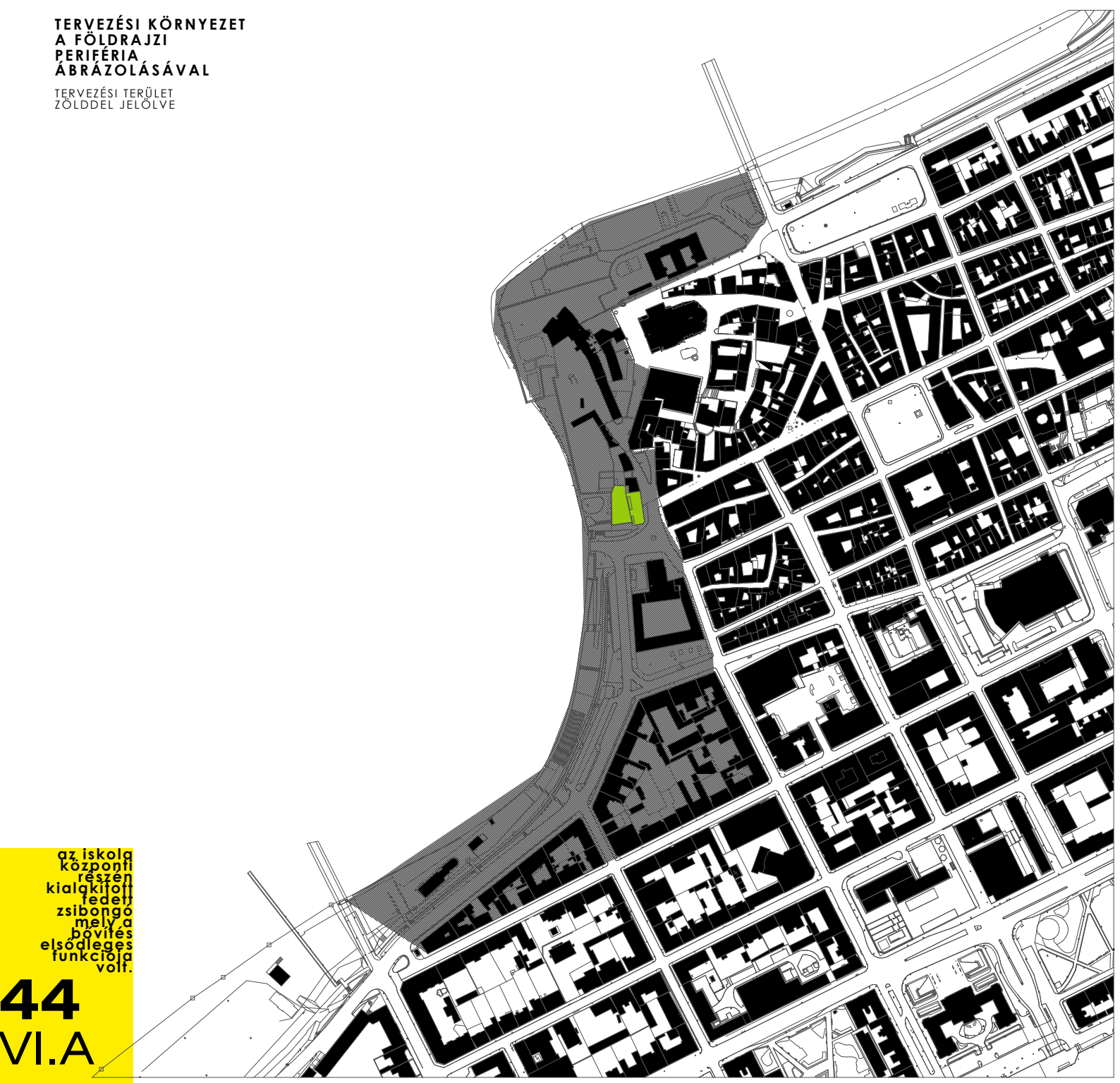
Fiatalok és idősek. A demográfiai változás következményei már érezhetők. Egyre sürgetőbbé válik azoknak az életformáknak a megtalálása, amelyek a generációk együttélését segítik.

A pályázat küldetése hosszú távú és meggyőző ötletek keresése a különböző generációk együttlétére, együttélésére. (Pl.: lakófunkciók, a találkozás színhelyei, generációs épület fiatal – középkorú – idős emberek számára, a generációk szolgáltatásainak „piactere”, generációs centrum stb.) Ezek a funkciók pillanatnyilag lakatlan műemlékek számára jelenthetnek méltó hasznosítási lehetőséget. Az épület értékének tiszteletben tartása mellett a tervezési feladat az elképzelt funkció mai kor igényeinek megfelelő elhelyezése, ésszerű kompromisszumokkal, a realitás talaján mozogva.

////////////////////
[01]-Részletek a KÖH által szervezett
hallgatói pályázati kiírásból.

TERVEZÉSI KÖRNYEZET
A FÖLDRAJZI
PERIFÉRIA
ÁBRÁZOLÁSÁVAL

TERVEZÉSI TERÜLET
ZÖLDDEL JELÖLVE

az iskola
központi
részén
kialakított
fedett
zsibongó
mely a
bővítés
elsődleges
funkciója
volt.

„Generációk szolgáltatásainak „piactere”, generációs centrum... Ezek a funkciók pillanatnyilag lakatlan műemlékek számára jelenthetnek méltó hasznosítási lehetőséget...” [01]

**TERÜLET
BEMUTATÁSA:**

A több felajánlott műemléki épület közül a győri Bécsikapu tér 1-3 épületeit választottuk.

Győr, Bécsi kapu tér 1. (korábban 2.) hrsz: 7483 Püspökvári kazamaták, késő gótikus, 16. sz., és reneszánsz 17. sz.

Győr, Bécsi kapu tér 3, hrsz: 7488 Lakóház, késő klasszicista, 1840 körül

A Bécsi kapu tér Győr történelmi belvárosának egyik legjelentősebb tere, Magyarország legszebb barokk tereinek egyike. Az Óváros nyugati kapuja, ide vezet a Rába kettős híd a Rába és Rábca közt elterülő Sziget és Újváros városrészek felől. A város legrégebbi tereinek egyike. A szabálytalan alakú tér a XIX. század közepe óta nyugatról, a Rába felől nyitott. Egykor itt állt a reneszánsz stílusú Bécsi-kapu, melyen át a Rába kettős hídon nyugat felől érkező utasok érkeztek a Belvárosba.

A tér értékei:

Karmelita templom

A tér déli oldalán álló templom Győr legjelentősebb barokk épületei közé tartozik.

Hab Mária szobor

A karmelita templomtól jobbra kis kápolnafülkében áll, a magyarországi barokk szobrok egyik legszebbje, Giovanni Giuliani alkotása. Az árvíz emlékére emelték, 1891-ben került ide a Radó-szigetről.

A Bécsi kapu tér közepén áll fekete gránit talapzaton Győr megye nagy szülöttének, Kisfaludy Károlynak a bronzszobra. A teret keletről pompás barokk házsor zárja le. A 14. számú saroképületben működött a XVIII. század második felében az első győri kávéház.

Ott-ház

A műemlék értékű rokokó-copf palota 1778-1782 közt épült, kétemeletes homlokzata megtéveszti a szemlélőt. Második emeleti része ugyanis hamis, a tulajdonképpeni felmagasított attika mögött csupán padlástér van. Az így megépített nagy falfelület a barokk idő pompakedvelését szerencsés művészi megoldásban fejezi ki.

Altábak-ház

A város egyik legrégebbi lakóépülete, több házból építette össze 1620-ban Altábak János kanonok. Ez az épület már a Szabadsajtó és a Király utcák, valamint a tér által bezárt területen épült fel, igen hangulatos toszkán oszlopos, árkádos udvarral. Jelenlegi alakját a XVIII. században nyerte.

A térről lépcsősor vezet a Rába parti terecskére, ahol Szent István király bronz lovasszobra látható. Az innen induló sétány a várfalak tövében a Rába majd a Mosoni-Duna partján a Dunakapu térre vezet. A várfal mellett Bécsből származó ágyúcsövek sorakoznak.

////////////////////////////////////
[01]-Idézet a KÖH által szervezett hallgatói pályázati kiírásból.

Várkazamata-Kőtár

A szemben lévő oldalon két barokk lakóház közé ékelve a várfal belső oldalában durván megmunkált kapukeret látható. Csaknem 16 m hosszú, 3 méter széles alagút vezet a kisméretű, de festői szépségű Sforza udvarba, ahol az Ujkori Kőtár kapott helyet. Itt őrzik többek között a reneszánsz városkapuk (a Bécsi-, a Fehérvári- illetve a Dunai- vagy Vízi-kapu) maradványait és egyéb érdekes vártörténeti emlékeket. A Sforza udvarból juthatunk be a győri vár kazamatáiba, ahol a Római Kori Kőtár található. A kazamatákban bemutatott római kori kőmaradványok Arrabona katonáiról, a környék bennszülötteiről, a római kori vallásról és mitológiáról adnak érdekes és tanulságos információt.

A Bécsi kapu tér északi, barokk és klasszicista stílusú házai már a Káptalandomb lejtőjére épültek.

BÉCSIKAPU TÉR MINT PERIFÉRIA

A terület kulturális értékei kimagaslóak, de sajnos a mai társadalmi értékrendek folyamatos változásai ezt másképpen értelmezik. A város súlypontja az utóbbi években egyre inkább a belváros közvetlen peremterületeire tevődik át. A belső területek bizonyos részei hatalmas értékvesztést szenvedtek el. Meggyesi Tamás szavaival:

„A tradicionális város a maga utcáival és köztereivel sokak szerint világban van. A jövő a bevásárlóközpontoké és a tematikus parkoké, a régi városra pedig lassú halál vár.”
[01]

Az emberi élet változásai, értékrendünk, szimbolikáink átalakulása, gazdasági nehézségeink, társadalmi közömbösségünk az épített környezetünk elemeire is kihat.

Furcsa belegondolni, de pont a talán legjobban szeretett, leg többre becsült történelmi területeink, műemlékeink vannak a legnagyobb bajban, mivel ezek egy már nagyon régen élt társadalmi réteg használatát voltak hivatottak kiszolgálni, a mai kor általános igényeinek nagyon nehezen felelnek meg. A legnagyobb baj, ha ezek a „társadalmi érdeklődésből” kiszorult épületek rossz funkciójú vagy funkcionálküliek, melyek nem kapnak olyan marketinget, ami el tudná őket tartani. Másik oldalról közelítve, ezen épületek alpból egy erős marketinggel rendelkeznek azáltal, hogy védettséget élveznek, tehát egy fontos kor igen gazdag lenyomatát képzik. Így gondolkodva megint csak a társadalmi értékrendszerünket kell hibáztatnunk.

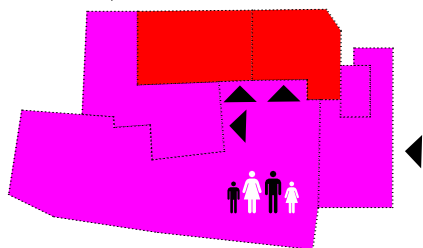
Mai értékrendszerünk egyik elsődleges tényezője a profittermelés.

Ezen a területen ennek sok gátló tényezője van. Győr fekvéséből adódóan, a Rába folyó miatt területi periferián helyezkedik el. A terület ebből akár profitálhatna is, mivel a Rába kettőshíd közvetlenül a tér folytatásában helyezkedik el, azonban ennek a belső területekhez nincs olyan erős településszerkezeti kapcsolata mint a Révfalusi vagy Petőfi hídnak, így a helyiek mint átmenő forgalom a területen nem jelennek meg élettél telivé varázsolva a közösségi tereket.

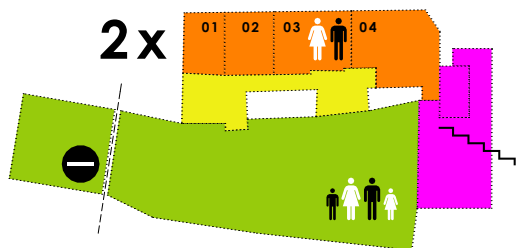
A turisták által se gyakran látogatott, mert a terület szolgáltatásokban igen gyenge, több funkciót is megtalálunk 500 m-es körzeten belül, azonban a tér és az ide betorkolló utcák halottak. Funkciók nélkül nincs ember, ember nélkül nincs élet, a kör hamar bezárul, a tér pedig folyamatosan eltűnik a mindennapok emlékezetéből a maga dicső múltjával.

ALAPRAJZI MŰKÖDÉS FÖLDSZINT

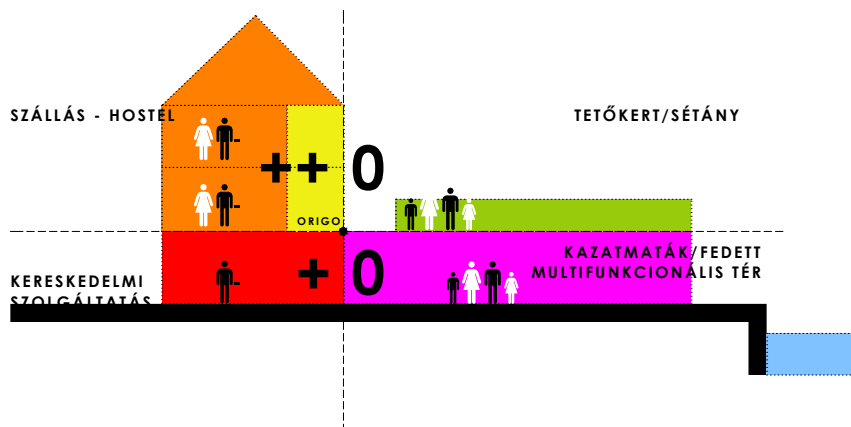
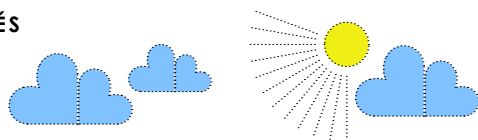

EMELETEK

TÉRBELI MŰKÖDÉS

A KÉT ÉPÜLET
ÉS AZ ÚJ KÖZTERÜLET
BŐVÍTÉS,
A KAZAMATÁK
TERASZÁVAL

A terület meghatározó „tulajdonosa” a püspökség, mely a régi gazdasági színvonalát és társadalmi megbecsülését rég elvesztette.

A házak nagy része még közép vagy felsőosztálybeliek tulajdona, viszont a lakosság metamorfózisa elkezdődött, mely az első jele a terület leértékelődésének. Ez a hatás hatványozottabban jelentkezik a Rába bal partján elterülő Újváros területén a Kossuth utcában mely Újváros főutcája. Számos 18.-19. századi, barokk és klasszicista eredetű háza van, ma még elég rossz állapotban. Újváros, s benne a Kossuth utca rehabilitációs tervének kidolgozása jelenleg folyik.

**„Funkciók nélkül
nincs ember, ember
nélkül nincs élet, a
kör hamar bezárul,
a tér pedig folya-
matosan eltűnik a
mindennapok em-
lékezetéből a maga
dicső múltjával.”**

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ

A két teljesen külön épített épületre – amik azonban az idők folyamán egybeépültek – a tervezési folyamat teljes szakaszában próbáltunk egy közös hasznosítási és fejlesztési tervet kidolgozni. A tervezés kezdeti szakaszában magával a tér történelmével foglalkoztunk.

A helyszín, Győr egykori életében megbecsültebb szerephez jutott, mint ma. Az innen nem túl messze lévő Bécs felé, ezen a téren lévő egykori kapun át vezetett az út. Ennek emlékére nevezik ezt a teret a kapu után Bécsi kapu térnek. A tér elnevezésén túl azonban semmilyen nyoma nincs ennek a kapunak. Ezt a hiányosságot akartuk egy egyszerű, négyszögletű hosszanti kapuval – egy szimbolikus geometrikus tömeggel – pótolni, és adni a térnek az elnevezéséhez hű tartalmat.

A kapu megjelenésében teljesen eltér a műemléki épületgyűjtéstől. Anyagaként fekete fémlemez használtunk. Az épület bejáratánál megjelenítettük a tér-kapu-város rövid történetét a lemezbe belegravírozva. Az újonnan kialakított kapu kettős szerepet tölt be: egyrészt önálló „szoborszerű” építmény, ami emléket állít az egykori Bécsi-kapunak; másrészt az új koncepcióban bejáratként működik. A kazamaták hasznosításának vizsgálása során a legnagyobb hátrány a megfelelő bejáratú portál hiánya volt, mely egy zölddel befült területet hangsúlyoz és nem egy épületet. A „kaput”,

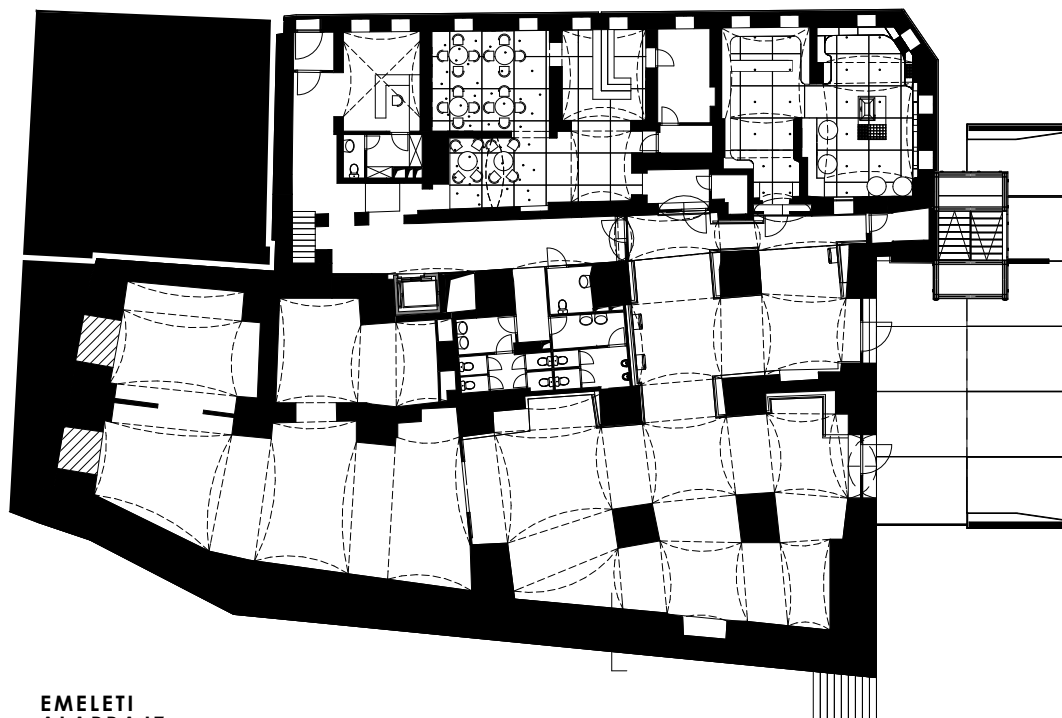
mint új elemet üvegszerkezettel kapcsoltuk a műemléki épülethez, élesen elkülönítve ezzel a különböző korok alkotásait, megtartva a régi kor értékét.

A tér-épület kapcsolatának egyik nagy hátránya, hogy a Rába partra néző várfal, kazamaták feletti része – terasza – megközelíthetetlen. Hogy ezt az értékes részt hasznosítani tudjuk, a tér felől egy lépcsőszerkezetet terveztünk, ami ezt a hiányosságot megszünteti. A fémszerkezettel kialakított kubust, hogy lehatároljuk üveggel borítottuk, ezáltal egyszerű formaként jelenik meg a „kapuba” beékelve és fölé nyúlva.

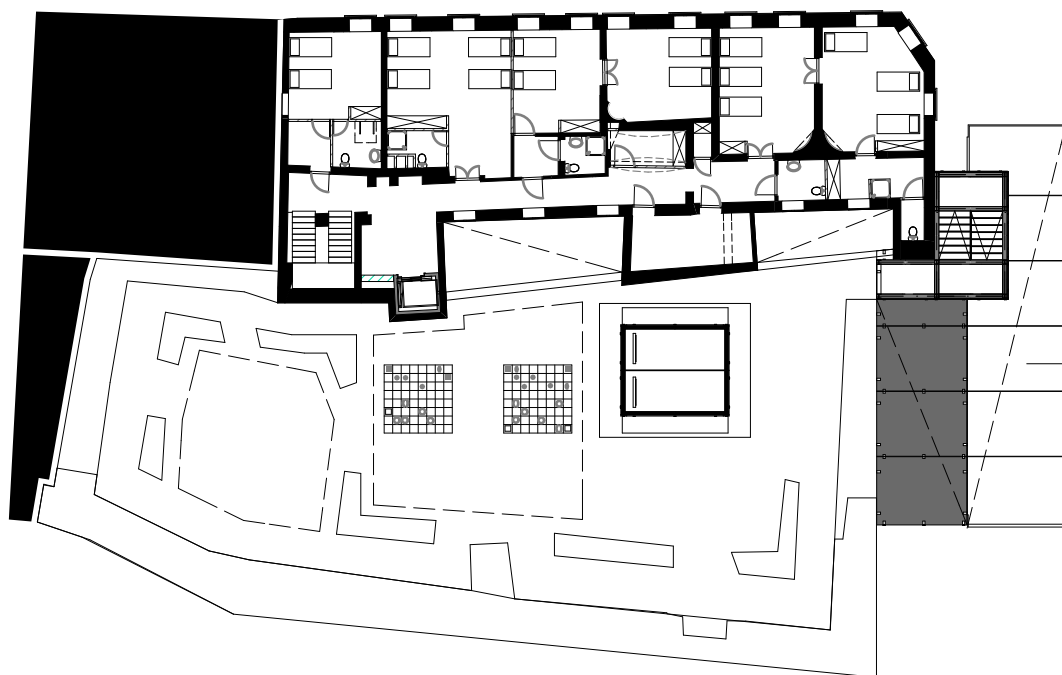
Az épület értékeit, előnyeit végig szem előtt tartottuk. A kazamaták régi hangulatú tereit – cseh- és cseh-süveg boltzatok – megtartottuk. Ezt a teret egy nagyobb, összefüggő, időszakos kiállítóternek, találkozóhelynek és alkotóhelynek alakítottuk ki. Olyan hangulatot próbáltunk kialakítani, hogy az ember úgy érezze magát mintha a tér az épületben folytatódna. (a kint lévő burkolatot hoztuk be, egységes külső-belső vakolatszínt alkalmaztunk – gondolya arra, hogy az emberek egy bezárt térben nehezebben oldódnak fel, mint a szabadban.)

FÖLDSZINTI
ALAPRAJZ

EMELETI
ALAPRAJZ

A kazamaták nagy részét, többfunkciós, tolóajtóval leválasztható helyiséggé alakítottuk. Északi oldalon egy önálló helyiséget, mellette kiszolgáló teret alakítottunk ki. Ez utóbbi pontos funkciója, a központi, osztatlan tér használatától függ.

Fontos kihangsúlyozni hogy olyan funkciókat kerestünk, melyek a kezdeti lökést adhatják meg és egyfajta életet generálhatnak, majd az itt megjelenő társadalom azt a maga értékei szerint alakítja és új programokkal egészíti ki. Konceptciónk csak egy egyszerű tér kialakítását célozta meg itt a Kazamata térben, mely könnyen átalakítható.

A többfunkciós tér hasznosításának különböző variációi:

A tér egyfajta szociális központként, állandóan változó kulturális decentrum lenne. A napszaknak megfelelően a különböző társadalmi csoportoknak közös időtöltés interakciók kialakulására és közösségek formálódásához.

Kiállítótér
melyen helyi festők, grafikusok, keramikusok ill. győri egyetem diákjainak munkái, valamint az ismert, és kevésbé befutott művészek munkái kerülnének publikálásra.

A kézműves foglalkozások otthoni praktikus eszközök előállítására specializálódná,

Gyerekvár, gyerek játszóház, ahol a gyerekek szüleik társaságában nagy területen közösen ingyen lehetnek együtt és játszhatnak önfeledten.

Filmklub, ahol kisebb átrendezéssel ingyenes, már rég elfelejtett filmvetítésekre van lehetőség.

A kazamatákhoz tartozó kiegészítő funkciójú helyiségeket, a lakóépület földszintjén alakítottuk ki. Ilyenek az infopont – ajándékbolt, ahol a városi, és főként az épületben rendezett programokról adnak felvilágosítást, valamint a kézműves foglalkozások irányítóinak kézzel készült ajándéktárgyai és egyéb tárgyak kaphatóak. Mellette található a kávézó, ami egy saját fogyasztótérrel rendelkezik, és a kazamaták teljes területét ellátja.

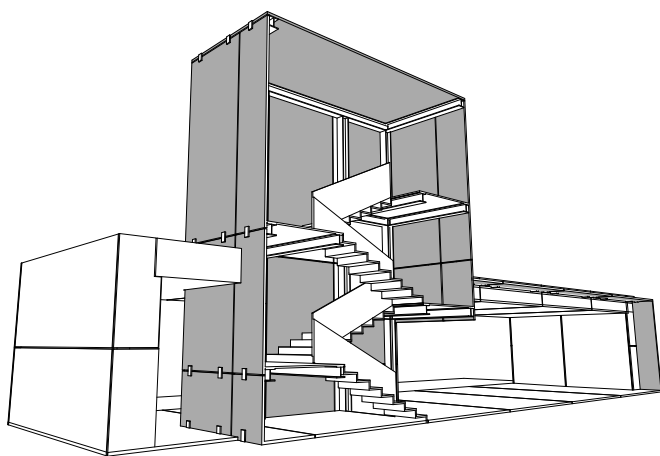
Ehhez szorosan kapcsolódik, a kávézó mögött, a kazamata térben kialakított vizesblokk, amit a kávézó és kazamata vendégeit szolgálja ki. A vizesblokk a régi vaskakas étterem vizesblokkjaként lett bővítve, a kazamaták és a lakóház irányából is megközelíthetően.

A földszinten a kávézón és az infoponton kívül, a hostel bejárata és portája található, a lakóépület északkeleti oldalán kialakítva. A lépcsőház, mely már a XIX. századi lakóházat is kiszolgálta, felújításra kerül. A lépcsőház mellett alakítottuk ki a liftházat. Erre az akadálymentes közlekedés és a szűk lépcsőkar szélesség miatt volt szükség. A következő két emeleten 4 illetve 5 szobában 16 illetve 18 ágyat helyeztünk el, melyek hostel szobaként szolgálnak. A környéket vizsgálva csak elegáns szálláshelyeket találni. A hostel, mint szálláshely kialakítása a fiatalok körében nagyon kedvelt szálláshely világszerte kedvező áraival és igényes kialakításával. A régi lakóépület hostel – szálláshelyként való hasznosítása állandó jövedelemforrást jelenthet a műemléket fenntartók számára. Ugyanakkor az itt lakóknak kedvező a belvárosi látnivalók, az éjszakai élet közelsége, valamint az épület kazamaták részének hasznosításában is megtalálhatják az érdeklődésüknek megfelelő programokat.

A kazamatákhoz tartozó kiegészítő funkciójú helyiségeket, a lakóépület földszintjén alakítottuk ki. Ilyenek az infopont – ajándékbolt, ahol a városi, és főként az épületben rendezett programokról adnak felvilágosítást, valamint a kézműves foglalkozások irányítóinak kézzel készült ajándéktárgyai és egyéb tárgyak kaphatóak. Mellette található a kávézó, ami egy saját fogyasztótérrel rendelkezik, és a kazamaták teljes területét ellátja.

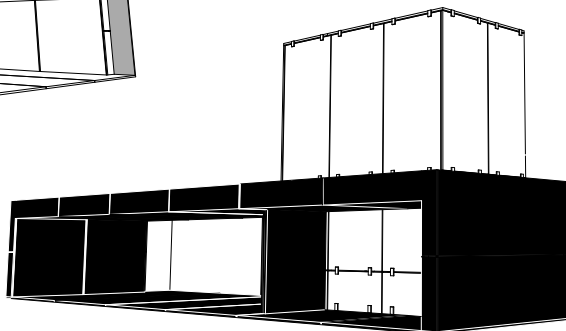
„Fontos kihangsúlyozni hogy olyan funkciókat kerestünk, melyek a kezdeti lökést adhatják meg és egyfajta életet generálhatnak, majd az itt megjelenő társadalom azt a maga értékei szerint alakítja...”

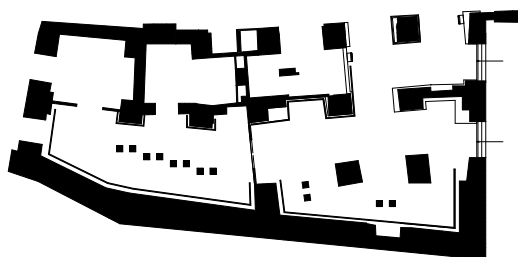

TERVEZETT BŐVÍTÉSEK

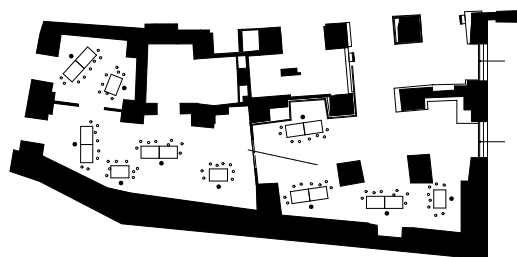
ÁLLANDÓ KIALAKÍTÁSÚ LÉPCSŐ, ÜVEGGEL BORÍTVÁ
IDEIGLENES KAPUÉPÍTMÉNY

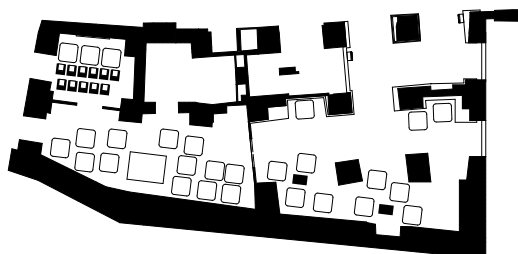
HASZNÁLATI VERZIÓ A KIÁLLÍTÓTÉR

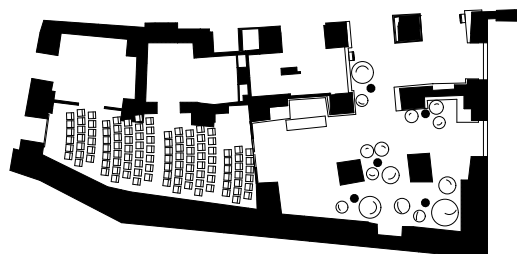
HASZNÁLATI VERZIÓ B KÉZMŰVES FOGLALKOZTATÓ

HASZNÁLATI VERZIÓ C JÁTSZÓHÁZ

HASZNÁLATI VERZIÓ D FILMVETÍTÉS

KAZAMATA TERASZ

A kazamaták feletti szabadtéri terasszal egy értékes belvárosi területet nyertünk vissza. A terasz napközben fiatalok és idősek találkozó- és meditációs helye. A teraszon elhelyeztünk egy üvegdobozt, amin fémlapokon olvasható a győri vár és kazamata történelme. Ezen kívül a teraszon fixen csak csónakra emlékeztető tömör fa testeket, padokat helyeztünk el. A padok sorolásával két elkülönülő teret kapunk, mely előadások, zenés szórakoztató műsorok helyéül szolgálnak. Az idősek oly kedvelt játéknak a sakknak adunk helyet a terasz egy részén. Ezek a játékelemek helyszűke esetén el is távolíthatók a teraszról.

AKADÁLYMENTESÍTÉS

A kazamaták teljes területén a padlósíkot a kinti terepszinthez alakítottuk ki. A lakóépület területén a földszint és a kazamata közötti szintkülönbséget rámpákkal oldottuk meg. A vizesblokkban kialakítottunk akadálymentes mosdóhelyiséget. A függőleges akadálymentes közlekedést a lakóházban a lifft látja el. Mind az első, mind a második emeleten kialakítottunk egy-egy akadálymentes szobát. Mindkét emeleti folyosón a közös mosdó akadálymentesen lett kialakítva. A legnagyobb gond a tetőre való feljutás. A bécsi kapu téren általunk kialakított új lépcsőszerkezet ezt nem oldja meg. Azonban a kazamata tetőteraszra terveink szerint nem csak egy önálló terület lenne, hanem a Káptalandombról leérkező sétány folytatása. A Káptalandomb felől könnyen megoldható az akadálymentesség kérdése.

BELSŐ ÉPÍTÉSZET

Mind az épületen kívül, mind az épületen belül a meglévő anyagoktól eltérő színű és anyagú szerkezeteket használtunk. Kint zöld-üveget és fekete-fémet, míg bent a kazamaták terében feketét, a lakóépületben fehér színű szerkezeteket álmodtunk meg. A belsőben, úgy mint kint megjelenik a zöld, mint a természet színe. Az épület homlokzatát és nyílászáróit korhűen restauráljuk és finom szürke színűre vakolnánk be. Az épületen leginkább a közbenső mezők vakolatai és a vízszintes osztások sérültek. A felújított ereszcsonát és a héjazatot érintetlenül hagynánk.

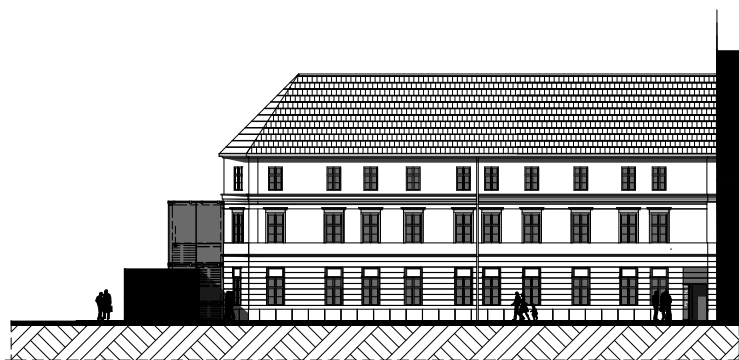
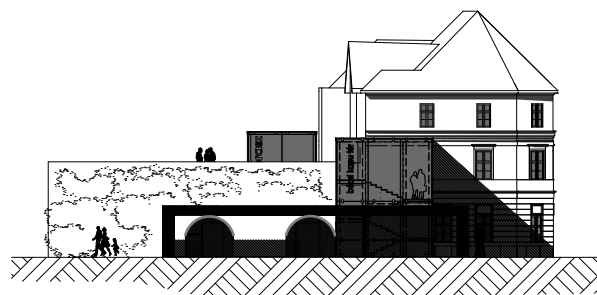
A belső tér viszonylag épen maradt fenn, így itt csak kisebb javítási munkákra lenne szükség. A kazamaták belső terébe bevezetnénk a külső tér burkolatát, a külső és belső át-
szívárgásaképpen. A belső teret új-
ravakolnánk. A megfelelő világítás és egyebek miatt (áram, kellemes hangulatú zene a kazamatatérben) a pillérek körül fekete fém lemezzel burkolt dobozokat terveztünk, melyek a villamosságot takarják. A lakóépület belsejében a meglévő részeket újravakolnánk és modern, minimál irányzatnak megfelelően rendeznénk be.

„A kazamaták feletti szabadtéri terasszal egy értékes belvárosi területet nyertünk vissza. A terasz napközben fiatalok és idősek találkozó- és meditációs helye.”

ÉPÍTÉSZETI
RAJZOK

HOMLOKZATOK ÉS METSZETEK

Bécsi
kapu tér 3.
klasszicista,
lakóházának
homlokzata

PÁLYÁZAT
ÉRTÉKELÉSE [01]

„A kazamaták köztéri funkcióját mélységében gondolja végig, bár manapság nem divatos funkciókat telepít a építménybe, megfelelő üzemeltetéssel a funkció működőképese. A kazamaták tetejének bekapcsolása a közösségi térbe dicséretese. A kapu elhelyezése, kialakítása műemléki jelzéseként értelmezhető, de így félrevezető, hiszen az eredeti kapu iránya a tervezetthez képest merőleges volt. A kiegészítések nem örökérvényűek, pavilonként működnek. Mivel a bejárat a kazamaták elé épített, a megoldás rontja a bejutást a földszintre. A téren elképzelt új épületrészek kisebb méretben is elegendők lettek volna. A megformálásban nem érezhető, hogy az csak erre a helyszínre készült. A Bécsikapu tér jellegének megőrzése fontos cél, a képet a „fekete doboz” zavarja. A tervező a tömegeket bátran kezeli, a kortárs építészeti hangvétel támogatható, de kicsivel több alázat a hely szelleme iránt szerencsésebb lett volna. Grafikai megjelenésében hatásos, erőteljes terv készült.”

„A megindult folyamatok változtathatósága, rugalmassága lesz a következő fontos tényező mely több embert, társadalmilag összekapcsolt csoportot fog vonzani és megtartani.”

Az pályázati kiírásnak megfelelően az első helyezett pályamunkánkat, Plutzer Anikóval a denkmal 2008 kiállítás alkalmából Lipcsében a Messeakademie-n, november 21-én előadás keretében bemutattuk az érdeklődőket.

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK

A pályázat során fontosnak tartottuk hogy a perifériába „taszítás” a funkció nélküli tér a lehető leghamarabb szűnjön meg a lehető legkisebb kezdeti befektetésekkel. A továbbiakban hiszük hogy a megindult folyamatok változtathatósága, rugalmassága lesz a következő fontos tényező mely több embert, társadalmilag összekapcsolt csoportot fog vonzani és megtartani.

A Rába egy új szemszögből való bemutatása a kazamaták tetejéről egy új lehetőséget ad a területnek. Egy ilyen új nézőpont megnyitása a városiak számára is attraktív lehet.

A hostel funkció, mely az épület nagyobb bevételét adná az elhelyezkedése és árfekvése miatt kedvelt lehet főleg, egy olyan intenzív térhasználatot produkáló társadalmi csoportnak mint a fiatalok.

Összességében a kezdeti lökést az épületegyüttesre és ezáltal a térre is ez a funkciójavaslat meg tudja adni, megakadályozva a terület további elnéptelenedését, leértékelődését.

////////////////////////////////////
[01]-Idézet a KÖH által szervezett hallgatói pályázati értékeléséből.

látványterv
a Bécsi
kapu tér
közepéről,
háttérben
a lakóépüle-
tünkkel,
attól balra
a kazamaták
épülete.
Előterben
a fixen
telepített
üvegborítású
lépcsőház,
és
az
ideiglenes
kapuszerkezet

„több generáció egy fedél alatt, találkozás egy műemléképületben”_városok belső periferiái

gyergyák jános _építőművész dla disszertáció_2011

VI.B

tervezési
területünk
deszkákkal
elkerítve

58
VI.B

NÉGYLAKÁSOS TÁRSASHÁZ, JÁSZAI MARI UTCA PÉCS

2011.augusztus
konceptióterv
majd engedélyezési terv

cím:

vezető tervező:
dr rohoska csaba

TERVEZÉSI FELADAT

A megrendelő azzal a szándékkal keresett meg engem - majd a tervezési fázisban témavezetőmet segítségül hívva -, hogy egy a mai, a lehetőségekhez mérten „fiatalos” házat tervezek Neki. Az épületet bérházként kívánja működtetni, kihasználva az egyetemet, azon belül is a tehetősebb külföldi hallgatók adta ingatlan bérbeadás lehetőségét. Szerencsére a tervezés legelső fázisába már bevont minket, így a telket is közösen tudtuk kiválasztani úgy, hogy közben a lehetőségeket és igényeket szem előtt tartottuk.

Beruházó szándéka szerint - aki egyben a kivitelező is - legalább 3, de inkább 4 lakásos épületben gondolkodott, olyan hozzáadott építészeti tartalommal, mely tehetősebb egyetemi réteget is vonz. Így a feladathoz pontos értékeket rendelünk, melyek között fontos szerepe volt a közösségi érintkezésnek, a közösségi tereknek is. Ezt az elképzelést - az egyeztetések során - a megrendelő is támogatta.

A tervezés ezután egy erős koncepció alkotásba fordult, ahol a megfelelő privát és közösségi terek aránya adta a lehető legnagyobb feladatot a közösen választott, kicsi, összesen 209m²-es telken.

„Az épületet bérházként kívánja működtetni, kihasználva az egyetemet, azon belül is a tehetősebb külföldi hallgatók adta ingatlan bérbeadás lehetőségét.”

TERÜLET
BEMUTATÁSA [01]

A Szigeti külváros - nevével ellentétben - Pécs egyik belső városrésze, mely az egykori Szigeti-kaputól nagyjából Uránvárosig terjed. Déli határa a vasútvonal.

Már a 14. században létezett egy fél-soros kis utcácska a Szigeti-kapu közelében, a várárok mentén. A török hódoltság után 1687-ben összeírás készült Pécs házairól, telkeiről. Ebben a várfalon kívüli utcák neve nem szerepel. Valószínűleg azért, mert az összeírók a romos, égett házakra ügyet sem vetettek, hiszen a szegényes kis viskók nem képviselhetek nagyobb értéket.

A várfalon kívüli utcák létezése mégis bizonyos, hiszen 1554-ben is voltak olyan utcák, amelyek a külvárosokhoz tartoztak, mint például a Kóhid utca vagy a Fazekas utca.

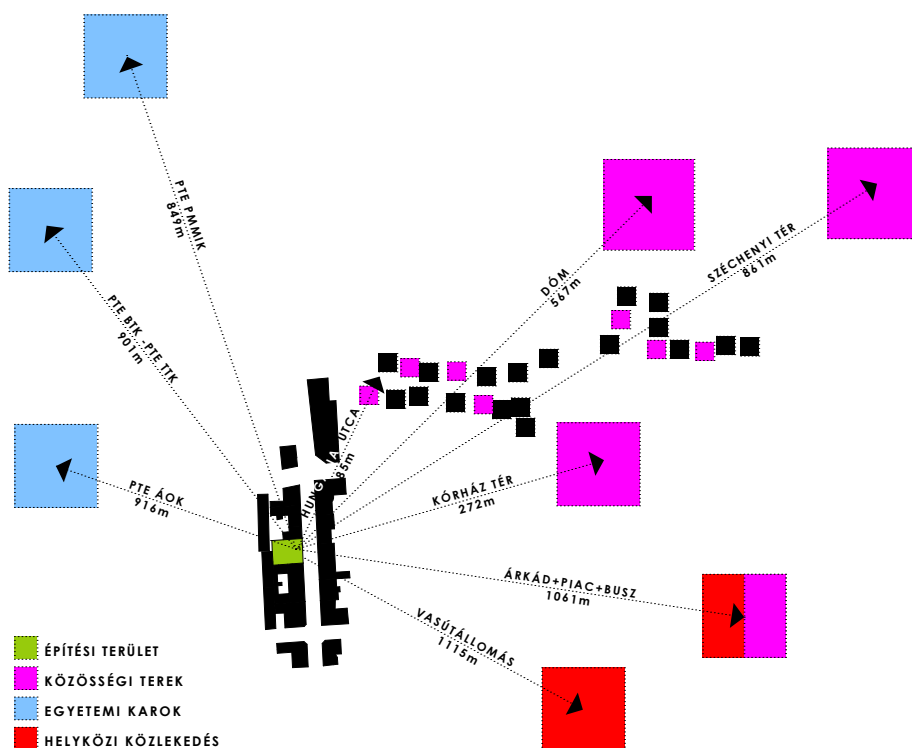
A városrész fejlődése a 18. század elején felgyorsult. 1787-ben - hogy a belvárosból könnyebben elérhető legyen - a város kisajátította a Barbakánhoz közel eső területet. Emiatt áttörték a várofalat, amelyet követően a Szigeti külváros területe egyre nőtt.

1713 és 1723 között már nyolc utca tartozott a városrészhez. A 18. század elején jobbára fuvarosok, föld- és szőlőművelők laktak ezen a területen, amely a 19. és 20. században nyugati és déli irányban bővült jelentősen.

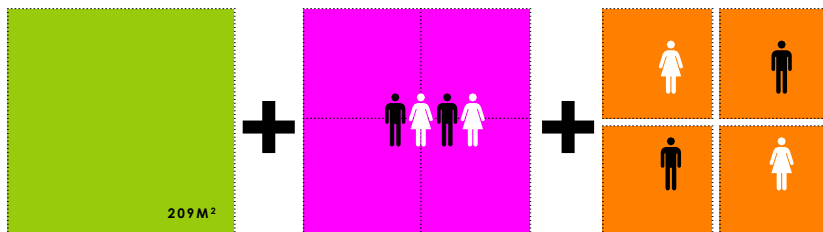
[01]-Pesti János 2001.
Pécs Történetéből 8. Font Márta és
Vargha Dezső (szerk.) Pécs, 33-36.p.

TERÜLETI LEHETŐSÉGEK

TERÜLETI ADOTTSÁGOK TERVEZÉSI PROGRAM

FUNKCIÓ:
MODERN BÉRHÁZ

MEGLÉVŐ ZÖLD FELÜLET, ÉPÍTÉSI TERÜLET
ÉPÍTENDŐ KÖZÖSSÉGI TÉR
ÉPÍTENDŐ PRIVÁT TÉR

FELADAT:
1 TELEK + 4 LAKÁS

BELSŐ
PERIFÉRIA
OKAI

Napjainkban a területet - főleg a Garai utca illetve a Báthory utca bizonyos részeit a társadalom szegényebb rétegei lakják. A meglévő pusztlóban lévő épületállomány egy-két helyen szinte életveszélyes, szolgáltatások nincsenek, közösségi csoportok nem alakultak ki mivel a terület terekben és zöldfelületekben szegény, közösségi érintkezésre csak a kocsiikkal szegélyezett utcákon van lehetőség.

A tervezési területünk nagyobb tömbjét délről a 6-os út, mint az ország egyik legforgalmasabb útja, keletről pedig a városszövetbe erősen megjelenő megyei kórház épület-együttese határolja.

Mindezek ellenére a terület igen jól pozicionált. A város központja, közösségi közlekedés csomópontjai, bevásárlóközpont, intézmények mint például az egyetem 800m-en belül megtalálhatóak.

Ezen érvek voltak a legfontosabbak a terület kiválasztásánál, megalapozva a befektetés jövőbeni sikerét.

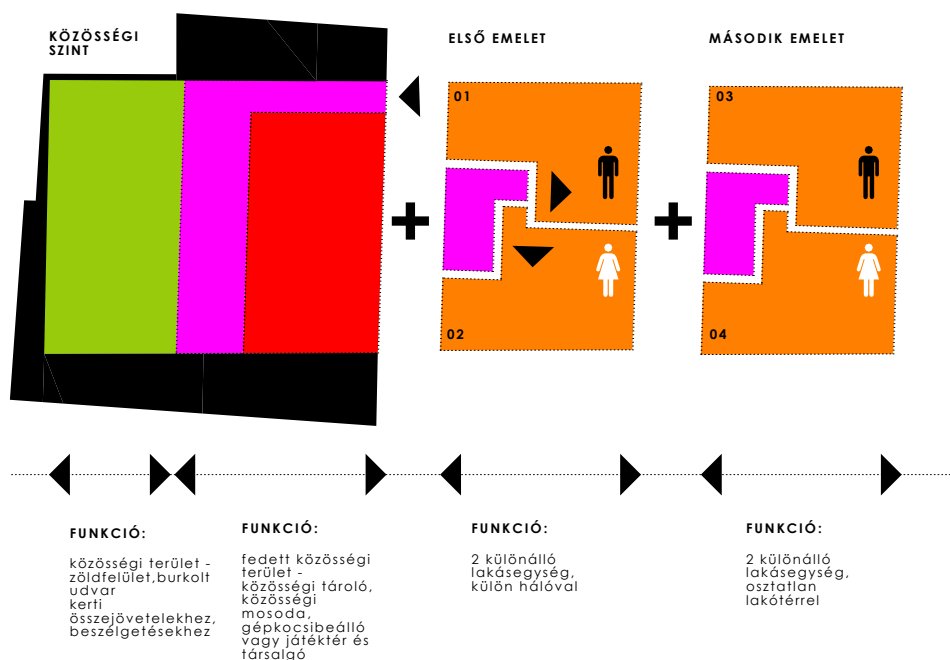
„Napjainkban a területet - főleg a Garai utca illetve a Báthory utca bizonyos részeit - a társadalom szegényebb rétegei lakják. A meglévő pusztlóban lévő épületállomány egy-két helyen szinte életveszélyes, szolgáltatások nincsenek, közösségi csoportok nem alakultak ki.”

„A lakók sajátosságait figyelmen kívül hagyó épületek idővel sem válnak megfelelővé” [01]

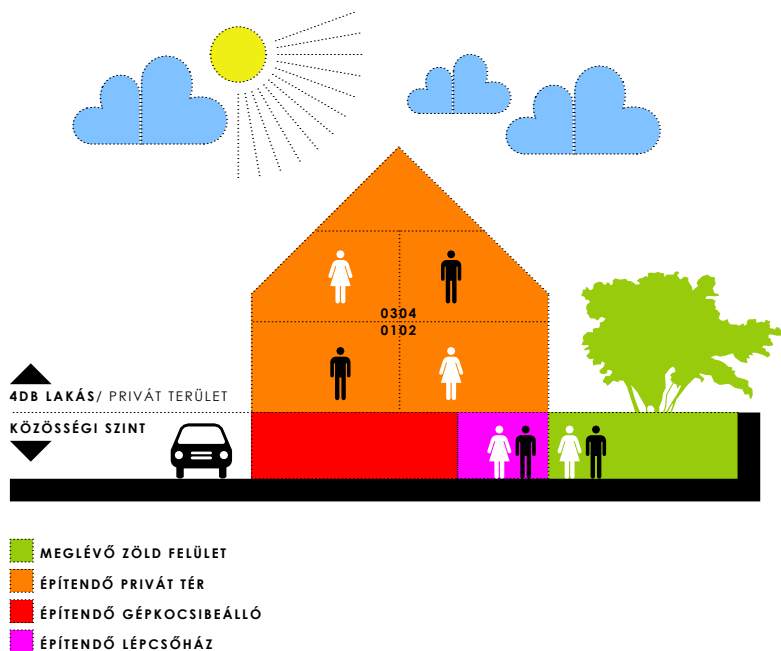

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

ALAPRAJZI MŰKÖDÉS

TÉRBELI MŰKÖDÉS

konceptiónk bemutatása
sematikus
ábrával

TERVEZÉSI
KONCEPCIÓ
ÉPÜLET
BEMUTATÁSA

Az épület léptékében és tömegében visszafogott, városias. A mai kor építészeti jegyeit leginkább, a hagyományos épületformát kiegészítő szerkezetek és a felhasznált anyagok hivatottak reprezentálni.

Az épület kialakításánál fontos szempont volt a gyalogos és gépkocsi megközelítés megfogalmazása. Az utca földszinti frontja rejti a garázs funkcióját olyan módon megfogalmazott homlokzattal, mely tudatosan rejti el a garázskapukat és alkot egy megbonthatatlan formai egységet. A gyalogos bejárat visszahúzva az utcától kap hangsúlyt. A „kapu” anyaghasználat viszont nem gátolja a korábban említett homogén földszinti egység „áramlását” a belső udvar felé. Így egy hosszabb gyalogos bejárat alakul ki, lehetőséget teremtve a visszafogott megjelenésre és egy érdekes térbeli viszony (bejárat, folyosó és kert között), a hagyományos „szarazkapus” bejáratok átértelmezéseként. Az épület nyugatról az udvar szintjén együtt él, beágyazódik a (telepítendő) intenzív zöld környezetbe.

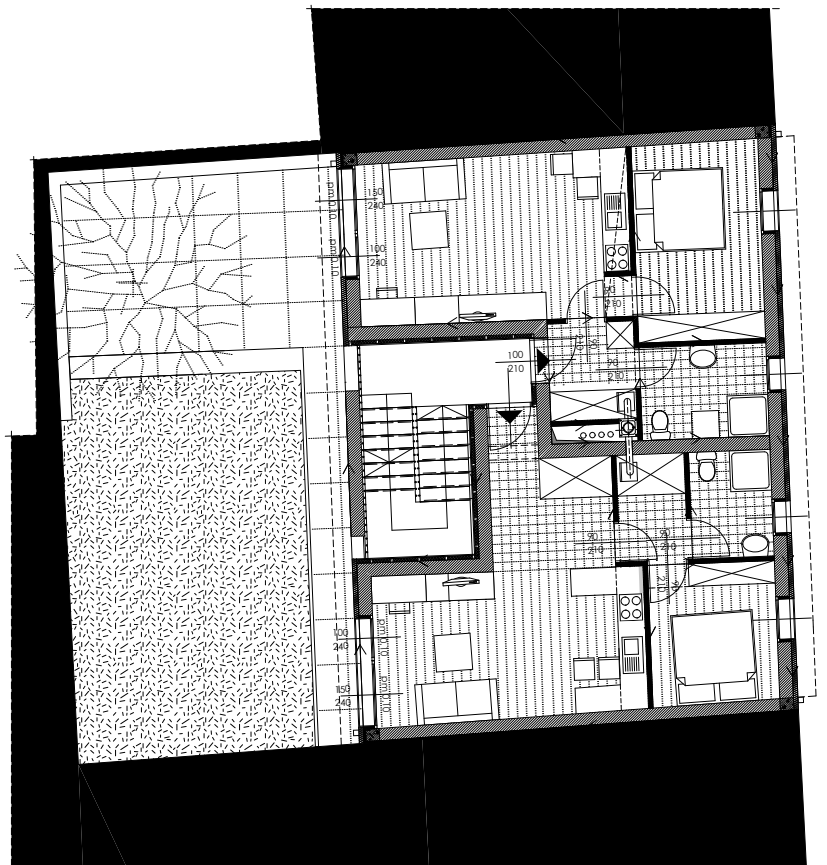
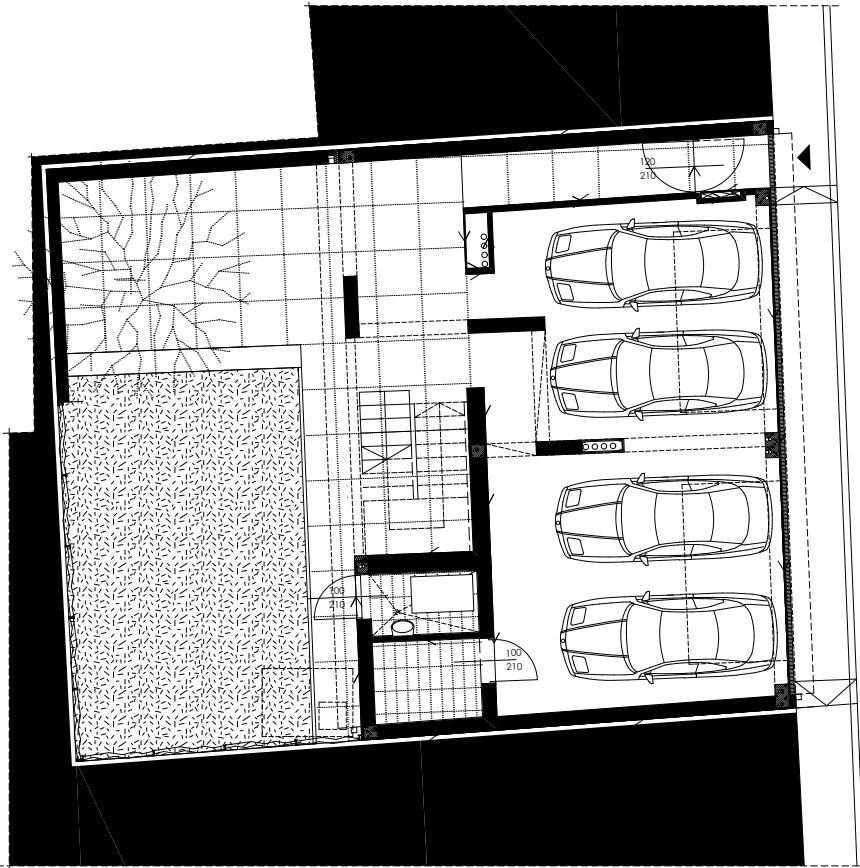
A kialakuló tömeg „kibontásain” keresztül tudnak a használók kommunikálni a kerttel, burkolt és burkolatlan felületeken keresztül. A fűtetlen lépcsőház kialakítása is ezt a nyitottságot erősíti. A függesztett fémlépcső filigrán szerkezete különálló elemként helyezkedik el a statikus épülettömegben belül. A szerelt jellegű „szellős” földszintre egy jóval zártabb emeleti és tetőtéri tömeg került. A kettő kontrasztja teszi érdekes ezt az épületet.

Az alkalmazott homlokzati anyagok (főként az utcafronton) horizontálisan osztják az épülettömeget és így keresik a kapcsolatot a épített környezettel (a szomszédos magassíntes kialakítású épületekkel).

Az épület földszint + emelet + tetőtér kialakítású. A földszinten a gépkocsi tároló illetve két külön tároló helyiség kapott helyet. Az első emeleten illetve a tetőtérben két-két lakást alakítottunk ki. A lakások egy fűtetlen lépcsőházon keresztül közelíthetők meg. A kert és a teraszt is fontos funkcionális elemnek tartjuk, a lakások nappalijai mind ebbe az irányba fordulnak. A hálósobák utcafrontiak és a fürdők is keletre néznek.

„A kialakuló tömeg „kibontásain” keresztül tudnak a használók kommunikálni a kerttel, burkolt és burkolatlan felületeken keresztül. A fűtetlen lépcsőház kialakítása is ezt a nyitottságot erősíti.”

KÖZÖSSÉGI
TEREK,
MAGANTEREK:

„Olyan semleges, mindenki számára szükséges fizikai keretek kialakítása is szükséges ahol az ember az egyéniségének megtartása mellett, vendéglátói kötelezettség nélkül másfajta emberekkel is találkozhat.”
[01]

A tervezési folyamat teljes szakaszában vizsgáltuk a megfelelő arányokat a közösségi terek és a privát zónák között. A telek szűkossége sokban korlátozta koncepciónkát. A gépkocsi tárolók homlokzat mentén főrténő kialakítása meghagyta a lehetőséget számunkra, hogy a telek belső, 9 m széles területét közösségi funkcióknak szánjuk.

Ennek területét burkolt és zöld, illetve nyitott és fedett kialakításba is létrehoztuk, megteremtve a közösségi érintkezés több lehetőségét.

A külső burkolt felülethez kerti sütőt terveztünk. A földszinhez egy közösségi mosó/tároló konyha is tartozik, szemétyűjtővel együtt.

Az üzemeltetővel egyeztetve, ha a fiatalok nem igénylik a gépkocsi tárolót az eredeti funkciójával, olyan közösségi felületeket is kialakít ahol játszani, sportolni lehet a garázs térben.

A földszinti felületeket növelően szabad, nyitott lépcsőházat alakítottunk ki, így a lakásokból kiérve rögtön a közösségi udvarban érezhetjük magunkat, nem egy zárt közlekedőtérben.

A lakások nappali, vendégfogadó terei is mind ide, a belső udvarra tájoltak.

BELSŐ
ÉPÍTÉSZET

A teljes épületet letisztultság jellemzi. A földszint nyers beton és fafelületei az egyszerűségeire törekednek. A felső szintekre vezető lépcső ezzel szemben erős jelként, figyelmet felhívóan mutatkozik meg. A lépcsőház egységes élénk színe melegséget áraszt, miközben a lakások belső tere egyszerűre rideg - fehér vakolt felületek - és meleg - fa bútorok és padlófelületek felületek harmóniája.

„A tervezési folyamat teljes szakaszában vizsgáltuk a megfelelő arányokat a közösségi terek és a privát zónák között.”

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

látványterv
a belső
udvar
felől

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK:

*„...Szoros összefüggés van az ember és környezete között és ahhoz hogy az ember egy környezetben jól érezze magát, ember és környezete között harmóniát kell teremteni.”
Hiába építünk technikailag kiváló lakásokat, ha a benne élő ember igényeinek, szokásainak nem felel meg. [01]*

Köszönhetően a teljes tervezési folyamat összehangolásának, sikerült egy olyan házat tervezni, ami a lakóközösségének biztosítja a magánterületet és a közösségi találkozást egyszerre. Így a fiatalok a saját intim terükön kívül is tudnak az „otthonuk” környezetében társas életet élni, megfelelően feltöltődni.
Ez az elgondolás egy kis telek lehetőségeire ad választ, ahol a megfelelő, erős koncepció következtében megfelelő méretű, használatú terek jöttek létre.

„...Sikerült egy olyan házat tervezni, ami a lakóközösségének biztosítja a magánterületet és a közösségi találkozást egyszerre. Így a fiatalok a saját intim terükön kívül is tudnak az „otthonuk” környezetében társas életet élni, megfelelően feltöltődni.”

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

TÉZIS I.

A TUDATOS, KÖRNYEZETÉRE VÁLASZÓLÓ, ÉRTÉKEIT HASZNÁLÓ INGATLANFEJLESZTÉS TOVÁBBI FEJLESZTÉSEKET INDUKÁLHAT.

cím:

A településfejlesztés-ingatlanfejlesztés témakörnél kitértem azok hatásainak határaitra.

„A városfejlesztés mindig egy nagyobb területen valósul meg, legkisebb egysége a telektömb. Néha a pontos területe nehezen definiálható míg az ingatlanfejlesztés mindig kisebb, pontosabban meghatározható akcióterületet határol.”

[01] [02]

Megemlítettem, hogy bizonyos giga ingatlan beruházások településfejlesztési értékkel bírnak. Véleményem szerint léptékében kisebb hatásokkal, apróbb méretű ingatlanfejlesztések is tudnak olyan energiát generálni, melyek egy dominó effektust válthatnak ki. Az ilyen beavatkozásoknak pontos felmérésen, környezet analízisen,

társadalom vizsgálaton, pénzügyi tervezésen kell végigmennie, hogy egy értékes, környezetbe illő, annak értékeit felhasználó ingatlanként, épületként jelenjen meg.

Az így megtervezett, a település definícióiból kiinduló, annak minden egyes elemét figyelembe vevő építészeti alkotás jól működhet az adott környezetében, ha a megállapított paraméterek mellett készül el és nem egy sablonmegoldás eredménye.

Az így létrehozott alkotás vélhetően megfelelő működése hasonló irányú és átgondoltság - ha feltételezzük hogy pénz és sikerorientált világunk egy kicsit visszavesz a maga kapzsiságából - projekteket eredményez amik egy „hátrányosabb” területen is élhető kereteket teremtenek egy társadalmilag szegényebb környezetbe.

[01]-Bajnai László előadásai alapján
amit a PTE PMMIK Településmérnök
Msc képzés során hallgattam

[02]-Bajnai László 2007.
Városfejlesztés,
Scolar Kiadó, Budapest

gyergyák jános _építőművész dla disszertáció_2011

VI.C

Bochum
Alkalmazotti
Művészeti
Egyetem
hallgatójának,
Moritz
Gerlag,
Thomas
Herbert
és Jens
Paprotta
stAIRWAY
nevet viselő
munkája
mely egy új
perspektívát
nyit a
tetőkön át a
városra
2006/2007

IDEIGLENES ÉPÍTÉSZET TEMPORARY CITY [01]

2008.október
2009.november
2010.október

cím:

Napjaink közterületeinek számos igénynek és elvárásnak kell megfelelniük. Ezek a terek mutatják meg a város igazi arcát, és ezáltal közvetve a benne lakó társadalom hozzáállását a környezetéhez. A mindennapok teréről szolgál miközben integrálja az összes, különböző háttérű társadalmi osztályt, a város közösségeit. Ezek egyszerre statikus és dinamikus terek: egyfelől a város állandóságát, történelmét mutatják be, másfelől folyamatosan próbálnak megújulni alkalmazkodva a városi társadalom igényeihez.

Az ideiglenes építészeti beavatkozások csak ritkán képzik az urbanisztikai fejlesztések lehetőségeit. Mindazonáltal, az úgynevezett átmeneti funkciók, városépítészeti gondolatok vagy ideiglenes, ezáltal korlátozott idejű beavatkozás, mely egyre nagyobb tiszteletet érdemel a városfejlesztés terén.

Az idő korlátozott, humoros, megidézhető, figyelemfelkeltő rendezvények egyre fontosabb irányba kezd lenni a napjaink sok problémát megoldandó urbanisztikai vitáknak.

A legnagyobb értéke a gyorsaság és tesztelhetőség. A társadalmat megindítja, a gazdaságot kíváncsivá teszi, együttesen a környezetbe egy új impulzust kelt és feléleszti annak „állóvizét”

„A legnagyobb értéke a gyorsaság és tesztelhetőség. A társadalmat megindítja, a gazdaságot kíváncsivá teszi, együttesen a környezetbe egy új impulzust kelt és feléleszti annak „állóvizét”

[01]-Temporary City at particular locations, 2011
Kiadott programismertető füzet

[mein Platz!]
(my place!) -
Városi közös-
ségi színpad
Gründgens
terén, Düssel-
dortban, 2005

stAIRWAY [01]

A hallgatói pályázat feladata Hans Hollein Abteiberg múzeumának összeköttetése Mönchengladbach városközpontjával. A korábban megtervezett híd, mely nélkül a múzeum csak alig látogatott, sajnos nem épült meg. Ennek a problémának a megoldására született ez a 3 hétig használható kiállítás-híd, mely összeköti a múzeumot a köztérrel. Ugyan a projekt nem hozott létre új közteret, de azáltal hogy két háztömb fölött is átnyúlik létrehozott egy olyan felületet ahol a város egy teljesen új aspektusa tárul fel az emberek előtt.
(72.oldal)

[mein Platz!] (my place!) [01]

A másik hallgatói pályázat feladata düsseldorf Gustaf-Gründgens terére volt kiírva. A tér melyet Düsseldorf két emblematikus épülete határol - az egyik irodaház, a másik színház - nincs kihasználva, délelőtt az irodaház, este a színház előtere. A nyertes pályamunka a tér ideiglenesen négyzetméterekre felosztott tábláinak a kéthetes „privatizációjából” állt. A lakosok , így hogy a területet tulajdonképpen birtokolták, két hétig kedvükre használhatták azt a területet, amit egy jelképes összegért megvettek, így a terület egy nagy szociális játék része lehet ahol mindenki a maga saját városi életét élheti.
(74.oldal)

„A tér ideiglenesen négyzetméterekre felosztott tábláinak a kéthetes privatizációjából állt. A lakosok , így hogy a területet tulajdonképpen birtokolták, két hétig kedvükre használhatták...

[01]-Temporary City at particular locations, 2011
Kiadott programismertető füzet

a pécs 2010
szék program
hivatalos
kezdeté, a
rendezvény a
Széchenyi
térén,
a székek
ünneplése!

A Temporary City program a 2010-es Európa Kulturális Fővárosok (EKF) egyetemeinek együttműködéséről szól. A program keretében a Ruhr-vidék, Pécs és Isztambul műszaki egyetemeinek építész, környezet-, és településtervező hallgatói dolgoztunk együtt mindhárom helyszínen workshop keretében, amit egy nemzetközi hallgatói pályázat követett és a győztes pályamunka megvalósítása.

Mindhárom helyszínen egy területi problémát kellett megoldani. Elsőként Duisburgban, ahol egy kevésbé használt téren - városháza tere! - keresztül kellett irányt mutatni az embereknek a Norman Foster tervei alapján megújuló kikötő irányába. Ezt követően Pécsen zajlott a workshop. Itt a történelmi belvárost, különösképpen a Széchenyi teret kellett szimbolikus értelemben összekötni a megújuló új városrésszel a Zsolnay negyeddal.

A program harmadik szakaszában, Isztambulban az Aranyszarv öböl igen fontos részén, egy eddig a lakosságtól teljesen elzárt száraz hajókkal foglalkoztunk. Erre a helyre egy egy hetes program lebonyolításához kellett egy installációs ötletet bemutatni.

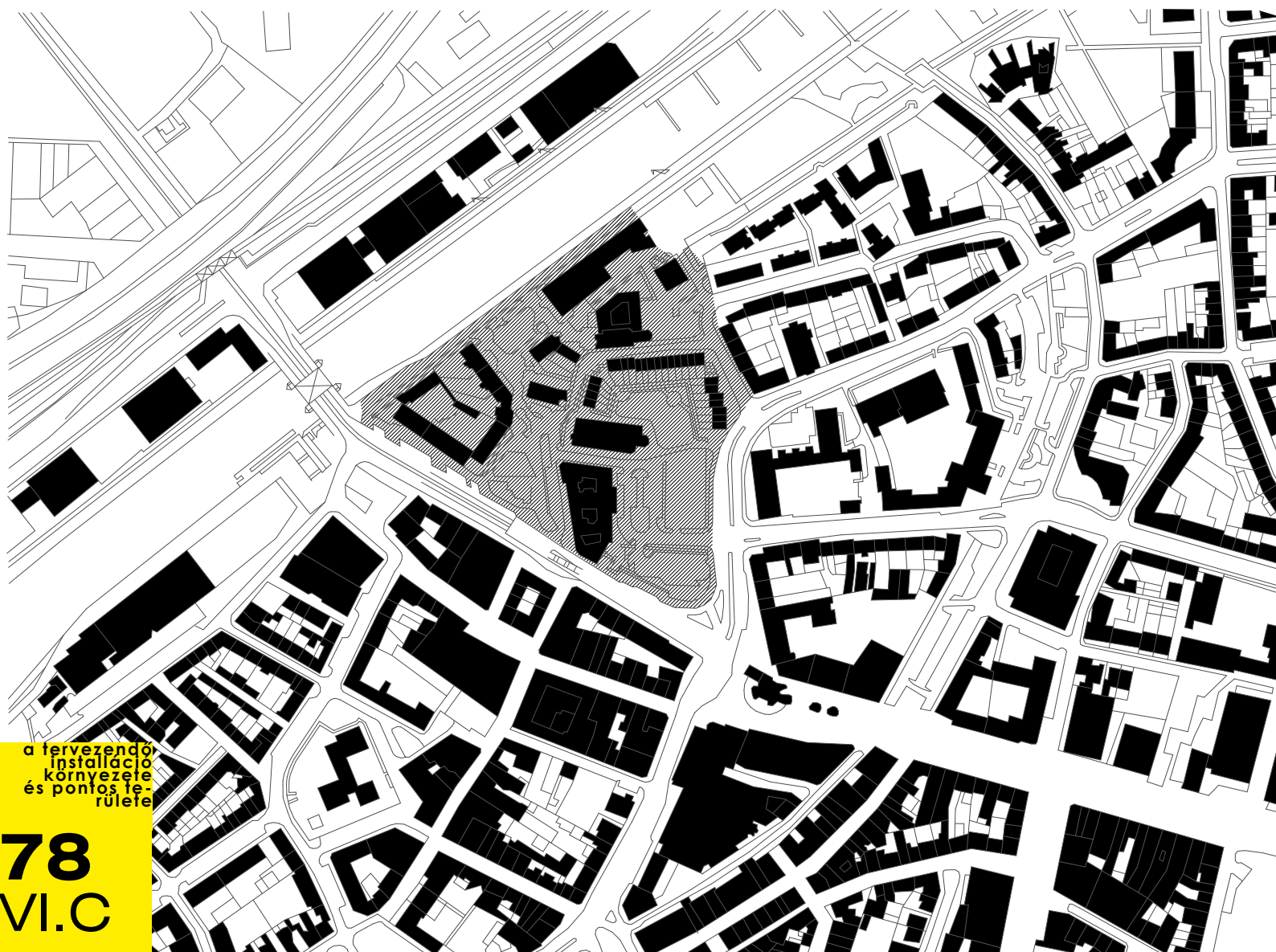
A külföldi résztvevő intézmények:

Németország: Technische
Universität Dortmund
Universität Siegen
RWTH Aachen
ECOC Ruhr 2010

Törökország:
Bilgi University Istanbul
Yildiz University Istanbul
ECOC Istanbul2010

„A program keretében a Ruhr-vidék, Pécs és Isztambul műszaki egyetemeinek építész, környezet-, és településtervező hallgatói dolgoztunk együtt mindhárom helyszínen workshop keretében, amit egy nemzetközi hallgatói pályázat követett és a győztes pályamunka megvalósítása.”

a tervezendő
installáció
környezete
és pontos te-
rületfe

TEMPORARY CITY RUHR2010 TÉRINSTALLÁ-

2010.október
nemzetközi
hallgatói
ötletpályázat

cím:

munkatársak:
devai bea
gondos szabolics
kárpati tiber
lengvárszky szabolics
sziraki krisztián

TERVEZÉSI FELADAT

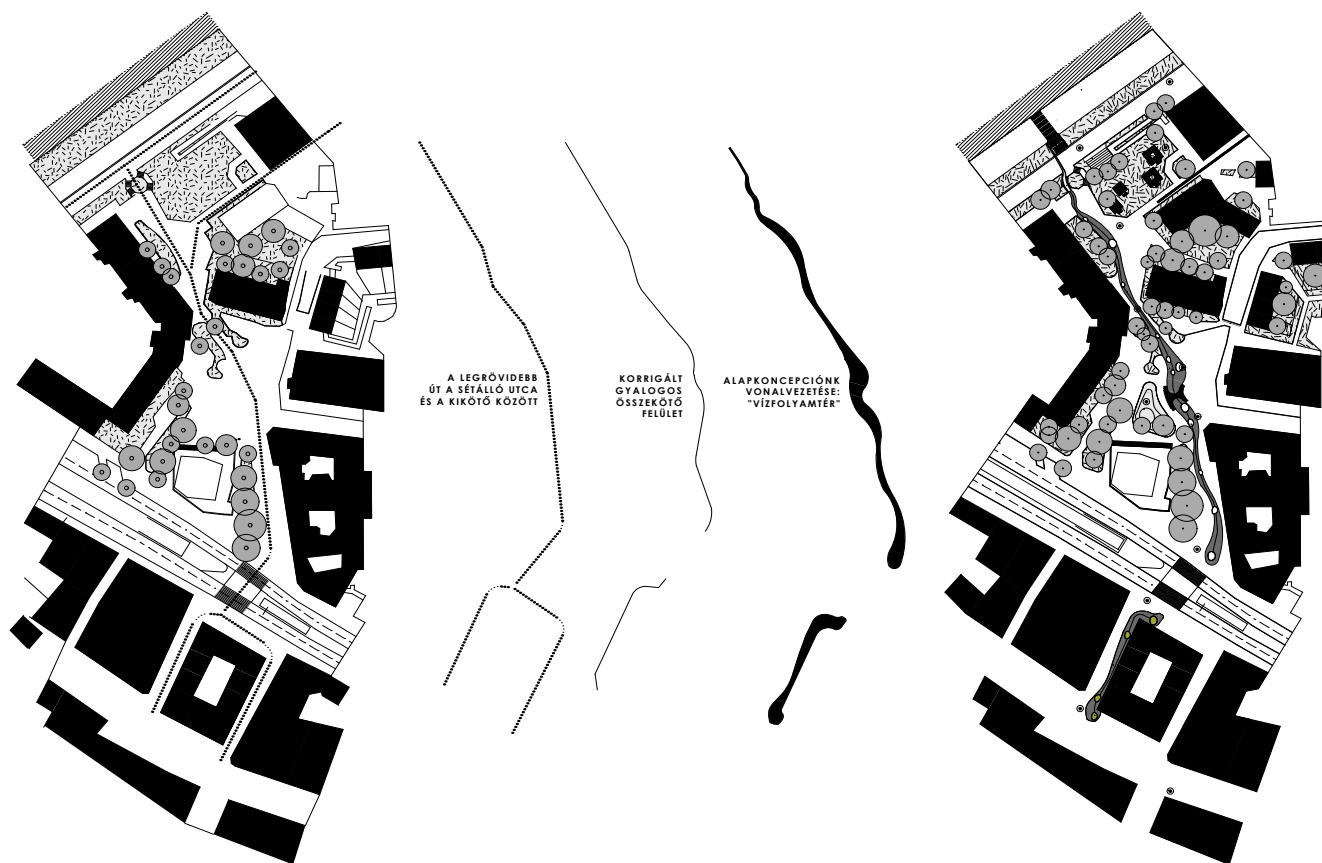
A temporary city három helyszínen megvalósult workshop és pályázat első tervezési területe Duisburg belvárosában volt. A kitűzött feladat, Duisburg- Innenhafen városrészének minél jobb bekapcsolása a város központi életébe, vérkeringésébe. Ezen kívül cél volt a most épülő kikötő területét a legegyszerűbb útvonalakon keresztül érnék el a 2010 – ben vélhetően ide látogató turisták és helyi lakók. A feladatot egy ideiglenes városépítészeti megoldással képzelték el a helyiek.

TERÜLET MINT PERIFÉRIA

Az analízisek során a legfontosabb kapcsolati vonalnak a városháza előtti teret éreztük. A valós tervezési feladatot ide képzeljük el, mivel ez a legkisebb olyan szakasz ahol könnyen át lehet terelni az embereket, másrészt viszont ez a tér az itt lévő funkciók miatt is nagyobb figyelmet érdemelne mint amilyent ma kap. Az városháza előtti téren semmilyen közösségi érintkezés nem történik. A téren, a városházán kívül nincs semmilyen szolgáltatás, azokat innen a főutca irányában, és azt övezőterek és vasútállomás között találjuk. Olyan szituáció alakult ki mintha „számúzték” volna a város képviselőit a városi élet forgatagából.

„A városháza előtti téren semmilyen közösségi érintkezés nem történik... Olyan szituáció alakult ki mintha „számúzték” volna a város képviselőit a városi élet forgatagából.”

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ

Tervezésünk alappillére a „használat a használathoz” alapelv volt. Az élhető város megfogalmazása, illetve a város használhatóságának, és kihasználásának megmutatása egyéni eszközökkel, melyek végigkísérték a tervezésünk folyamatát. A használhatóság a leglényegesebb, meg kell tanítani jól használni a várost, ez azonban iskolákban nem tanulható. Az élhetőség és a minőségi lakókörnyezet biztosításával szinte adott lehetőségek sora tárult elénk. Figyelemfelkeltő és mégis költséghatékony megoldásokat kerestünk, és találtunk, az egyszerűség és a praktikuság előnyeit kihasználva.

„vízfolyam”

A tervezési területen a legnagyobb gond, hogy a csatorna a házak tömbjei miatt nehezen észrevehető és csak egy kis ismerettel és térképpel található meg. A tervezési ötletünk ebből a hátrányból született. Egy olyan közlekedő-irányító sávot alakítunk ki a közlekedő utcától a csatornáig, mely a csatorna egy kis ágára utal, így a csatorna tulajdonképpen egészen a sétáló utcáig benyúlik (a feladatot leegyszerűsítettük és a biztosra mentünk, a csatornát vittük az emberekhez). Ez a kis ág, sétáló felület egy kiszáradt, törmelékkel lerakott folyamra utalna, melyen az emberek végigsétálva eljuthatnak a csatornáig.

A kanyargós, 2 szakaszból álló sávon több helyen ülőfelületeket alakítottunk ki - ezek a kiszáradt folyó törmelékdombjai- pihenés céljára.

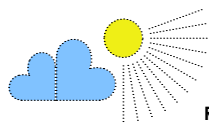
A homokos-kavicsos sétány este azonban egy kis érdekességgel szolgálna. Napközben az új homokos-kavicsos sétány a vízfelülettel nem konkurálna, azt hagyná érvényesülni, csak egy irányként működne. Este viszont, amikor a vízfelület eltűnik a sötétségben, a kavicsos vízfolyásban egy hosszú LED-sor segítségével egy kis csordogáló érre emlékeztető hosszú, kanyargó fénycsík lenne az uralkodó motívum, ami a vezetés-irányítás mellett egy esztétikai élményt is nyújt.

„zölddobogó”

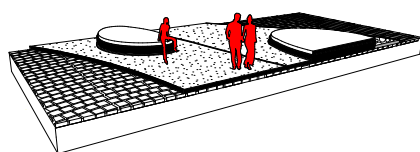
Az új, vízfolyás téren növeljük a nem túl nagy zöldfelületi mutatót. A meglévő zöldfelületi struktúrába egy zöld dobogót alakítunk ki. A téren nincs lehetőség zöldfelületre leülni. Ezt mi pótolni szeretnénk, ezért a már meglévő zöldfelületi struktúrába egy hasonló, szabálytalan alakú háromszintes zöld-dobogót terveztünk, melyre ki lehet ülni, illetve le lehet feküdni.

„A tervezési területen a legnagyobb gond, hogy a csatorna a házak tömbjei miatt nehezen észrevehető és csak egy kis ismerettel és térképpel található meg. A tervezési ötletünk ebből a hátrányból született. Egy olyan közlekedő-irányító sávot alakítunk ki a közlekedő utcától a csatornáig, mely a csatorna egy kis ágára utal, így a csatorna tulajdonképpen egészen a sétáló utcáig benyúlik.”

RÉSZLET-VÍZFOLYAM

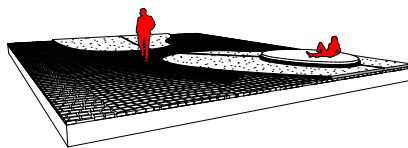

A "vízfolyam" 16+4 pihenő felületet terveztünk - zónák - hogy az emberek leülhessenek illetve kifejhessenek a téren. Ezek a felületek újrahasznosított fémlemezekből, mint talp, és gumiórlémenyűből.

"vízfolyam" - relaxáció felületek készített puha fetső rétegből állnak. Éjszaka ezeket a zónákat kivilágítanánk zöld színnel.

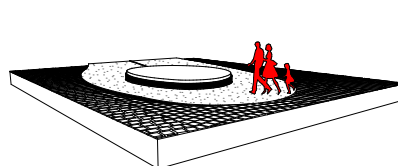
RÉSZLET-VÍZFOLYAM

"vízfolyam", akadálymentes közlekedés. A "vízfolyam" csak úgy mint egy igaz folyó kettévágja a teret, azonban nem akarjuk figyelmen kívül hagyni az akadálymentes közlekedést. Ennek érdekében terveztünk egy hidat a tér közepére szintén újrahasznosított, csúszásmentesen kialakított - bordázott- fémlemezből.

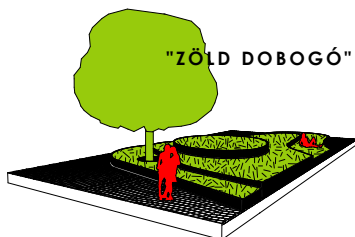
RÉSZLET-VÍZFOLYAM

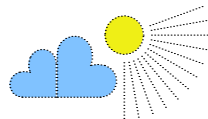
"vízfolyam"- felvezető szakasz. A "vízfolyam" felvezető szakaszát rávezetőleg alakítottuk ki - nem zártuk le, hagyjuk hogy a homokos-kavics a térrel szimbiózisba kerüljön -, hogy csalogassa az embereket.

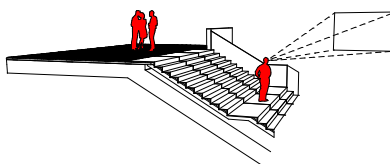
"ZÖLD DOBOGÓ"

Terveztünk a térré egy lépcső zöld platformot. A tér rendkívül szegény zöldfelületekben és mi ezek számát akarjuk növelni. A téren jelenleg nincs lehetőség leülni a fűre. Természetes környezetben lenni. Ennek megoldására terveztük ezt a három szintes dobogót, zöldemelvényít, hogy az emberek leülhessenek vagy akár kifejhessenek. A szerkezet szintén újrahasznosított fémlemezekből.

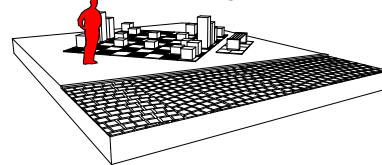
"VÍZIMOZI"

I. A csatorna mentén, a hídál projektorokat, a hídra vetítősímszót helyeznénk el.
II. Megnyitnánk a védőfalat a víz irányába és lehetőséget adnánk az embereknek hogy kapcsolatba lépjenek némalfémes előadókkal lehetne látni, a vízzel. A vízmozin napközben a 2010es eseményeket propagáló filmek mennének és esténként

"CREATÍV PARK"

Célunk volt hogy adjunk egy funkciót a most csak üresen álló és álljárásra használt térré. Itt alakítottunk ki költött játszótérterületeket - sakk, malom - és mozgatható, kapocsként működő játékokat, mint csille játék, ami innen induna és a kikötő egy távolabbi pontján végződné.

A térre egy kettős gondolatiság jellemző. Napközben végpont, este kiindulópont. A nappali séták, bevásárlások egy nyugodt végződése lenne ez a tér. A sétálóutca egy nyugodtabb folytatása, ahol a napközbeni rohanások miatt egy kisebb időre meg lehet pihenni és nyugodtan beszélgetni, lepihenni egy matracra vagy csak leülni a fűbe. Ezen kívül az itt dolgozóknak -városháza, múzeum- lenne egy kulturált déli pihenőtere a napi műszak megszakításaként. Az esti órákban pedig a tér kiindulópontja a vízparti sétának, szórakozásnak. Egy gyülekezőhely, ahol az emberek egy új, pihenő zónában, fényekkel irányított környezetben lehetnek. Nyáron zenével tarkítva egy nagyobb relaxációs térként működne.

shopping cross [zone 2]

Ez az akció terület a projekt egyik kulcspontját tartalmazza. Itt dől el hogy elindulnak-e a járókelők a part felé. Ezt azonban egy közepesen forgalmasnak ítélt gépjárműforgalmi út szeli ketté.

A pályázatunk gondolatmenete innen indul el. A járókelőket hagyjuk végig menni a belvárosi üzletek forgatagán és az első két pontnál ragadjuk el őket a part felé, adunk nekik egy jelet a víz irányának megismerésére. Ennek a zónának az elején lennének elhelyezve az első 3ds emberek (később részletezve) melyek az embereket irányítanák illetve a vízfolyás motívum itt kezdődik.

Két verzió lehetséges:

Az utat átszelve valósulna meg egy homok, kavics ágyon keresztül, mely egy acél vázban fekszik, a keresztirányú gépjármű átközlekedés pedig a homokágyra fektetett acéllemezen tudna folytatódni. (lásd mellékelt ábra) Ez természetesen egy ideiglenes létesítés lenne, felszedhető, eltüntethető lehetne, amolyan kísérleti jelleggel.

A másik egy vízfolyásmotívummal való burkolat felfestés vezetné a szemet az út egyik oldaláról a másikra.

creative park [zone 3]

A jelenleg funkció nélküli, illetve csak átközlekedésre használt teret szeretnénk újragondolni, hasznosítani, funkciót adni neki. Ehhez nagy részben tereprendezés, földmunka szükséges, eszközök beszerzése, némi anyagi ráfordítás.

A tér több részre bontható, melyen különböző kreatív játékok, funkciók találhatóak:

„A térre egy kettős gondolatiság jellemző. Napközben végpont, este kiindulópont.”

a városháza
terén javasolt
vízfolyam
ter
ami
a csatorna
felől
a bevásárló
utca irányába
„folyik”

ÖSSZEFOGLALÓ GONDOLATOK

A feladat ideiglenes jellege lehetőséget adott nekünk egy olyan magatartásra ami egy hosszú távú fejlesztésnél nem oldható meg, de itt egy kialakítható vezérszál lehet, ez a gondolat az ideiglenes „provokáció”.

A feladatot megismerve nem értettük hogy a németek miért nem használják a területet megfelelően, mi lehet a terület elsődleges baja. Ahogy rájöttük analizálva a környezetet megértettük hogy a környező területeknek van egy intenzív elszívó hatása, így nekünk a terület karakteréből, lehetőségeiből kell minél mélyebben kiindulnunk.

Megoldásként egy hétköznapi mondatot alkalmaztunk és fordítottuk le építészeti installációra:

**„Ha a hegy nem megy Mohamedhez,
Mohamed megy a hegyhez.”**

Ezt a koncepció két elemére is ráhúztuk. Egyrésztől ha az emberek nem mennek a folyóhoz, akkor a folyót vezetjük ki hozzájuk, az ő kedvelt felületeikre, a shopping utcába stilizálva. Másodsorban egyszerű, ember formájú testeket telepítettünk mint világító felültek, melyek hétköznapi cselekvéseket mutatnak be és „élettel” töltik be a teret. Ezek együttese úgy véltük kialakíthatott volna egy ellenprovokációt, a városi tér visszafoglalását a társadalom által.

„A feladat ideiglenes jellege lehetőséget adott nekünk egy olyan magatartásra ami egy hosszú távú fejlesztésnél nem oldható meg, de itt egy kialakítható vezérszál lehet, ez a gondolat az ideiglenes „provokáció”.

háromlakásos
lakóépület
utcai
homlokzata
az
átalakítás
során.
a koncepció-
tervben
megfogalma-
zott
hangsúlyos
nyílaskeretek
megmaradtak
de kisebbek
lettek.
azonban
még így
is hang-
súlyosak

TEMPORARY CITY ISZTAMBUL2010 TÉRINSTALLÁCIÓ

2010.október
nemzetközi
hallgatói
ötletpályázat

cím:

munkatársak:
günszt beáta
lépsényi ákos
nagy mária anna
repáruk andrás

TERVEZÉSI FELADAT

Iisztambulban a város híres öblének - Aranyzarv öböl - keleti partjával kellett foglalkoznunk. Mivel a part nehezen hozzáférhető a lakosság számára a helyiek terve volt hogy egy hajójavító kikötőt 2010-ben pár hétre megnyitnak a közönség előtt, így egy új, addig nem látható - magas falak választják el a parti funkciók a közterületekről - arca tárul fel a lakosság előtt. Ennek a tervnek az ideiglenes hozzáadott installációját kérték pályamunkánk során.

TERÜLET MINT PERIFÉRIA

A kikötő többszörösen is periféria. Nyugati oldalán vízfelület határolja. Északról a török hadsereg vízi támaszpontja található, míg keletről és délről forgalmas négy sávú utak szegélyezik. A partszakasz csak helyenként nyílik fel a lakosság számára, így Iisztambul ezen része nincs is kapcsolatban a vízzel.

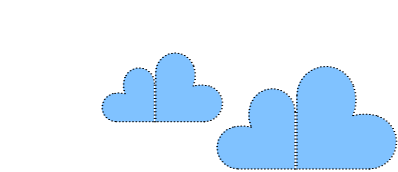
A beavatkozással párhuzamosan ennek a perifériális fekvésből adódó megközelítési lehetőségeket is meg kellett határozni.

„Mivel a part nehezen hozzáférhető a lakosság számára a helyiek terve volt hogy egy hajójavító kikötőt 2010-ben pár hétre megnyitnak a közönség előtt.”

KONCEPCIÓ ▶

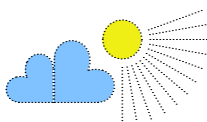
ÉLETTELE TELI URBÁNUS KÖRNYEZETLÉTREHOZÁSA EGY ÚJ KÖRNYEZETBEN

1.

FUNKCIÓK ÖSSZEGYÜJTÉSE

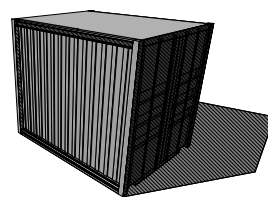
2.

FUNKCIÓK BECSOMAGOLÁSA

3.

MEGOLDÁS: KONTÉNER VÁROS

HÁTTÉR: A VÁROS EGY EDDIG NEM LÁTHATÓ PANORÁMÁJA

ELŐADÁS: A VÁROSI ÉLET IDEIGLENES TÉRHODÍTÁSA

az ábra
a kitalált kon-
cepció vezetői
le,
főszerepben
a konténerrel

TERVEZÉSI
KONCEPCIÓ

A koncepciónk során olyan egyszerű, olcsó tárgyból kívántunk építkezni mely nagy mennyiségben rendelkezésünkre áll a kikötőben és ideiglenes teret jelöl ki. A pályázat során meg kellett határozni a hajójavító műhely, dokok területének mely részét kívánjuk használni, mivel a maradék területen a munka alpműszakkal folytatódik. Így fontosnak éreztük hogy keret adjunk a használható területhez.

Ötletünk megvalósíthatóságához a konténert, mint előre gyártott szállítható teret, dobozt használtuk.

A koncepciónk a C3 nevet kapta: container.culture.city, tehát konténeres kulturális város.

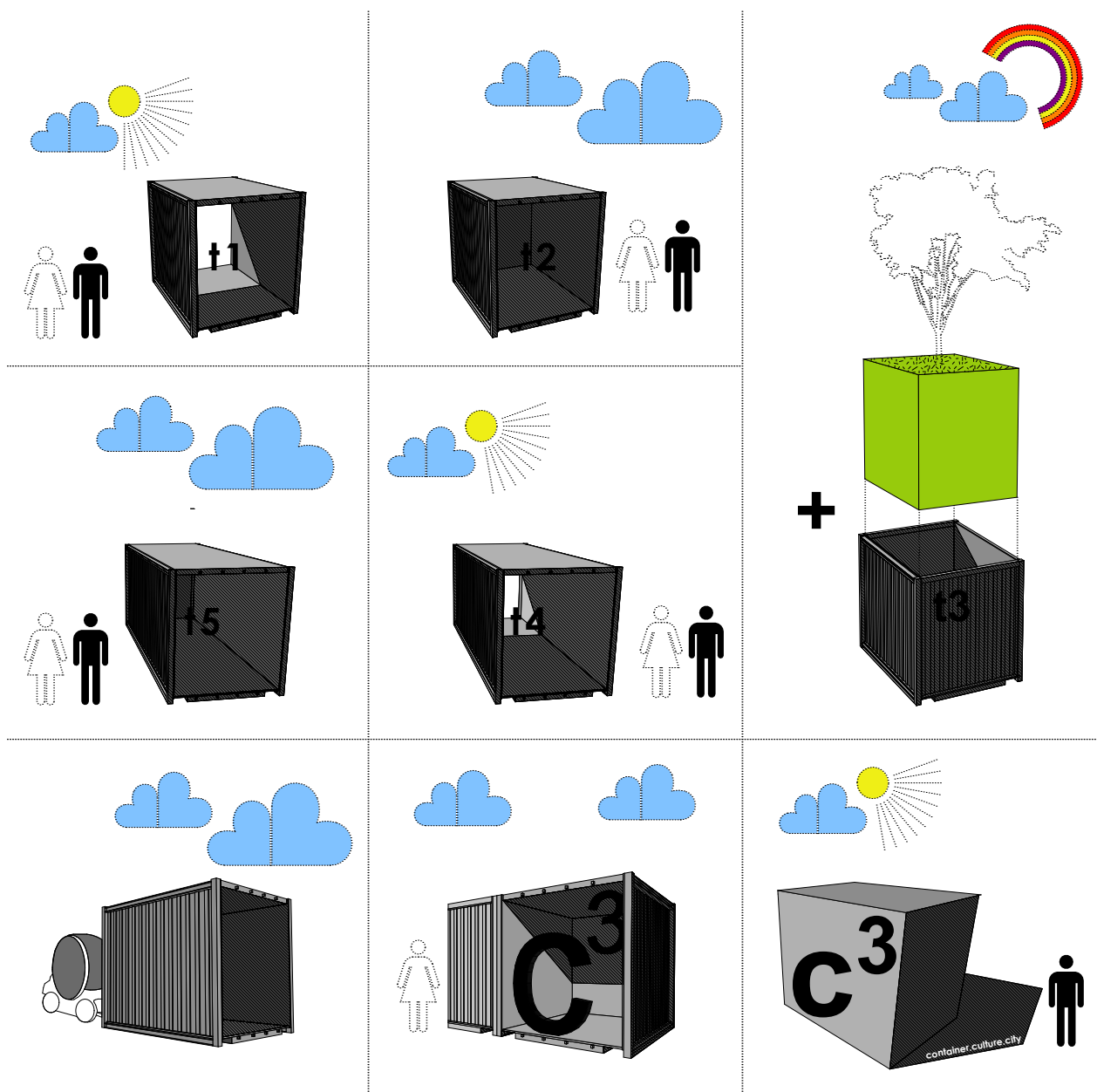
A koncepció ábránk jól bemutatja a gondolatunk kiindulását. Vegyünk egy konténert és pakoljuk bele a fontosabb, közösségi terek funkcióit: kiállítás, pihenés, zöldfelület, vásárbazár, stb... ezt szállítsuk el a kívánt helyre majd nyissuk ki és pakoljuk ki a funkciókat. Így egy élettel teli urbanus teret kaphatunk egy teljesen idegen környezetbe mely az ideiglenes új érték miatt jól hasznosítható.

Javaslatként a területen három, konténerrel lehatárolt térkompozíciót hoztunk létre, meghagyva a teljes kilátást és kapcsolattartást a vízzel. A három teresedés három különböző funkciót kapott: előadótér/relax tóna, kiállítás és kulturális bazár. Az terület legnagyobb hiányossága a zöldfelület, mely nélkül közösségi tér nehezen képzelhető el. Erre a megoldásunk konténer felfordítása volt, előnevelt facsemetével beültetve túlméretezett „kaspó virággal”.

A konténer - bazár - estére zárhatóak, illetve elhelyezésük a helyben lévő darukkal könnyen változtatható a különböző eseményekhez igazodva.

„A koncepciónk során olyan egyszerű, olcsó tárgyból kívántunk építkezni mely nagy mennyiségben rendelkezésünkre áll a kikötőben és ideiglenes teret jelöl ki.”

háromlakásos
lakóépület
utcai
homlokzafa
az
átalakítás
során.
a koncepció-
tervben
megfogalma-
zott

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK

Javaslatunk olyan jelenségen alapszik mely egyszerű eszközökkel próbálja megteremteni a közösségi interakció lehetőségét. A konténer ennek az egyik legmegfelelőbb eszköze, mivel maga a szerkezet is egyfajta építészeti térként értelmezhető. Ha ezeket soroljuk még összefüggőbb és konstruáltabb külső és belső térrendszert tudunk létrehozni. Ez többször is alkalmazható olyan esetekben mikor hirtelen kell beavatkoznunk egy nem működő térbe, társadalmi közösségbe új szolgáltatásokat, felületeket nyújtva.

A szerkezet előnye hogy könnyen zárható, szállítható és a térforma egyszerűen újraszervezhető. A mi estünkben ez evidens volt, hiszen nagy mennyiségben állt rendelkezésünkre ingyen, így nagyon egyszerű gazdasági befektetéssel látványos eredményt hozhatunk létre.

„Javaslatunk olyan jelenségen alapszik mely egyszerű eszközökkel próbálja megteremteni a közösségi interakció lehetőségét. „

az installáci-
onk
bejártának
látványterve,
háttérben
az ideiglenes
párkkal

temporary city_isztambul2010_városok belső perifériái

TERVEZÉSI FELADAT

SZÉCHENYI TÉR

SZIMBOLIKUS HÍD, KAPCSOLATTEREMTÉS

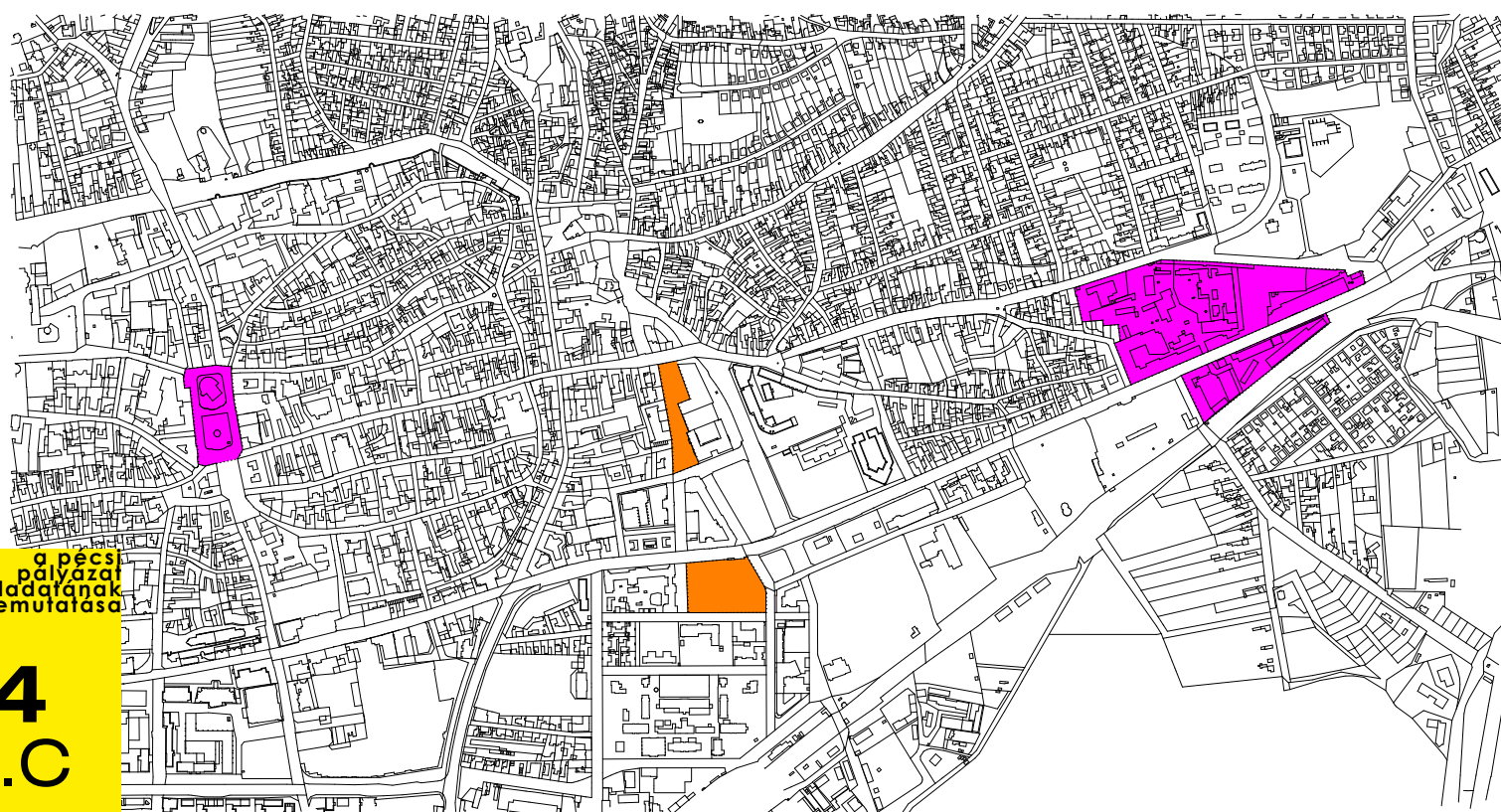
VASARELY TÉR

48-AS TÉR

ZSOLNAY NEGYED

a pécsi pályázat feladatának bemutatása

TEMPORARY CITY PÉCS2010 PÉCS2010SZÉK

2010.október
nemzetközi
hallgatói
ötletpályázat

cím:

programfelelős:
dr. Bachmann Bálint

tervezők:
Sofia Rivadeneira Daniel
Spruth

szervezők:
Molnár Tamás,
Gyergyák János,
Vörös Erika

TERVEZÉSI FELADAT

A temporary city második állomását hagytam harmadszorra, mivel ez Pécshez kötődik illetve a periféria kapcsolatának erősítését ez szolgálta a legjobban.

A feladat során a történelmi belvárost, különösképpen a Széchenyi tereket kellett szimbolikus értelemben összekötni a megújuló új városrészrel a Zsolnay negyeddel.

A hivatalos EKF programnak szánt hallgatói köztéri installációnak a lakosság invitálását, érdeklődésének felkeltését szántuk a megújuló, kevésbé ismert és használt városrész felé, a Zsolnay negyed irányába.

TERÜLET MINT PERIFÉRIA

A 2010-es évig a Balokány és a Zsolnay-negyed megfelelő funkció híján nem vonzotta a lakosságot. A terület a 60-as és 70-es években Pécs kedvelt rekreációs és fontos munkahelye volt. Az ipar visszaépülésével, a strandfürdő bezárásával a terület funkció híján kikerült a lakosság látószögéből.

A 2000-es évek végén egy elhagyott, csekély termelésű gyárépületet és egy teljesen lepusztult és a növényzet által csaknem visszafoglalt strandfürdő romjait találjuk. A területen jellemzően semmilyen működő közterületet nem találhattunk, a strand leépülése magával húzta a Balokány ligeti tó, vízi színpad elérhetetlenségét is. A közösségi felületek romlása, a terület élıhetőségének csökkenése a teljes körzetet magával húzta és napjainkig egy szegényebb társadalmi réteg lakja, pontszerűen ezt megtörve kisebb-nagyobb ingatlanfejlesztésekkel, melyek a kulturális negyed rehabilitációjának következményeként jöttek vélhetően létre.

A sokat vitatott új pécsi kulturális negyedet a koncepció szerint más helyre pozicionálták, azonban Pécs egyik hírességét, a Zsolnay negyedet vélhetőleg csak egy ilyen nagyszabású pályázat során lehetett annak eszmei értékével megtartani és funkcionálisan használni. Kérdéses hogy ennyire

a székek
hajtogatása
a hallgatókkal
egy
a feladatot
magukénak is
éreztek,
növelve
a feladat
sikerességét.

kint a városból mennyire lesz elérhető mind a turisták, mind a városlakók számára? Ezért fontos minden olyan kezdeményezés mely egyértelműen kapcsolatokat teremt a történelmi Belvárossal és a még periférián lévő Zsolnay negyeddel.

GYŐZTES PÁLYAMUNKA BEMUTATÁSA

A pályázatot két német hallgató, Sofia Rivadeneira és Daniel Spruth nyerték meg. A program lebonyolítását az egyetem nevében dr. Bachmann Balint vezetésével, dr. Molnár Tamás, Vörös Erika közreműködésével szerveztük meg és lett egy nagy közösségi összefogás kézzel fogható eredménye.

„Foglalj helyet és légy része az élménynek”

Ami úgy néz ki mint egy szék, annak nagy tömegben erős hatása lehet a városra: egy 2010 darabból álló székinvázio. A székek hat különböző közteret foglalnak el ideiglenesen, egyiket a másik után, az új kulturális tengely mentén. A székek mozgása egy szimbolikus hidat képez a Széchenyi tér és a revitalizált Zsolnay Kulturális Negyed, Pécs új, felfedezésre váró városrésze között. Az installációk által keltett különös benyomások hivatottak felhívni a pécsi polgárok figyelmét a közösségi terekben rejlő lehetőségekre, nem csupán egy héttig, hanem később is.

Ne felejtse el, ha akár egy szék helye is megváltozik, akkor az összes vele változik [...]

MEGVALÓSÍTÁS

A program egy hetes időintervallumot ölelt fel. Az egy hét alatt a székek elkészítésétől a székek célba éréséig a társadalom több osztályát is megcéloltuk a programmal. Civil önkéntesek - idős nyugdíjasok, beteg dankórosok - ,hallgatói és tanári csoportok együttesen segítettek előkészíteni az installációt, melyet minden nap különböző korosztályokra célzott programokkal igyekeztünk színesíteni és propagálni a rendezvényt, elérve a kitűzött eredményt a székek követhetését a kevésbé használt városi terek, illetve a periférián fekvő új EKF városközpont irányába.

1.NAP

Találkozó az önkéntesekkel majd megkezdődik a székek hajtogatása a PTE-PMMK Boszorkány úti épületegyüttésénél. A pécsi önkéntes mozgalom és a hallgatók is örömmel hajtogatták a székeket, kisebb csoportokban kellemesen telt a nap.

2.NAP

Folytatódik a hajtogatás a PTE-PMMK épületénél. A nap végén a székeket az indulási hely közelébe szállítottuk.

3.NAP

Flash mob a Nagy Lajos Gimnázium összes osztályának részvételével a Széchenyi téren. Az iskola 800 diákja pakolta ki a székeket az Iskola udvarából egy előadás keretében ahol bemutatták hogy egy egyszerű szék mennyi minden cselekvésre alkalmas. Az előadás után a diákok folytatták az órákat, a székek a tér közepén maradtak a lakosság felhasználására, a program elkezdődött! A lakosság még aznap kipróbálta a

4.NAP

Miután a helyi közösség tudomást szerzett a székek jelenségéről a székeket egy látványos évláncban adogatva elkezdtük pakolni a Széchenyi tér irányából a Király utcán keresztül a Vasarely és a 48-as térre. Előbbi helyen az installáció 200 darabja mutatja az irányt a 48-as tér az új EKF városrész felé.

5.NAP

Nemzetközi séta a Széchenyi tértől a Vasarely térre a program nemzetközi résztvevőivel, bemutatva a megtervezett irányt és a székek várható vonzerejét. Ezen a napon az összes megmaradt szék eléri a 48-as teret, ahol az egész

az egy
hetes
program har-
madik
napján
a pécsi
főtéren,
a széchenyi
ter
inváziójával,
indult a
hivatalos
program
egy erős
figyelem-
felkeltéssel,

6.NAP

Általános iskolások aktív napja a Belvárosi Iskola 200 diákjának részvételével. Az iskolások dekorálhatták, széket, illetve ügyességi játékokat játszottak egy teljes délután keretén kialakítva egy ismeretlen hangulatot az alulhasznált 48-as téren. A gyerekek a nap végén haza is vihetnek egy-egy széket ajándékba.

7.NAP

Tökéletes négyzet elrendezés a Tudásközpont parkolójában ahol záró party rendeztünk a székek szétosztásával, miután a székek megtették a maguk útját és létrehozták a szimbolikus hidat, kapcsot a belváros és az új EKF városközpont között.

együttesen alakították a szék mítoszát és követték az emberek a közterek láncolatán a Széchenyi tértől egészen a Zsolnay negyedig elérve a kijelölt célt, az új negyed megismerését, tudatba vésését.

ÖSSZEFOGLALÓ

A nagy feladatot, a Széchenyi tér és az új Kulturális városnegyed összekötését egy olyan egyszerű elemmel is elképzelhetjük mint egy szék. Egy olyan elem mely nap mint nap az életünk része azonban annak csak tárgyi megjelenésével foglalkozunk, de nem gondolunk bele a közösségépítő szerepében, hogy a szék az ahova leülhetünk és együtt lehetünk, gondolkodhatunk beszélgethetünk. A pályázat tárgya a közösségi érintkezés alapfelületét adta meg és hozta el a jól majd folyamatosan ezektől távolodva a kevésbé kihasznált terekre úgy hogy közben a közösség az installációt megismerte, megkedvelte és miután kapcsolatba került vele azt követte. A győztes pályázat során, nagyon fontosnak éreztük a megvalósításnál, a különböző korosztályok direkt megszólítását ami fontos a székek használatához, a terek benépesüléséhez.

Egy felől a sikerhez, a program megismeréséhez meghatározó volt hogy közösségi munkában képzeltük el, a székek hajtogatásában ahol részt vettek egyetemi hallgatók és helyi civilek egyaránt. Másodsorban olyan programokat találtunk ki a székekhez melyek nagyobb tömegeket mozgósítanak és a székeket „megünneplik”. Ezek a folyamatok

„Civil önkéntesek - idős nyugdíjasok, beteg dankórosok - ,hallgatói és tanári csoportok együttesen segítettek előkészíteni az installációt, melyet minden nap különböző korosztályokra célzott programokkal igyekeztünk színesíteni és propagálni a rendezvényt, elérve a kitűzött eredményt a székek követését a kevésbé használt városi terek, illetve a periférián fekvő új EKF városközpont irányába.”

TÉZIS II.

GYORS, KÖZÖSSÉGI EREDMÉNYEK REALIZÁLÁSÁHOZ IDEIGLENES ÉPÍTÉSZETI BEAVATKOZÁSOK SZÜKSÉGESEK

Bevezető gondolataimban kitértem rá hogy napjaink közterei milyen nagy feladatot viselnek vállukon. A történelem korábbi szakaszaiban nem volt ilyen meghatározó szerepe mint napjainkban. Azonban nincs az a pénz, az gondolati lehetőség mely elég lenne egy - egy terület használatának fokozásához. A terek állandóan változnak, ez köszönhető az igényeknek és a funkcióknak. Ezek alapján nem lehet elégszer hangsúlyozni hogy milyen fontos a megfelelő szintű, élhető közösségi terek kialakítása. Sajnos számos olyan közösségi felület található mely fekvéséből, funkciójából és számos más ok miatt nem működik jól, nem történik társadalmi érintkezés rajta. Az ilyen területek egyszerű, új és nagy értéket hozzáadó lehetősége az ideiglenes beavatkozás mely még nem képzi a városfejlesztések elfogadott fegyvertárát azonban annak gazdasági és társadalmi előnyei nagy hatással lehetnek. Kisbefektetéssel emberek számára vonzó jelenség, mely megmozgatja őket mind testi, mind szellemi értelemben, így könnyen, hamar tudunk eredményt elérni és következtetni vélhetően a sikerre, az újbóli térhasználatra vagy rossz esetben a kudarcra, mely egy újabb, tapasztalatokkal gazdag beavatkozást készíthet elő.

„Nincs az a pénz, az gondolati lehetőség mely elég lenne egy - egy terület használatának fokozásához. A terek állandóan változnak, ez köszönhető az igényeknek és a funkcióknak. „

VII.

PERIFÉRIA A VÁROS SZÉLEN

cím:

gyergyák jános _építőművész dla disszertáció_2011

VII.

egy tipikus
ház
lyukó
területen.
Legjobb
esetben
az ilyen
mindenfajta
szolgáltatás
nélküli
házakban
öten-
nyolcan
laknak
egy
légtérben.

VÁROSI SZEGREGÁCIÓ MISKOLC

2009. szeptember-
december
nemzetközi hallgatói
mesterkurzus
miskolc-tillburg-miskolc-
budapest

cím:

tanárok:
reinout crince
marc gaudemans

munkatársak:
abre ette,
heftychia mastora,
elena dragu,
ioana suliciu,
marija blagojevic,
nicole kell,
rita martins,
taddeus van
der weegen,
vassilis mavratzas,
lászló zsolt

FELADAT BEMUTATÁSA

A holland, tilburgi egyetem szervezésében működő stadslab posztgraduális mesterkurzus, idei témája a Miskolc melletti Lyukóvölgy, mint hátrányos helyzetű terület volt. A magyar, román, görög, szerb, portugál, kanadai, nigériai, holland diákokból összeállított csapatunk nehéz feladatot kapott. A különböző szociális hálóval és értékrenddel bíró országokból jött hallgatók a Náluk előforduló problémák, és ezek megoldásának ismertetésével segítették a közös munkát. A holland tanárok és a meghívott előadók a témához kötődő előadásokkal segítették a munkát.

A feladat azonban nagyon komplex volt. Lyukóvölgyben a házak nagy részét „illegális” házfoglalók lakják, a területet a régi tulajdonosok nem igazán használják, egy új társadalmi réteg vette birtokba. Az épületek komfortja siralmas, ivóvízellátás nincs, a szennyvíz elvezetésével, és hideg időben a fűtéssel is csak nagy nehézségek árán tudnak megbirkózni az itteniek. A vizet három helyen működő fűrt közkútból hordják, melyek néhány háztól több száz méterre vannak. A házak statikai szempontból veszélyesek, sok épület műszaki állapota életveszélyes. A házak többségében nyomorognak az emberek.

A sok negatív benyomás mellett, azonban pozitív hatások is érik az ide látogatókat: a területen felfedezhetünk szépen felújított házakat, gondozott, gazdálkodásra kialakított kerteket, valamint a magával ragadó táji környezetet, a folyamatosan megújuló természetet. Ezek a pozitív hatások adnak reményt a helyzet megváltoztatására, megoldására.

A terület egyik legnagyobb hátránya /a kommunális szolgáltatás hiánya után/, hogy nincsenek közösségi területek, megfelelő állapotú utak, parkok, terek. Ez teljes egészében a terület alacsony színvonalának a következménye, ezért hiányoznak az olyan helyek, ahol az emberek egy közösséget tudnának alkotni. A területen jelenleg egy szociális központ található, ami igyekszik orvosolni a problémát, de ez kevés a megoldáshoz.

A lyukóvölgyiek legtöbbször munkanélküli, segélyekből él, nincs lehetősége az előrelépésre. Ugyanakkor a termőföldek többsége nincs kihasználva, csak a kisebb, önellátó termelés jellemző.

Az itt élő emberek főleg romák és a társadalom periferiájára szorultak. A mi feladatunk ennek a nagy populációnak az integrálása, illetve a terület átalakítására, jövőbeni lehetőségeire egy koncepció felvázolása.

Miskolc főutcája, és az azon közlekedő villamos mely a város keleti pontjából a nyugatig a teljes közösségi közlekedést megoldja.

MISKOLC
BEMUTATÁSA

Miskolc Észak-Magyarország régió központja és Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye. Az ország harmadik legnagyobb lakosságú városa Budapest és Debrecen mögött a maga 180.000 lakosával. A városnak hosszú időig visszanyúló történelme, számos műemléke a gyönyörű városképpel belvárosban fedezhető fel. Miskolc az elmúlt néhány évtizedben a nehézipar központja volt, melynek következményeként több terület kapcsolódott a fém és bányászati üzemekhez a város területén belül. A nehézipar súlyos hanyatlást szenvedett el a 90-es évek elején bekövetkezett rendszerváltás után. A napjainkban érezhető válság - folyamatosan csökkenő áraival - szintén sújtja az ipari ágazat megmaradt elemeit.

A valamikori legnagyobb munkaadó megszűnésének tudható be a rendkívüli nagyarányú munkanélküliség és egyre növekvő szegénység. Mindazonáltal ezek a jelenségek nem helyspecifikusak, sok kelet európai, valamint a szocialista blokkhoz tartozó ország nagyobb városában hasonló problémákkal találkozunk /Pl. Pécs, ahol a bányászat és a könnyűipar visszafejlesztése eredményez hasonló nehézségeket./ Számos nézőpontból Miskolc példája a közösségi erőfeszítéseknek és az európai városokra leselkedő veszélyeknek. Összegezve: a lakosság száma az ipar leépítésével folyamatosan csökken, a munkanélküliek száma folyamatosan nő, a város szimbóluma még mindig a nehézipar, annak ellenére, hogy 2009-ig szinte valamennyi nehézipari gyár bezárt.

„A gazdasági problémák ellenére, a szegregáció, főleg a roma lakosságon belül, az egyik legnagyobb kihívás, amivel a város szembesül.”

MISKOLC
2009

A gazdasági problémák ellenére, a szegregáció, főleg a roma lakosságon belül, az egyik legnagyobb kihívás, amivel a város szembesül. Nagyszámú roma populáció lakik a város peremén kisebb csoportokban szívbemarkoló körülmények között. Ezen területek közül is a Lyukóvölgy tűnik a leghátrányosabb területnek. A lakosság többsége – körülbelül 3000 "lakos" – a hatóság látószögén kívül, nyomornegyed-szerűen él, mindenfajta ivóvízrendszer, szennyvízelvezetési rendszer és szemetgyűjtési rendszer nélkül. A már meglévő épületek többségét elfoglalták, számos új "épületet" építettek tervek és engedélyek nélkül. Az emberek szegénységben, nyomorban élnek, munkanélküliek, vagy csak napi alkalmi munkájuk van.

A legtöbb családnak az egyetlen bevétel a több gyermek után kapott családi pótlék, és az alkalmanként folyósított gyermeknevelési támogatás. A gyerekek helyzete sorsszerűen követi a szülők példáját, számos probléma nehezíti a boldogulásukat. A gyerekek – szinte kivétel nélkül - rendszeresen hiányoznak az iskolából, illetve sokan már gyerekkorban várandósak lesznek.

Magára hagyni ezt a területet - a növekvő, kontrolálatlan populációjával - egyre nagyobb gondot okozhat, mely kihatással lesz Miskolc egész városára. Tovább fokozza a problémát, hogy a városnak nincs semmilyen hosszú távú terve a terület fejlesztésére, vagy az épületállomány felújítására. Egy ilyen helyzet egyre sürgetőbb megoldást keres mind a terület fejlesztésére, mind a szociális integrációt tekintve. Egy olyan megközelítés szükséges, mely áttörést jelenthet a most fennálló "status quo"-n a populáció és a hatóságok között, és ami a helyi feltételek javításához nyújt segítséget.

Miskolc
perem-
területein
sok helyen
található
teljesen
felhagyott
ipari
infrastrukturát
ami az
emberek
megélhetési
problémáikért
felelős

MISKOLC
TÖRTÉNETE
RÉSZLET

A trianoni békeszerződés után Miskolc Borsod, Gömör és Kishont közigazgatásilag egyelőre egyesített (k.e.e.) vármegye székhelye lett. Ebben az időben a gazdaságban rövid időre hanyatlás következett be. A Trianon után elcsatolt országrészekből menekültek egész serege érkezett Miskolcra. A városnak át kellett vennie az addigi régióközpont, Kassa szerepét. Ez és a közelítő második világháborúra való felkészülés – mely Miskolcot az ország legfontosabb nehézipari központjává tette – újabb fejlődést hozott, bár a város sokat szenvedett a háború utolsó évében. Az első légitámadás 1944. június 2-án érte a várost. A Vörös Hadsereg december 4-én foglalta el Miskolcot.

1945-ben Diósgyórt és Hejőcsabát, 1950-ben Görömbölyt, Szirmát és Hámort csatolták a városhoz. 1949-ben a Selmecebányáról Sopronba költöztetett Bányászati Akadémiát a nyugati határhoz túl közelinek ítélt városból keletebbre, Miskolcra hozták, akkor már Nehézipari Műszaki Egyetem néven. Az elkövetkezendő évtizedekben a város a Debrecennel folytatott örökös versengésben az ország második legnagyobb városa lett, az 1980-as években több mint 200 000 lakossal. Mai kiterjedését 1981-ben érte el, amikor hozzácsatolták Bükkszentlászlót.

Az 1990-es évek a miskolci nehézipar hanyatlását hozták. A város népessége csökkenni kezdett, Debrecen vette át helyét az ország második legnagyobb városaként. A 2000-es évektől folyamatos fejlődés figyelhető meg a városban, amivel az acélváros mítoszról a kultúra és turizmus városává válna Miskolc. A népesség viszont továbbra is csökken: 2008-ban már csak 171 ezren laktak a városban.

MISKOLC
GAZDASÁGA

Bár Miskolc a köztudatban a nyolcvanas évek iparvárosaként él, és gazdaságának valóban a szocialista évtizedek nagyarányú iparosítása adta a legnagyobb lendületet, az ipar, közte a kohászat is már több évszázados múltat tekint vissza a városban. Miskolc már a középkorban is kereskedőváros volt, köszönhetően annak, hogy fontos kereskedelmi útvonalak mentén feküdt. Gazdasági szempontból a középkor és a török idők történelmi viharai után indult igazán fejlődésnek. A 18. században már fűrészmalma, papírgyára, sörfőzdéje és puskaporkkészítő üzeme is volt a városnak, a Szinván tizenöt vízimalom őrlte a búzát. A 18. század végére – 19. század elejére tehető az üveghuták és vashámorok megjelenése, melyet elősegített az, hogy a környező vidék fában igen gazdag. Az üveghuták és hámorok körül kialakult települések közül mára több is (Alsóhámor, Felsőhámor, Ómassa, Bükkszentlászló) Miskolc része lett.

A 19. század második felétől a fejlődés felgyorsult, részben a kiegyezés utáni kedvező politikai helyzet, részben a vasútvonal hatására. Diósgyóriban nagykohó épült, rengeteg nehéz-, könnyű- és élelmiszeripari gyár, üzem jött létre. A barnaköszénbányászat is sokat fejlődött. A város lakossága negyven év alatt csaknem kétszeresére nőtt. Részben az ipari fejlődés eredménye volt Miskolc, Diósgyőr és több környező település egyesítésével Nagy-Miskolc létrejötte (1945, illetve 1950), mely csak az első lépés volt a város szocialista nehézipari központtá fejlődésében, mely az 1980-as években tetőzött, a több mint 18 000 főt foglalkoztató vasgyár termelése meghaladta az évi egymillió tonnát. A város lakossága ekkor érte el a rekordot, több mint 200 000 lakost; a munkaképes korúak több mint kétharmadának a nehézipari cégek adtak munkát.

„A város lakossága negyven év alatt csaknem kétszeresére nőtt.”

[40]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

egy tipikus
ház
lyuko
területén.
Legjobb
esetben
az ilyen
mindenfajta
szolgáltatás
nélküli
házakban
öt-
nyolcap
lagnak
egy
légtérben.

A rendszerváltás utáni gazdasági visszaesés Észak-Magyarország iparvárosait érintette a legsúlyosabban, a munkanélküliségi ráta az egyik legmagasabb lett az országban, Miskolc lakossága drasztikusan csökkent (bár erre nemcsak a munkanélküliség, hanem a korszakra egyébként is jellemző szuburbanizációs folyamat is hatással volt.) A város gazdasági szerkezete átalakult, a nagy állami cégek túlsúlya helyett a kis- és középvállalkozások lettek jelentősek. Az ország többi részéhez hasonlóan az állami cégek privatizációja is lezajlott.

A 2000-es évek elejére az átalakulás nagyjából befejeződött, és a város túljutott a gazdasági mélypontra. Nőtt a szolgáltató szektor jelentősége, nemzetközi nagyvállalatok, hipermarketek jelentek meg a térségben. A városvezetés tudatosan igyekszik erősíteni Miskolc sokáig elhanyagolt idegenforgalmi és kulturális szerepét, melyben nagy lehetőségek rejlenek. 2004 végén az M30-as autópálya is elért a városig, amely az M3-as autópályához csatlakozva gyorsforgalmi közúti összeköttetést biztosít Budapesttel és az ország többi részével.

**„A rendszerváltás utáni gazdasági visszaesés Észak-Magyarország iparvárosait érintette a legsúlyosabban...”
„A legtöbb nagy gyár és bánya bezárt, néhányat már le is romboltak.”**

MISKOLC
A
LINEÁRIS
VÁROS

A város a történelem során kelet-nyugat irányú egyenes mentén fejlődött a Szinya patak mentén. A folyam ma már részlegesen lefedett, mivel a XIX. században néhány áradás pusztította a város számos részét. A kelet-nyugati irányú fejlődése a városnak csak a fő utca hasonló irányán figyelhető meg.

A főutcát 9 különböző nevű utca alkotja, melyek közül a Széchenyi István út képezi a központi területet. A főtengely több mint 12 km hosszú és több, mint száz kisebb utca csatlakozik hozzá. A vasútállomástól indulva érinti a belvárost, majd onnan egészen elmegy a város legnyugatibb részéig, ahol a Diósgyőri vár is megtalálható. A legfontosabb közlekedési eszköz a villamos, amellyel a főtengely mentén bejárhatjuk az egész várost.

MISKOLC
AZ
IPARI
KÖZPONT

A nehézipar súlyos visszaeséseket szenvedett el a rendszerváltás utáni 90-es években. A legtöbb nagy gyár és bánya bezárt, néhányat már le is romboltak. Ennek ellenére az ipar ezen szegmense még mindig fontos szerepet játszik a város image képében. A város képében, szerkezetében még napjainkban is dominánsan megjelennek a gyárak és bányák. A munkanélküliségi arány - a gyárak vonzerejének, majd hirtelen hanyatlásának következményeként - nagyon magas, annak ellenére, hogy a ma még csak kis számban működő vállalkozások a volt állami vállalatok humánerőforrását hasznosítják, illetve tervezik hasznosítani. A város terve, hogy ide vonzza a nemzetközi cégeket azzal a céllal, hogy azok letelepedjenek és népszerűsítsék Miskolcot mint a Technológiák és Tudás városát. Az új brand, jövőkép, mely egy nagyszámú, „képzett” társadalomra épül, egyúttal támogatja a kulturális és turisztikai fejlesztéseket a lakosság számára.

egy tipikus ház Lyukó területén. Legjobb esetben az ilyen, mindenféle szolgáltatás nélküli házakban ötven-nyolcan laknak egy légtérben.

MISKOLC
LYUKÓ
VÖLGY
TERVEZÉSI
TERÜLET

Lyukó terület Miskolc város peremétől északra elnyúló völgyben helyezkedik el. Északra található az egyik nagy Fémfeldolgozó központtól egy olyan helyen, ahol napjainkig mélyművelésű szénbányászattal foglalkoztak. A területet korábban a bánya és az üzem dolgozóinak kisebb hétvégi háza foglalták el. Az elmúlt 10 év során azonban a területet egyre többen használják lakhelyükként a terület hátrányai ellenére.

Ennek egyik oka, hogy a leépített gyárak, bányák és üzemek csökkenő munkaslétszámot foglalkoztatnak. Korábban a munkásoknak ez a terület jelentette a kikapcsolódás és rekreációs lehetőséget, ezért építették meg hétvégi házukat. A bányászat ezen kívül máshogy is sújtja a területet. A bányászat során a térség az alábányászottság miatt instabilá vált, ezért nagyobb – több szintes házakat – nem lehet ide építeni. Mindezek mellett a víz szintje /lápos terület lévén/ folyamatosan növekszik, mivel a víztelenítést – most hogy a bánya zárva van – senki nem végzi el. Ezen kívül, ha azt is figyelembe vesszük, hogy alapvető szolgáltatások – mint pl. a szennyvízgyűjtő rendszer, ivóvízrendszer –, is hiányoznak a terület nagy részén, ezek összességében „értéktelen”

helyé változtatták a területet azon emberek számára, akik a hétvégi házaikba investáltak volna. A terület „bukása” ahhoz vezetett, hogy számos munka és/vagy pénznélküli ember áramlik ki Miskolcra, akik olcsón házat vesznek, bérelnek vagy feltörik és illegálisan használják azokat. Amióta a helyi hatóságoknak – Miskolc külterülete – nincs fejlesztési terve, elképzelése a területre nem képesek rögzíteni a szükséges adatokat a területen amióta a szituáció többé-kevésbé illegális formákat ölt.

A becsült lakók száma 3000 fő, ennek a számnak körülbelül 70%-a a Roma populáció. A munkanélküliségi arány nem ismert – mivel a pontos lakók kiléte sem ismert –, de vélhetően a legmagasabb a város területén belül. Számos embernek, családnak vannak adósságai, hitelei. A családoknak gyakran az egyetlen rendszeres jövedelme a szociális segély – rendelkezésre állási támogatás, és a gyerekek után járó családi pótlék. Az egy családra jutó gyerekek száma a legnagyobb a területen, ezzel elérve azt, hogy a város lakosságát tekintve ez a leggyorsabb ütemben népesedő terület (a becsült gyerekszám egy család nézve több mint 5,3, míg egész Magyarországot nézve ez a szám 1,8).

„A terület „bukása” ahhoz vezetett, hogy számos munka és/vagy pénznélküli ember áramlik ki Miskolcra ide, akik olcsón házat vesznek, bérelnek vagy feltörik és illegálisan használják azokat.”

„A családoknak gyakran az egyetlen rendszeres jövedelme a szociális segély – rendelkezésre állási támogatás, és a gyerekek után járó családi pótlék.”

egy tipikus
ház
lyuko-
területén.
Legjobb
esetben
az ilyen,
mindenfajta
szolgáltatás,
nélküöző
házakban
öten-
nyolcan
lagnak
egy
légtérben.

A gyerekek időben elkezdi az iskolát, de sokan, rendszerint 12 évesen otthagyják azt (terhesség vagy munkalehetőség miatt).

Az egyik legnagyobb problémája annak, hogy a gyerekeket az iskolában tartjuk, az itt élők gyakori vándorlása. Minden évben számos ember hagyja el a területet, azonban lakhelyeik nem maradnak üresen. A perifériára szorult emberek közül sokat „vonz” ez a fejlődést, haladást nem biztosító terület. Az új lakók főleg Miskolcra költöznek ki, de sokan jönnek a régióból, Budapestről vagy akár Romániából és Szlovákiából is. Az állandó vándorlás okozza a terület megváltoztatásának a nehézségét, mivel a szociális munkásoknak, folyamatoknak mindig a legelejéről kell kezdeniük a felzárkóztatást. A területen egy kisebb közösség mind ezek mellett még a hatóságok elől is bujkál. A terület a bűnözés egyik „melegágya”. Az itt élők gyakran kerülnek a rendőrség látószögébe lopás büntette miatt.

Az egyének különbözősége miatt nehéz őket úgy leírni, mint egy egyesített közösség, még akkor is, ha a terület lakói együttesen - területileg és anyagilag is - szegregálva vannak.

A területen hiányzik a közösség érzete, amit a közösségi területek, mint a parkok és terek hiánya mutat meg a legjobban. Ezek ellenére létezik egy kör, akiknek van egyfajta kötődésük a helyhez. Ezeknek az embereknek a sorsát lelkileg és anyagilag is tovább nehezíti a környéken élősködő uzorások megjelenése. Az emberek kb. 25%-a lakik olyan házakban, amelyek jó minőségűnek mondható, a többiek szegényes vagy nagyon szegényes körülmények mellett élnek (ezek a szlömösödött területek). A legtöbb ház elég nagy területen fekszik, akár képes lenne mezőgazdasági termékek előállítására is a város számára. Sok telek szeméttel borított, gyakran előfordul az emberre veszélyes azbeszt is. Lyukóban nincs burkolt út, csak egy busz közlekedik a belváros és iskola irányába. A lakók 10% - ának van tulajdonában gépjármű, az emberek gyakran a távolságokat gyalog vagy lovas kocsival teszik meg.

A helyi közösségi szolgáltatást egy meglévő templom jelenti, míg olyan fontos közösségi elemek mint iskola, egészségügyi ellátás, illetve sok egyéb más fontos funkció, mely a mindennapi élethez szükséges, a területen kívül helyezkedik el.

„A területen hiányzik a közösség érzete, amit a közösségi területek, mint a parkok és terek hiánya mutat meg a legjobban.”

„Az emberek kb. 25%-a lakik olyan házakban, amelyek jó minőségűnek mondható, a többiek szegényes vagy nagyon szegényes körülmények mellett élnek (ezek a szlömösödött

alkotó
csoportunk
előadás
közben,
előadókkal,
meghívott
szakértőkkel
kiegészülve
a hollandiai
Tilburgban

A
FELADAT
MEGOLDÁSÁNAK
METÓDUSA [01]

EREDMÉNYEK
A
BEFOGADÓ
VÁROS
SZÁMÁRA [01]

A Stadslab Európai Urbanisztikai design Laboratórium, mely egy helyen egyesíti a tervezést és a tudást építészek, településtervezők és tájtervezők számára. Célkitűzésünk közepes méretű európai városok és régiók számára kínálnak tervezői tudást, melynek segítségével komplex, fenntartható és sikeres városi környezet alakulhat ki.

Nem előregyártott megoldások a város részére
- Irányadó keret a jövőbeni fejlesztés számára
- Várostervezési forgatókönyvek;
- Naprakész tudás és szakértelem megvalósulása
- A város lehetőségeinek és törekvéseinek formálása nemzetközi szemlélettel.

Építészek és várostervezők szakembergárdája, mely mesterkurzus formájában működik.

A befogadó város térszervezési kérdéseivel foglalkozik a projekt.

MISKOLC-LYUKÓVÖLGYBEN VÉGEZTT KUTATÁS ROGRAMJA

Európai szakemberek és vendégprofesszorok részvételével akik kiegészülnek a helyi erők elkötelezett embereivel.

A 4 hónapos munka effektív közös programja 4 hétre volt szétosztva, minden hétnek megvolt a maga sajátos témája.
Az első héten tartottuk a terepbejárást, magát a terület megismerését, és az adatok felvételét helyi önkéntesek segítségével.

**„Nem előregyártott megoldások a város részére
- Irányadó keret a jövőbeni fejlesztés számára
- Várostervezési forgatókönyvek;
- Naprakész tudás és szakértelem megvalósulása
- A város lehetőségeinek és törekvéseinek formálása nemzetközi szemlélettel. „**

A második hét témája volt a szegregáció, amikor a teljes témát körbejártuk, arról beszélgettünk, majd az első vázlatokat elkészítettük Lyukó területére.

A harmadik héten az ötletek kidolgozása és az érintettek képviselőivel való egyeztetés keretén belül zajlott.

A negyedik héten a programot, a program kidolgozását befejeztük, majd bemutattuk Miskolcon és Budapesten egyaránt.

[01]-Stadslab 2009.
Masterclass, Miskolc 2009,
OBT bv, Hága

egy tipikus
ház
lyuko-
területen.
Legjobb
esetben
az ilyen,
mindenféle
szolgáltatást
nélkülozo
házakban
öfen-
nyolcan
laknak
egy
légtérben.

KÖZÖSSÉGI
MUNKA
FAVELLA
FESTÉSEK

2006-ban, a holland művész Jeroen Koolhaasen és Dre Urhahn egy újfajta ötletet, a közösség vezérelt művészeti beavatkozásokat próbált ki Brazíliában. A „Favella painting”-nek elnevezett első falfestéses kísérletük - mely rögtön nagy eredménnyel járt - a Vila Crzueiroban jött létre, Rio legszegényebb szlömösödő részében.

A falfestményekhez szánt művészeti munkák elismert művészek és azok segítőivel közösen készültek, majd a helyi fiatalok segítségével valósították meg a favellák homlokzatain. A munkához betanították a kallódó fiatalokat és a munka fejében fizetést kaptak, mint festők, és megajándékozták mindenféle eszközzel, hogy közreműködjenek a művész munkák kivitelezésében. A munkába helyi „óslakosok” bevonása bizonyítottan kulcsfontosságú tényezője volt az elért sikernek. Annak érdekében, hogy támogatást szerezzenek és elfogadják a törekvéseiket a művészek a favellát folytonosan a saját otthonuknak érezték. Azzal hogy a közösségben élőknek érzik magukat jobban tudnak csatlakozni a környezethez, meggyőzni a helyiek lelkét és elméjét a látáspontjukról, miszerint a favellák lakói jogos részei a városnak.

Felhasználva a hitet együtt dolgoztak a helyiekkel, hogy megfessék a művészeti munkákat, a szó szoros értelmében segítve nekik megváltoztatni a közösség arcát.

Évek alatt, a favellák lakói óvatosan álltak ehhez a módszerhez, azonban ma már aktívan kéri, hogy az ő favellájuk is legyen egy művészeti munka részese. Ahogy egy asszony a Vila Cruzeiro mondta: „En soha nem voltam még múzeumban, és tessék, ma egy múzeumban élek”.

A legutóbbi projekt Rio de Janeiro másik szomszédságában, Santa Mariában kapott helyet. Ez a favella egy hősköltéménnyé alakult át. AkzoNobel/Coral és a helyiek társaságában 34 épület lett kifestve egy olyan ambíció által vezérelve, mely azt hirdeti, hogy Rio a világ legszínesebb városa. Ez a művészeti beavatkozás átalakítja a közösséget egy követendő példává, egy olyan inspiráció forrássá, amittől Rio egy valós imázsa lehet, nem messze a so-

A művészet ilyen fajta megnyilvánulása színes változatosságot hoz a lakók, a közösségek és Rio életében egyaránt. „Van egy potenciális munkalehetősége, mint egy katalizátor a szociális megújulásban és változásban”, nyilatkozta Dre Zrhahn, az egyik Favellában dolgozott festőművész. „Azáltal hogy a művészetet és a színeket kombináljuk egy hatásos, új jelentés születik a közösségen belül. Ez segít az embereknek, hogy egymással, szomszédjaikkal, majd képesek legyenek felelősséget vállalni egymásért. Szándékunkban áll, hogy kiterjesszük a projektet a világ más részére is a közeljövőben.”

A megvalósítása a művészeti alkotásoknak legfőképpen Santa Marta lakosainak köszönhető. 25 helyi fiatal sajátíthatta el a festőművészetet Jeroen Koolhaas és e Urhahn tanítása alatt, előállítva saját bevételüket és felelőssé téve azért, hogy a saját szomszédságuk átalakuljon egy színes, monumentális alkotás részévé. A helyieket felhasználó metódus a munka során bizonyította a sikerét. A projektek révén az adott helyi közösség erőt, büszkeséget és egy újra „színes” környezetet kaptak, a mi-ben már kellemesebb élni. Mindkét művész azóta Santa Mariában lakik és tovább dolgozik a közösségi festészeti munkáján. A csapatuk kiegészült 3 másik művésszel, akik korábban másik favellákon dolgoztak, Vila Cruzeiro, ahol az egyik korábbi projektjük valósult meg.

Az utolsó elkezdett projektjük egy kis lépés a világméretű megvalósításhoz, a nagyleptékű „közösség által irányított és végzett” művészeti munkáknak. Alkotás amik „színes” különbséget hoznak az egyének, csoportok, közösségek és városok életében. Művészeti alkotások, melyek inspirálnak másokat is bárhol is legyünk azok örökre kitörölhetetlen benyomást adnak amik úgy működhetnek, mint egy katalizátor a szociális megújulás és változás folyamatában.

[01]-Stadslab 2009.
Masterclass, Miskolc 2009,
OBT bv, Hága

gyakran
a cigányok
hasonló,
sátras
körülmények
között
laknak,
kivéve
a minde-
napos
vándorlás
lehető-
ségének

AHÁNY
HÁZ
ANNYI
SZOKÁS
CIGÁNY
ÉPÍTÉSZET I.

„A cigányok társadalmi helyzete mind a mai napig perem jellegű. Ennek elsődleges oka az, hogy a cigány mentalitás jelentősen eltér a polgáritól, így a beilleszkedés igen nehéz, csaknem lehetetlen. Vagy idomulnak, felhagyják hagyományait és beolvadnak (asszimiláció), vagy beépülnek (integráció), nemzetiséggé válnak, saját magas kultúrát hozva létre.” [01]

A cigányságot mióta történelmüket nyomon tudjuk követni elég nehéz úgy jellemezni, hogy önállóan megnézzük milyen zene, tánc vagy építészet jellemzi őket. A különböző területekre vándorolt cigányságot nagyban befolyásolták az adott területeken ért hatások, ezért egyértelműen nem meghatározható a cigány építészet sem. Nagy vonalakban azonban a történelem fejlődése során három, egymástól különböző építészeti „egységet” tudunk meghatározni.

Kezdetekben az állandó vándorlás jellemezte életmódot csak egy olyan egyszerű összeállítható és könnyen szállítható konstrukció szolgált ki mint a sátor. Ennek szerkezetét, anyagát és méretét tekintve több fajtája is használatos volt, a sátor az egész család osztatlan otthonául szolgált.

A következő építési forma a putri vagy veremház legegyszerűbb kialakítása a sátorépítéshez köthető. A putri félig a földre ásott szerkezetű építmény, melyet a hagyományok fejlődésével építészetileg közvetlenül a kunyhó követ, ami szerkezetében megegyezik a putrival, de már a föld felszínén kerül kialakításra. Többen úgy vélik, hogy ezek szerkezeti és telepítési módjai leginkább honfoglaláskörüli időkből származó hagyatékok, így megállapítható hogy nem a sátorépítészet egy továbbfejlesztett vívmánya.

„Ezek a régi falvak csöppet sem hasonlítottak a mai falvakra, ellenben annál inkább hasonlítottak a mai cigánysorhoz. A házak és putrik szanaszét, rendetlenül feküdtek. Utcák nem voltak, kerítések sem, legfeljebb némi árkolások húzódtak a ház vagy putri körül. Akármelyik irányban keresztül lehetett szekérral is menni a falun. A fennálló házak olyanformán voltak, mint a mai bogárhátú kunyhók, melyeknek a teteje agyaggal van betapasztva, a föld alatti putrik pedig olyanfélék, mint amilyenek ma a csongrádi kubikusok szoktak építeni munkálkodásuk helyén. A nagyobb szabású putrik fedett bejáróval, ún. gádorral bírtak.” [02]

A XX. század közepén kezdődött a harmadik lakhelytípus használata mikor a cigányság lakóházakba költözött. Jellemzője az olcsó, szinte használhatatlan házak megvásárlása amiket kisebb átalakítások után a családok „félkész” állapotban használtak. Az olcsón megvásárolt vályogházban addig élnek, amíg az össze nem dől, majd továbbállnak.

„A cigányság lakóházhhoz juttatásának újabb hullámát az ún. Cs-házak (csökkentett komforttal) jelentették, majd jöttek a 90-es évek ún. szocpolos házai. Mindkettőre jellemző a felülről érkező állami segítség, ahol nincs mód a lakókörnyezet testre szabására. Az így létrehozott cigány negyed újratermeli a szegregációt.” [01]

Eközben, a periférián kívül is megjelenik egy építészeti karakter, ami azonban nem egységes építészeti irányt képvisel. Bánffyhunyadon a cigányság építészetének egy, újfajta, neobarokk irányzata bontakozott ki az elmúlt évtizedben, mely nem a megtalált, ideális építészeti keretet, hanem a sanyarú sorsú roma kultúra legyőzhetetlenségét hirdeti.

„A különböző területekre vándorolt cigányságot nagyban befolyásolták az adott területeken ért hatások...”

[01]-Csanády Pál 2006. Cigány építés, cigány építészet, Országépítő, Kós Károly egyesülés negyedéves folyóirata, 2006/4, 26-29.

[02]-Győrffy István 1987. Magyar falu – magyar ház. Akadémiai Kiadó, Budapest

egy tipikus ház Lyukó területén. Legtöbb esetben az ilyen, mindentől a szolgáltatást nélkülöző házakban ötven-nyolcan laknak egy légtérben.

AHÁNY
HÁZ
ANNYI
SZOKÁS
CIGÁNY
ÉPÍTÉSZET II. [01]

Egy egyszerű elemzése a cigányok épületeinek rögtön bebizonyítja, hogy a cigányok különböző „lakó-alkalmatosságai” valós épületek, amikben ténylegesen laknak, sőt ezen felül gyakran „újszerű” építési technológiákat is alkalmaznak. Mindegyik úgy lett kialakítva, hogy a saját külső dekorációjával és borításával, építészeti előzékenységével, a belső részek kialakításával kifejezze a képzeleterőt és az emberi lélek színességét. Teszi ezt egy olyan társadalmi rétegben, a cigányságban, akikben több százados vándorlás és nomád élet után megvan a képesség és ösztönös hajlam, hogy megmutassák magukat egy erős, stabil vagy ideiglenes építészeti formával. Mindazonáltal az ő építészeti „újszerűségük” nem tartozik az egyetemesen ismert és elfogadott kortárs építészeti koncepciókhoz.

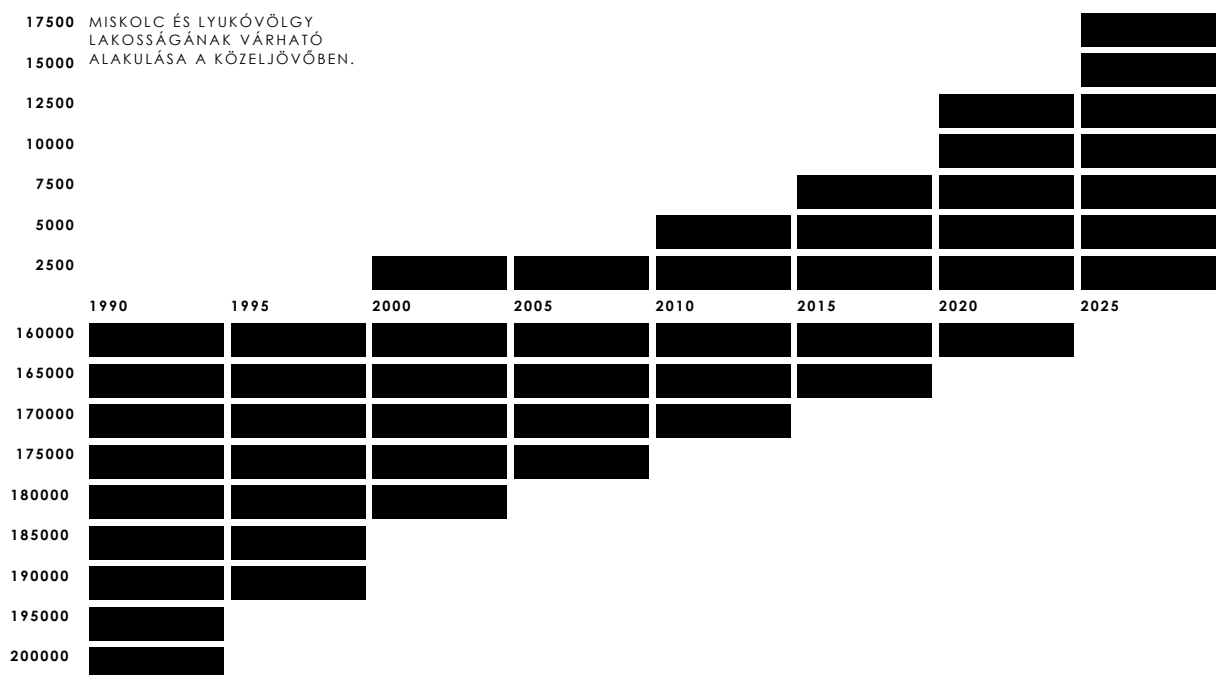
A kialakult térbeli összefüggések a házaknak, területeknek és „kastélyoknak” olyan térben homogén épületállományát hoztak létre az évek során ahol az épületek úgy állnak egymással szemben és úgy „emelkednek” egymás fölé hogy kísérletet tesznek egy versenyre a ragyogás, szépség és találékonyság terén. Ezekben az otthonokban lakók a látható és tapintható gyümölcse a megegyezésnek a nomád közösségek között, akik kihasználták maguknak a lehetőséget, amit a Szovjetunió szétesése adott nekik. A így megváltoztatva életstílusukat, a településről településre vándorlást - amikor a társadalomból megkülönböztetve, kirekesztve érezték magukat - és ezzel egyidejűleg megpróbálnak vegyülni a helyi társadalmakkal, megfelelően élni az adott helyre jellemző körülményekkel.

A közös vonása e területeknek, - habár süllyedő kulturális és területi leértékelés jellemzi - hogy kaptak egy lehetőséget arra, hogy a párhuzamosan, meglévő helyi közösségbe olvadjanak, ahol a „vajda”, a roma közösség vezetője, mediátorként viselkedik a helyi közösségek és a cigányság között. Kétségtelen, hogy a teljes integráció folyamatához sok idő és nagyobb közösségi megértés kell. Nehézségek egyik oldalán ott vannak a helyi közösségek aggályai, akik erősen beásták magukat az ő helyi szokásaikba, szoros kapcsolatban vannak a hellyel és a törvénnyel, ami irányítja őket. A másik oldalon ezzel szemben megjelennek a roma közösségek, akik büszkéek az ezer éves tradícióikra, amit az utókorra hagytak, mely szájhagyományok útján terjed és képes, hogy demonstrálja az erejüket, képességüket házak építéséhez. Teszi ezt egy olyan motivációval, mely messze túlmutat azon, hogy szükséges hogy legyen egy házuk. A romák számára a személyes vagyon és az emberi boldogulás megtestesítője a ház. Az épületen keresztül megerősíti a tartozását a közösséghez és a helyhez. Ezen kívül egyfajta tárgyi reagálás az európai közösségtől való száműzésre, amit az elmúlt ezer évben kellett megtapasztalniuk.

Napjainkban nem létezik valós integrációs települési koncepció a roma lakta területeken. A házak egyszerű kialakításúak, általában mindig önállóan állnak. A ház körül a legtöbb esetben a káosz uralkodik, olyan, mintha a „senki földje” lenne. A roma lakta területeken nincs szennyvízrendszer, aszfaltozott út, burkolt gyalogos felület, közvilágítás. A területet csak néhány esetben lehet közösségi közlekedési eszközzel megközelíteni. Mindenki azt gondolhatja, hogy ezeket a házakat az emberek nemrégiben építették maguknak mindenfajta elképzelés nélkül, pedig a házak többsége legalább 20 éve épült, illetve épül. Sajnos nagy baj hogy a közösség vezetői így elfogadják ezeket a területeket, nem hiányzik a „felvilágosult” vezetőknek a közösségi „szolgáltatások” lehetősége, mely az egyenlőség alapján mindenkinek járna!

[01]-Patrizio Corno, Renata Calzi,
Carlo Gianferro 2007.
Gypsy Architecture - Cigány építészet,
Axel Menges, Stuttgart-London
Könyve és beszámolója alapján

statistikai
adatok
alapján
beavat-
kozások
nélkül
várható
lakosság-
szám válto-
zások:
egyértel-
műen
előrevetítik
Miskolc
csökkenő
míg
Lyukó
növekvő
lakosság
számát.

ÁTFOGÓ
STRATÉGIA [02]

„Az élhető városok kialakítása kell hogy a legelső gondolata legyen a társadalomnak. Ezt együtt, közösen, úgy hogy Te és Én... közösen csinálunk itt és most valamit”

Bristol polgármestere:

Az élhetőséget úgy definiáljuk hogy „az élet minősége” melyet a város vagy régió lakói tapasztalnak meg az adott társadalmi és környezeti hatások között. Az élhetőséget nagyban befolyásolja a közösségi erő, a közösségi terek minősége, ide sorolva az utcákat, parkokat, közlekedési vonalakat, és az összes többi nyilvános funkciót. Mindezeket erősen befolyásolja a közösségi politika, civil mozgalmak és a tervezési előkészítések, döntések. Ezek megléte elengedhetetlen, ha ezek hiányoznak az élhetőség bizonyos méretek felett erősen csökken.

A Lyukóvölgyben a közösség léte jól láthatóan, bizonyíthatóan hiányzik – ennek több oka is a terület megismerésénél meg lett említve – folyamatos lakosságcsere, szegénység, érdektelenség, alacsony műveltség. Alig lehet pár közösségi interakciót észlelni, és ami van, az is csak egy szűk réteg egymásra kifejtett hatásaként írható le. Néhány képviselő – helyi és roma – elkövet mindent, megteszi az erejéből fakadó maximális segítségnyújtást, hogy javítsa a helyzetet, mert a mostani állapot nem lehet elfogadható a fejlődő Világ és az EU állam-polgárai számára.

A jelenlegi állapotok olyan szintet értek el, hogy mindenfajta beavatkozás csak ideiglenesen állítja meg a terület ezer sebből való elvérzését. Ezek nem hosszú távú elképzelések, a problémákat nem oldják meg, főleg ha belegondolunk, hogy a bajok csak fokozódni fognak, ha figyelembe vesszük a lakosság folyamatosan növekvő számát, mely a terület „vonzerejének” egy indikátora. Az elemzéseket megfigyelve a terület éves népességszáma több mint 12%-kal növekszik, mely előbb-utóbb egy igen nagy lakosságszámhoz és az ehhez kapcsolódó veszélyekkel párosul. Több ember azt jelenti, hogy nehezebben lehet majd elérni azt a jólétet, amit most, tervezetten egyszerűbben lehetne megoldani és levenni

az egyre növekvő populációról a megbélyegzést, hogy ők itt élnek és a társadalom legalsó szintjén helyezkednek el, ahol a jövőkép félelmetes. Hosszú távon, ez a fajta eredménytelen beavatkozási kísérletezgetés kockázatos vizekre sodorhatja a területet, ahol napjaink erőszakos érdekellentétei a Romák és Magyarok között tovább élezheti a helyzetet.

Jelenleg legális keretek között semmilyen építési munkát nem lehet a területen végezni a talajviszonyok miatt. A város határai – melyek Lyukó déli szélén húzódnak – meg vannak húzva, és azok kiterjesztése nem valószínű, amíg Miskolc városa csökkenő lakosságszám elé néz. Jelen helyzetben csak ideiglenes tartózkodás engedélyezett a területen, viszont gyakori, hogy illegális épületek is épültek és talán épülnek is a tiltás ellenére. Vannak olyan emberek, akik már évtizedek óta itt laknak és bevallásuk szerint semmilyen büntető szankció nincs ha valaki a törvényekkel szemben jár el. Ezt felfoghatjuk úgy hogy sajnálatosan a terület kikerült bizonyos hatóságok ellenőrzése alól, mely a beavatkozás mielőbbi megindítását szükségessé teszi. A jelenlegi helyzet paradoxon mivel jelen állapotok szerint semmit nem lehet fejleszteni, viszont a helyzet ilyen formában tarthatatlan. Összefoglalva az itt tapasztaltakat, a helyzet így sürgős és valós fejlesztéseket, beavatkozásokat tesz szükségessé, melyek egyaránt a hatóságok és a lakosság támogatását is élvezik. Olyanfajta megoldásokat kíván ahol a térbeli és társadalmi integráció párhuzamosan zajlik a terület és azt követve az életminőség fejlesztése érdekében.

[01]-Stadslab 2009.
Masterclass, Miskolc 2009,
OBT bv, Hága

[02]-Barbara Janke, Bristol polgármestere

a terület
pusztula-
sának
várható
forgató-
könyve
ha nem
avatkozunk
be
a kialakult
helyzetbe.
A területen
még jobb
rossz
körülmenyü
ház
fog
megjelenni.

Az integrált feladatokkal foglalkozó megoldás azt jelenti, hogy a problémákat minden érintettnek meg kell mutatni és ki kell velük értékelteni, melyeket cselekvési tervnek és cselekvésnek kell követnie. A MasterClass eredménye csak az első lépés lesz a hosszú út folyamán, mely küzd Lyukó megváltoztatásáért, fejlődéséért. A meg nem értés és a kommunikáció hiánya a hatóságok és az itt élők között az egyik legnagyobb gond, melyet irányítani kell. Az első lépésünk a két oldal céljainak összegyűjtése volt, melyeket különböző időtávú stratégiákba foglaltunk össze. Így a MasterClass eredménye nem egy kész sablonmunka, hanem inkább egy keretmunka, mely reintegrálja a terület lakóit Miskolc város társadalmába. Az eredmény eléréséhez minden szereplő részvétele fontos a munka során, hogy elérjünk bármiféle hosszú távú fejlődést.

A terület fejlesztésére mi, a MasterClass résztvevői, posztgraduális hallgatói három, időkeretben messze eltérő stratégiai beavatkozási lépést fejlesztettünk ki. Ezek elnevezése: Re-Store, Re-Mix, Re-Imagine. Ezen három stratégiai mindégynike szükséges ahhoz hogy a területet és az itt élőket integráljuk Miskolc urbanus közegébe. A stratégiák, mint ahogy korábban mondtuk nem előre gyártott, máshol bevált ötletek adoptálása erre a területre, mindazonáltal a cél és az eszközök jól ismertek. Ennek köszönhetően a stratégiák az elemzések alapján készültek és flexibilisek, viszont ezek együttes alkalmazása szükséges. Ennél fogva a tervezési javaslatok csak ötletek és a lehetséges beavatkozásokat vizionálják.

STRATÉGIÁK

RE-STORE

Ez a szint azonnali beavatkozások, változásokat sürget. Kisléptékű fejlesztések, amiket rövid időn belül meg lehet oldani azért, hogy megelőzzük a terület további társadalmi degradációját.

A folyamat mihamarabbi megindítása miatt rögtöni kezdést igényel, ami azért fontos, hogy egy identitásbeli fellendítés induljon meg az itt lakókban (érezzék, hogy értük történik valami).

- A reklám vagy más néven egy egyszerű brand nagyon fontos, mivel egy szebb „képzelettel „egyszerűbb bátorítani az embereket az integráció elfogadására és bemutatni magát a folyamatot amin Lyukó elindult.

- A befektetés ezekben a kis beavatkozásokba elenyésző, és a legtöbb javaslatot egyszerűen létre lehet hozni szakemberek támogatásával, illetve a helyiekkel önállóan. Habár az élhetőbb környezet mindenki célja, de ezt hangsúlyozni kell, hogy az ő érdekükben tesszük, hogy létrehozzuk az állandó szuburbánus szolgáltatásokat.

- A RE-STORE stratégia annyit jelent, hogy rövid ideig dolgozunk ezeken a változtatásokon. Az időkeret ma kezdődik és maximum 10 évig tart.

- Növelni a színvonalat és növelni a lehetőségeket a gyerekek és a felnőttek számára, hogy elinduljanak egy fejlődő gazdasági és társadalmi úton, amit majd a második stratégia követ egy hosszabb időtávlatban gondolkodva.

- Az utolsó szándéka a RE-STORE stratégiának hogy stabilizálja az itt lakók számát azért hogy megelőzze az állandó változását – a növekvő számát – a lakosságnak. A folyamatosan jövőket nehezen lehetne rávenni a közösségi részvételre, a megállapodásokra és teendőkre, mert nem éreznék helyinek magukat. Meg kell állítani a migrációt és a meglévő lakossággal együtt dolgozni.

RE-MIX

A második stratégiai pont a RE-MIX egy hosszú távú perspektívája a problémák megoldásának mely egyaránt kihatással van Lyukóra és Miskolcra. Minthogy az első stratégia szolgáltatásokat, fejlesztéseket hoz a területre, a második stratégiai pont az itt élők hosszú távú integrációjával foglalkozik Mis-

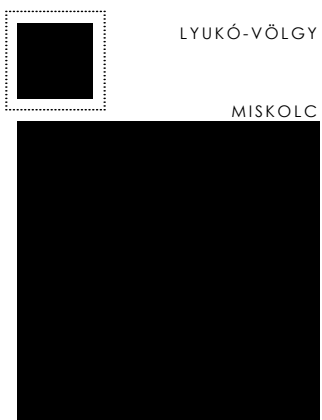

RE - STORE

KEZDÉS:
MA

IDŐTARTAM:
10ÉV

CÉL:
LYUKÓ-VÖLGY
STABILIZÁLÁSA

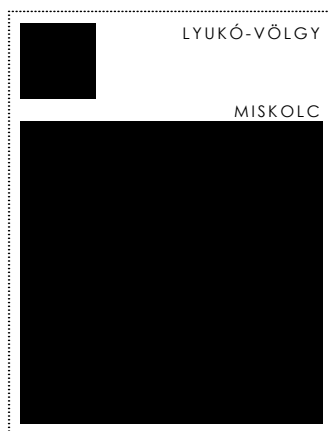

RE - MIX

KEZDÉS:
HOLNAP

IDŐTARTAM:
10ÉV

CÉL:
INTEGRÁLÁS

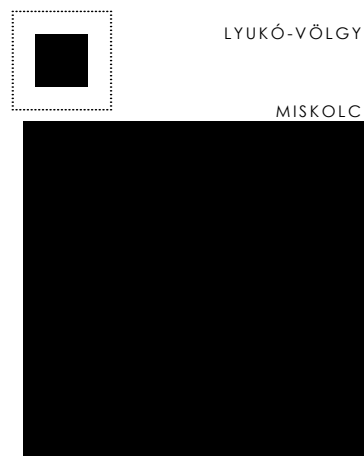

RE - IMAGINE

KEZDÉS:
10ÉV MÚLVA

IDŐTARTAM:
-

CÉL:
REVITALIZÁCIÓ

az elképzelt
stratégiák
egyszerű,
szimbolikus
bemutatója
kezdési
időpontjukkal,
időtartammal,
és
a cselekvési
szakasz
céljával

kolc jelenlegi közigazgatási határain belül (vagy ha valaki az urbánus élet helyett a falusias környezetet választaná, akkor Pereces településen). Ez a merész ötlet új típusú re-integrációs formákat céloz meg Lyukó völgy lakói számára. Kiseb csoportoktól, 4-10 fő, vagy 30-50 főstől egészen a 200 fő-ig az emberek újra városlakók lennének a város egész területén szétszórva innovatív, olcsó, újjépítendő lakóházakban. A lakóház funkció mellett fontos figyelmet szánunk a közösségi projektek és közösségi részvétel fejlesztésére egyaránt, melyek alapvető kritériumai a folyamatnak (közösségi támogatás szükségessége). Egy mix program az új lakóhelyeken, lakó, kis kereskedelmi és kulturális szolgáltatások mind az új betelepülőknek, mind a most ott lakók előnyére válna. Ez a térben lezajló stratégia a kiegyensúlyozott újrafelépítéshez a helyiek igen aktív támogatását és részvételét teszi szükségessé. Az egész programnak az alapja az önkéntesség. A tervezett ötletek a jövőbeni ideálisnak vélt formákat mutatják be. Ebben az esetben egy hatékony rendszer működése az irányításnak kiemelkedő fontos, gondolva arra, hogy milyen bonyolult és hosszú ez a folyamat. Az összes érdekelt felelősségét szükséges megállapítani, de rugalmasnak kell lennie a programnak, hogy változtatni lehessen amint a szükségletek és gondolatok változnak. Habár a második stratégia komoly hatással van a városra és lakosságára és az összes érintetten, érdekeltten nagy a nyomás, a stratégiának az előkészítését már holnapról kezdeni kell. A kivitelezésnek nem szabad megállnia a hely kiválasztásában, a folyamatot addig kell tovább vinni míg egy új, kis blokkok megvalósítása és tapasztalatok leszűrése meg nem történt.

A harmadik stratégia, RE-IMAGINE, ugyan olyan fontos mint az első kettő stratégiai pont. Miután az első kettő stratégiai pont megvalósult Lyukó völgy jövőképe egy víziót kell kitalálni. A lehetőségei ennek a gyönyörű völgynek Miskolc és egy nagyobb terület hasznára lehet. A most elhagyatott terület fejlesztései nemzetközi példája lehetne egy olyan beavatkozásnak, amely képes volt szembeszállni minden nehézséggel és egy degradált területből egy újra élettel teli övezetet hozott létre.

A három különböző fázis megvalósításának hosszútávon csak akkor van létjogosultsága, ha az érdekeltek mind nyitottak egy egymás között zajló közös gondolkodásban, munkában és mindenki nyitott újszerű elképzelésekre, új impulzusokra.

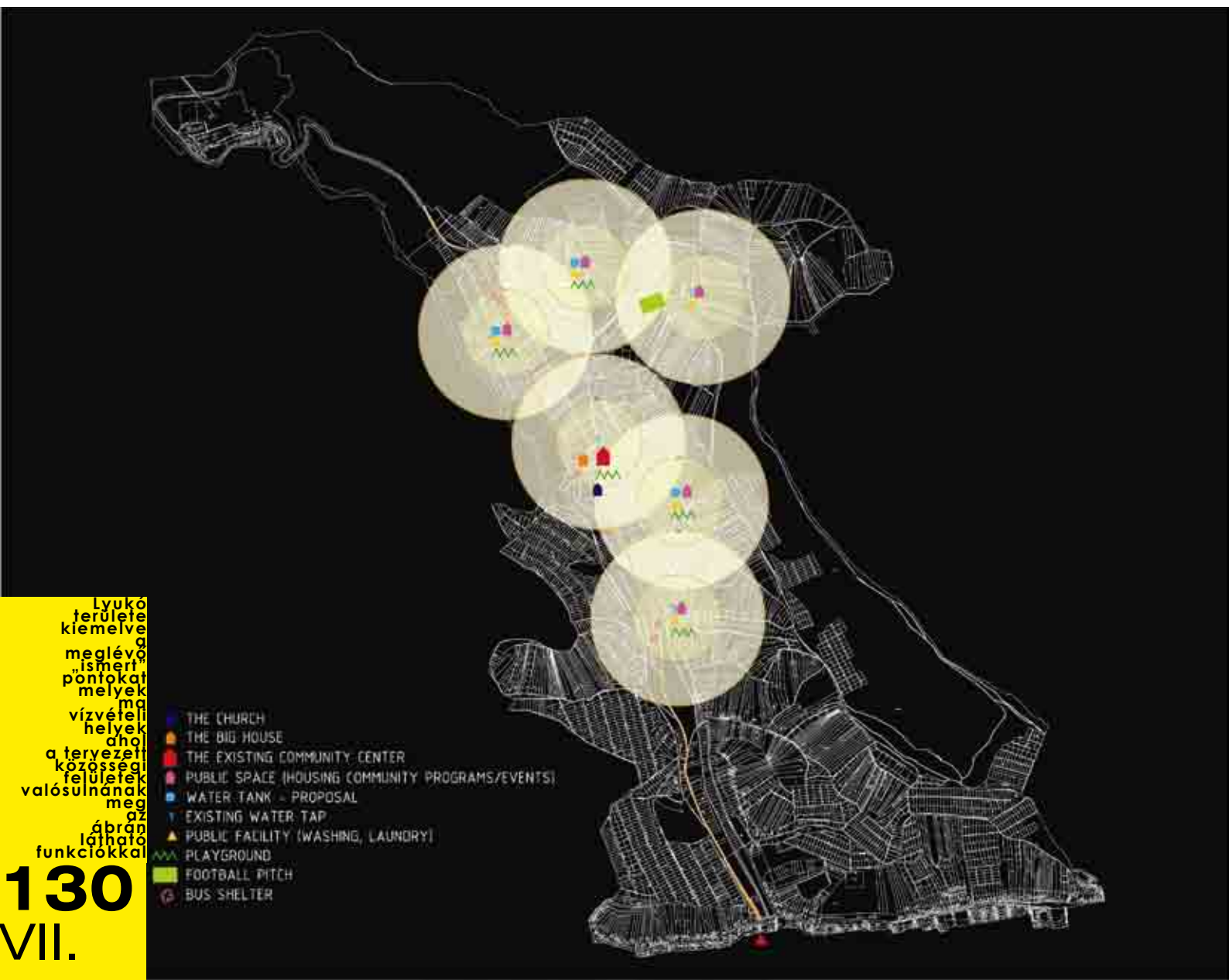
„Nem oldhatjuk meg a problémákat azon út mentén gondolkodva ahogy létrehoztuk őket” [01]

Folyamat

Azért hogy a kialakult „élet” ténylegesen változzon, a jelenlegi állapotokat megfelelően kell analizálni és definiálni az érdekeltek körét. Egyértelműen tisztázzuk ki miért felelős, meghatározzuk a fejlesztési pontokat a hozzá tartozó felelősökkel egy akcióterv keretén belül. A folyamat megközelítése valószínűleg megkövetel egy harmadik, kulcsfontosságú személyt is aki összegyűjti az érdekelteket és járható vízióval rendelkezik a terület jövőjét illetően. Neki, a mediátornak össze kell gyűjtenie az elvárásokat és lehetőségeket, ezzel egyidejűleg elindítani a projektet. Koordinálni a folyamatot és intézni a megfelelő kommunikációt melyek szintén kulcsfontosságú feladatok a fontos mediátor szerepében.

Figyelem! Hisszük, hogy ha semmi beavatkozás nem történik a következő vagy az azt követő évtizedben Miskolc önkormányzata és a helyi közössége sajnálhatja majd, hogy gyerekek ezrei nőttek fel és züllöttek el a nyomorban mellözve mindenféle perspektívát egy jobb jövő elérésében, érdekében az „érdekeltek” passzív hozzáállása miatt.

////////////////////
[01]-Albert Einstein

Lyuko
területe
kiemelve
a
meglévő
„ismert”
pontokat
melyek
ma
vízvételei
helyek
ahol
a tervezett
közösségi
felületek
valósulnak
meg
az
ábrán
látható
funkciókkal

RE-STORE
Elena Dragu,
Nicole Kell,
Eftychia Mastora,
Gyergyák János

A RE-STORE stratégia célja a hely új image-nek kialakítása így fejlesztve az itt lakók életminőségét. A helyiek új image kialakítása a kulcsszerepe, ezáltal az emberekben a hit vissza-szerzése, másrészt pedig a sztereotípiák és a területe rossz megítélésnek elvetése. Az új , sokkal pozitívabb identitása a helynek sokat jelenthet az itt lakóknak az önbecsülésükön keresztül, így az életbe vetett hitüket, illetve a közösségi gondolkodást is erősíteni lehet. Ez az, ami segíthet egy hidat képezni a különböző szociális osztályok, a Magyarok és Romák között egyaránt. Ebből még Miskolc város lakói is profitálhatnak, azáltal hogy a megtanult életformák később a „Lyukó völgyiek”előnyére válhatnak az integrált társadalomban.

A legjobb módja, hogy elérjük ezeket a célokat, hogy ösztökéljük és szervezzünk interakciókat a területen. Elsődleges ötletként az egyetlen egy ide vezető út környezetét használjuk ki vasárnapi piacként, mint egy bolhapiac vagy zsidóvásár, ahol emberek kereskedni tudnak vagy legalább a szociális érintkezés helye lehet. Az úttal párhuzamos mélyebben húzódó járda megfelel e tevékenységnek. Az elérhető sikerekhez csak minimális beavatkozásokat kellene tenni: a járda burkolatának cseréje, buszmegálló felújítása, újabb gyalogosfelületet építése, kisebb funkciók telepítése és legfőképpen közvilágítás kialakítása, melyek együttesen segítik a funkcionális, szociális és esztétikai javulását, az ide vezető - az első vizuális benyomást keltő - fő útnak. A sötét és elhagyatottnak tűnő út helyett ez egy „élettel teli utca” lenne, tele kölcsönhatásokkal és különböző funkciókkal az út mentén. A megnagyobbított buszmegálló és a villanyoszlopok lehetnének olyan társadalmi platformok, ahol lakók és gyalogosok találkoznak és a saját kezűleg készített termékeket a helyiek bemutathatják, illetve értékesíthetik.

De túl a terület image-ének növelésén a legnagyobb gond a létminimum alatti körülmények. A terület alapfeltételeket nélkülöz: nincs szennyvízgyűjtő rendszer, a házakba nincs ivóvíz bevezetve, csak pár közkút található a területen. Gyakori, hogy elektromos áram sincs a házakban. Ezeket tekintve minden-szintű fejlesztési kísérlet örvend-tes és szükséges. Amióta a terület, Lyukóvölgy nem alkalmas állandó tartózkodásra – instabillá vált bánya alagútrendszer a legnagyobb veszélyeztető tényező – az egyetlen megoldás, ami maradt az az ideiglenes mobil házak kialakítása olyan funkciókkal, mint: mosó helyiségek, tisztálkodó terek vagy multifunkcionális terek iskola utáni programra vagy felnőttek tovább- illetve átképzésére, hogy a munkaerőpiacon, illetve a saját fejlesztésekkel a házak körül önállóan boldoguljanak. Az ideiglenes mobil terek rendszere, hálózata úgy lett elképzelve, hogy azok az egész területet lefedjék. A kezdetekben csak néhány ilyenfajta közösségi pont épülne fel. Ezek helyei a most is már létező központok közelségében lennének. Ilyen központok ma olyan egyszerű, de mégis létfonosságú tér-szervező elemek helyén alakultak, ki mint a közcsapok ahova az emberek nap, mint nap elmennek, hogy inni és főzni tudjanak.

A zárt terű közösségi tereken kívül szükséges külső találkozási felületek is létrehozni. Ezek olyan közösségi programokhoz mint táncos rendezvényekre, kereskedéshez, kültéri oktatáshoz és játékhöz is használható lenne. Ha azt szeretnénk, hogy ezek jól működjenek, akkor a közösség által már jól ismert helyekre kell telepítenünk. A többi ilyen hely azonban főleg a főutca köré kerülne, minél több lehetőséget biztosítva, hogy az itt lakók kölcsönhatásba kerüljenek a városiakkal. Ezen kívül számos más közösségi térfejlesztési ötlettel foglalkoztunk melyek listája végte-len, de szükséges a közösségi élet kialakulásához: köztéri világítás, sport területek (labdarúgás, kosárlabda, röplabda, kézilabda, sakk) , gyerekjátékszóterek, esővízgyűjtő tartályok, közösségi kertek, parkok és esetleg egy kisebb vízfelület illetve gyümölcsös terület.

[01]-Stadslab 2009.
Masterclass, Miskolc 2009,
OBT bv, Hága

az ideiglenes
közösségi
területek
megjelenő
beavat-
kozások
összefoglalva

A javasolt fizikai beavatkozások egyszerre foglalkoznak az imázs teremtéssel, szociális és közösségi tényezőkkel. A legfőbb cél az, hogy a beavatkozások fenntarthatóság szellemében készüljenek, ami a lakók érdeklődését is felhívhatja, így a saját területük megújulása is megoldható. A teljes területen csak akkor lesz meg a hosszú távú hatásuk ezeknek az erőfeszítéseknek, ha ők is hozzátesznek ehhez az elképzeléshez mind a közösségi területeken, mind a saját területeiken. Fontosnak érezzük, hogy az összes fejlesztésnek a közösség segítségével kell hogy megtörténjen, így értékelik azt, együtt lehetnek és tudást szerezhetnek melyet később kamatoztathatnak. Ez a közösségi viselkedés befolyásolni fogja az emberek hozzáállását a fejlesztésekhez. Lekeesebbek lesznek, ezért befogadják, megvédik azokat.

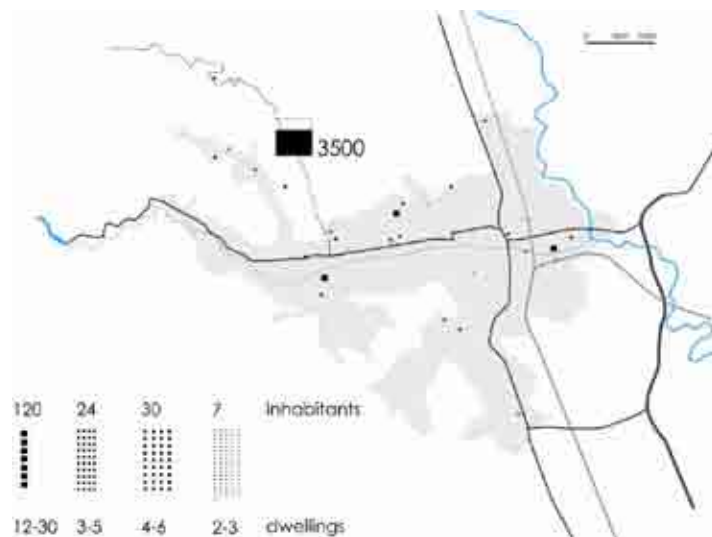
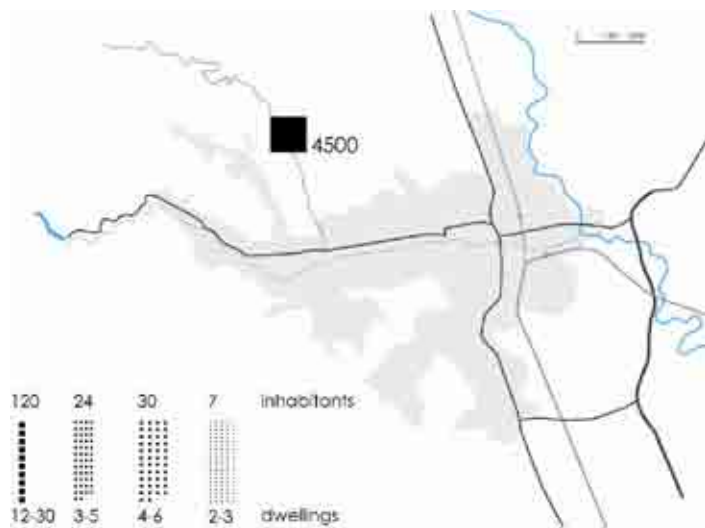
Egy másik előnye a fejlesztéseknek a szakértelem és tudás fejlesztése, amit a helyiek a szakemberek társaságában segített munka alatt szerezhettek meg. A munka elvégzése után részvételi bizonyítványt kap amivel képes lesz bizonyítani a tudását és képesek a friss tapasztalatokat kamatoztatni a saját házuk és telkük fejlesztéséhez. A felújításoknál leginkább helyi és egyszerű, könnyen beszerezhető anyagokat használva képelnénk el. A cél, hogy kevés anyagi befektetés mellett a lakók ezeket maguk el tudják végezni. Számos esetben high-tech megoldások alkalmazása sokkal inkább helyénvalóak, hogy a legjobb hatást tudjuk elérni. Erre jó példa a napelemmel működtethető, önálló közvilágítást szolgáló lámpatest, ahol semmiféle infrastruktúra kiépítése nem szükséges a működéséhez. Ilyen hasonló fenntarthatóságot szolgáló elemek: esővízgyűjtő tartályok és panelek, napkollektorok fűtéshez vagy szélkezekek áramtermeléshez.

Ezzel a megközelítéssel a cél, hogy a lakókat összehozzuk a közösségi munka során, elősegítve a kölcsönhatásokat az emberek között, hogy felépítsük a közösség érzetét, a közösség szellemét, ahol együtt vágyódnak és küzdenek egy sokkal szebb életért, gyermekeik szebb jövőjéért.

Rövid ideig tartó beavatkozások: Olyan megoldások, melyek az elfogadhatatlan status quo-n, a fennálló állapotokon azonnal tudnak változtatni és kihatással vannak az élet minőségére. A sürgető beavatkozás első célja, hogy hat helyen közösségi érintkezésre alkalmas teret hozunk létre, ahol találkozhatnak, és különböző szolgáltatásokat vehetnek igénybe a lakók, ami egy urbanizált területen rendelkezésre áll. Ezekre a helyekre - melyeket a mostani vízvételi pontok közvetlen környezetében alakítanánk ki, mivel ezek már ma is betöltenek egy fontos szerepet - bárki által használható funkciókat telepítenénk, mint a mosás, tisztálkodás, a gyerekek számára játszókertek vagy az idősebbeknek sportfelületek. Összességében olyan közösségi igényekhez igazodó felületeket, ahol az interakció megvalósulhat, a közösségi élet elindulhat.

Fontos leszögezni, hogy az itt lakók cselekvései, törekvései nélkül nem szabad semmit elkezdni. A megfelelő motiváció mellett a segítségnyújtásnak egyensúlyban kell lennie a helyiek törekvéseivel, a külső segítség mértéke nem haladhatja meg a fejlesztéseknek a helyi emberek által hozzáadott értékét.

RE-STORE
Taddeus van der Weegen,
Abre Etteh,
Eftychia Mastora,
Marija Blagojevic,
Rita Martins,
Vassilis Mavratzas,
László Zsolt

A stratégia második pontja Re-mix elnevezést kapta. Ahogy az előbbiekben írtam a terület nem alkalmas talajmechanikai tulajdonságai miatt állandó tartózkodásra. A terület, szakértői vélemények szerint, jelenleg csak ideiglenes célok megvalósítására alkalmas úgy, mint vete-ményeskert vagy hétvégi ház, de a talajszüllyedések és az infrastruktúra hiánya miatt –vezetékek, szennyvíz-elvezetés és megfelelő utak - miatt a helyi hatóságok nem engedélyeznek semmiféle állandó területbeépítést.

Eltekintve a kedvező geográfiai adottságoktól, egy degradálódott, nem biztonságos, pesszimizmussal átjárt területté alakult, ahol a szegregáció uralkodik. Mindezt fokozta a rossz kondíciók és az olcsó, elhagyott telkek kínálata, melyhez a völgy fekvését hozzáadva, romák százai jöttek Miskolcra és Kelet-Európa más területeiről, hogy itt húzzák meg magukat átmeneti időre. Ez az egész egy közismert folyamat, mégse tesz ellen senki.

Csak az egyén képzelőerején múlik, hogy milyen egyszerűen élhetőbbé lehetne tenni a területet egy gyönyörű hétvégi délutánon. Ahol Romák az elhagyatott területeket használják, az utak burkoltak, az elektromos áram ki van építve, az iskola felépült és jelen vannak az élet alapvető szükségletei mint kereskedelmi a funkciók. A terület fáktól, zöldes kertektől és virágoktól lenne színes és illatos, játszó gyerekektől zajos, miközben az apukák mossák a kocsikat, az anyukák meg a házból látják el a háztartási teendőket. Ez az a gyakorlat, amit tervezésnél használunk olyan területek kialakítására, ahol nem jellemző a rohanó élet, azt csinálj, amit szeretnél, a társadalom szélén vagy, mert ott szeretnél lenni a családdal és a barátaiddal, hogy együtt kellemesen töltsétek el a napot. A feladat megoldás során ezt a szép jövőképet elvetettük. mivel szakértői vélemények miatt a területen komolyabb építkezések nem folyhatnak.

Sok megoldási javaslatot elindítva, majd sok ötletéről „lebeszélve” a helyiek érve miatt egy utat véltünk járhatónak. Így a második stratégiai pontban a helyiek városba történő integrációjának a folyamatával és az ide betelepülni szándékozók kitagadásával foglalkoztunk. Második stratégiai pontban szándékunk nem a családok vagy közösségek szétbontása, hanem azok élhetőbb környezetbe való áthelyezése. Nem akarjuk sem az embereket, sem a kialakult háztartásokat kötelező jelleggel Miskolc társadalmába integrálni. Nem szeretnénk egy olyan spirált elindítani, mely ellenállásokba és költségekbe taszíthatja az embereket. Mindazonáltal az emberek elköltözése lehet az egyetlen egy ésszerű megoldás a fennálló állapot megszüntetésére. Többé kevésbé ez lehet az első lépés ahhoz, hogy elérjük célunkat: az itt élő emberek méltó társadalmi és fizikai keretek közé kerüljenek.

Az elképzelésünk, hogy új lakóterületeket jelölünk ki Miskolc több területén. Az elmúlt hosszú évek során Miskolc városa sok embert fogadott már eddig is be, akik integrációja sikeres volt. Miskolc sok területe alkalmas újszerű lakások kialakítására. Az építészet és urbanisztika együttes alkalmazása segíthet abban, hogy új területeket jelöljünk ki ezen házak felépítésére úgy, hogy közben fejleszük a meglévő területek értékeit új szolgáltatásokkal, így elfogadtatva a program szükségességét a helyi közösségekkel. Ennek elérése nem képzelhető el egy igen jól szervezett irányítási rendszer nélkül.

„Második stratégiai pontban szándékunk nem a családok vagy közösségek szétbontása, hanem azok élhetőbb környezetbe való áthelyezése.”

abre
etteh
munkaja
ahol
az önkormány-
zati vagy
állami
pénzből
felépített
alaphoz,
születke
és munka
hozzáadásával
folyamatosan
épülne,
bővülne
ha arra
a családnak
szüksége
van.

A FOLYAMAT MEGVALÓSÍTÁSA

Az első lépés a pontos információk és valós igények felmérése az összes érintett bevonásával. Mind az egyedül élőket, mind a családokat be kell vonni a folyamatba, el kell nekik magyarázni, hogy mire számíthatnak a folyamat működése során. A program már az első stratégiával párhuzamosan megkezdődhet közösségi tájékoztatási találkozók során az újonnan kialakított közösségi felületeken. Tájékoztatni lehetne az érdeklődőket a lehetőségekről, az előnyökről, hátrányokról, a várható költségekről, illetve be lehetne mutatni a program képviselőit. Ezzel párhuzamosan, a legfontosabb feladat a kutatás, hogy az érintettek milyen mély szegénységben szenvednek, mekkora a család, milyen háttérrel rendelkeznek, milyen költségvetésből élnek, stb...

A Lyukóvölgyi történésekkel egy időben Miskolcon is el kell kezdeni a tapasztalatok, szándékok beszerzését. Az építészeti és urbanisztikai célokhoz megfelelő telkeket ki kell választani megfelelő, előre meghatározott kondíciók figyelembevételével. Ezeket kategorizálni kell törvényi, szociális, gazdasági, földrajzi, demográfiai és politikai szempontok alapján. A helyeknek azonnal használhatónak vagy könnyen megszerezhetőnek kell lennie. Megfelelő infrastruktúra szükséges, hogy legyen a szomszédságában; iskola vagy óvoda, nagy foglalkoztató, mint gyár, bevásárló központ vagy egyetem, közel a főutakhoz vagy a vasúthoz, közel a közösségi terekhez illetve a családi házas övezetnek. A néhány „típusterv” amit készítettünk csak konkrét helyre alkalmas, de kisebb változtatások megoldhatóak.

A megfelelő helyek megtalálása talán a stratégia legfontosabb pillére a minél nagyobb és jól működő sajátos életformákat élő kisebbségeknek, mint például a Romáknak. Előre számítottunk arra, hogy ez különböző tiltakozásokat fog elindítani a kiválasztott területek közösségeiben. Ezért a pontos információk alkalmazása alapvető feltétel a program

sikeres végrehajtásának. Megint kiemelkedően fontosnak érezzük, hogy az irányítás kinek a kezében összpontosul.

A telkek keresése során számos ötlet született az integrációhoz szükséges beavatkozások elképzelésére különböző területeken, ezek közül kiemelnénk az utóbbiakat:

- kézműves farm, mely hidat képez Lyukóvölgyell és munkalehetőséget ad
- Circo -ikon ami vonzza a városon belüli figyelmet
- Square – kisebb családok számára szuburbánus keretek közötti beépítés
- Podium – ahol a különböző emberek keveredése a motor
- Cube Unit – a lakás, munka és rekreáció kombinációja
- Elemental housing – olcsó vázszerkezet mellett önálló építkezés
- Suburban integration – ahol az integráció a közeli Perces falu területén, fejlettebb rurális területen valósulna meg

„Az első lépés a pontos információk és valós igények felmérése az összes érintett bevonásával.”

marija
blagojevic
munkaja
ahol perces,
falu
ruralis
teruletere
ad ujfala
beepites
és epiteszel
javaslato

„Az irányító szerepe lenne a teljes folyamat állandó ellenőrzése. Ez egy nagyon fontos szerepkör mert a kísérlet, a családok vagy egyének reintegrációjára egy könnyen sebezhető folyamat.”

Összességében ezek a házak alacsony költségvetésű, közösségi részvételen alapuló, összetett funkciójú házak gyakran közösségi területekkel. Minden esetben a házak különböző mértékig kötődnek a helyi kultúrához csakúgy, mint akár a kisebbségek szokásai.

Az irányító szerepe lenne a teljes folyamat állandó ellenőrzése. Ez egy nagyon fontos szerepkör mert a kísérlet, a családok vagy egyének reintegrációjára egy könnyen sebezhető folyamat. Az első érintetteknek akik Lyukókból a városba költöznek, tehát a kísérleti alanyai lesznek a rendszernek, önállóan kell jelentkezniük mindenfajta kényszer nélkül. A folyamat során gyakran konzultálni kell velünk és támogatni, hogy a folyamat működjön. A részvétel az egyik alapeleme a folyamatnak, másrésztől fontos hogy legyen miért, legyen céljuk a költözéssel az embereknek. Nagyon fontos a család egyediségeinek a szem előtt tartása, ez alatt értjük a családban élők számát, családi kapcsolatok az esetleg néhány család között korábban már kialakult ellenségeskedéseket, a családi költségvetést, illetve a család vágyait is figyelembe kell vennünk.

Az irányító, felügyelő ember szintén fontos feladata a hátrahagyott Lyukó terület felügyelete, hogy oda új lakók ne költözzenek, ne foglalják el a hátrahagyott, rossz állapotú, üres házakat. Amennyiben lehetséges, az új lakókat már Miskolc területén belül kellene rögtön letelepíteni.

A felügyelő feladata utógondozás is. Azzal hogy megteremtjük a saját kezűleg befejezhető házakat és új közösségi felületeket csak a fizikai keretét valósítjuk meg a folyamatnak, viszont a további, és talán nehezebb feladat ezután vár ránk azzal, hogy segítsük az új lakók integrálását a már meglévő közösségekhez, emberekhez.

A kísérleti jellege miatt megvan a veszélye annak, hogy az elképzelések nem teljesen válnak be, nem hozták meg olyan szinten az eredményt, mint ahogy azt vártuk. Szerencsére ez nem jelentené a teljes projekt bukását. A meglévő elképzeléseket újra lehetne használni máshol, egy újabb környezetben, ahol másfajta külső tényezők hatnak, de akár kisebb változtatásokat is elbír a kísérlet. Az egész stratégiát egy flexibilitás és változtathatóság kell, hogy jellemezze, igazodva bizonyos helyekhez, bizonyos időkben. Ha folyamatosan szemmel követjük, a folyamatot segíthetünk a siker elérésében. És nem kell hangsúlyozni, mert evidens, hogy azok a sikerek mely bárhol jönnek létre könnyen átültethetőek, mint stratégiai elemek más területekre, melyből Miskolc egésze, sőt a régió is profitálhat.

Valószínűsíthetően legalább egy évtized kell ahhoz, hogy a projektek betöltik a ma még lyukként tátongó területeket Miskolc egész területén belül és szétszórja a főleg Roma családokat „külön” közösségekbe. Több ezer ember található és kezdhet új életet megfelelő életkörülmények között.

A stratégia egyik veszélyes pontja, hogy az összetartó Roma társaságok térben nem lesznek olyan közel, mint eddig mely a program hatékonyságát nehezítheti. Azonban jól megvizsgálva a javasolt területeket pár száz méteren belül több helyen is találunk majd Roma közösségeket, így azok továbbra is könnyen kapcsolatba kerülhetnek egymással.

az
út mentén
kialakított
új gyümölcsös
kerítést,
mely lyukó
régi új
identitását
határozza
meg.

RE-IMAGINE
Gyergyák János

A harmadik stratégiai pont Lyukóvölgy régi identitását hozná vissza. Nem olyan régen a szuburbánus vidéki terület igen kedvelt helye volt a pihenésnek és természetjárásnak. A geográfiai adottságokat nézve a terület nagyon gazdag, területén mind erdő, mind legelő megtalálható. Sok városi ember tartott itt kisebb zártkerteri területet, hogy megtermelje a saját zöldségeit, gyümölcsseit. A vízióknk szerint a területet lehetséges és érdemes lenne fejleszteni az eredeti identitása mentén, hogy a Miskolciak újra megtalálják azokat a lehetőségeket, amiért korábban kedvelték a területet kisméretű telkei, farmjai vagy mezőgazdasági értéke miatt.

A stratégia megvalósítása egy hosszabbtávú türelmet kíván, mialatt a kis lépések folyamatosságában a cél elérhető.

A stratégiába azon lakók tudnak bekapcsolódni, akik az első két stratégiai pontot nem vették igénybe vagy az életüket itt, egy megújult terület potenciáljában képzelik el. Őket lehet meggyőzni egy további együttes munkára, ahol a területet fenntartható és tartós beavatkozásokkal visszük előre. Az emberek újra művelhetnék a területet, melyek „foglaltak” voltak, viszont nem művelték őket. A telkek – a terület addigra ismert és egy bevált területfejlesztés címkéjét hordozná – jövedelmet hoznának, melyekbe érdemes lenne befektetni. A terület image megnőne, a romladozó házak helyét kertek és zöldségültvények vennék át. Ez az a folyamat, mely újra vonzóvá tehetné a miskolci emberek számára Lyukóvölgyet, és felértékelné a területet azáltal, hogy sokan szeretnék a területet, hétvégi házat vásárolni itt.

A befektetések másik oldala ökológikus beruházások, melyek jobban „eladhatóbbá” teszik a területet.

Kiseb helyi vállalkozások hasznát húzhatnának a gyönyörű természetes adottságokból. A terület újra kellemes helye lenne a hétvégi, de akár a mindennapos rekreációnak kisebb léptékű beavatkozásokkal mint eco-park, eco-farm és eco-hostel.

A terület „új funkciója” Lyukónak és Miskolc városának egyaránt fontos. Új szándékokra és olyan emberekre van szükség, akik fenntartják a rendeltetésszerű használatot, viszont hiányukban, újból a társadalomból kiszakadtak területévé válhat Lyukóvölgy.

Egy veszélyforrás azonban lehet majd, mivel a város közel lesz és a hely kondíciói még vonzóbbá alakulnak. Az új területhasználattal, legyen az farmgazdálkodás, park, természet vagy lakásfejlesztés a terület el kezd fejlődni, mely egy felértékelődést indukál. Ahogy a terület értéke növekszik a szociális juttatásokon élők egyre-kevésbé tehetik meg, hogy itt lakjanak. A területen lévő ingatlanok értékének növekedésének köszönhetően a tulajdonosoknak érdekükben áll az ingatlanokra figyelni. Ez az ami napjainkban nem így történik. Manapság a tulajdonosnak, akik itt élnek csak egy teher a vállán fenntartani az ingatlant ilyen körülmények között. Ennek következtében sok házat bérbeadónak vagy illegálisan elfoglalnak, mely növeli a megoldandó problémák sokaságát. A stratégia e pontja nem egyszerű és hosszú idejű, azonban valószínűleg ez az egyik legmegfelelőbb iránya a terület hosszú távú fejlődésének. Kevesebb, korábbi fázisokban integrált emberek nélkül könnyebb lesz ezt a változtatást véghezvinni mely növeli a terület értékét azzal, hogy visszahozza új innovatív megoldásokkal a terület régi identitását, ami az emberekben még ma is él.

Az új csodálatos környezetben egy új, vibráló és mindenekfelett kiegyensúlyozott társadalom jöhet lassan létre mely a terület teljes, minden szempontból elérhető átalakulását eredményezi.

„A harmadik stratégiai pont Lyukóvölgy régi identitását hozná vissza. Nem olyan régen a szuburbánus vidéki terület igen kedvelt helye volt a pihenésnek és természetjárásnak.”

a rurális terület megnyitja az urbanus Miskolc lakói előtt akik újból megtapasztalhatják a „falusi élet” szeretetét

A stratégia e pontja nem egyszerű és hosszú idejű, azonban valószínűleg ez az egyik legmegfelelőbb iránya a terület hosszú távú fejlődésének. Kevesebb, korábbi fázisokban integrált emberek nélkül könnyebb lesz ezt a változtatást véghezvinni mely növeli a terület értékét azzal, hogy visszahozza új innovatív megoldásokkal a terület régi identitását, ami az emberekben még ma is él.

Az új csodálatos környezetben egy új, vibráló és mindenekfelett kiegyensúlyozott társadalom jöhet lassan létre, mely a terület teljes, minden szempontból élhető átalakulását eredményezi.

eco-farm:

Ezek a kisebb méretű farmok a terület számos helyén kialakíthatóak lennének, azonban az úthoz közel, az érdeklődő szemek közelségébe érdemes telepíteni. A farmokon a program változó lehetne; a területen teljesen önellátó farmot vagy pár termék előállítására szolgáló egységet alakítanánk ki.

Gondoltunk olyan telepítésre ahol 10-15 egység egy cserekereskedelmi alapon szocializálódna, nem kizárva a többi lakót a kereskedésből. A felesleges termékeiket főleg háztájon vagy a kialakított piacon lehetne megvenni tőlük. Lehetőség lenne a farmokon akár egy hétvégét is eltölteni megtapasztalva az urbánus és vidéki életformák különbségét. Ez a szolgáltatás jövedelmezőbb lenne az itt lakóknak, akik így különböző szállás szolgáltatásokat is nyújthatnának gyarapítva a bevételt.

eco-park:

Lyukövolgy fontos értéke lehetne Miskolcnak a rekreációs felüdülés kapcsán. A város és a zöldfelület a két terület határán találkozik. A területet a város irányából fejlesztve aktív felületekkel - fásítás, kisebb tavak - a terület kifejezetten alkalmas lenne sétálásra, futásra, piknikhez, biciklizésre vagy más egyéb szabadidős tevékenységhez. Ha játszóterek fejlesztése is megtörténne néhány sportfelülettel, egyaránt, akkor kimondottan attraktív terület lehetne Miskolc számára.

eco hostel:

Az eco-hostel olyan fiatalok számára lenne kialakítva, akik szeretnének a természetben, annak környezetében kikapcsolódásra találni. A hostel jól pozicionált kis házból állna, melyeket csak pár napra lehetne kibérelni. Az kabinok kb. 12-18m² méretűek, saját előkerttel, ökológikus szellemben építve. A kabinokat teljesen egyszerűen kialakítva képzeljük a tájba megbúvó kivitelezésben. A betoncsövek szalmával lennének borítva, egy kisebb fűrdőt és alvóegységet tartalmaznának.

A természet ilyenfajta átértelmezése, szénaboglyaház - egy igen attraktív formája lehet a vendégek idecsalogatásának. Az eco-hostelt helyi vállalkozások üzemeltethetnék, amelyek további szolgáltatásokkal egészítenék ki a szállásfunkciót. Mivel a kabinok mozgathatóak, ezek helye változtatható - a vendég kérésének, a telektulajdonos engedélyének megfelelően - ez a vállalkozót további bevételhez juttatná.

„Az új csodálatos környezetben egy új, vibráló és mindenekfelett kiegyensúlyozott társadalom jöhet lassan létre, mely a terület teljes, minden szempontból élhető átalakulását eredményezi.”

Horváth
János,
román
származású
festőművész
teljes
elszántságával
és támogatás-
sal
állt
azon kezde-
ményezésünk
mellé
hogy a
falvella
festéshez
hasonló
közösségi
részvétel
alapuló
házfelújít-
ásokat
végezzünk
felhasználva
az ő
alkotásait

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK

Azt találjuk a világban, amit kérésünk benne..." Hit és jövőkép nélkül az ember élet nem lehet teljes. [01]

A terület számos problémái közül a legfontosabb az emberek hozzáállása az élethez. Egyik oldalon a hitelhagyottság, remény nélküli élet amiből nem látszik út ami kivezetné őket. Sok mindenhez ezért passzívan állnak, nem folytatnak semmilyen közösségi

érintkezést, nem dolgoznak, napról napra élnek.

A másik oldalon megtaláljuk a hatóságokat, akik magukra hagyták az itt élőket és a be nem avatkozás politikáját folytatják.

A stratégiák során a legfontosabb feladat a közösség, minden érintett aktivizálása, meggyőzni a feladat fontosságáról, az ő feladatairól és az ehhez kapcsolódó lehetőségekről. Minden résztvevőnek van felelőssége. A teljes folyamat nem lehet sikeres, ha ezek a felelősségi szerepkörök nincsenek letisztázva, mert így a folyamat alól sokan kibújhatnak, illetve az lassúvá válhat. Mivel a legtöbb ember vizuális beállítottságú, fontos hogy a célkitűzéseket és az akcióterveket pontosan meghatározzuk és bemutassuk mind rajzi/képi és írásos formában, így mindenki könnyen megértheti és rögzítheti a szerepét a munkafolyamatban.

Az állandó kommunikáció az egyik legfontosabb feltétele a sikereknek. Ez legyen irányító, segítő és ösztönző egyszerre.

A folyamat kezelése, a folyamat irányításán sok múlik. Többször hangsúlyoztuk, hogy kell egy olyan moderátor, aki az egészet összefogja, koordinálja, a feladatot átlátja, az érintettekkel szót ért. Az ő hozzáállásán és munkáján múlik a legtöbb.

A moderátor legnagyobb feladata lesz, hogy mindenkit cselekvésre készítsen. Csak a közös cselekvés, közös szándék oldhatja meg az itt kialakult problémákat.

Már leszögeztük, de nem lehet elég-szer ismételni, hogy az itt lakók cselekvései, törekvései nélkül nem szabad semmibe belekezdeni. Megfelelő motiváció mellett a segítségnyújtásnak egyensúlyban kell lennie a helyiek törekvéseivel, a külső segítség mértéke nem haladhatja meg a fejlesztéseknek a helyi emberek által hozzáadott értékét. [02]

„Amikor a tudatba áramló információ összeegyeztethető a célokkal, akkor a pszichikus energia erőfeszítés nélkül áramlik bennünk.”

A stadsalab vezetői és mi, hallgatói felvállaltuk, hogy 2010. nyarán ennek a programnak a vezetői, moderátorai leszünk. A különböző nehézségek miatt, amelyek már a munka kezdeti fázisában felléptek a hatósági oldalon, ez nem következett be.

A terület állapota semmit nem javult. Az újabb beköltözések nem szűntek meg, a EU-s Roma stratégia a magyar soros EU elnökség idején és azután sem módosult.

A terület épületállománya tovább romlott, folyamatosan romlik, mígnem azok a földdel lesznek egyenlőek.

A gazdasági helyzet nehézségei miatt a terület még intenzívebb degradálódásnak indult, és senki nem tudja milyen területi és egyéb társadalmi problémákhoz vezethet majd, és ezek a társadalmi problémák milyen mértékben érintik Miskolc városát és a teljes régiót.

Lyukóvölgy problémájával - megítélésünk szerint - most kell foglalkozni, most még volumenében kezelhető.

„Megfelelő motiváció mellett a segítségnyújtásnak egyensúlyban kell lennie a helyiek törekvéseivel...”

[01]-idézet Viktor Emil Frankltól, B. Michael Thorne... 2000.
A pszichológia története
Glória Kiadó

[02]-idézet Csíkszentmihályi Mihálytól,
Michael Thorne... 2000.
A pszichológia története
Glória Kiadó

TÉZIS III.

KÖZÖSSÉGI SZÁNDÉK, CSELEKVÉS, CÉL. MEGFELELŐ MOTIVÁCIÓ MEL- LETT A SEGÍTSÉGNYÚJTÁSNAK EGYENSÚLYBAN KELL LENNIE A HELYIEK TÖREKVESEIVEL.

Az egyre növekvő globalizáció és a mögötte hagyott problémák folyamatosan bővülnek. Az egyik legnagyobb feladatunk a szegregációs területek felszámolása. Ezen területek lakói sok bajjal küszködnek de a legfontosabb az emberek hozzáállása az élethez, a változni akaráshoz. A beavatkozás feladatunk a közösség, minden érintett aktivizálása, meggyőzni a feladat fontosságáról, az ő feladatairól és az ehhez kapcsolódó lehetőségekről. Minden résztvevőnek van felelőssége. A teljes folyamat nem lehet sikeres ha ezeket a felelősségi

szerepkörök nincsenek letisztázva mert így a folyamat alól sokan kibújhatnak. A megfelelő, folyamatos kommunikáció, melyen keresztül a legjobban lehet megfogni az embereket kiemelten fontos.

Bármennyire is segíteni szeretnénk az ilyen helyzetbe került embereknek nem szabad elfelejtenünk hogy a külső segítség mértéke nem haladhatja meg a fejlesztéseknek a helyi emberek által hozzáadott értékét.

VIII.

**FALU
MINT
PERIFÉRIA**

cím:

Palkonya
mely a
villányi domb
lábánál he-
lyezkedik el
2007-ben
nyerte a
a megíté-
és let-
európai
kulturális
faluját
bemutató
a magyar
népi
építészet
kincseit.

150
VIII.

A
MAGYAR
FALU [01]

A falu nem zárt építkezésű csoportos település, a városnál rendszerint kisebb településforma. A történelem folyamán a falvak lakossága főként mezőgazdasággal foglalkozott.

A falu szó az ugor korig visszavezethető és többféle jelentést tartalmaz. A 20. században. Politikai és szociológiai értelemben egyet jelent a parasztsággal, a mezőgazdasággal és a vidéki társadalommal.

A településföldrajz és a település néprajz definíciója szerint: falu a városi joggal nem rendelkező település egésze, a jórészt lakóhely szerepű belterülettel, a munkahely szerepű külterülettel és a települést éltető helyi társadalommal együtt. A falut legjobban úgy lehet megfogalmazni mint egy szoros települési és társadalmi egységet, amelynek életében meghatározó szerep jut a mezőgazdaságnak - ma már ez kétséges - illetve a helyi hagyományok ápolásában.

A falu korlátozott önállóságú, többnyire mezőgazdasági jellegű kistelepülés, amely a legközelebbi városi szerepű helységhez több szállal kötődik, annak mint éléskamrája működött a nagy urbanizációs folyamatok megkezdéséig. Általában egy-két utcából áll és egyszerű szerkezetű. Magyarországon a falusi házak általában földszintesek és a 20. század előtt a tájra jellemző természetes anyagokból készültek. A hagyományos parasztfalu egymással szomszédsági viszonyban álló háztartások szoros együttese. Az erős szomszédsági viszony következménye a falusi társadalmi ellenőrzés szigorúsága, a falulakók közötti kapcsolat közvetlensége, az egyén erős közösségi kötöttsége és általában a közösségi hagyományok tovább élő ereje.

A falut a községtől az különbözteti meg, hogy a falu település-földrajzi fogalom, míg a község jogi és közigazgatási kategória. Magyarországon a kettő a közbeszédben gyakran összemosódik, mert a magyar önkormányzati rendszerben a két hagyományos településforma (város és falu) a helyi kormányzás legalsó szintjével (város és község) nagymértékben egybeesik. Ráadásul a városi típusú településeknél az elnevezés is megegyezik (város - város).

Falukép, utcakép: A magyar falurendszer nagyjából egyidős a kereszténységgel - templom fontossága. A templom körül tér keletkezett - piac, búcsú, hirdetés, népgyűlés stb. helye.

Ez a tér vonzotta a jelentősebb középületeket: iskola, község-háza, illetve a módosabb lakók is igyekeztek ide építkezni, mert ez számított a település legrangosabb részének. Ahol két vallás (esetleg három) követői éltek együtt, ott két templom volt. A régebbi vallás csoportjának temploma állt rangosabb helyen: domboldalon, kisebb magaslapon és az újabb templom a lakóházak közé szorult, bár előbb-utóbb ez is kifermálta a maga kisebb-nagyobb terét. Szintén erősen hatottak a faluképre a különböző úri lakók: várak, várkastélyok, nemesi kúriák. A középkori várak várkastélyok elkülönültek a mellettük élő falu házáitól: vízesárok, sánc. De a falu vagy a mezőváros főutcája általában a várhoz futott ki, vagy onnan indult. Az újkori főnemesi, nemesi kastélyok nagy park közepén a falu mellett, de attól elkülönülve álltak.

Fontos faluképet, városképet befolyásoló hatása volt a malmoknak, csárdáknak, fogadóknak.

„A hagyományos parasztfalu egymással szomszédsági viszonyban álló háztartások szoros együttese.”

[01]-Magyar Néprajz IV. Életmód
(főszerk. Balassa Iván)
Budapest 1997 Akadémia Kiadó,
6. oldal
Magyar népi építészet-Barabás Jenő-
Gilyén Nándor
Budapest 1987 Műszaki Könyvkiadó,
(felhasznált szakirodalom alapján)

a híres
palkonyai
pince sor
mely
vetekszik
villány
és
villánykövesd
lakóképeivel.
2008-ban
kaptunk
ide egy
megbízást
egy rég
elfelejtett
funkció
lovasút
megtervezé-
sére
ami
azonban
a mai
napig
nem valósult
meg.

A
MAGYAR
NÉPI
ÉPÍTÉSZET [01]

Hazánk építészetének alakulását pontosan csak az ezredfordulót követően tudjuk vizsgálni. Az újkorban sokkal több a forrásanyag, és a 18-sz-tól konkrét adatok és helyszíni vizsgálatok állnak a rendelkezésre.

A mai ismeretek szerint az évezred elejétől a korábban sem egységes magyar társadalom differenciálódásától számolhatunk az építészet kettősségével. Ez időtől válik el az uralkodó társadalmi elit építésze (várak, paloták, templomok, kolostorok stb...) a köznéptől. Ez utóbbit nevezzük népi építészetnek. A kétféle építészet természetesen folyamatos kölcsönhatásban volt egymással és az elit építészet az európai építészeti kultúra számos elemét közvetítette a népi építészet számára.

A népi építészet vagy népi építkezés a magyar néprajz megközelítésében az élelmiszertermelő parasztság. Jobbágymok, zsellérek, cselédek, szabadalmos paraszttok, és a hasonló körülmények között élő kismesek és a paraszttársadalmat kiszolgáló kézművesek építésze.

Ez a réteg mely a földből nyerte kenyerét, a földet, a környezeti adottságokat jobban tisztelte. Épületeit az adott környezet anyagait felhasználva, gyakran olyan jó minőségben állította elő, hogy az még ma is elfogadható lenne.

„A honfoglalás és korai feudalizmus időszakának lakásépítésze szimbolizálta a társadalmi viszonyokat; fokozatos átmenetet mutat az elvileg homogén társadalomtól a kialakult osztálytársadalom felé.”
[02]

A magyar falvak épületállománya a területi adottságoktól, a könnyen és ingyen beszerezhető anyagoktól és a hozzájuk társított szerkezetektől függött. Ha az éghajlati viszonyok esősek voltak, magas tetű házat építettek, ha szárazabb, akkor lapos tető került az épületre (elvéve), hegyvidéken-emeletes építkezés volt a jellemző (kevesebb hely) ezzel szemben síkvidéken-horizontális építkezés (kevesebb kő, inkább vályogházak).

A köznép, a parasztság lehetőségei nemcsak a javak birtoklásában, hanem az ismeretek elsajátításában is korlátozottabbak voltak, és ennek következtében jobban függtek a természeti adottságoktól. A technikai újítások nagy késéssel jutottak el hozzájuk, anyagi lehetőségeik és jogi akadályok is meggátolták azok felhasználását. A két kultúra közötti különbség főleg a 12-18.sz-ban nőtt meg, és a 19-20.sz-ban folyamatosan csökkent. A köznépi kultúra főleg a tradíciótól irányítottan lassabb tempóban, míg az elit kultúra fejlettebb kommunikációra épülve sokkal dinamikusabban változott. De mindig volt a két kultúra között gyengébb vagy erősebb kölcsönhatás.

A népi építészetet rengeteg 19-20. századi hatás érte, melyek a hagyományos építészetünket a háttérbe szorították új igények és törekvések miatt:

- a termelési egyre növekvő ütemezése
- a piaci konjunktúrák és dekonjunktúrák,
- a feudális társadalom megszűnése,
- a népesség növekedése,
- az infrastruktúra fejlesztése,
- vízszabályozások, árterületek megszűnése
- a kézművesipar térhódítása.
- a gyáripar kialakulása,
- a faji munkamegosztás,
- a kötelező népoktatás,
- a mezőgazdasági gépek megjelenése,
- a belterjes gazdálkodás irányába tett lépések

Az ipusztériális világfelfogás hatására a népi építészet hosszú időre elvesztette igazi értékét és megbecsülését, azonban napjainkban, mikor örömteli módon több helyen előkerülnek a fenntarthatóság és ökoépítészet jelszavai, az elődök oly sok éven át használt ötleteihez bátran nyúlhatunk vissza, hogy megoldjuk modern korunk problémáit egyszerű, népi hagyományokkal.

„Az elődök oly sok éven át használt ötleteihez bátran nyúlhatunk vissza...”

////////////////////////////////////
[01]-Magyar Néprajz IV. Életmód (főszerk. Balassa Iván) Budapest 1997 Akadémia Kiadó, 6. oldal
Magyar népi építészet-Barabás Jenő-Gilyén Nándor Budapest 1987 Műszaki Könyvkiadó, (felhasznált szakirodalom alapján)

[02]-Kleineisel János 1981. Házak, városok, társadalmak, Gondolat könyvkiadó, Budapest

kályária
domb
Alsó-
mocsolád
közponijában,
háttérben,
a falu
temploma
és
a horgász-
tavak

MAI MAGYAR FALUK HELYZETE, HELYZETTELEMÉRÉS ALSÓMOC SOLÁDON^[01]

2010.július

cím:

munkatársak:
Lóki Attila, Balázs Gábor
Boros Beáta, Petrán Ágnes
Fritz Gergő, Kontra Péter,
Solymosi Péter, Ramiro
Giselle, Perényi László Dr.,
Széll Attila Dr.,
Szabó Eva Dr.

Sokszor és sokat beszélünk a magyar faluk múltjáról, jelen helyzetéről, jövőbeni lehetőségeiről, azonban nem állnak rendelkezésre pontos információk a falvak mai állapotáról. A falu fizikális, szociális és gazdasági szempontból is megújulásra szorul. Általánosságokban megállapítható, hogy az itt megtalálható épületállománya jelentősen lepusztult, elvértve van csak lehetőség a házak fennálló hibáinak javítására. Az épületek teljesen korszerűtlenek, fenntartásuk drága. A baj sajnos nagy, mivel ehhez a lerobbant fizikai kerethez egy már szétesőben lévő falusi társadalom és egy nagyon gyenge lábon álló falusi gazdaság tartozik, melyen csak egy-egy kivételes adottságú falu tud felülkerekedni.

Nagyon fontos, hogy egy valós képet kapjunk a mai falvak fizikai állapotáról, a rendszer üzemeltetéséről, illetve a falvak megújult szokásaival kapcsolatban, hogy a későbbiekben falusias környezetben, ezekből kiindulva tudjuk meghozni döntéseinket, koncepcióinkat.

Ilyen kisebb kutatási munkában vettem részt Alsómocsoládon, ahol főleg a falu épületállományát, annak fenntarthatóságát és a megújulással kapcsolatos új szokásokat mértük fel.

Dicső László polgármester úr és a képviselőtestület felkérésére a PTE PMMIK tanárai és hallgatói, egy hét során vizsgáltuk a falut, hogy pontos képet kapjunk további elemzésekhez, pályázatok készítéséhez, adatgyűjtéshez, javaslatok készítéséhez, elősegítve ezzel a falu előrelépésének lehetőségét.

RÉSZLETEK A FELMÉRÉSBŐL

A helyszínen történő felmérést egy előkészítő folyamat előzte meg, melynek folyamán tanulmányoztuk a feladatkiírást, az előzetes adatszolgáltatást, szakirodalmat, valamint a település adottságait, jellegzetességeit. Ezeket összevetve készült el a végleges kérdőív. A helyszínre való megérkezésünkről, illetve a felmérési szándékunkról a lakosságot az önkormányzat tájékoztatta, a sikeresebb és gördülékenyebb munka érdekében.

[01]-Energetikai helyzettelemérés Alsómocsoládon kiadvány

Alsómocsolád
mely
2010ben
európai
falumegújítási
díjat nyert
építészeti
értékekben
rendkívül
gazdag.
Azonban ha
ezek
működését,
szerkezetét
nézzük
a helyzet
tragikus.
A házak
legfőbbje
igen rossz
állapotú,
fenntartása
nehézkés.

156
VIII.

LAKÓÉPÜLETKRŐL
ALTALABAN

A 111 ingatlan közül 82 ingatlant sikerült felmérni (74 %).

A legtöbb lakóépület egyszintes – főleg az egy- vagy kétfős családoknál – azonban nagyobb családok esetében tetőtér kialakítással is találkozunk.

Az esetek túlnyomó részében az épületek nem alapincézettek. A családok nagy része rendelkezik pincével, de az több esetben a telken máshol, vagy a falu más részén található, ahol mezőgazdasági termelést is folytatnak. Az épületek állékonyságát a pincék miatt esetleg bekövetkező elárasztások nem veszélyeztetik.

A pincék borospincéként és zöldségtárolóként funkcionálnak.

Átlagosan a faluban 90-100 m²-es házakat mértünk fel. Ettől lefelé – kb 40 m² - és felfelé is vannak kivételek - kb 200 m².

A lakóépületek többségében – főleg anyagi megfontolások miatt, (kevés lakó, elavult fűtési rendszer esetében) – az épületnek csak egy kisebb részét fűtik télen.

Fontos megjegyezni, hogy a felmért lakóingatlanok 37 %-ának nem sikerült megállapítani az építési évét, általában a tulajdonosváltások miatt. Ezeket a helyeken figyelembe véve a lakók beköltözésétől eltelt időt, biztosra vehető, hogy ezen lakóépületek kora meghaladja a 40 évet.

A lakóingatlanok építési évének megoszlása alapján a többség (41%) az 1900-as évek első felében épült, fenntartásuk, költséges. Az 1960-70-es években kisebb hozzáépítésekkel – például a tornác beépítésével – bővültek. A második legnagyobb számban - 37% - az 1850-1900-as évek között épültek.

A felújítások éveit vizsgálva láthatóvá válik, hogy az épületállomány 28%-ánál a felújítás az elmúlt 10 éven belül történt. Az esetek 38%-ában felújítás nem volt, vagy nem tudunk róla. 1999-ben sokan a gáz bevezetésével együtt döntöttek úgy hogy a munkálatok során a fűtőkorszerűsítéssel együtt az épületet is felújítják, bővítik.

Az elmúlt években a felújítást végzőknél általában nyílászáró csere, a korábbi időszakokban fürdőszoba felújítás és hozzáépítés történt. Ezen kívül több helyen történt tetőcsere is a szerkezet meghiúsodása, beázások miatt.

ÉPÜLETSZERKEZETI
ADATOK

A lakóházak csekély kivételtől eltekintve vályog, kisméretű téglavályog és téglafalazatúak. Ezek vastagsága átlagosan 40-50 cm közötti, melynek hőtároló tömege, vastagságának, illetve tömörségének köszönhetően nagy. Ennek következtében a házak nyáron kellemes klímájúak, télen pedig jól megtartják a meleget, így hőérzeti szempontból megfelelnek.

Kisebbségi repedések, süllyedések, nedvesség okozta károsodások több helyen előfordulnak, de általában elmondható, hogy megfelelő állapotban vannak a függőleges teherhordó szerkezetek.

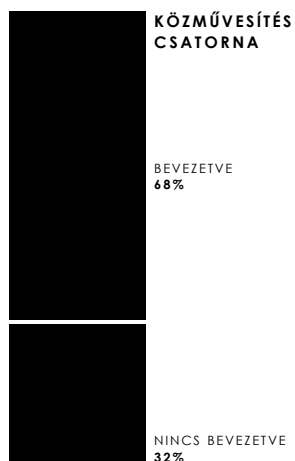
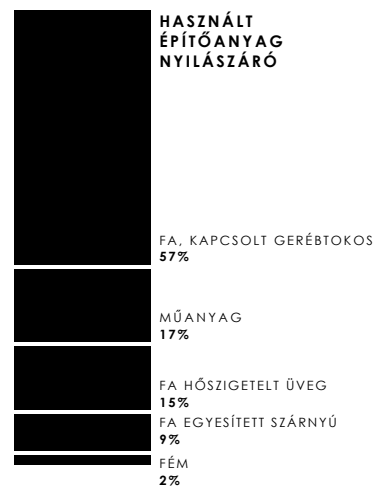
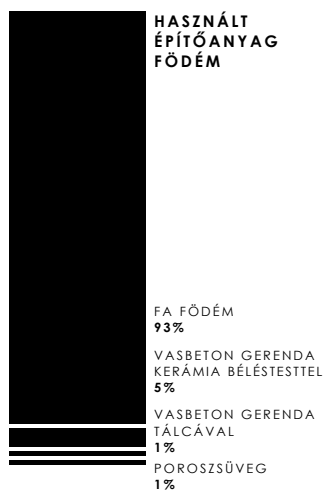
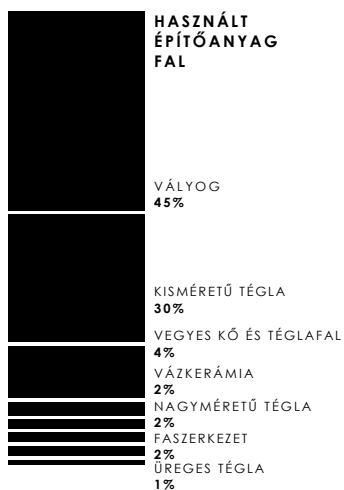
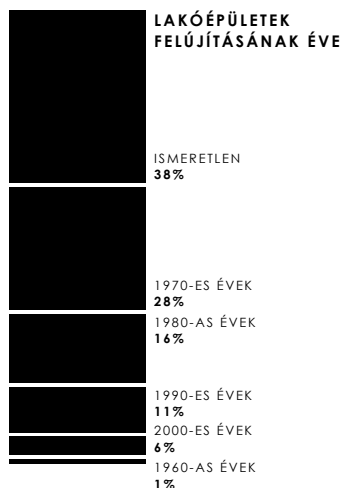
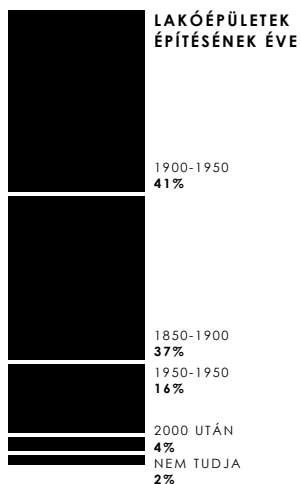
A házak legnagyobb részén fa földem lett kialakítva, mely a falusias beépítés leggyakrabban alkalmazott földmészerkezte. Ezek vastagsága 15-25 cm között mozog.

A legtöbb helyen pölyös faföldemmel találkozunk, mely sajnos több házban elég rossz állapotban van. Repedés, lehajlás, vakolat hullás jelzi, hogy a földem megerősítése vagy cseréje indokolt lehet.

A legtöbb épület földszinti járószintje a legalább 30 cm-es kiemelést – terepszint feletti magasságot eléri. Ez a minimum határa a függőleges, lábazati vízszigetelésnek.

„A lakóingatlanok építési évének megoszlása alapján a többség (41%) az 1900-as évek első felében épült, fenntartásuk költséges.”

KÖZMŰVESÍTÉS

Közművesítés szempontjából a villamos energia ellátás teljes lefedettségű a településen. A vezetékes vízvezeték ehhez hasonlóan nagy arányban használt, mindössze 10 %-nál nincs bekötve. A gáz, illetve a szennyvízcsatorna már eltérő tendenciát mutat, a vezetékes gázvezeték csatlakozók 59 %, csatornára csatlakozók 68 %. Mindemellett a háztartások jelentős részénél található PB-gázpalack, ezeket jobbára a gáztűzhely működtetésére használják.

A közcsatorna-, és a vezetékes gázvezeték csatlakozás hiányának valószínűsíthető okai közé tartozik a kiépítési költség, illetve az energiahordozó (gáz) állandóan változó piaci ára.

FŰTÉSI MÓDSZEREK

Az ábrán látható, hogy a településen a fával való tüzelés a meghatározó, a felmért ingatlanok majdnem 2/3-át fűtik fával a téli időszakban. A fenti diagramokból kiderült, hogy a lakosság harmada használja fűtési célokra a vezetékes gázt, mely így a második leggyakrabban használt tüzelőanyag.

Találkoztunk egy-két elavult fűtési rendszerrel is, ahol szénrel fűtöttek, azonban volt példa arra is, hogy valahol a kisebb energiát előállító, de olcsóbb tüzelőanyagot használták / Pl. szalma/.

Megújuló energiaforrás használatára – mint például geotermikus energia hasznosítása - nem találtunk példát.

„a lakosságnak mindössze csak 10%-a végez komposztálást”

A fenti két diagram mutatja, hogy a településen található ingatlanok több mint felében nincs kiépítve a központi fűtés, ezekben javarészt cserépkályha, kályha illetve gázkonvektoros fűtés üzemel.

A központi fűtéssel rendelkező épületek fűtési rendszerének szabályozása jellemzően szabai termosztáttal történik, ezekben jobbára mind gázkazán a hő termelő berendezés. Igen nagy számban a fűtési rendszer-nél nincs szabályozási lehetőség, ez jellemzően a vegyes tüzelésű kazánoknál fordul elő. Szabályozási lehetőségre itt is lenne lehetőség, viszont ez nem olyan mértékű, mint például egy gázkazán esetén.

ELEKTROMOS BERENDEZÉSEK

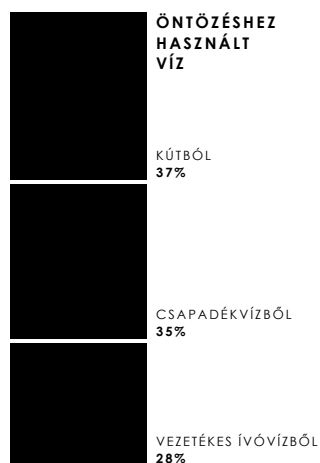
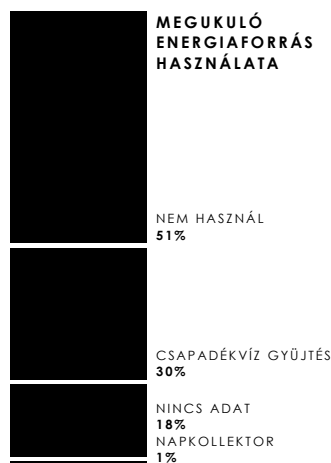
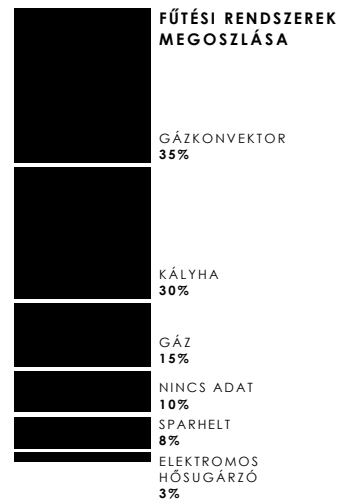
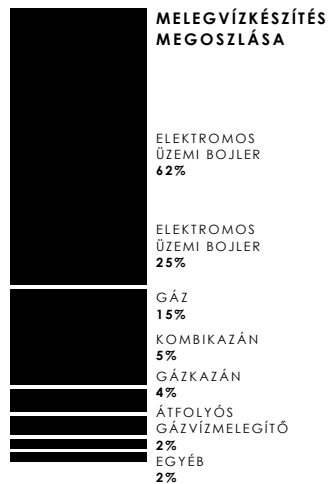
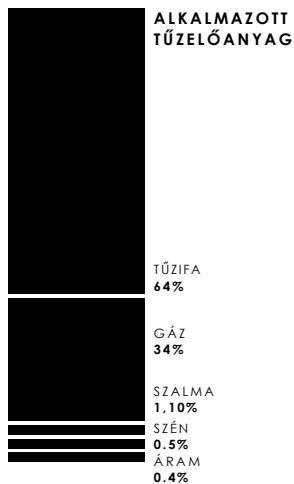
A villamos berendezések százalékos arányán látható, hogy a háztartások többségében a televízió 98 %-ban és a hűtő 96 %-ban jelen van mint nagyfogyasztó. Viszont a szintén nagyfogyasztó klíma csak 5 %-ban van jelen, ami energiafelhasználás szempontjából jó, mivel magas energiaigényű készülék.

A háztartások nagy része ezt az átlag értéket megközelíti, de nem lépi túl. Túlfogyasztók esetében döntő szerepet játszik, a régi háztartási berendezéseken túl, a nagyfogyasztású villamos gépek, illetve a többségében hagyományos izzók használata. A településen az átlagfogyasztók aránya nagyobb (65%).

ÁLTALÁNOS JELLEGŰ KÉRDÉSEK

Az öntözéshez, locsoláshoz használt víz háztartásonként igen jó képet mutat, hiszen csak a település 28 %-a használja a drága ivóvizet e tevékenységekhez. A csapadékvíz a megújuló energiaforrások közé tartozik, nagy mennyiségben áll rendelkezésre, mindemellett ingyen van.

A komposztálás sajnos nem annyira népszerű mint az esővíz gyűjtés a

településen. Hazánkban egy átlagos állampolgár évente körülbelül 300 kg hulladékot termel. Ennek a háztartási hulladéknak jelentős hányada kb. 30%-a komposztálható szerves anyag. Alsómocsoládon a lakoságnak mindössze csak 10%-a végez komposztálást, ami rendkívül kis érték ahhoz képest, hogy falusias környezetben laknak, van hozzá terület és mezőgazdasági művelést is folytatnak ahol keletkezik hasznosítható „szemét” amit átalakítva „tápanyagot” kapunk.

A szelektív hulladékgyűjtés lehetősége már önmagában nagy értéke a falunak. A megkérdezettek szinte mindegyike tudott ennek létezéséről, azonban ezek használata nem volt ilyen népszerű, ami sajnálatos. A Megkérdezettek 39%-a használja csak rendszeresen vagy időszakosan. A legtöbb indok a használata ellen az volt, hogy nem gyűlik össze annyi műanyag, üveg vagy papír, hogy érdemes legyen azt külön gyűjteni. Az emberek ilyenkor elfelejtik, hogy a legjobb hulladék „a nem keletkező hulladék”, a hulladékhegyek csökkentése közös feladatunk, korosztálytól függetlenül. Gyakran főleg a nyugdíjasok mondták, hogy nem foglalkoznak ezzel a kérdéssel, mert nem keletkezik a háztartásukban sok szemét. Ezen a véleményen változtatni kellene.

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKELÉS

Tipikus, síkvidékre jellemzően a legtöbb lakóépület egyszintes – főleg az egy vagy kétfős családok esetében – azonban nagyobb családok esetében tetőtér kialakítással is találkozunk.

Az esetek túlnyomó részében az épületek nem alapincézettek. A családok nagy része rendelkezik pincével, de az több esetben a telken máshol, vagy a falu más részén található, ahol mezőgazdasági termelést is folytatnak. Az épületek állékonyságát a pincék miatt esetleg bekövetkező elárasztások nem veszélyeztetik. A pincék borospincéként és zöldségtárolóként funkcionálnak.

A lakóépületek többségében anyagi megfontolások miatt – az épületek csak egy kisebb része van fűtve télen.

A felújítások - leggyakrabban - csak a nyílászárók cseréjét jelentette. Ezen kívül előfordult tetőcsere ill. épületbővítés, szinte kivétel nélkül falazott téglából kialakítva.

A falu egészén a közművek használata igen magas. A családok legtöbbször rendelkeznek vízzel és árammal. A gáz és szennyvízcsatorna - kisebb mértékben -, de sok helyen megtalálható a háztartásokban.

A lakóházak - csekély kivételtől eltekintve - vályog, kisméretű téglavagy vályog és téglakialakításúak. Ezek vastagsága átlagosan 40-50 cm között helyezkedik el, melynek hőtároló tömege, vastagságának, illetve tömörségének köszönhetően nagy. Ennek következtében a házak nyáron kellemes klímával rendelkeznek, télen pedig megtartják a meleget.

A házak túlnyomó részében fa födém lett kialakítva, mely a falusias beépítés leggyakrabban alkalmazott födém szerkezete. Ezek vastagsága 15-25 cm között mozog, sok helyen igen veszélyes állapotban van. A legtöbb helyen a pólyás fafödémel találkoztunk, mely sajnos majdnem minden házban elég rossz állapotban van.

Épületek nagy része a legalább 30 cm-es kiemelést – terepszint feletti magasságot eléri. Ez a minimum határa a függőleges, lábazati vízszigetelésnek. Mivel a legtöbb ház ezt bőven meghaladja az épületek nincsenek kitéve semmilyen komolyabb árvíznek, illetve belvíznek.

Túlnyomórészt fa kapcsolt gerébtokos ablakkal találkoztunk. Egy-két helyen ezeket már egy viszonylag újabb ablak, az egyesített szárnyú fa ablak váltotta fel. Némely házon, ahol az elmúlt években cseréltek ablakot megjelentek a műanyag nyílászárók, melyek legolcsóbbak a piacon. A felújítások során vigyázni kell, hogy a most meglévő, értéket képviselő házakon inkább költségesebb,

de esztétikusabb -fa - nyílászáró kerüljön, nem elrontva az amúgy szép, védettséget élvező épületek megítélését, és ez egyben - természetessége miatt - a légeleinyösebb módszer a nyári felmelegedés ellen.

A házakban külső redőny-belső árnyékoló függöny megoldással találkozunk. A külső árnyékolók többsége már nehezen használható, öreg szerkezetek, azonban így is jobban „védenek” a felmelegedés ellen, mint a belső árnyékolók. Gyakran - talán tudatos tervezésnek köszönhetően - a növényzet - lombhullató fa - árnyékoló szerepét is kihasználják.

A helyszíni felmérés alapján megállapítható hogy a lakóépületek döntő többsége tetőtér beépítéssel nem rendelkezik, padlástereik, pedig nem hasznosítottak. Ezen régi, kis vastagságú padlástödémek utólagos hőszigetelése a legegyszerűbb feladat, ha a lakók energiát akarnak megspórolni. Mivel nem szükséges a hőszigetelés külön védelme a tetőfóliával vízhatlanná tett tetőfedés esetén, ezért ez könnyen kialakítható. Ilyenkor csak a hőszigetelés elhelyezése a feladat. Ha a tető fóliával nem rendelkezik, akkor azt is el kell helyezni a hőszigetelés külső, felső oldalára, hogy a hőszigetelést ne érje semmilyen nedvesség.

ÉPÍTÉSZETI JAVASLATOK

A lakóházak falazati anyaga csekély kivételtől eltekintve vályog, kisméretű téglavagy vályog és téglafalazatúak. Ezek vastagsága átlagosan 40-50 cm között helyezkedik el, melynek hőtároló tömege, vastagságának illetve tömörségének köszönhetően nagy. Ennek következtében a házak nyáron kellemes klímájúak, télen pedig jól megtartják a meleget, így hőérzeti szempontból megfelelnek. Utólagos hőszigetelésük többnyire nem szükséges.

Nehéz az olyan házak utólagos hőszigetelésének szükségességét, lehetőségét megítélni, amelyről nincs teljes felmérési dokumentáció.

Sok esetben a túlzott hőszigetelés csak pénzkidobással jár és a falak penészesedésével is számolnunk kell, ezért a munka megkezdése előtt célszerű szakembereket bevonni a munkába.

„A lakóházak - csekély kivételtől eltekintve - vályog, kisméretű téglavagy vályog és téglakialakításúak. Ezek vastagsága átlagosan 40-50 cm között helyezkedik el, melynek hőtároló tömege vastagságának, illetve tömörségének köszönhetően nagy. Ennek következtében a házak nyáron kellemes klímával rendelkeznek, télen pedig megtartják a meleget.”

Modern építészet - falusi környezetben lakóház Ziersdorfban.

PestiMónika képe

„FALUSI”
ÉPÍTÉSZET
KORTÁRS
PÉLDÁK
EUROPÁBAN

Ahogy már korábban is mondtam, nem szabad az építészetet úgy vizsgálni, hogy nem nézzük meg az ahhoz tartozó társadalmi, gazdasági és természeti környezetet, mert így kiragadnánk az adott alkotást a rendszerből, ami nélkül értelmezhetetlen.

Más társadalmak, országok településformáit nehéz vizsgálni, hiszen mást takar a falu „formájú” település nálunk mint Svédországban vagy Kínában.

Az általam sokat csodált svájci építészetet se lehet a magyar építészettel, főleg a falusi építészettel egyszerűen összehasonlítani, mivel egy teljesen más társadalmi helyzet alakította ki azt:

„A nagy többség -más értékelési rendszert nem ismerve - az idegen társadalmak szokásait és termékeit is a maga értékeivel méri.” [01]

Hogy használható, a mi berendezkedésünkre megfelelő példákat találjunk a környező országok építészét célszerű vizsgálnunk. Sok jó példát találunk az osztrák, horvát vagy az egyre elismertebb szlovén építészeti beavatkozásokat vizsgálva.

A példákat megnézve ezekben az országokban a kortárs építészet több helyen igen meghatározó részét képezi az építészeti alkotásoknak. Ez leginkább az ottani falusi vagy értelmiségi - de már falun élő - dezurbanizációs folyamat - társadalom értékei következtében alakultak ki. Az ő kontextusukban a falu nem egy olyan településforma ahol csak a mezőgazdasági művelés, a népi értékek ápolása képzelhető el. Néhány társadalomban a falu a lehetőségek tárháza, pihenőhelyként, üdülési környezetként funkcionál.

Az építészeti alkotásokra egyaránt jellemző a tájba illeszkedésre törekvés, a helyi anyagok használata összességében a hagyományok tisztelete a kortárs szellemiséggel vegyítve.

Ez a megfelelő harmónia az új és régi értékek között, ami sikerre vezetheti a falumozgalom jövőjét.

„Nem szabad az építészetet úgy vizsgálni, hogy nem nézzük meg az ahhoz tartozó társadalmi, gazdasági és természeti környezetet, mert így kiragadnánk az adott alkotást a rendszerből, ami nélkül értelmezhetetlen.”

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Buda-

VIII.A

A holland házaspár, meglévő, összevont telken található fizikai és lelki felújítást segítő két épülete a telek mélyéről nézve, ahova az új épület kerül. Szemben szintén saját telek, ahol a Bükk vonulatai kezdődnek.

VIDÉKI EGYENSÚLY- FALUSI SZÁLLODA TARDONÁN

2010.június-december
konceptióterv,
resort house,
tardona

cím:

vezető tervező:
dr. Bachmann Bálint

tervező munkatárs:
lászló zsolt

ökokonceptió:
Vörös Erika

TERVEZÉSI FELADAT

Napjainkban egyre fontosabbá kezd válni a falusi turizmus. A különleges értékekkel bíró kistelepülések könnyen magukhoz vonzzák a városi rohanásból menekülő városlakókat. A kikapcsolódás újfajta megjelenése egyre népszerűbb, egyre több ilyen jellegű befektetéssel találkozhatunk, melyek a falu fejlődéséhez, munkahelyek kialakulásához - és ezáltal - az ott lakók helyben maradásához vezet.

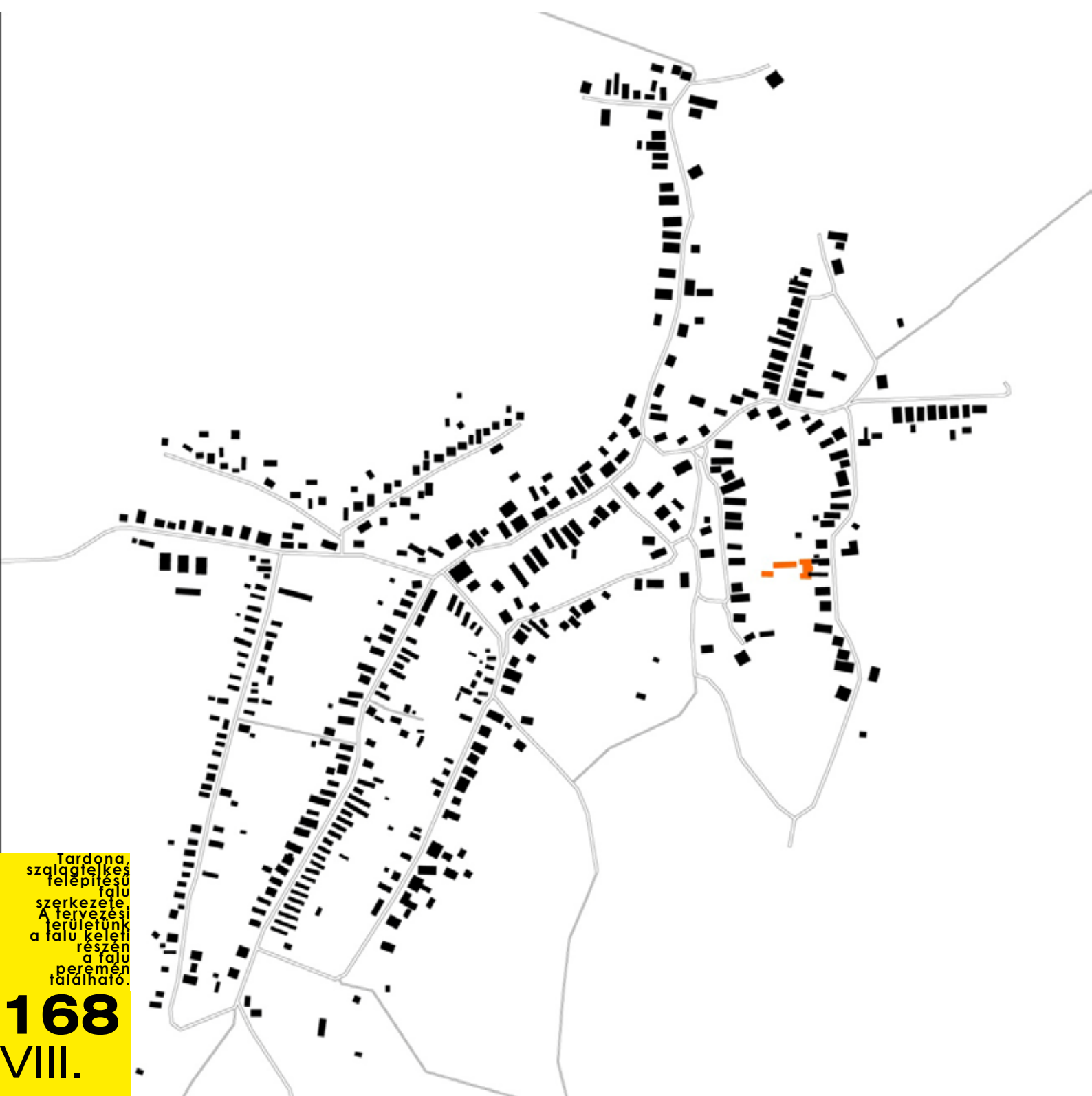
A gyors terjedés azonban óvatosságra is int. Az új bővítéseknek, építkezéseknek a meglévő értékek közé kell illeszkednie. Az új beavatkozásoknak a nagyon érzékeny meglévő épített környezetbe szervesen kell integrálódnia, hogy annak megjelenése a falu értékeit ne rombolja, hanem azt segítse, fejlessze.

A telepítéseken és funkciókon kívül az építészeti megjelenése is komoly kérdés. A tradicionális környezetbe olyan elemek használatával kell épületet tervezni, mely szellemiségében és részleteiben a modern társadalom igényét tükrözi. A tradíció és modernitás egyszerre való alkalmazása a feladat igazi nehézsége.

Mi vonzza a városlakókat vidékre? Mitől érzik magukat a hétköznapi megszokott közegeivel egyre inkább szöges ellentétben álló vidéki nyugalomban mégis otthon? Melyek azok az ideális feltételek, amelyek között mind fizikai, mind szellemi értelemben megtalálják a vendégek az egyensúlyt, hogy feltöltődve térhessenek vissza urbánus világukba? Cél-e a minél falusiasabb érzés és hangulat, vagy van egy bizonyos határ, ami után ez kezd már zavaróvá válni?

Meg kell e adnunk a városi „kényelmi” rendszer ötvözetét a falusi nomád, ökológikus rendnek?

Tardona,
szalagfalas
telepitesu
falu
szerkezete.
A tervezesi
teruletunk
a falu keleti
reszen
a falu
peremen
talalhato.

A válasz nyilván szubjektív, mégis szeretnénk a kikapcsolódás ideális feltételeit megteremteni. Azt vizsgálni, hol a határ a tradicionális, és korszerű térkapcsolati rendszerben, anyaghasználatban, épületek által sugárzott hangulatban, ami a vidéki turizmus alanyainak lehető legtöbb igényét kielégíti úgy, hogy ez a település állandó lakóinak életét nem zavarja, sőt a lehető legpozitívabb módon befolyásolja.

A megbízó a gyönyörű Bükk lábánál fekvő Tardona településen egy kb. 600 m²-es falusi szálloda megtervezésére, meglévő funkciók bővítésére kért fel minket. Jelenleg a család birtokában van 3 épület - egyik a saját házuk, kiegészülve vendégszobákkal, a másik kettő egy fizikai és egy lelki felfrissülést segítő épület, yoga és konferenciaterem funkciókkal. A család által vezetett vállalkozás - MOVE TO BALANCE - épületét szeretnék bővíteni közösségi, éttermi és szállás funkciókkal (tehát a meglévő konferencia terem és yoga terem egységet összekötni, plusz terekkel bővíteni).

Fontos tervezési szempont volt a kiinduló lépéstől, hogy az épületnek környezetbarátnak kell lennie, a helyi hagyományokból táplálkozzon, de szolgáltatásában elégítse ki a városi társadalom igényét. A megbízó kiemelte, hogy lehetőség szerint természetes anyagokból képzeli el az új épületrészeket. A működést -amennyire csak lehet - megújuló energiával: nap, geotermikus energia, esővíz kell kialakítani. A tervezési program szerint egy 4 csillagos épületet kíván építtetni, azonban első ütemben még 3 csillagos szolgáltatásokkal működne az ingatlan.

TERÜLET BEMUTATÁSA

A Bükk lábánál fekvő, egykor vadregényes környezetben elhelyezkedő falucska ma az egyik legjelentősebb Jókai-emlékhelyek közé tartozik. Egyedülálló panorámájával a falu igazi gyöngyszeme a környéknek. A helyieknek és az ide látogatóknak nyugodt, barátságos lakóhelyeül szolgál. Lakosainak száma megközelelti az 1100 főt.

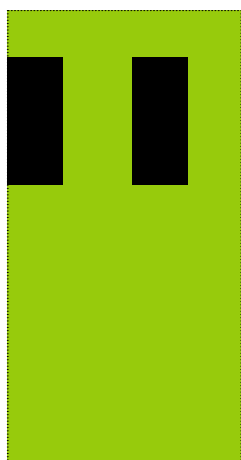
Népművészeti hagyományaik az aszszonyok kézimunkáiban élnek tovább. Többen ma is foglalkoznak házi szőttesek, hímzések, horgolt kézimunkák készítésével. A faluban többféle helyi élelmiszert is előállítanak. A látogatók vásárolhatnak házi csigatésztát, termelői mézet. Tardonára látogatók részt vehetnek hagyományos falusi disznóvágáson, és megvásárolhatják a ház saját feldolgozású mangalica füstölt árúit. A polcokon szintén találhatóak szárított erdei gombát, házi lekvárokat, befőtteket.

A falu, megpróbál a saját erejéből építkezni, azonban a mai gazdasági helyzet és az ehhez kapcsolódó mezőgazdasági termelés - soha nem volt ilyen kevés jószág a falvakban - nem segít neki. Fontos, hogy ezek a hagyományok minél tágabb körben elterjedjenek, hiszen az élelmiszerárak folyton emelkednek, a kis háztáji termelés pedig a helyiek hasznára lehet a nehéz helyzetben. A bajt fokozza, hogy a fiatalabbak már nem is ismerik a helyi gazdálkodás, háztájiság, állattartás alapelemeit. Ez viszont további elszegényedéshez vezethet, hiszen a falvakba kifuvarozott élelmiszerekre újabb költségek rakódnak. Összességében a megoldás egy rendszeres felvevőpiac kialakítása lenne, melyre a falu, mint egy vállalkozás építhetné jövőjét, így megtartva a szokásokat és jövőt biztosítva a fiataloknak.

„Fontos tervezési szempont volt a kiinduló lépéstől, az épületek környezetbarát kialakítása, úgy hogy helyi hagyományokból táplálkozzon, de szolgáltatásában elégítse ki a városi társadalom igényét.”

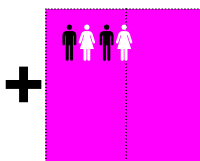

TERVEZÉSI PROGRAM

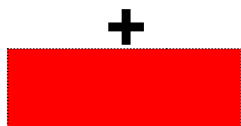
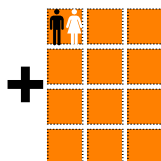

FELADAT:
1 TELEK + 2 MEGLÉVŐ HÁZ
BŐVÍTÉSE

KÖZÖSSÉGI
FUNKCIÓ:
RECEPCIÓ
TÁRSALGÓ
ÉTTEREM

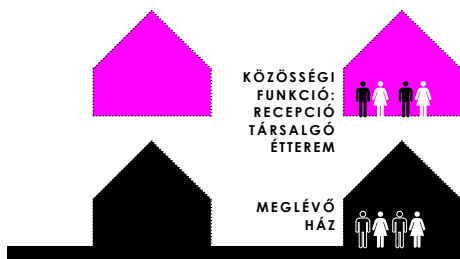
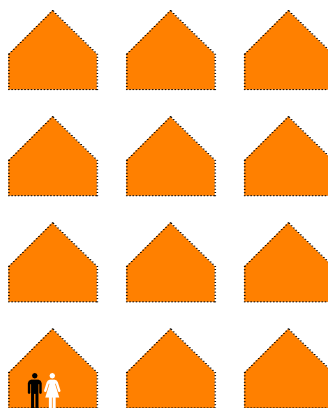
PRIVÁT
FUNKCIÓ:
12DARAB
2SZEMÉLYES
HÁZ

KISZOLGÁLÓ
FUNKCIÓK

PRIVÁT
FUNKCIÓ:
12DARAB
2 ÁGYAS
VENDÉGHÁZ

FORMA KONCEPCIÓ
LELTÁR
FALUKÉPBE ILLESZKEDŐ
ÉPÜLETFORMÁK

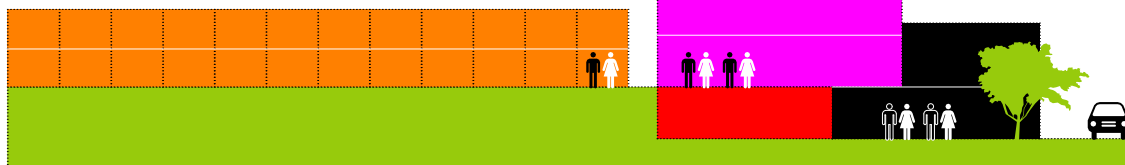

KISZOLGÁLÓ
FUNKCIÓK

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ
ATTRAKTÍV FUNKCIÓ
ELŐTÉRBE

KISZOLGÁLÓ
FUNKCIÓK
ELREJTÉSE

a feladat
nehézségét
a hatalmas
funkció
megfelelő
tájba illeszkedő
szétosztása
jelentette,
melyre több
konceptió
is készült

TERVEZÉSI
KONCEPCIÓ

A koncepcióterv elkészítése során a legnagyobb feladatunk a hatalmas alapterületű tervezési igény megfelelő elosztása volt. A meglévő két épület mögötti területen jelentős lejtés van, ezért itt lehetőségünk nyílt bizonyos, nem attraktív funkciók elrejtésére, ezáltal is védve a kialakult faluképet egy nagyobb épület megjelenésétől. Az elsődleges feladat a két földszinti szárny összekapcsolása volt.

Ide képeltük el az utca felől a fogadó teret, mögé, a földbe besüllyesztve a szálloda összes kiszolgáló terét. A fogadó tér fölött, az érkezési oldalról megemelve, azonban a telek lejtése miatt hátulról a környezettel szintkapcsolatba kerülő étterem és közösségi teret képeltük, ahonnan az összes lakóegység - kezdetben 8 majd 12 - egy fedett téren keresztül kell, hogy elérhető legyen.

Az épületek méreténél, formájánál és anyagánál fontos volt a helyi tradíciók követése. A tereket - ahogy lehetett - külön tömegekben képeltük el, és 4-5 verzió során kerestük azoknak egy, falu rendszerébe, tájképébe illeszkedő lehetőségét. A kis házak csoportosításánál fontos inspiráció volt a néhány faluban megtalálható pincesor -Palkonya, Villánykövesd - amelyek elrendezésének elvét kívántuk követni.

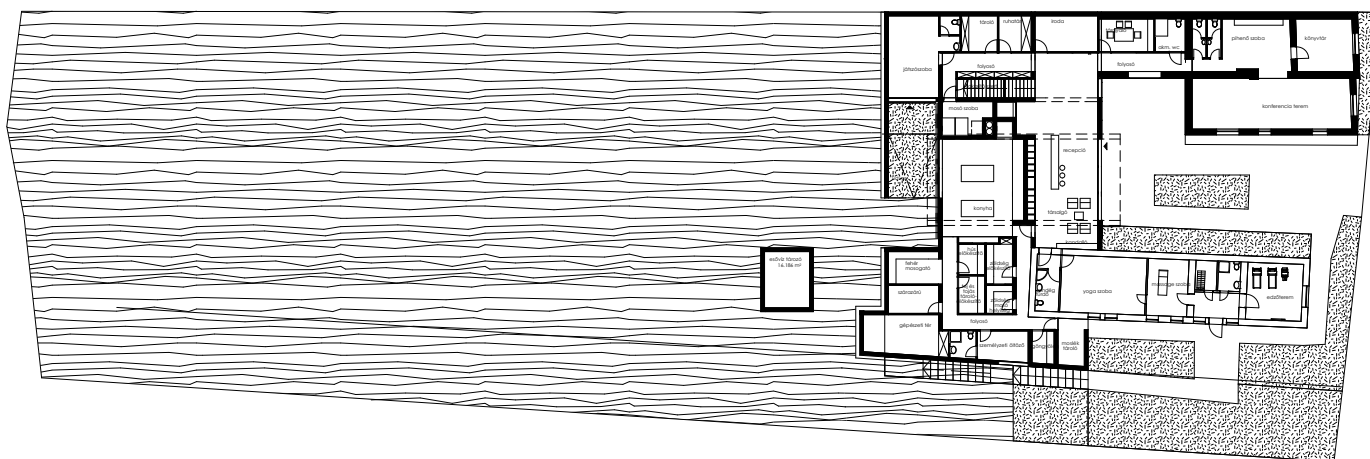
„A legnagyobb feladatunk a hatalmas alapterületű tervezési igény megfelelő elosztása volt. A meglévő két épület mögötti területen jelentős lejtés van, ezért itt lehetőségünk nyílt bizonyos, nem attraktív funkciók elrejtésére...”

ÉPÜLET
BEMUTATÁSA

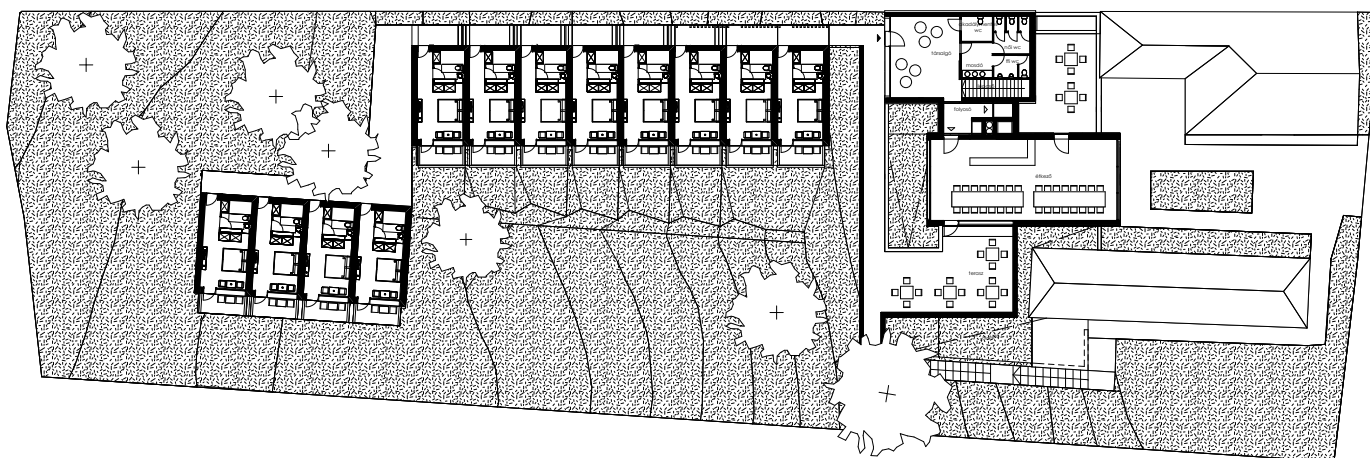
A meglévő két épület között, a kereszti irányú traktusba terveztük a megékeztést a maga funkcióival, recepció, bár, csomagmegőrző és vezetői iroda. Mögötte helyeztük el a konyha, gépészeti és személyzeti tereket, egy különálló megközelítési lehetőséggel kintről. Az épület északi oldalán már meglévő folyosót folytatva alakítottuk ki az irodát, csomagmegőrzőt, tárolót és egy gyermekjátzó szobát. A földszinttől a felső szintre egykarú lépcsőn, illetve felvonón keresztül lehet feljutni, ide felérve rögtön a felső szintű társalgóba érkezünk, mely a telek teljes hátsó részét feltárja. Mellette található a bővítés legvonzóbb eleme az étterem, mely mind kelet, mind nyugat irányba gyönyörű kilátással rendelkezik. Az étterem úgy lett kialakítva - max. 30 ember befogadására -, hogy maradéktalanul élvezni lehessen a napfelkeltét és naplementét akár bent, akár az étteremhez csatlakozó két kisebb teraszról. A közösségi térből lehet egy fedett, oldalról szakaszosan védett, növényvel borított folyosón feljutni a 12 db vendégházhoz. A 12 teljesen különálló vendégház beépítésénél a telek korlátai adta lehetőségekkel kellett megküzdeni. A beépítetlen telken jelenleg értékes fák vannak, illetve az oldalkert és hátsókertek „levétele” után az épületek elhelyezésére kevés hely maradt, így egy racionálisabb ötlet alapján a házakat egymás fölé pakoltuk 8 illetve 4 darabos elrendezésben, északról zárt, délről nyitott, tornácossal kialakításban.

A felhasznált anyagoknál - lásd ökológikus koncepció - különösen ügyeltünk a meglévő adottságokra, a befektető lehetőségeire. A megrendelő tulajdonában van egy nagyobb erdőterület, melyből az építési anyagot és az utána használt ház működését is el tudja látni.

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

EMELETI/HÁTSÓKERTI ALAPRAJZ

A tervezett ház két szintjének alaprajza. Felül az érkezési szint, közösségi és kiszolgáló terekkel, alul pedig közösségi és privát terek szintje.

Az épület további tervezése során vizsgáltuk talajszondák kiépítését, esővíztározó létesítését a wc-k öblítéséhez, napkollektorok telepítését a tetők déli oldalára melegvíz ellátására.

Sok olyan építészeti tervezési megoldást kerestünk, ami szintén a környezetet tudatosság mellett szól, a vendégépületeknél árnyékoló veranda a túlzott felmelegedés ellen. Ugyanitt természetes építőanyag használata, fa szerkezetű, vályog kitöltésű épületek, a fürdő felett egy nagyobb nyílással (természetes szellőzés, szabad érzete). A házak tetőfelületeinek tudatos észak-dél irányú tájolása.

A belső terek egyszerű, fehér vakolt, fa hajópadló kialakításúak követve a népi építészeti hagyományokat. A kortárs vonal az épület belső terében inkább a bútorokon, részleteken, anyagokon köszön vissza. Több helyen fából megálmodott, a régi hagyományokból a mai szellemiséget képviselő bútorokat képzeltünk melyek a nagyobb üvegfelületekkel és precízen megtervezett részletekkel egy megfelelő egyvelegét hozta létre a közösségi épületrészen belül. A belső térbe érve rögtön a recepciónál alakítottunk ki a falusi parasztház központi elemét a kéményt, amihez kapcsolódóan az egész recepciós térnek a koncepcióját a fa mint tűzifa uralja. A fa azonban egy magasabb kontextusban is megtalálható mint tűzifa vagy hajópadló. Megpróbáltunk igényesen kidolgozott, faragott fa felületek (tárolók ajtaja) is az épületbe csempészni.

A két meglévő, ám belül átalakított épületet ajtókon keresztül lehet elérni, a belső kialakításuk adott, hangulatában illeszkedik az új részek kialakításához, azzal kommunikál.

A privátság, a 12 lakóház, melynek anyaga vályog és fa, belülről szintén meszelt felület és fa burkolja. Az egyszerű tömeg, egyszerű „parasztias” kialakítást a mai kornak megfelelő bútorok állítják csak másik kontextusba.

A külső és a belső tér között átmeneti zónákat, tornácot-verandát terveztünk épületenergetika - melyek eredetileg a nemesi és az egyházi építészetbe alkalmazták majd onnan terjedt el széles körben.

A belső terekből fontosnak éreztük a lehető legtöbb külső kapcsolatot létrehozását nem elválasztva az épületet a környezetétől, a földtől ami a hagyományok fontos része. Így a közösségi épületből 5 (plusz régi épületek 2) illetve minden lakóházban 2 kapcsolódási pont található a természettel, így hozva létre egy szoros természetközelséget. Ennek érzetét fokozza a több helyen alkalmazott nagy üvegfelület.

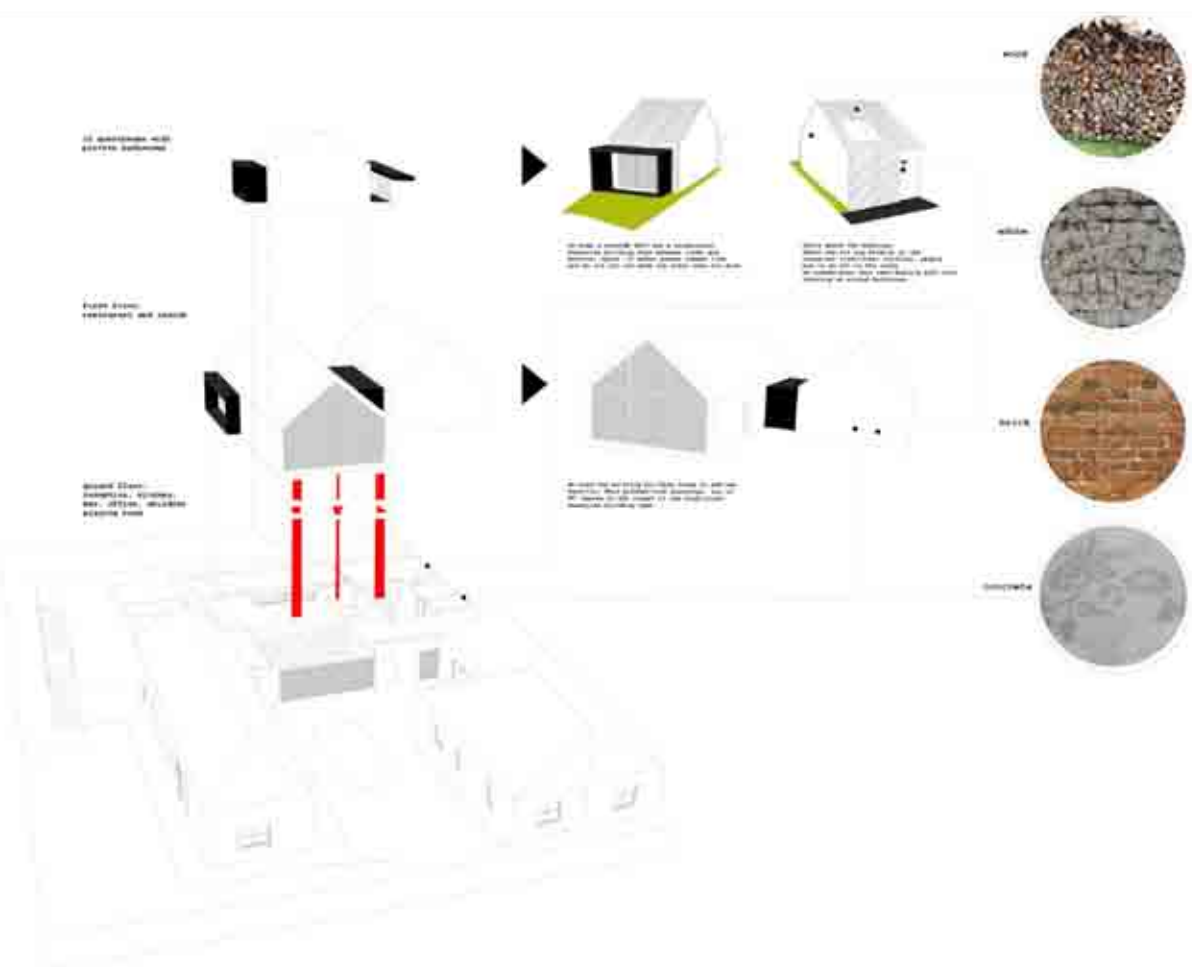
Összességében azonban jól érezhető és megkülönböztethető mind kívülről, mind belülről az egymástól független és teljesen különböző stílusú épületrészek. Az épület sem belül sem kívül nem akar uralkodni a tájon, azzal egy egységet szeretne létrehozni.

„A kortárs vonal az épület belső terében inkább a bútorokon, részleteken, anyagokon köszön vissza.”

BELSŐ
TEREK

A belső terek kialakításánál a célunk a kortárs és népi építészeti elemek legharmonikusabb összemetszése volt.

Felül a tervezett öko(logikus) rendszer magyarázó ábrája, míg alul az épület térbeli felépítése a társított anyagokkal együtt.

ÖKO(LÓGIKUS)
KONCEPCIÓ

Az ökológiai koncepció nemcsak az építészeti tervezést érintette, hanem a szó szoros értelmében a család teljes gazdálkodását.

„Az ökológia szó – csakúgy, mint az ökonómia – eredete a görög oikosz kifejezésig vezethető vissza, amelynek jelentése a házat, a lakhelyet, a háztartást, a birtokot és az ezen való gazdálkodást, sőt az ebből származó javak célszerű elosztását is magában foglalta.” [01]

A család tulajdonában lévő építési telek, a 44 ha erdő, a 3 ha gyümölcsös-zöldségeskert és a falu alkotja az öko(logikus)koncepció magját. A koncepció szerint a régi, jellemzően falusi életet, a telken belüli totális gazdálkodást szeretnék megvalósítani kiegészítve a falu lakóinak nyersanyagaival és termékeivel.

A család tudatosan tervezve vásárolt földet és erdőt. Az erdő kisméretű fáit „újrahasznosítható”

fátüzelésű rendszer nyersanyagát képzí egyfelől, másfelől pedig a tervezés során a fát mint tartószerkezetet és burkolatot is fel tudtuk használni. A zöldséges és gyümölcsöskert a család vállalkozását szolgálja ki saját biotermékekkel. Mivel a család vegetáriánus életvitelt folytat ezért a kis mennyiségű, állatokhoz köthető élelmiszereket, alapanyagokat a falu lakóitól szerzik meg csereüzlet során (például tojás, méz).

A falusi élet régi szép, egy közösséget, gazdálkodást alkotó szokásaira épül a ház:

„Alig néhány évtizeddel ezelőttig a falusi porta környékén – amelyhez szervesen hozzátartozott egy családi gazdaság – egyszerűen nem képződött szemét, mindennek megvolt a helye, a másodlagos felhasználása. Ehhez járul még, hogy a „köznép” lakóházait szinte kizárólag helyben, néhány kilométeres körzetben elérhető anyagokból építették helyi mesteremberek vagy családi-szomszédi segítség (úgynevezett kalákamunka) igénybevételével.” [01]

Az épület közösségi részei a nagyobb szerkezeti méretek miatt betonból készülnének, azonban a szállásépületek faszerkezetű vályogkitöltésű házikók lennének. Az utóbbi munkafolyamat a kaláka munkára épít, és a helyiek tudását használja fel, így munkát adva a munkanélkülieknek.

Az épület anyagán kívül fontos volt az egységek tájolása és a „tornác” jellegű dobozok kialakítása a déli homlokzaton.

Ugyan itt, a déli tetőfelületekre -tudatos észak-déli tetőtájolás - napkollektor került, mely az esővízgyűjtő rendszerrel és a koncepcionálisan tervezett légcserélővel az épület megfelelően fenntartható.

Az esővízgyűjtő rendszer egyfelől a terület öntözéséhez, másfelől olyan berendezéseket szolgál ki amelyek nem igénylik az ivóvíz minőségű vizet.

„A család tulajdonában lévő építési telek, a 44ha erdő, a 3ha gyümölcsös-zöldségeskert és a falu alkotja az öko(logikus)koncepció magját.”

A bővítés új épület főhomlokzata az utca felől belső udvarból. A feladat során a legfontosabb szempontunk a hatalmas alapterület esztétikus, faluképbe illeszkedő elhelyezése volt.

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK

Értékes, tradicionális környezetben kialakított kortárs, értéket képviselő épületekből kevés példát tudunk felmutatni, ezért ennek lehetőségeit vizsgáltuk, válaszul alakítottunk ki egy épületet, mely egy megoldás lehet a falvak amortizációs problémájának kezelésére.

Egy olyan testi és lelki felfrissülést adó szolgáltatás fizikai kereteit kellett létrehozunk, ahol a megrendelőnek pontos és jól meghatározott előképei voltak.

A feladatunk során sikerült teljesíteni azt a meglehetősen nehéz feladatot, hogy közel 600 m²-nyi felületet alakítsunk ki úgy, hogy közben az ideérkező, főleg külföldi turisták, vagy a városból menekülő magas beosztású emberek megfelelő szolgáltatások mellett maximálisan természetközeli kontextusban érezzék magukat és nem egy hatalmas épületben.

A munka során állandóan kerestük a hagyományok és újszerűségek harmonikus, logikus és esztétikus kapcsolatát. Fontosnak éreztük a minél nagyobb helyi kötődést - anyagok, munkások, energetika- ezért ezt is folyamatosan, a szerkezeteknél és belsőépítésznél is elsődlegesnek tartottuk.

Azonban a ház egyelőre nem épült meg. Ennek több oka is lehet. A feladat során végig egy „funkció kísérletezés” folytatódott, mely kereste a minimális de szükséges tereket amik minél jobban ide vonzhatnák a városi lakókat, azok megváltozott értékrendjükkel. A terek folyamatos növekedése, a szolgáltatások színvonalának emelése a megfelelő fenntartható építészeti elemek bővülése oda vezetett hogy a mai gazdasági körülmények között az épületet nem „érdemes” megépíteni. így nem csak egy telek, vagy egy család, de egy egész falu, egy zártkörű gazdálkodás vesztett el egy lehetőséget hogy újra elérje a „múltját”.

„A falusi lakosság átmeneti helyzetben van, ennek minden előnyével és hátrányával.

A falvak lakossága utat keres egy nyugodtabb, élhető világhoz. Sajnos ehhez nem alakult ki sem a gyakorlatban (követhető példák), sem az elméletben elfogadható eszmerendszer.” [01]

[01]-Falupolitikai változatok 2004.
Bognár László és Csizmady Adrienn
szerkesztésében, MTA Szociológiai
Intézet

TÉZIS IV.

AZ FALUSI „INNOVÁCIÓNAK” A MÚLTBÓL KELL MERÍTENJE HOGY A FALU ÚJRA FEJLŐDNI TUDJON, ÉS ELÉRJE SAJÁT „MÚLTJÁT”^[01]

A falvak ma gazdasági, társadalmi és így ezekhez kapcsolódva építészeti válságban vannak. Léteznek kivételek melyek a hely szelleméből, adottságaiból előnyt tudnak kovácsolni - szuburbia, egyediség: bor - azonban ezek száma kevés.

A ma, de inkább a jövő falvának a múltban sikeres karaktereit kellene újra visszahozni egy egységes, és mindenképpen ösztársadalmi szinten támogatott folyamat mentén.

A társadalmunk folyamatosan változó értékrenddel ma már elért egy olyan szintet ahol a környezete újra fontos kezd lenni, habár ezt a folyamatot a gazdasági nehézségek lassítják.

Véleményem szerint a falunak újra egy öko(logikus) gondolkodást kellene a legnagyobb értékének tartania amire egy város nem képes így a várossal szemben, az ott élő társadalom mely egyre inkább foglalkozik a környezet barát, „földbarát” értékrenddel, politikával és az ahhoz szorosan kapcsolódó építészeti lehetőségekkel több esetben a falut választaná.

A falu így újrászervezhető mind társadalmát, mind gazdaságát, így az építészeti megújulása is megtörténhet.

Ehhez a megfelelő utat nem kell kitalálni, csak fel kell idézni!

////
[01]-A „múlt” ebben az esetben a falu összetett, sikeres gazdálkodását, társadalmi rendszerét és tudatos építészeti formálását takarja.

Szociális
bérlakásból
kevés van, és
nem egyszer
túl magas is
a lakbéré,
amiért éppen a
rászorultak nem
tudják igénybe
venni.
Ezzel párhuzam-
osan sok
estben üresen
álló ingatla-
nokai találunk
melyek telje-
sen lelakottak
vagy
fentartásuk
költséges len-
ne.

180
VIII.

ÓCSA, SZOCIÁLIS BÉRLAKÁS- EGYÜTTES BÉEPÍTÉSI ÉS KÖRNYEZETALAKÍTÁSI JAVASLATA

2011.szeptember
országos ötletpályázat

vezető tervező:
dr rohoska csaba

be nem adott pályamunka
bemutatása

cím:

FELADAT, BEMUTATÁSA

Magyarország a XX. század elején megfontolatlan politikai lépéseinek és a 2008-ban bekövetkezett globális gazdasági válság hatására nehéz anyagi helyzetbe került melyet nemcsak az ország gazdasága, hanem az állampolgárok is megéreznek. Az 1990-es évek végén elkezdett egy építési boom a befektetői oldalon, melynek több szakasza volt. 1995 körül irodaházak, ezt követve 2000 körül bevásárlóközpontok, majd következett az utolsó szakasz a 2005-ös lakópark építési láz. Ezek a beruházások kivétel nélkül hitellel történtek, és befektetési szándékkal készültek, gyakran silány minőséggel, nem figyelembe véve a piac igényeit. Ezzel párhuzamosan a magánbefektetői oldal is erősen alakította a piacot.

A tervpályázat célja, hogy a kormány Ócsára tervezett szociális családiház-építési programjához magas szintű településrendezési és építészeti háttérrel biztosítson, legyen esély arra, hogy a tervezett beruházás végeredménye egy mintatékű lakó együttes legyen.

„Korunk építészetének fő feladata szociális jellegű. A lakáskérdés korszerű megoldása, a perifériára szorult emberek kiszolgáltatottsága, az infrastrukturális hiányosságok, illetve az ezzel együtt járó súlyos települési (társadalmi) feszültségek feloldása összefogást sürget. A szolidaritás erősíti a magukra maradt társadalmi rétegek életbemaradásának lehetőségeit, javítja a társadalom önértékelését.” [01]

[01]-MÉK vonatkozó ajánlása alapján készített ötletpályázati dokumentáció, részlet

Szociális
bérlakásból
kevés van, és
nem egyszer
tulajdossá is
a lakóköz-
ségi érdeke-
amiért éppen a
részorvosok nem
tudják igénybe
venni.
Ezzel párhuzam-
osan sok
esetben üresen
álló ingatla-
nokai találunk
melyek telje-
sen lelakítottak
vagy
fenntartásuk
költséges len-
né.
Képen az
elmúlt
évek
legjobb
sikeres
épületei
Kis Péteről
Budapestien

182
VIII.

„Magyarországon az utóbbi 20 évben nagyon kevés szociális bérlakás épült, s általában is elmondható, hogy az ország bérlakás-állománya (s ezen belül a szociális bérlakások száma) Európa többi országához viszonyítva rendkívül alacsony. Ezzel szemben a kutatások azt mutatják, hogy a családok élethelyzete alapján nagy igény jelentkezik a szociális bérlakásokra, melyek optimális mértéke az összlakásszám mintegy 8 %-a (jelenleg kb. 4 %). A szociális bérlakások számának növelése elsősorban az üresen álló magántulajdonú lakások megvásárlásával, az önkormányzati bérlakások szociális bérlakásként való hasznosításával, ill. új lakások építésével történhet. Ez utóbbiak száma a jelenlegi gazdasági környezetben csak erősen korlátozott lehet, építészeti és társadalmi hatása azonban jelentős. A tapasztalatok azt mutatják, hogy más országok új (szociális) bérlakás-együttesei mindig fontos társadalmi vitát generáltak, s azok eredményei beépültek a következő hasonló funkciójú beruházásba, melyek így nemcsak értékes településfejlesztési és építészeti folyamatot alkotnak, hanem pontosan mutatják az adott kor közgondolkodását, jövőképét.

Az ócsai beruházás egy ilyen folyamat eleme (kezdeté) lehet, így különös jelentőséggel bír. Az utóbbi évtizedekben megvalósult magyarországi példák szinte kizárólag főbb szinten vannak országok, ahol elvileg bárki számára elérhetőek a szociális lakások. Jelen esetben a szociális lakások azok számára épülnek, akik nagy részben önhibájukon kívül rászorultakká váltak, és lakhatásuk más módon nem képzelhető el. Ez azt jelenti, hogy nem univerzális rendszerről van szó, melyben mindenki igényelhet szociális lakást, nem is célzott rendszerről, ahol egy adott jövedelem alatt lehet igényelni, hanem reziduális rendszerről, ahol csak a legkiszolgáltatottabbak kaphatnak szociális bérlakást.

A Magyar Köztársaság Kormánya komplex programot hirdetett a hazai lakáshelyzet javítására, ezen belül a szociális bérlakás-építés megvalósítására. Ennek első lépéseként állami földterületen, Ócsa település mellett szociális bérlakások kerülnek kialakításra. Ezek első lakói a Kormány szándéka szerint azok a devizahitelezés során bajba került családok lehetnek, akik helyzetük tarthatatlanná válása so-

rán várhatólag tavasszal és 2012 nyarán elveszítik lakásaikat és vállalják a bérlakásokhoz jutás feltételeit.

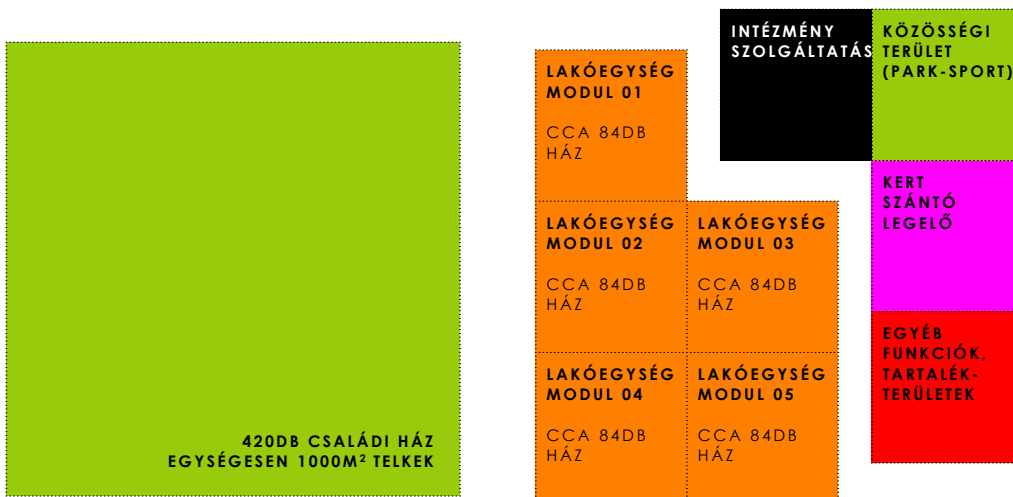
A tervezési feladat ezen szociális bérlakások optimális telepítése az alábbiakban részletezett tervezési program szerint. A terveknek nemcsak az adott feladat településrendezési és építészeti megoldása során kell életminőségi, településfejlesztési, tájépítészeti, építészeti, megvalósíthatósági, fenntarthatósági, környezetgazdálkodási és (település)gazdasági értékeket felmutatniuk, de ezen túl is kell kutatniuk olyan új lehetőségek után, amelyek a szervezett szociális bérlakásépítés során új, mintaszzerű megoldásokat vetnek fel a XXI. század környezettudatos építészeti építése illetve környezet- és ingatlangazdálkodása területén.

A tervezési kiírásban ezért az autonóm településmodell elemei hangsúlyozottan kerültek megadásra. A beruházás célja a szociális bérlakások környezetterhelésének alacsony szinten tartása, a település(rész) és épület szintű autonóm működtetés elemeinek minél nagyobb mérvű felhasználása. A devizahitelezés során ellehetetlenülő helyzetbe került családoknak sürgős segítségre van szükségük. Ezért az első 80 lakás telepszerű beépítését a projektet felügyelő Belügyminisztérium saját hatáskörben megtervezte. A kivitelezésnek tavasszal el kell készülnie, így az adott területre kiadott telekalakítási tervet a Pályázónak adottságként kell kezelnie. A jelen tervezési feladat tehát a fentiekben túli 420 telek- és lakásegységre terjed ki, ennek beépítési terveit kell elkészíteni úgy, hogy a Pályázó minél részletesebben mutassa be az itt elképzelhető életformát: a bérlőknek a lakásukhoz, a telkükön való gazdálkodáshoz, szomszédaikhoz, a lakóközösség(ek) hez, természeti környezetükhöz való viszonyát egy autonóm, fenntartható és környezettudatos életmód és életstílus kialakítását, illetve ezek építészeti és települési környezetét.”

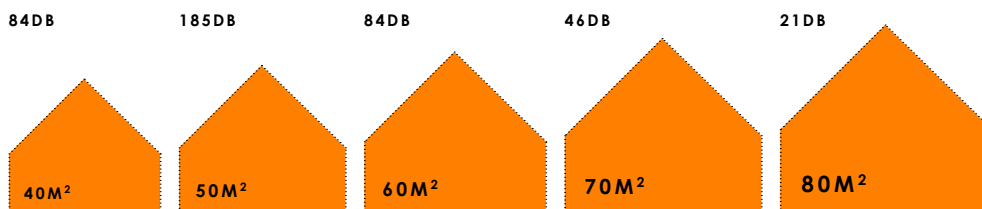
[01]

////////////////////////////////////
 [01]-MÉK vonatkozó ajánlása alapján készített ötletpályázati dokumentáció, részlet

TERVEZÉSI PROGRAM

TERVEZENDŐ ÉPÜLETEK
420DB

KOMPLEX FELADATOK

TELEPÜLÉS-SZERKEZETI ELVÁRÁSOK	FUNKCIÓ-NÁLISAN JÓL MŰKÖDŐ SZERKEZET	SZOMSZÉDSÁGI KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSE	ÉPÍTÉSZE-TILEG IZGALMAS, ÉLHETŐ, ÉRDEKES TEREK	KÖZTERÜLETEK, PARKOK KIALAKÍTÁSA, IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE	
TERÜLET-GAZDÁLKODÁS	GAZDASÁGOS TERÜLET-FELHASZNÁLÁS	BŐVÍTÉSEK, TARTALÉK-TERÜLETEK MEGTERVEZÉSE			
FENNTART. HATÓSÁG	ÉLETMÓD-MEZŐGAZDASÁGI ÉLETVITEL	MEGÚJULÓ ENERGIA-FORRÁSOK HASZNÁLATA	MEGÚJULÓ ENERGIA-FORRÁSOK HASZNÁLATA	KÖZÖSSÉGI MUNKA-VÉGZÉS	MINIMÁLIS KÖZÜZEMI DÍJAK
TÁRSADALOM	ÚJ ÉLETMÓD TÁMOGATÁSA	KÖZÖSSÉGI KAPCSOLATOK ELŐSEGÍTÉSE			

Az ilyen komplex feladatok megértését sematikus ábrák alkalmazásával oldhatjuk meg.

„Mivel a Kormány kiemelt feladatának tekinti a szociális lakásigények kielégítését, ezért a beruházás kiemelt státuszt kapott. A lakhatás mielőbbi megoldása miatt alakult ki a szoros tervezési és kivitelezési határidő. Természeti illetve ipari katasztrófa után már sikerült gyorsan cselekedve lakásokhoz juttatni rászoruló családokat a beregi és Felsőzsolca környéki árvíz idején, illetve Devacseren, Kolontáron. A bedőlt devizahitelek okán történő bérlakáshoz juttatás más természetű, de az érintettek számára éppúgy fájdalmas társadalmi szükséghelyzetet teremtett. Ebben a helyzetben kéri a Magyar Kormány és a Belügyminisztérium a Magyar Építészek Kamarájának közvetítésével a hazai építész-társadalom segítségét ezen – és az ezt követő - pályázatokon való részvétellel, a rászorultakon segítő, építészeti értékű, megvalósítható és autonóm módon, gazdaságosan fenntartható épített környezet kialakításának terveivel..”

[01]

HELYSZÍN
ADOTTSÁGAI [02]

A Kormány Szociális Családiház-építési Program megvalósításáról döntött a bedőlt devizahitelesek megsegítésének egyik lehetőségeként. Ennek megvalósításához Budapest környezetében olyan területet keresett, amely állami tulajdonú és ahol az építés jogi feltételei – összhangban a terület- és településrendezési tervek által meghatározott keretekkel – biztosíthatók.

A tervezett lakóterület a Budapesti Agglomerációban, Ócsa Város közigazgatási területén, Budapest közigazgatási területétől 12 km, a belvárostól 25 km távolságra az M5 autópálya Ócsa-Üllő csomópontjánál, mely ócsai településrész földrajzi neve Alsópatak.

Ócsa Város közigazgatási területén rendelkezésre áll egy kb. 234 ha nagyságú állami tulajdonú terület az M5 autópálya mellett a város központi belterületétől mintegy 3 km, vasútállomásától kb. 4 km, városközpontjától kb. 5 km távolságra, amelyet a hatályos Településszerkezeti terv távlati kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területként irányoz elő egy nagyobb tervezett gazdasági terület részeként.

Meg kell jegyezni, hogy egy-két évtizede ez a terület tartalék lakó-, vegyes és gazdasági területként volt előirányozva a hatályos tervekben, mivel felmerült az Állatorvosi Egyetem kitelepülésének szándéka, amit a közeli egyetemi létesítmények (pl. állatkórház) is indokoltak. Ez az elképzelés azonban az utóbbi években lekerült a napirendről, de a hatályos tervek az egész beépítésre szánt területet továbbra is fenntartották gazdasági területként arra számítva, hogy Budapest vonzáskörzetében autópálya kapcsolattal rendelkező állami területként egy – akár a kecskeméti Mercedes-gyárhoz hasonló nagyságrendű – beruházás helyszínévé is válhatna kiegészülve a környező magántulajdonú területekkel. Ócsa és környező települések számára ugyanis fontos a munkahelyteremtő beruházások megvalósulása. A kormányhatározat alapján a terület állami tulajdonú részen lakóterület létesül, a környező területek gazdasági övezeti besorolása azonban fenntartja a lehetőséget, hogy ehhez kapcsolódóan **munkahelyek is létesüljenek.**

////////////////////////////////////
[01]-MÉK vonatkozó ajánlása alapján készített ötletpályázati dokumentáció, részlet

[02]-Urbanitás Kft. tanulmányterve alapján, szerzők: Berényi Mária és Kertész Beáta Borbála

Hageneiland
lakópark
Ypenburgban
MVRDV
építészeti
iroda

KORTÁRS
EUROPÁI
PÉLDA

Hageneiland lakópark Ypenburgban
MVRDV

A terv a tradicionális holland lakás-
építészet viszi tovább erős hozzá-
adott gondolatokkal. Kísérletet tesz
arra hogy a sok akadály, építési
szabvány és korlátozás mellett ho-
gyan lehet létrehozni élhető, egyedi
karakterű épületeket egy csoportos
beépítést.

Hageneiland egy 119 lakásos la-
kópark a Hága melletti Ypenburg
külvárosában tudatosan kertes kö-
rülmények között élni akaró társa-
dalmának. Az fontos, közösségi
felületként megjelenő folyó partját
közelsége ellenére nem a házakhoz
használták fel, a területet üresen
hagyták, a strand így mindenki szá-
mára elérhető, használható marad.

Autók nem mehetnek be a terület-
re. Az egy-, négy- és nyolclakásos
házak között szokásos beton vagy
kőburkolású utcák helyett fa és mur-
va ösvények vannak. A szűk telkek
ellenére tervezési szempont volt,
hogy minden háznak nagyméretű
kertje legyen. Mivel a házak rendkí-
vül egyformák, a személyre-szabás
a burkolóanyagok széles választéká-
ban jelent meg. Nem arról van szó,
hogy az egyik ház kékre lett festve,
a másik pedig zöldre. A tetőfedő
cserepek folytatódnak a falakon.
Burkolóanyagok széles használatával
(alumínium, fa, kerámia, műanyag)
minden házat más skatulyába dug-
tak.

Az építésziroda mottója: minél több
variációt létrehozni a függőleges-
merőleges rendszerben. Az állami
lakásépítési törvény kikapuit is
figyelembe véve, a MVRDV szokat-
lanul ambiciózusan szeretné bebi-
zonyítani, hogy a lakótelep nem
feltétlenül monoton.

ELŐNYÖK

Innovatív hozzáállás a külvárosi vá-
rostervezésben;

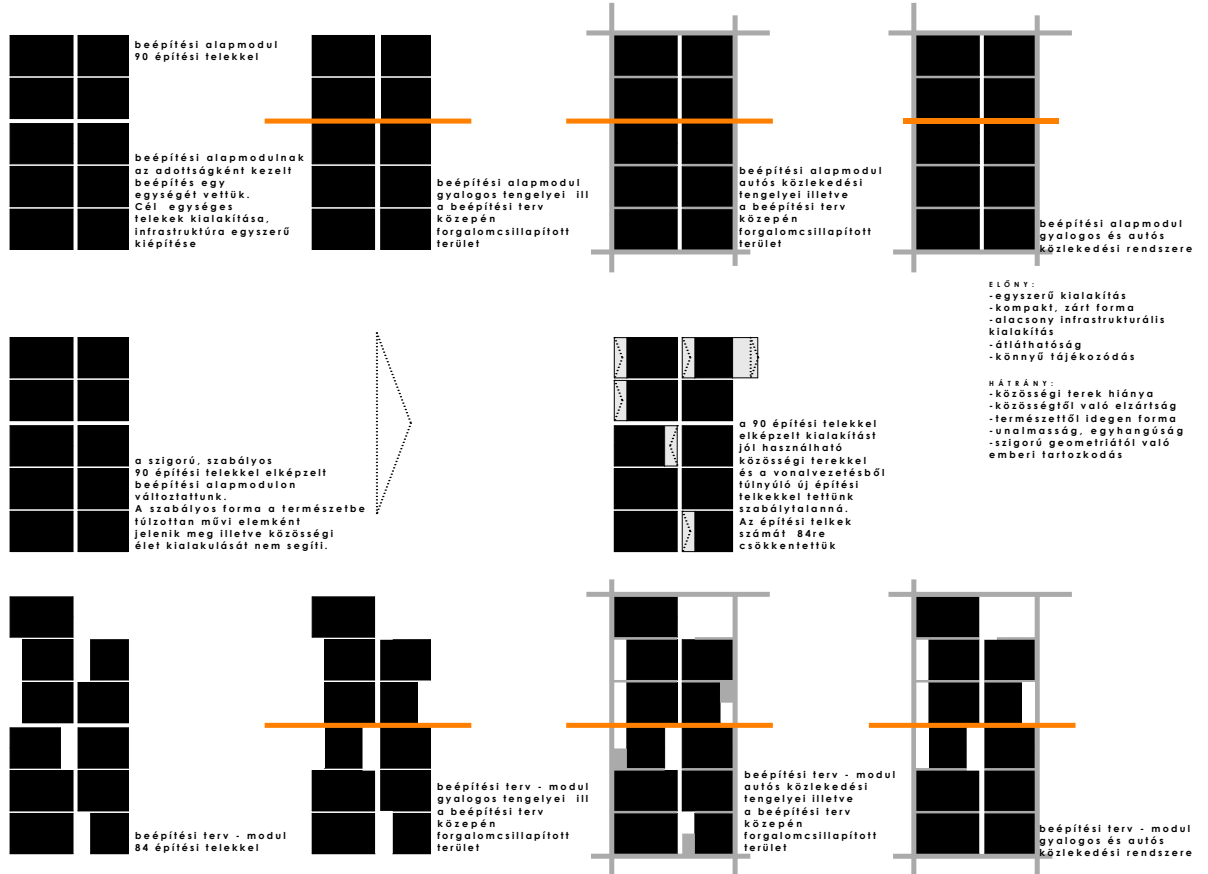
Lakóparkok továbbgondolása;

Eredeti, individuális épületburkolási
megoldások.

[01]-Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

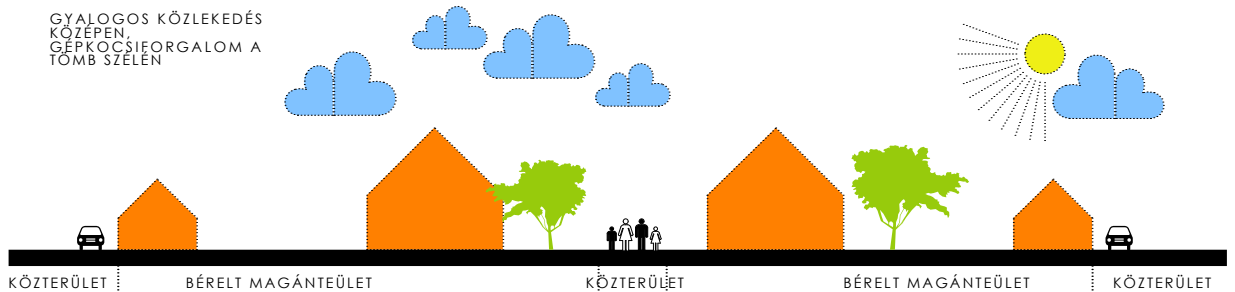
TELEKALKITÁS

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ

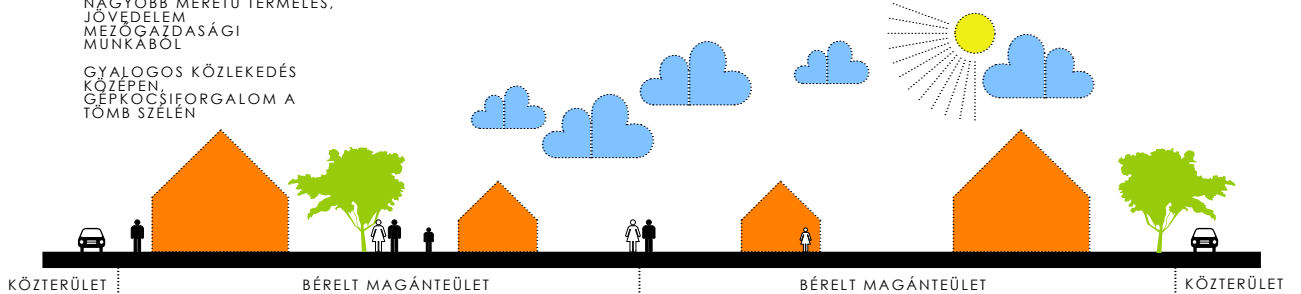
A LAKÓHÁZAK KÖZÉPEN SŰRŰSÖDNEK KISEBB MÉRETŰ TERMELES, JÖVEDELEM NEM MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁBÓL

GYALOGOS KÖZLEKEDÉS KÖZÉPEN, GÉPKOCSIFORGALOM A TÖMB SZELÉN

A LAKÓHÁZAK A TÖMB SZELÉN SŰRŰSÖDNEK NAGYOBB MÉRETŰ TERMELES, JÖVEDELEM NEM MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁBÓL

GYALOGOS KÖZLEKEDÉS KÖZÉPEN, GÉPKOCSIFORGALOM A TÖMB SZELÉN

a lakóegység alapjázi és területi működésének koncepcióterve

TERVEZÉSI
KONCEPCIÓ
KIBONTÁSA

TERMÉSZETES KÖRNYEZET - TELEPÜLÉS-
RÉSZ - LAKÓEGYSÉG - TÖMB - TELEK -
HÁZ KÖZELÍTÉSSEL

TERMÉSZETES KÖRNYEZET

A feladat egy építészeti érték, megvalósítható és autonóm módon, gazdaságosan fenntartható épített környezet.

A területi adottságok, korlátok nem voltak jelentősek. A tervezést egy előre kijelölt, lakóterület céljára felhasználható területen lehetett megoldani. A téglalap formájú területet, mely kiterjedését nézve közel sík. Egyetlen egy kapcsolódási pont délről volt a bekötő út és az első ütem már megtervezett blokkja, így a területet szinte szabadon lehetett kezelni.

TELEPÜLÉS-RÉS Z

A koncepciónk a kért 420 darab építési telek kijelölését öt településrész egységgel oldotta meg. Ilyen nagy léptékű fejlesztés során fontos az emberek kisebb közösségbe tömörítése hogy új környezetbe kerülve azt ott létrejött társadalom tagjai kezdetekben kisebb területen megismerhessék egymást, hatással lehessenek egymásra, majd egy nagyobb közösség részei legyenek.

LAKÓEGYSÉG

Az öt elkülönített, de mégis egy központból kiinduló egységeknek külön "központot", kezdetben egyszerű kialakítású közösségi felületet képzelünk ahol a közösségi érintkezés biztosítva van.

TÖMB

Az öt lakóegységen belül, a minél erősebb kapcsolódás végett a tömböket egy közös "telekként" képzeljük, egy nagy, telepszerű beépítésként, több különálló házzal. Így tömbön belül kerítés leválasztást, lekerítést nem javasoltunk. A tömböket – minimum 6 maximum 14 építési telek – egy a lakóegység közepén végigfutó gyalogos felülettel kötnénk egymáshoz, erősítve a közösségi érintkezést. A gépkocsiforgalom erre a gyalogos felületre merőlegesen lett kialakítva, szétválasztott gyalogos és autós forgalommal operálva.

Az tömbök elrendezésénél egy szabálytalanabb formára törekedtünk, ahol a kezdeti parkosított belső illetve művelés alá vonható területeket a későbbiekben a lakosság életét, a település élhetőségét segítő funkciók kerülnének.

TELEK

A telkek 20*50 vagy 25*40m kialakítással érik el az egységesen előírt 1000 m²-es területet.

Hosszanti telkeket egy intenzívebb kertgazdálkodásra, míg a szélesebb telkeket inkább önellátó termelésre terveztük. Előbbi családi házas kialakítása, utóbbi, eltérve a pályázattól, azonnal ikres beépítési formával.

HÁZ

A telkekre javasolt épületméreteket tovább gondoltuk. Ezeket mint egy kiinduló állapotnak tekintettük, ahol fontos előre megtervezni a jövőbeni bővítések lehetőségét.

Az ötféle lakóegységet tudatosan, annak közösségi életet mozgó hatásai alapján telepítettük.

A lakóegységek központjába és a településrész központ irányába terveztük az 50 m²-es családi házak telkeit, a 80 m és 70 m²-es telkekkel közösen. Utóbbi kettő - méretüknél fogva - nagyobb családoknak lesznek kiadva, akik a társadalmi érintkezés, nagyságuk miatt, aktívabb részesei lehetnek. Az előbbi, az 50 m²-es egység, mivel ez volt a legnagyobb számban megadva (185 db), ennek bővítésének lehetőségét vizsgáltuk településközponti szerep betöltéséhez.

Javaslatunk abból áll, hogy ezeket az 50 m²-es családi házzal épített telkeket úgy helyeztük el a telteken, hogy azok bővítése ikerházzá, majd a telkek végén található garázsépületek, könnyen átalakíthatóak legyenek olyan csoportos beépítésre, mely egy tényleges településközpont belső terét adja, jelentős közösségi funkciókkal – mosókonyha, tárolók, játékelületek.

„Az ötféle lakóegységet tudatosan, annak közösségi életet mozgó hatásai alapján telepítettük,,

**SZERKEZETI TERV
JELMAGYARÁZATA**

- LAKÓTERÜLET -FALUSIAS
- LAKÓTERÜLET -KERTVÁROSIS
- KÖZLEKEDÉSI TERÜLET
- KÜLÖNLEGES TERÜLET
- ZÖLDTERÜLET
- VÉDELMI ERDŐ TERÜLET
- GAZDASÁGI ERDŐ TERÜLET
- MEZŐGAZDASÁGI
KERTES TERÜLET
- MEZŐGAZDASÁGI
SZANTÓ TERÜLET
- MEZŐGAZDASÁGI
LEGELO TERÜLET

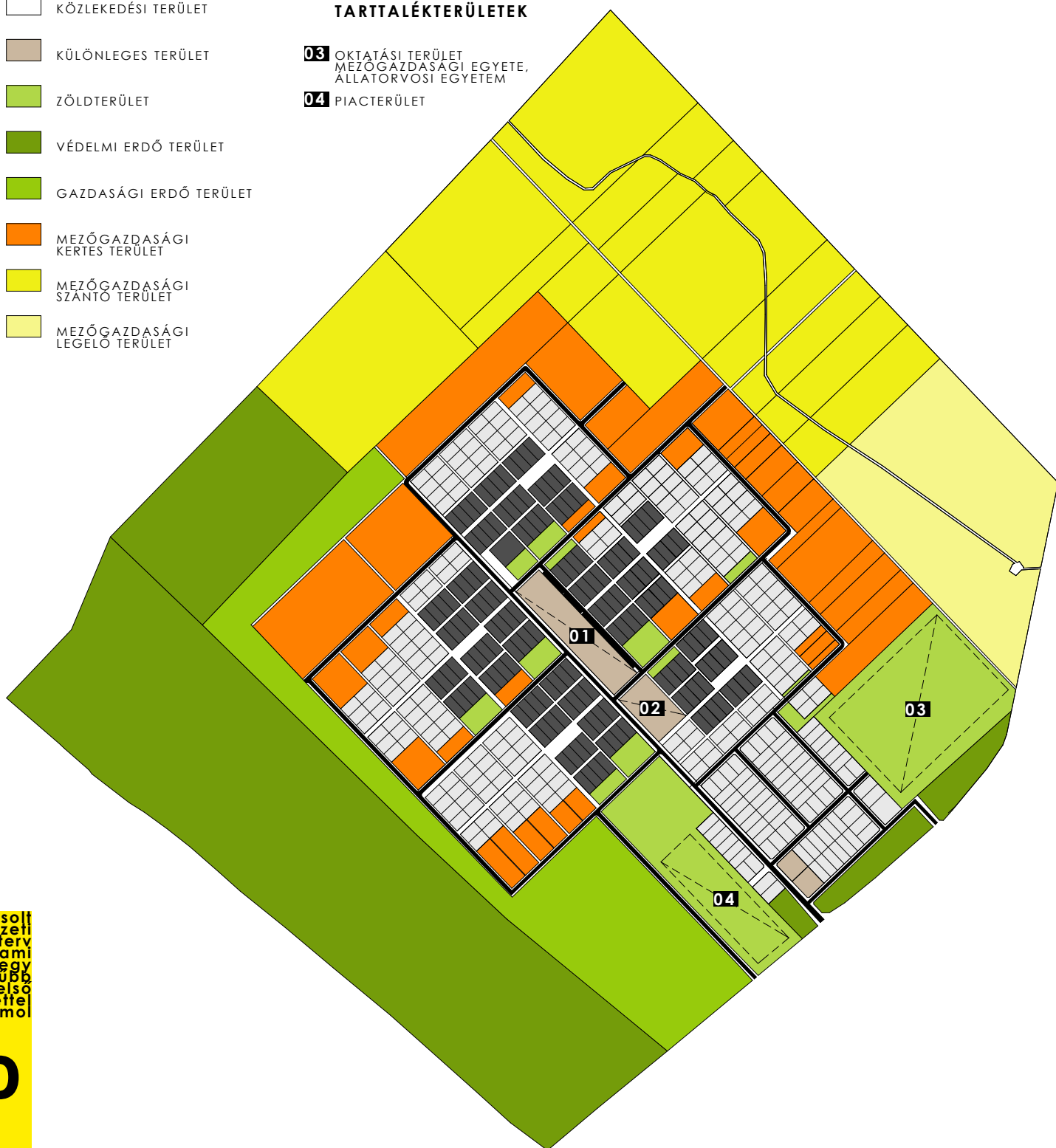
01 INTÉZMÉNYTERÜLET

02 KERESKEDELMITERÜLET

TARTALÉKTERÜLETEK

03 OKTATÁSI TERÜLET
MEZŐGAZDASÁGI EGYETE,
ÁLLATORVOSI EGYETEM

04 PIACTERÜLET

a javasolt
szerkezeti
terv
ami
egy
sűrűbb
belső
területtel
számol

SZERKEZETI TERV

A településrész központjában különleges - intézményterület - és zöldterületeket jelöltünk ki. A település összes szolgáltatása itt egy területen koncentrálódna, előre megtervezett tartalékterületekkel melyek a kezdetekben rekreációs és gazdasági - kertés művelés - tevékenységekre használhatóak, viszont a településrész bővülése során új közösségi funkciók telepíthetők ide.

Ezt veszi "körbe" az 5+1 lakásegység melyeket ütemezve a közösségi területekkel együtt célszerű építeni. Itt a kezdeti fázisban összefüggő homogén falusias lakózóna alakul ki, különböző, szerkezeti terven ábrázolt előre tervezhető sűrűsödési pontokkal - mivel az állam lesz a terület fenntartója a házakat a család nagysága szerint lehet igényelni, nagy család nagy ház, nagyobb közösségi élet!
A későbbi sűrűsödés lehetőségeinek területét kertvárosias zónába soroltuk.

A lakásegységeket - körülbelül 84 építési telekkel és hasonló arányú lakásszámmal a kiirt méretekkel - a közlekedési területek választják el egymástól. Egyszerű infrastruktúra kialakítását céloztuk meg a telkek könnyű megközelítésével.

A lakóegységet szilárd burkolatú utakon, míg azok belső tömbjében szórt burkolatú felületen lehet megközelíteni

A lakóterület céljára nem használható területen általános mezőgazdasági területet - szántót és legelőt - terveztünk. A nyugati oldalról határos meglévő védelmi erdő területét bővítjük gazdasági erdővel.

A területen további tartalékterületeket hagytunk. A településrész központ területén ezeket ideiglenesen mezőgazdasági kertés és zöldterületként használjuk, míg a bekötő út mentén, az előre megtervezett beépítés keleti és nyugati oldalán intézményi területeket jelöltünk ki.

Nyugatra, az autópályához közelebb egy olyan közösségi, későbbi platform kerülhet mely piac jelleggel működhet és Pest számára lehet egy zöldség és gyümölcsstermelő árucserre felülete.

Északra, az általános mezőgazdasági terület közelébe az eredetileg ide tervezett Állatorvosi Egyetem gondolatából kiindulva, egy olyan kisebb tudásközpont, kutató centrum mely az új lakókkal együttműködve - eszköz, ismeretek átadása - megfelelő tudáscentrum lenne az ide költöző, főleg városi emberek számára akik a gazdaság ezen ágát nem ismerik..

"A településrész központjában különleges - intézményterület - és zöldterületeket jelöltünk ki. A település összes szolgáltatása itt egy területen koncentrálódna, előre megtervezett tartalékterületekkel melyek a kezdetekben rekreációs és gazdasági - kertés művelés - tevékenységekre használhatóak, viszont a településrész bővülése során új közösségi funkciók telepíthetők ide."

**EGY MODUL.
LAKÓEGYSÉG
BÉÉPÍTÉSE**

**BELŐ
TÉRÜLETEK
IKERHÁZASAN
KIALAKÍTVA,
ÜTEM02**

KÖZÖS
VAGY
EGYÉNI HASZNÁLATRA
BÉRELHETŐ
TÉRÜLET

ÖNÁLLÓ BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK: 40M², 60M²

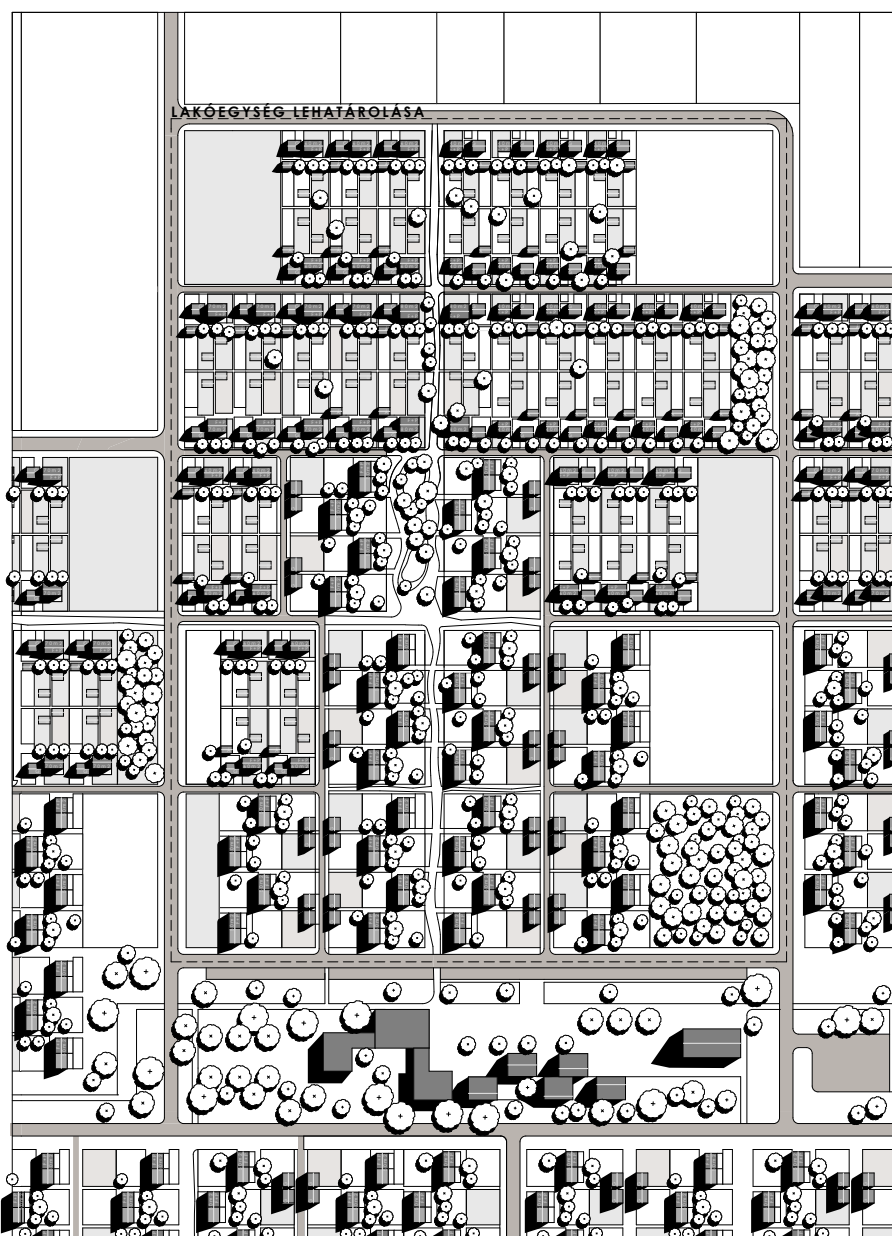
ÖNÁLLÓ BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK:
BELÜLRŐL KIFELE
CSÖKKENŐ MÉRETTTEL:
40M², 60M², 70M², 80M²

ÖNÁLLÓ BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK:
BELÜLRŐL KIFELE
CSÖKKENŐ MÉRETTTEL:
40M², 60M², 70M², 80M²

ÖNÁLLÓ
ÉS IKRES BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK: 50M²

A PÁLYÁZAT
KÍRÁSÁNAK
MEGFELELŐEN
50M²-ES
LAKÁSOKAT
ALKALMAZTUNK KI
DE DUPLA SZÁMBAN
MÉG MUTATVA
A BELSŐ TERÜLETEK
SŰRÍTÉSÉNEK
LEHETŐSÉGÉT
2.ÜTEM

AZ ÖT EGYSÉG
ALTAL KÖZBEZÁRT
BELSŐ INTÉZMÉNY-,
SZOLGÁLTATÓ- ÉS
TARTALÉKTÉRÜLETTEL

KÖRNYEZETALAKÍTÁSI TERV

A lakóegységek központját tervezzük rövidtávon besűríteni, egy élőfunkcióval megtöltött – játszófelület, pihenőfelület, mobil építészeti eszközök-teret képeltünk ide.

A kezdeti lépésben az 50 m²-es telkeket - 20*50 m, a többi telek 25*40 m-es méretűek- szimplán egy házzal, a telek végén garázssal alakítjuk ki. A későbbiekben az épület ikerházzá, a garázs pedig emeleti egységgel, a földszinten garázssal+közösségi funkcióval, az emeleten pedig lakórész-szel egészülne ki, sűrítve, csoportos beépítés felé alakítva át a tömböket.

A terület ezen részén olyan lakókat, életformát képeltünk el, ahol kisebb háztáji termelés folyna, állattartás nélkül. Jellemzően azoknak a családoknak szántuk ezt a megoldást, akiknek a munkahelyük Pesten belül megoldott, csak a devizahitel miatt kellett elhagyniuk lakhelyüket. A később kisebb területen is megoldható a közös zöldség és gyümölcsstermelés, mely inkább csak saját fogyasztást fedezné.

„A lakóegységek központját tervezzük rövidtávon besűríteni, egy élőfunkcióval megtöltött – játszófelület, pihenőfelület, mobil építészeti eszközök-teret képeltünk ide.”

**NÉGY
SZOMSZÉDOS
TÖMB
BEMUTATÁSA**

**BELŐ
TÉRÜLETEK
IKERHÁZASAN
KIALAKITVA,
ÜTEM02**

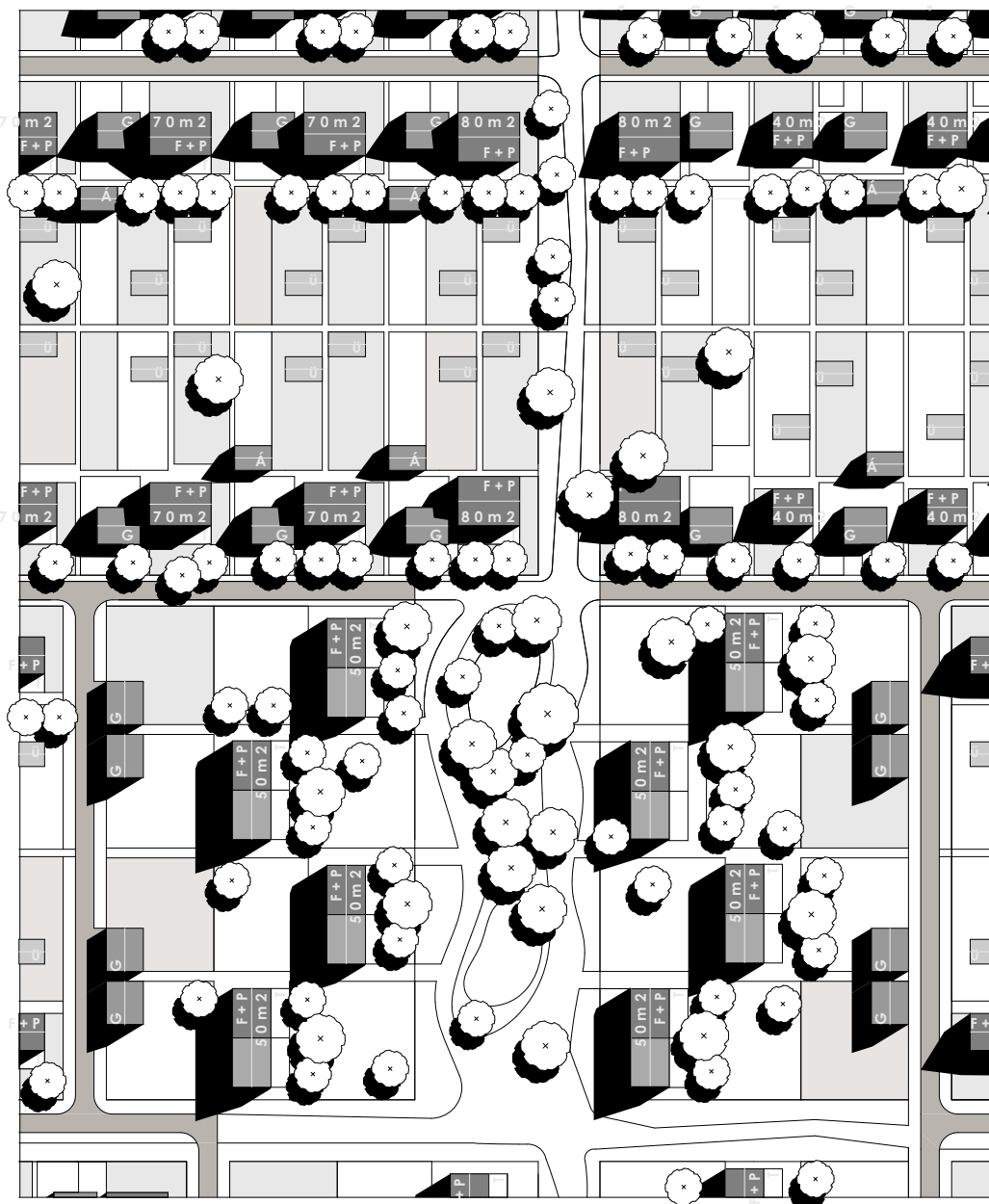
A TÖMBÖT
LEHATÁROLO
ÚTRÓL KIALAKÍTOTT
BEKÖTŐUT AMIK
AZ ÖSSZES
TELKEK MEGKÖZELÍ-
TETŐSÉGÉT
SZOLGÁLJÁK

ÖNÁLLÓ BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK:
BÉLÜLRŐL KIFELÉ
CSÖKKENŐ MÉRETTTEL:
40M², 60M², 70M², 80M²

IKRES BEÉPÍTÉSŰ
TELKEK
LAKÁSOK:50M²

A PÁLYÁZAT
KIÍRÁSÁNAK
MEGFELELŐEN
50M² -ES
LAKÁSOKAT
ALAKÍTOTTUNK KI
DE DUPLA SZÁMBAN
MEGMUTATVA
A BELSŐ TERÜLETEK
SŰRÍTÉSÉNEK
LEHETŐSÉGÉT
2.ÜTEM

A LAKÓEGYSÉG
KÖZÉPÉN,
EGY TÖMB
HATRAHÚZÁSÁVAL
TERESEDÉST
HOZTUNK
LÉTRE -KÖZÖSSÉGI
ÉRINTKEZÉSHÉZ - AHOL
KÉT EGYMÁSRA
MÉRŐLEGES
GYALOGSTENGELY
TALÁLKOZIK.

A központ közelébe telepítettük közvetlenül a 80-70 m²-es, ettől kicsit messzebb a 60-40 m²-es lakással bíró telkeket is, előbbiek nagy, utóbbiakat kisebb családoknak ajánlva, akik ténylegesen itt élnének és dolgoznának. Számukra lehetőséget biztosítunk a telken belül kisállattartásra, telkenként 2 üvegház kialakítására, illetve a környező területeken a föld megművelésére, állattartásra. A közösségi termőterületeket közösen vagy egyénileg is bérelhetnék az itt élők.

A tömböket csak a tömbhatáron kerítik le, a tömbökön belül a területet mintegy közösségként kezeltük. A telekhatárok mentén közös murvás, kavicsos felvonulási utakat szántunk, így az össze telek közvetetten vagy közvetlenül kapcsolatba kerül a központi gyalogos felülettel, a társadalmi élet színterével. Gépkocsival a telkek mindegyikét meg lehet közelíteni.

A telkeken a házak elhelyezése tudatosan felel meg az ökológikus építési követelményeknek. Az épületeket dél felé - délkelet vagy délnyugat - tájoltuk, ebbe az irányba terasz kialakítással és lombhullató növényzettel, mely árnyékot ad nyáron.

„A telkeken a házak elhelyezése tudatosan felel meg az ökológikus építési követelményeknek. Az épületeket dél felé - délkelet vagy délnyugat - tájoltuk, ebbe az irányba terasz kialakítással és lombhullató növényzettel, mely árnyékot ad nyáron.”

HÁZAK TERVEZETT SŰRÍTÉSE A BELSŐ TERÜLETEKEN

IKRES BEÉPÍTÉSŰ TELKEK
LAKÁSOK:50M²

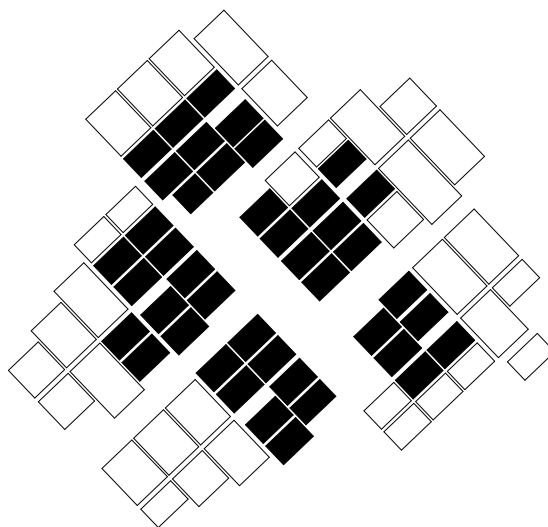
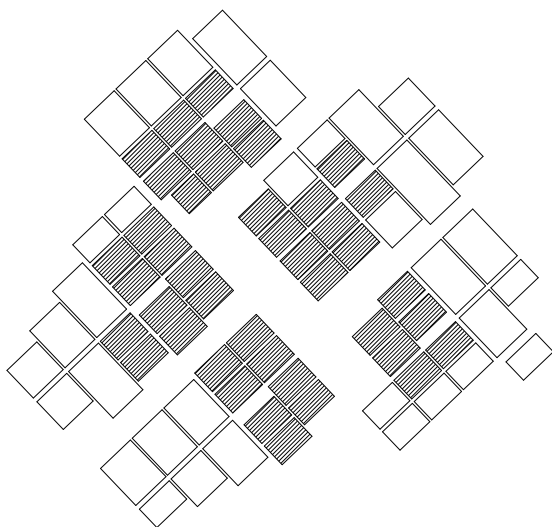
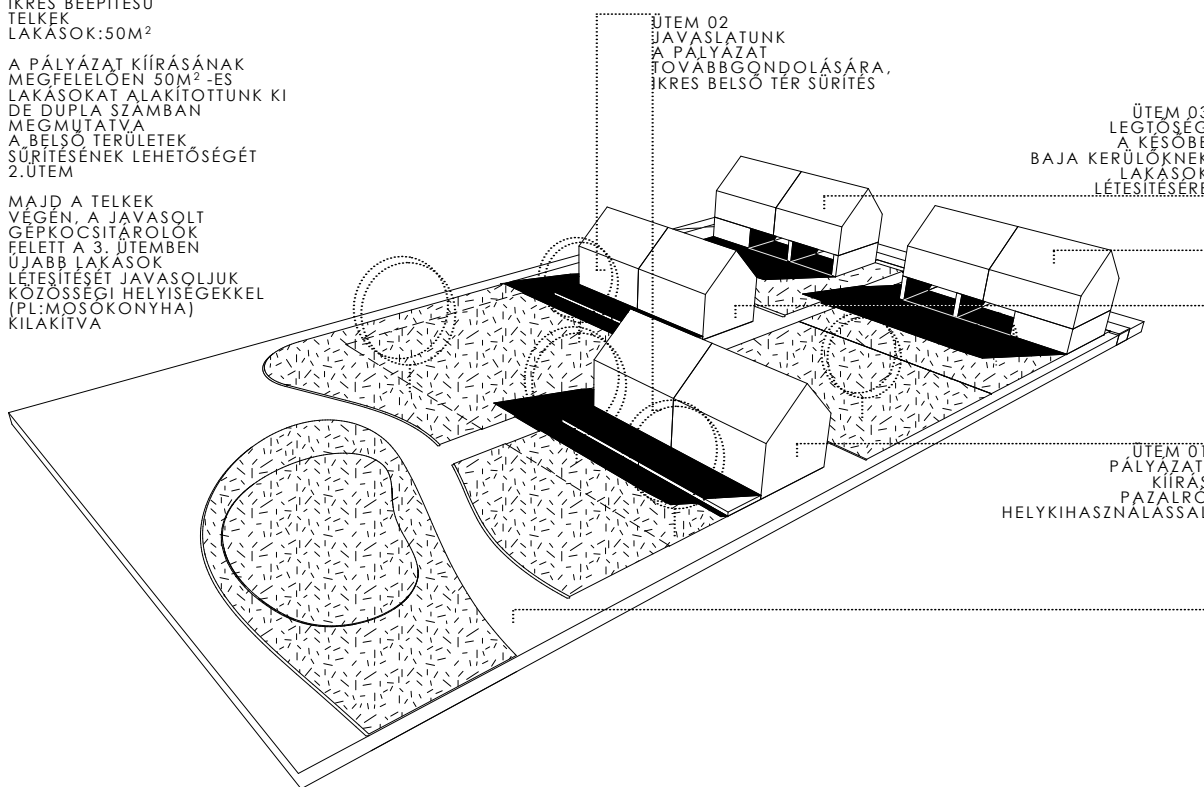
A PÁLYÁZAT KIÍRÁSÁNAK MEGFELELŐEN 50M² -ES LAKÁSOKAT ALAKÍTOTTUNK KI DE DÚPLA SZÁMBAN MEGMŰTATVA A BELSŐ TERÜLETEK SŰRÍTÉSÉNEK LEHETŐSÉGÉT 2.ÜTEM

MAJD A TELKEK VÉGÉN, A JAVASOLT GÉPKOCSITÁROLOK FELETT A 3. ÜTEMBEN ÚJABB LAKÁSOK LÉTESÍTÉSÉT JAVASOLJUK KÖZÖSSÉGI HELYSÉGEKKEL (PL: MOSOKONYHA) KILAKÍTVA

ÜTEM 02
JAVASLATUNK A PÁLYÁZAT TOVÁBBGONDOLÁSÁRA, IKRES BELSŐ TER SŰRÍTÉS

ÜTEM 03
LEGTÖBB A KÉSŐBB BAJA KERÜLOKNEK LAKÁSOK LÉTESÍTÉSÉRE

ÜTEM 01
PÁLYÁZATI KIÍRÁS PAZALRO HELYKIHASZNÁLÁSSAL

ÜTEM 01.
A KÖZÉPSŐ TERÜLETEK SŰRÍTÉSÉT ALAPVETŐ FONTOSSÁGÚNAK TARTJUK AHOL EGY INTENZÍVEBB TÁRSADALMI KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖREKSZÜNK

ÜTEM 02.
A KÖZÉPSŐ TERÜLETEK SŰRÍTÉSÉT JAVASOLTUK 50M² IKERHÁZAS KIALAKÍTÁSSAL, A LKÓKAT KÖZELBB HOZVA EGYMÁSHOZ, EZZEL MEGDUPLÁZZUK AZ 50M²-ES LAKÁSOK SZÁMAT

KÖZPONT

A területnek egy településrész központja és öt lakóegység központja van. A településközpont lenne a közösségi élet valós színtere. Négy tantermes általános iskolát, óvodát, bölcsődét, kereskedelmi egységet, postát, rendelőket, könyvtárat és ökömenikus templomot terveztem ide, a pályázati kiírásnak megfelelően. Az elrendezése és környezete szellős, tudatosan meghagyva a későbbi fejlesztéseknek a helyét.

SÚRÚSÖDÉS:

A gazdaságosságot és fenntarthatóságot a pályázati kiírás családi házas beépítési javaslata nagyon nehezen tudja kielégíteni. Másrészt, társadalmi kapcsolatépítés szempontjából is szerencsésebb egy sűrűbb elhelyezés mind az embereknek, mind a házaknak.

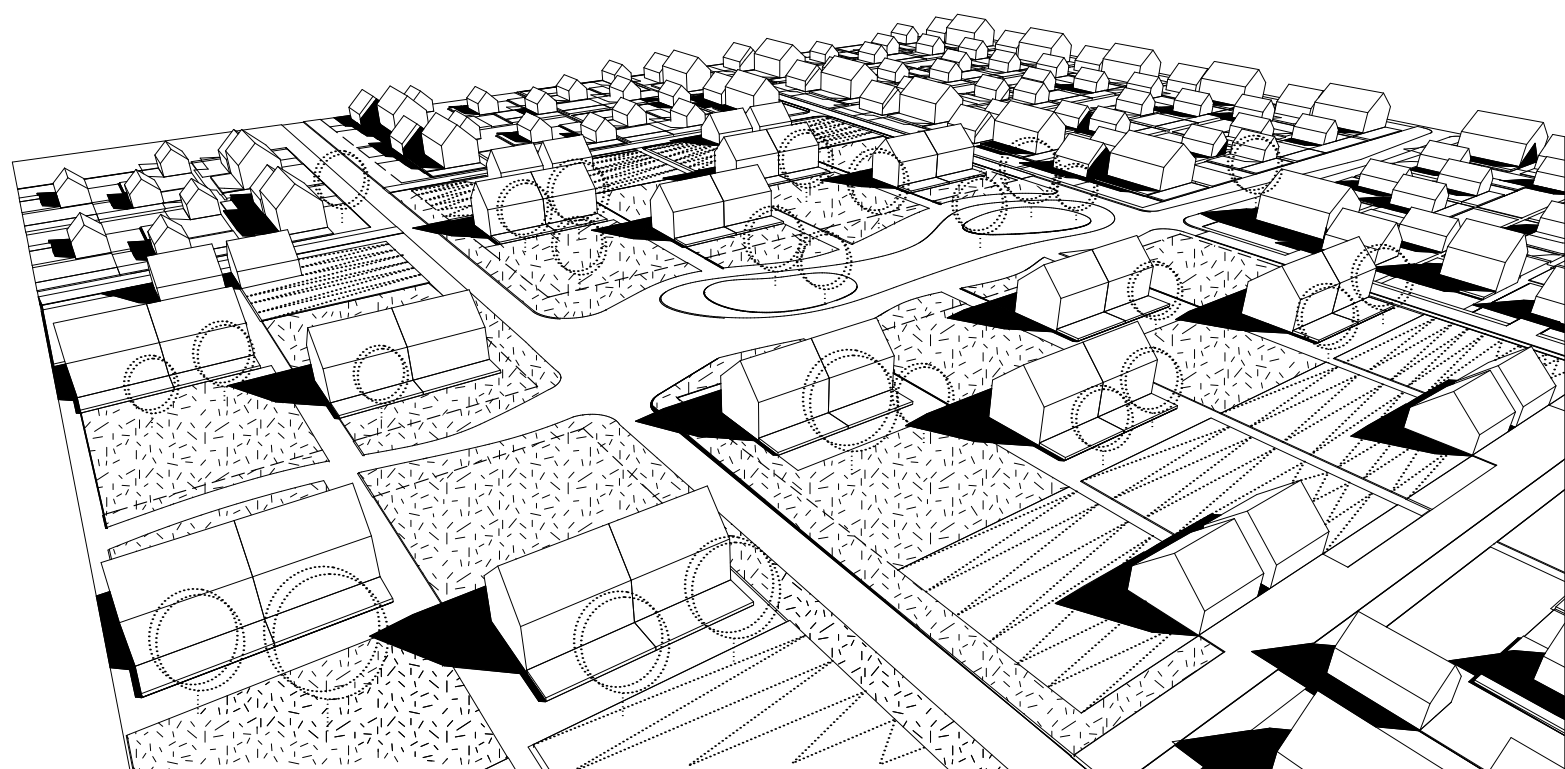
Igy a pályázattal szembe mentünk és a belső területekre ikerházas beépítésű telkeket javasoltunk az 50m²-es családi házak megduplázásával. A telkek egyik végén a lakóházakat, másik végén a garázsokat alakítottuk ki.

Mi azzal számolunk hogy ez a mennyiségű, a pályázati anyagban házsza szám nem lesz elégséges, így a sűrítésünk mindenképpen hasznos. ezt még tovább gondolva a telkek hátsó részén, a garázsok felett is praktikusnak találjuk esetleges új lakások kialakítását.

Míg az emeleten lakások, a földszinten közösségi helyiségeket - mosókonyhát, tárolókat, játszófelületeket - javasoltunk kialakítani.-

„A gazdaságosságot és fenntarthatóságot a pályázati kiírás családi házas beépítési javaslata nagyon nehezen tudja kielégíteni. Másrészt, társadalmi kapcsolatépítés szempontjából is szerencsésebb egy sűrűbb elhelyezés mind az embereknek, mind a házaknak. Így a pályázattal szembe mentünk és a belső területekre ikerházas beépítésű telkeket javasoltunk az 50m²-es családi házak megduplázásával. „

MILYEN
LESZ AZ
ÉLET?

A településen ahogy korábban írtam két alapvető éleformával számolunk.

Az egyik aki Budapesten vagy annak vonzásában dolgozik, azonban lakását elvesztette és az állami védőháló oltalmát kívánja használni. Ő jellemzően csak saját termelésre foglalkozna kertés gazdálkodással, kisebb területet igényelne mint 1000m², így ő sűrűbb, gazdaságos keretek között is tud élni.

A másik, általunk meghatározott éleforma olyan embereket csoportosít akik a területet intenzíven használják kert-, szántógazdálkodásra és esetleg állattartáshoz. A saját telkeiken kívül további területeket vehetnek igénybe, egyénileg vagy csoportosan, megfelelő szaktudást biztosító emberek segítségével (egyetem megléte)

ÖSSZEFOGLALÓ
GONDOLATOK

A pályázat körüli huzavona, a sok eltérő javaslat és vita a szükségességről, a szakmai ellentétek az pályázatot egy olyan mederbe sodorták ami nem volt méltó ahhoz a segítő szándékhoz mely a pályázatot létrehozta. Sokat lehet vitatkozni hogy a sok meglévő, üresen álló ingatlan nem lenne e jobb megoldás a bajba jutott embereknek? A válasz talán és hosszú távon valószínűleg ez a folyamat oldja majd meg a problémát, ha csak az állam nem kezd egy nagyobb szociális bérlakás-építési programba ami az utolsó csepp vérig küzdő építőipart egy kicsit feléleszthetné.

Másik oldalról nézve, ha ez egy tényleges ökofaluként épülne meg akkor viszont olyan építészeti, városépítészeti, gazdasági és társadalmi „kísérleti telep” lehetne ahonnan nagyon sok hasznos információt kaphatunk, melyet az ország számos más területén fel tudunk használni, így a bajba került emberek kezeléséhez egy már működő struktúrához nyúlhatunk.

„Másik oldalról nézve, ha ez egy tényleges ökofaluként épülne meg akkor viszont olyan építészeti, városépítészeti, gazdasági és társadalmi „kísérleti telep” lehetne ahonnan nagyon sok hasznos információt kaphatunk, melyet az ország számos más területén fel tudunk használni, így a bajba került emberek kezeléséhez egy már működő struktúrához nyúlhatunk.”

TÉZIS V.

**MINDEN FIZIKAI KÖRNYEZETHEZ
EGY MEGHATÁROZOTT
ÉLETFORMA TARTOZIK.
AZ ÚJ TELEPÜLÉSEK TERVEZÉ-
SÉVEL EGY IDŐBEN A BEKÖL-
TÖZŐK SAJATOSSÁGAINAK, A
TÁRSADALOM JELLEGÉNEK ÉS
TÁVOLABBI CÉLJAINAK MEG-
FELELŐ ÉLETFORMÁT IS CÉLSZE-
RŰ MEGHATÁROZNI.^[01]**

Az ócsai feladat hasznos-
ságát abban látom hogy
megkísérelte egy olyan tár-
sadalom-építészeti (városépi-
tészeti) kontextusban létre-
hozni az ideális feltételeket
egy településnek a társa-
dalom egy meghatározó
részének, akik már senkire se
számíthatnak, mert a társa-
dalom perifériájára kerültek.
Az összetett gondolkodás új
értékek előtérbe helyezését
is elősegítette. Az ide költö-
ző embereknek életformát
kellett javasolni az elképzelt
fizikai keretek indokolásával.
Ez az együttes gondolkodás,
megfelelő szakemberekkel
közösben a területek, lehető-
ségek ideális, fenntartható
használatához vezethet.

[01]- Kleineisel János egyik gondo-
latának átértelmezése egy kis fino-
mítással

Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat könyvkiadó, Budapest

IX.

ÖSSZEFOGLALÓ TÉZISEKKEK

cím:

TÉZIS I.
**A TUDATOS, KÖRNYEZETÉRE
VÁLASZOLÓ, ÉRTÉKEIT HASZ-
NÁLÓ INGATLANFEJLESZTÉS
TOVÁBBI FEJLESZTÉSEKET IN-
DUKÁLHAT.**
oldal_71

TÉZIS II.
**GYORS KÖZÖSSÉGI EREDMÉ-
NYEK REALIZÁLÁSÁHOZ IDE-
IGLENES ÉPÍTÉSZETI BEAVAT-
KOZÁSOK SZÜKSÉGESEK**
oldal_101

TÉZIS III.
**KÖZÖSSÉGI
SZÁNDÉK, CSELEKVÉS, CÉL.
MEGFELELŐ MOTIVÁCIÓ MEL-
LETT A SEGÍTSÉGNYÚJTÁSNAK
EGYENSÚLYBAN KELL LENNIE
A HELYIEK TÖREKVÉSEIVEL.**
oldal_147

TÉZIS IV.
**AZ FALUSI „INNOVÁCIÓNAK”
A MÚLTBÓL KELL MERÍTENIE
HOGY A FALU ÚJRA FEJLŐD-
NI TUDJON ÉS ELÉRJE SAJÁT
„MÚLTJÁT”**
oldal_179

TÉZIS V.
**MINDEN FIZIKAI KÖRNYEZET-
HEZ EGY MEGHATÁROZOTT
ÉLETFORMA TARTOZIK.
AZ ÚJ TELEPÜLÉSEK TERVEZÉ-
SÉVEL EGY IDŐBEN A BEKÖL-
TŐZŐK SAJÁTOSságAINAK, A
TÁRSADALOM JELLEGÉNK ÉS
TÁVOLABBI CÉLJAINAK MEG-
FELELŐ ÉLETFORMÁT IS CÉL-
SZERŰ MEGHATÁROZNI.**
oldal_201

PUBLIKÁCIÓK

cím:

2008. december - **TÖBB GENERÁCIÓ EGY FEDÉL ALATT, TALÁLKOZÁS EGY MŰEMLEK-ÉPÜLETBEN** pályázati eredmények, pályázat bemutatása, Eredmény: I. helyezés
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
http://www.koh.hu/tartalom_archiv.

2009. március - FMTÜ Fiatalkorú Műszakiak Tudományos Újéveszaka XIV, Kolozsvár - **TÖBB GENERÁCIÓ EGY FEDÉL ALATT, TALÁLKOZÁS EGY MŰEMLEK-ÉPÜLETBEN** - cikk publikálása magyar nyelven
XIV. FMTÜ a konferencia hivatalos kiadványa:
ISBN 978-973-8231-87-0

2010. március - PTE Mandulavirágzás Tudományos Napok - konferencia - magyar nyelven
"NEMZETKZI MESTERKURZUS A MISKOLCI LYUKÓVÖLGYERT"
<http://www.mandula.pte.hu/index.php?p=contents&cid=53>
a konferencia hivatalos kiadványa:
ISBN 978-963-06-8925-0

2010. október - phd/dla konferencia, Pécs -
"VIDÉKI EGYENSÚLY, - FALUSI SZÁLLODA TARDONÁN" - tervezési munka bemutatása, angol nyelvű publikáció
<http://phdsymp.pmmk.pte.hu/en>
a konferencia hivatalos kiadványa: 987-7298-40-0

2011. március - **TEMPORARY CITY ISZTAMBUL**, nemzetközi hallgatói városfejlesztési pályázat kiadványa
workshop hivatalos kiadványa: ISBN 978-605-88153-0-8

2011. március - Kolozsvár **"VIDÉKI EGYENSÚLY, - FALUSI SZÁLLODA TARDONÁN"** - tervezési munka bemutatása
XV. FMTÜ a konferencia hivatalos kiadványa:
ISSN 2067-6808

2011. március - **"NEMZETKZI MESTERKURZUS A MISKOLCI LYUKÓVÖLGYERT"**
angol nyelvű kiadvány
<http://www.architectforum.hu/node/14660>
<http://www.octagon.hu/nemzetkozi+mesterkurzus+a+miskolci+lyukovolgyert+2.html>
a mesterkurzus hivatalos kiadványa:
ISBN 9789052846231

XI.

FELHASZNÁLT IRODALOM

cím:

Kleineisel János 1981.
Házak, városok, társadalmak,
Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Trócsányi András 2005.
Általános Társadalomföldrajz
Dialóg Campus Kiadó, Budapest

Meggyesi Tamás 2005.
A 20. század urbanisztikájának út-
vesztői,
TERC Kft., Budapest

Barakonyiné Winiczai Klára 1997.
Városshociológia
PTE PMMK, Településmérnök
szakra készült jegyzete alapján

Cséfalvy Zoltán 1994.
A modern társadalomföldrajz kézi-
könyve

Nemes Nagy J. 1996
Centrumok és perifériák a piacgaz-
dasági átmenetben „Földrajzi Közle-
mények” 1. sz. pp. 31-48.

Lukovich Tamás 1997.
Posztmodern kor városépítészetének
kihívásai,
Szószabó Stúdió, Budakalász

Bajnai László 2007.
Városfejlesztés,
Scolar Kiadó, Budapest

Meggyesi Tamás 2009.
Városépítészeti alaktan
TERC Kft., Budapest

Pesti János 2001.
Pécs Történetéből 8. Font Márta és
Vargha Dezső (szerk.) Pécs, 33-36.p.

*Temporary City at particular
locations, 2011*
Kiadott programismertető füzet

Stadslab 2009.
Masterclass, Miskolc 2009,
OBT bv, Hága

Csanády Pál 2006.
Cigány építés, cigány építészeti,
Országépítő, Kós Károly egyesülés
negyedéves folyóirata, 2006/4, 26-
29.

Győrffy István 1987.
Magyar falu – magyar ház. Akadémi-
ai Kiadó, Budapest

**Patrizio Corno, Renata Calzi, Carlo
Gianferro 2007.**
Gypsy Architecture - Cigány építé-
szeti, Axel Menges, Stuttgart-London
Könyve és beszámolója alapján

Magyar Néprajz IV. Életmód
(főszerk. Balassa Iván)
Budapest 1997 Akadémia Kiadó,
6. oldal
Magyar népi építészet-Barabás
Jenő-Gilyén Nándor
Budapest 1987 Műszaki Könyvkiadó,
(felhasznált szakirodalom alapján)

